

CE E NOU ÎN BUCUREȘTI?

Despre capitala României se scrie frecvent invocându-se tinerețea sa. Tinerețea oamenilor, a industriei, a cartierelor sale, a faptei de muncă și de viață. A faptei, pentru că temelia unui bilanț de suflet este fapta de zi cu zi care înalță orașul. Ce este nou în București? Întrebare firească, exprimată cotidian chiar, pentru că ritmul innoirilor este și aici, în inima țării, ca pretutindeni pe cuprinsul României, un ritm trepidant. În peisajul economic și edilitar ca și în viața oamenilor. Ce este deci nou în București acum, cind intrăm în cea de-a treia lună a unui an hotărîtor pentru împlinirea Cincinalului revoluției tehnico-științifice? Sub conducerea Comitetului municipal de partid, bucareștenii își fac ca întotdeauna datoria. Argumente concrete și convingătoare ne oferă, începînd cu acest număr, primarii celor 8 sectoare ale Capitalei.

9

Anul XXVIII (1238)
1 MARTIE 1979

Flacăra

Săptămînal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

Un sculptor de azi își omagiază un mare predecesor: C. Brâncuși în viziunea lui I. Irimescu

Lupta cu prejudecățile

Prejudecățile sînt, uneori, să recunoaștem, în unii dintre noi mai puternice decît curiozitatea. Din prejudecăți simple se întîmplă să nu se nască nici un rău mare, dar tot din prejudecăți simple se întîmplă să se nască erori grave și grosolane. Depinde mult, decisiv de locul în care se află omul cu prejudecăți și de felul cum reacționează colectivitatea în care trăiește la prejudecățile lui. Fiecare are de luptat cu propriile prejudecăți, nu trebuie să facem pe eroii și să ne considerăm în afara luptei pentru autoperfecționare. Dar nici nu putem ca, de dragul unui fals și nemeritat respect pentru existența „obiectivă” a prejudecății, să trecem cu vederea acele prejudecăți care riscă pur și simplu să degeneze, să devină resentimente cumplite, să facă un rău colectivității, societății, omului.

Cunosc, de multă vreme, un om pe care l-am iubit pentru multe din calitățile lui, pentru trecutul său de om al dreptății, pentru neliniștea sa intelectuală, pentru farmecul său aparte în relațiile cu oamenii, un om cu multe trăsături admirabile, un profesor al multor generații de studenți în medicină, un patriot autentic, doctorul Alexandru Colțoiu. M-a surprins și m-a mișcat să văd, tocmai la acest om, în repetate prilejuri, în ultima vreme, un mecanism foarte periculos al prejudecății acționînd și riscînd să pună în umbră ceva din frumusețea lăuntrică a acestui om. Care e acest mecanism?

— De ce, i-am zis profesorului Colțoiu și nu numai o dată, nu sînteți de acord să mergem împreună, sau să vă duceți singur, să vedeți și să cercetați, dumneavoastră, profesor universitar în dermatologie, cazurile rezolvate de Pavel Kozak? Dumneavoastră susțineți că Pavel Kozak e un escroc și că n-are nici o rezolvare. Eu susțin, din cercetarea oamenilor vindecați de Pavel Kozak, că avem de-a face cu o descoperire excepțională. Vă rog, tovarășe profesor Colțoiu, să mergeți și să aflați adevărul, să aflați și să-l spuneți, să-l declarați public în Flacăra, dacă vreți. E adevărat că Pavel Kozak vin-

decă boli pe care nici un dermatolog din lume nu le vindecă, sau e o minciună, o invenție de-a noastră?

— Așa ceva nu se poate mi-a răspuns profesorul Colțoiu, e imposibil. Kozak ăsta e un agramat.

— Tovarășe Colțoiu, eu nu vorbesc nici despre cită gramatică română știe Pavel Kozak care vorbește destul de cursiv, și românește, și ungurește. Să presupunem că mai face dezacorduri gramaticale, dar omul are o minte excepțională, omul are descoperiri care pot face bine lumii, omul e dispus să colaboreze cu toți cei interesați să apere sănătatea oamenilor.

— Ce să discut eu cu Kozak ăsta al dumitale? Te stimez și te iubesc, Hadrianus, ești un mare poet, ești poetul nostru al românilor, dar ce știe Kozak, știe și o soră medicală, habar n-are. A adus dermatologia în evul mediu!

— Professore, aș putea fi de acord cu dumneavoastră că P. Kozak a adus dermatologia în evul mediu, numai dacă și dumneavoastră ați cădea de acord cu mine că pînă la Pavel Kozak ea a fost în comuna primitivă.

— Hadrianus lasă-l pe Kozak ăsta. N-a descoperit nimic.

— Dar hai să vedem concret, poate a descoperit, poate sînt oameni vindecați. De ce nu vreți să mergem pînă la Fundeni?

— Nu merg pentru că e imposibil să fi descoperit. Cum să descopere el ceea ce nu au descoperit ațișia oameni mari?

— Cine a stabilit că sînt mari? Dacă erau mari descopereau, profesore. Oamenii sînt mari în măsura în care fac ceva.

— Să-mi spună el mie ce face și, după aceea, vorbim.

(Continuare în pag. 24)

ADRIAN PĂUNESCU ■

Gîndul unui maramureșean

Urmașii voievodului, cei din reședință, împreună cu toți maramureșenii poartă în suflet pe acest bărbat care a fost voievodul Bogdan așa cum îl poartă întreg poporul român.

De ani de zile s-au făcut demersuri pentru această statuie care va mărturisii pe veci că am fost, sîntem și vom fi români pe acea vatră unică. Se mai discută că voievodului i s-ar înălța o statuie în picioare, dar istoria neamului nostru românesc îl mărturisește ca plecat din Cuhea la 1359 pe cal și însoțit de o ceată de maramureșeni. Dorim și noi, acum, cînd șeful statului român, președintele nostru drag, Iovărașul Nicolae Ceaușescu, a sfințit toate rădăcinile neamului nostru românesc, dorim și acea rădăcină care este împlinită adine în trecut neamului nostru să fie cinstită acum cu un voievod călare, așa cum binemerita strămoșul nostru Bogdan.

Considerăm că n-o să fie țara mai săracă dacă o să aibă voievodul Bogdan un cal în monument, în comuna noastră. Vom fi astfel, mai bogați și vom munci pentru a fi demni de țara noastră, de eroii ei de ieri și de azi.

VASILE DEAC MOSU ■

„PURTAȚI-VĂ BINE, PUI DE ROMÂNI ȘI NU UITAȚI PRE ȘINCAI“

Aceste cuvinte îi aparțin marelui patriot și dascăl Gheorghe Șincai, de la a cărui naștere s-au împlinit 225 de ani. Istoric și filolog, reprezentant de frunte al „iluminismului” transilvănean, Gheorghe Șincai este deopotrivă întemeietor de școală românească, într-o vreme în care accesul la carte constituia o dificilă problemă pentru cei săraci și români, pe deasupra. Înțelegînd că emanciparea poporului său trebuie să urmeze calea culturii, Gheorghe Șincai și-a dedicat întreaga putere de muncă realizării acestei idei nobile, asumîndu-și riscurile (care nu l-au ocolit) decurgînd din starea românilor de peste munți, în acea vreme, dar reușind să lase posterității nu numai o amintire luminoasă, un exemplu peren de patriotism neînfricat, sprijinit pe argumente științifice și pe o inimă fierbinte, dar și lucrări de căpătîi, cum este încă neîntrecută „Ironică românilor și

(Continuare în pag. 3)

EMANUEL VALERIU ■

CINTAREA ROMÂNIEI

Tinerețea septuagenarului

Învățătorul pensionar Ion N. Rădoi din Cimpofeni Arcanilor, sat de pe Jaleșul Gorjului, are 70 de ani. Din 1935, cu mici întreruperi, a fost, mereu, directorul căminului cultural din sat. Căminul, în epocă, n-a fost, precum altele, un capriciu de bune intenții, fără acoperire în fapte, el n-a însemnat o ctitorie formală, născută din dispoziții oficiale, ci una care s-a așezat pe temelile viei, pe activitatea bogată și pasionată a unei societăți culturale, „Murmurul Jaleșului”, care acum trei ani și-a celebrat semicentenerul. Cel dintîi președinte al „Murmurului Jaleșului”,

(Continuare în pag. 5)

ILIE PURCARU ■

În involburarea știrilor care urmează unui eveniment internațional mai deosebit se disting cu ușurință, de fiecare dată, unele voci mai ascuțite, vădit iritate și mai ales emanînd sentințe pentru fapte insuficient cunoscute, care nu și-au dezvăluit încă semnificația lor reală.

Astfel de stridențe, încercînd să prezinte iritarea drept combativitate și graba drept hotărîre, sînt aceleași care, în fața unor întîmplări trecute, similare în esență, și-au făcut apariția cu aceeași repeziciune dar infățîșînd, în mod paradoxal, puncte de vedere și aprecieri diametral opuse, ceea ce nu lasă nici o îndoială asupra carac-

terului lor prestabilit, lipsit de principii și deci perisabil.

Învățați să judecăm lucrurile cumpătat, fără idei preconcepute și interese înguste, nu ne-ar deranja

STRIDENȚE

— prea mult astfel de note false, dacă unele dintre ele nu și-ar aroga, din cînd în cînd, dreptul să admonesteze pe cei care, din respect pentru principii, dreptate și adevăr, își permit să aibă uneori alte păreri.

Dispuși ca întotdeauna să ne

confruntăm deschis și pașnic cu părerile altora, am putea eventual să intrăm în discuție, dar efortul de a mobiliza argumentele de care, se știe bine, nu ducem lipsă nu s-ar justifica cîntorva propoziții răstîtite.

Mai ales că discuția s-ar duce oricum în fața popoarelor, pe care largă circulație a informației le face tot mai apte să priceapă mai adînc decît se bănuie sensul real al evenimentelor, să discearnă dacă se acționează în consens cu adevărul, cu interesele păcii și colaborării internaționale.

MIRCEA ANGELESCU ■

ȘEDIȚA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, la 27 februarie a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a luat în dezbateră: raportul privind utilizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor pe anul 1978; raportul privind evoluția prețurilor și tarifelor în anul 1978; proiectul de decret pentru aplicarea unor prevederi ale Legii retribuțiilor după cantitatea și calitatea muncii — proiect aprobat în cadrul ședinței.

În continuare, Comitetul Politic Executiv a adoptat o Hotărâre privind îmbunătățirea îndrumării și controlului de către partid a activității organelor de securitate și de miliție.

Comitetul Politic Executiv a ascultat, de asemenea, raportul privind aplicarea Hotărârii C.C. al P.C.R. referitoare la scrisorile și audiențele oamenilor muncii.

Aprecierile și recomandările formulate în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv din 27 februarie vor impulsiona, desigur, activitatea în toate domeniile de referință, vor mobiliza toate organele și organizațiile centrale și locale de partid și de stat, ministere, întreprinderi economice, organisme financiare să acționeze în continuare cu tot mai multă exigență și perseverență pentru aplicarea măsurilor stabilite.

În cadrul aceleiași ședințe, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a prezentat o informare privind vizita de prietenie pe care a întreprins-o, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Bulgaria, în perioada 15—17 februarie 1979, la invitația tovarășului Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria.

Aprobind întru totul și dând o deosebită apreciere rezultatelor noului dialog româno-bulgar la nivel înalt — care a confirmat, o dată mai mult, rodnicia înțelnicilor prietenești, tradiționale, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov — Comitetul Politic Executiv a aprobat în unanimitate înțelegerea și concluziile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei, al convorbirilor dintre cei doi conducători de partid și de stat, și a stabilit măsuri pentru aplicarea lor în viață.

Comitetul Politic Executiv a rezolvat, de asemenea, o serie de probleme curente ale activității de partid și de stat.

Interviul președintelui Nicolae Ceaușescu acordat ziarului „Il Giornale Nuovo”

COERENȚA PRINCIPILOR

Am avut, iată, și în această săptămână, prilejul de „a-l asculta” pe conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — l-am ascultat citind interviul pe care l-a acordat lui Enzo Bettiza, codirector al ziarului „Il Giornale Nuovo” din Milano, pentru gazeta italiană — reafirmând limpede, ferm principiile atit de cunoscute, atit de trainice ale politicii noastre. Solicitățile, din ce în ce mai frecvente, din partea a numeroase publicații străine, cu cititori pe mai toate coordonatele geografice, grăiesc în modul cel mai direct despre interesul deosebit de care se bucură astăzi în lume politica promovată pe arena internațională de România socialistă, activitatea deosebită în sprijinul acestei politici desfășurate de președintele Nicolae Ceaușescu. Un interes mereu crescând, cu atit mai relevabil cu cit el nu se întemeiază pe elemente senzaționale, pe răsturnări de situații, ci pe statornicie, pe consecvență. O caracteristică fundamentală, ale cărei rațiuni președintele nostru le explică din nou în interviul publicat de ziarul milanез: „În politica noastră externă — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, răspunzând la o întrebare ce se referă la faptul că într-un interval de un deceniu activitatea internațională a României a rămas tot timpul coerentă în principiile sale, în obiectivele și direcțiile sale de acțiune — noi pornim ferm de la realitățile vieții internaționale, de la schimbările care s-au produs în lume și care demonstrează cu putere că numai pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, al necerurii la forță și la amenințarea cu forța se pot dezvolta relații cu adevărat trainice între toate statele, fără deosebire de orinduire socială sau de mărime. De aceea, noi, situînd ferm aceste principii la baza întregii noastre politici externe, considerăm că trebuie să ne intensificăm și mai mult eforturile pentru afirmarea cit mai largă a acestora în întreaga viață internațională, pentru promovarea unei politici de colaborare, destindere și pace.”

În spiritul acestei înalte principialități, militînd pentru o politică de colaborare, destindere și pace, România socialistă înțelege să contribuie activ, prin eforturi susținute, la realizarea unui asemenea climat internațional, care ar răspunde întru totul aspirațiilor popoarelor, ar asigura un viitor sigur Planetei. De aici locul central acordat problemelor dezarmării, problemelor securității. Cursa înarmărilor și armamentelor — după cum o reafirmă președintele nostru, după cum se știe de către popoarele lumii — a ajuns la o asemenea amploare încît reprezintă un grav pericol nu numai pentru pacea tuturor națiunilor, dar și pentru dezvoltarea economico-socială a acestora. În concepția României, tocmai de aceea, sînt necesare mai mult decît oricînd măsuri concrete de dezarmare, mai ales că sesiunea specială a O.N.U. din 1978 a creat un cadru mai democratic de participare a tuturor statelor la procesul de dezarmare. Propunerile numeroase, concrete avansate de țara noastră pentru impulsivarea activității de stabilire a unor măsuri practice de dezarmare — cu o largă recunoaștere internațională, după cum reiese și din interviul acordat ziarului „Il Giornale Nuovo” — sînt bine cunoscute și evocate frecvent în diverse foruri. Ele sînt cu atit mai valoroase cu cit după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu sintetizînd problematica dezarmării: „Înțelegem bine că acesta este un proces de lungă durată, că trebuie să se pornească de la asigurarea unui raport de forțe echilibrat. Dar acest raport echilibrat trebuie să se realizeze nu printr-un nivel crescut al înarmărilor, ci prin reducerea treptată a acestora, sub un control internațional.”

Deosebit de prezentă și de actuală — mai ales în perspectiva pregătirii viitoarei conferințe a statelor europene ce va avea loc la Madrid în 1980 — securitatea pe continent, stadiul acestui proces reprezintă o preocupare majoră a țărilor Europei, și nu numai. Și în legătură cu orientarea politicii externe românești în această direcție, precizările conducătorului partidului și statului nostru vin să sublinieze consecvența de principiu și de acțiune față de această problemă. „Noi considerăm — spune președintele Nicolae Ceaușescu — că este necesar ca toate statele participante la Confe-

rința general-europeană să-și intensifice eforturile pentru înfăptuirea tuturor prevederilor documentelor semnate la Helsinki. Am, desigur, în vedere în primul rînd prevederile privind dezvoltarea colaborării și cooperării economice, tehnico-științifice și culturale și, totodată, trecerea la măsuri concrete de dezangajare militară în Europa”. Pentru buna pregătire a reuniunii de la Madrid este necesară intensificarea contactelor dintre guverne, dar și dintre forțele politice și popoarele din țările europene, politică ilustrată exemplar de activitatea internațională a României.

O altă direcție majoră de acțiune a țării noastre pe plan extern, o altă contribuție recunoscută a țării noastre este, după cum se știe, alături de dezarmare și securitate, crearea unei noi ordini economice internaționale. Consecvență poziției sale de principiu — evidențiată din nou de tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca țară socialistă în curs de dezvoltare, România consideră că pentru lichidarea subdezvoltării și fărîngerea unei noi ordini economice internaționale „este necesar să se pună capăt cu desăvîrșire vechilor raporturi de inechitate și inegalitate economică, să se treacă la relații bazate pe deplina egalitate în drepturi, la raporturi de echitate în schimburile economice.” În planul concret de realizare a acestui mare imperativ al contemporaneității ar fi vorba de adoptarea unor măsuri practice de ajutorare a țărilor în curs de dezvoltare, care să contribuie la un progres mai rapid al acestora, creîndu-se astfel condițiile obiective care să ducă la stabilitatea economică generală, dar și de activitatea țărilor în curs de dezvoltare înseși. Și în această direcție țara noastră își reafirmă hotărîrea să acționeze cu toată forța, împreună cu țările în curs de dezvoltare, pentru obținerea unor pași concreți înainte. Unei asemenea orientări, de largă colaborare între toate statele, i se circumscriu și raporturile bilaterale dintre România și Piața comună, statul român fiind interesat în această direcție și de realizarea unei înțelegeri corespunzătoare între C.A.E.R. și Piața comună, care ar avea o importanță deosebită și în cadrul propriu-zis al acestei înțelegeri, dar și pe planul mai general care privește dezvoltarea colaborării între țări cu orinduire sociale diferite.

Dincolo de aceste reafirmări de principiu în marile probleme care constituie linia directoare prioritară în politica externă românească, în interviul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a acordat ziarului din Milano trebuie relevate precizările clare, ferme legate de poziția țării noastre față de o serie de evenimente aflate în prim planul politicii mondiale sau interesînd în mare măsură opinia publică internațională. Este vorba de evenimentele din Asia de sud-est, de situația din Orientul Mijlociu și de cea din Africa, de ultimele evoluții din Iran, de condamnarea terorismului în Europa și în lume. Față de aceste situații cu largi implicații asupra vieții internaționale poziția României este fără echivoc, spusă deschis și argumentată temeinic. Să reamintim ce importanță are într-o lume atit de complexă, cu evoluții atit de rapide, de multe ori contradictorii pentru starea de pace și înțelegere, faptul că România s-a pronunțat întotdeauna și se pronunță în modul cel mai ferm pentru soluționarea tuturor problemelor numai pe calea tratatelor directe între țările interesate?

Importanța dezvoltării relațiilor bilaterale în contextul mai larg al dezvoltării pozitive între toate statele este ilustrată și de cursul ascendent al relațiilor româno-italiene, urmărit și primit cu interes și satisfacție legitime de țările și popoarele noastre. Conlucrarea mai activă pe plan internațional reprezintă o contribuție la realizarea politicii de destindere, securitate și pace. Încercările în această, România socialistă se definește astăzi — în planul relațiilor interstatale, ca și în cel al activității politice generale — ca unul dintre factorii cei mai activi ai vieții internaționale. Un argument în plus de a reliefa de fiecare dată, ca pe ceva care ni se cuvine, această contribuție substanțială a țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, la fărîngerea unei lumi mai drepte și mai bune.

DOINA FRUNTELĂ

Opinii despre

„Enciclopedia istoriografiei românești”

Lucrarea cu titlul de mai sus, apărută în Editura științifică și enciclopedică, elaborată de un grup de istorici, în majoritate de la Institutul „Nicolae Iorga”, sub conducerea directorului acestuia, profesorul dr. Ștefan Ștefănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, decanul Facultății de istorie din București, președintele secției de istorie și arheologie a Academiei de științe sociale și politice a Republicii Socialiste România, răspunde unei cerințe a cercetării istorice din țara noastră, fiind prima de acest gen. Colectivul de autori s-a străduit să pună în circuitul științific activitatea lucrătorilor din frontul istoric a instituțiilor și publicațiilor de profil, desfășurînd în acest sens munca — ce impune multă atenție și migală — de stringere a datelor necesare unei astfel de opere.

În studiul introductiv, intitulat „Scurtă privire asupra istoriografiei românești”, sînt remarcate meritele marilor noștri istorici la elucidarea diverselor epoci, momente, aspecte ale frământărilor noastre istorice naționale, la dezvoltarea istoriografiei românești. Sînt readuși în patrimoniul istoriografic, consemnîndu-li-se cele mai valoroase lucrări, istorici ce au slujit adevărului istoric și care un timp, din diferite motive, au fost trecuți sub tăcere. Este de asemenea pozitiv faptul că în lucrare sînt consemnați și istorici din rîndul naționalităților conlocuitoare — îndeosebi maghiari și germani — cu contribuții meritorii privind istoria poporului român și a conviețuirii cu el a naționalităților respective.

Totuși, după modesta noastră opinie, strădania grupului de autori n-a dus buna lor intenție la finalizarea dorită. Înainte de toate socot că s-ar fi convenit, atit în studiul introductiv cit și în cuprinsul volumului, o mai amplă și consistentă prezentare a cuceririlor din ultima pe-

rioadă ale istoriografiei noastre, cuceriri datorate precum se știe orientărilor pe care le-a dat conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind evaluarea, în spiritul adevărului istoric, a problemelor fundamentale ale istoriei patriei și partidului nostru, cum sînt: lupta poporului român pentru unitate și independență din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi, raporturi și relații dintre țările române și marile imperii vecine; luptele pentru dreptate socială și apărarea ființei naționale; contribuția românilor la dezvoltarea culturii universale; integrarea istoriei mișcării muncitorești în istoria generală a poporului român; rolul și locul personalității în istorie; apariția, activitatea și continuitatea partidului clasei muncitoare din România; stadiul dezvoltării României la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX; justa luptă pentru fărîngerea statului național unitar român; problemele fundamentale ale României în perioada interbelică: condițiile obiective și subiective ale înfăptuirii insurrecției din august 1944; etapele revoluției și construcției socialiste în România ș.a.

Dincolo de această observație generală, iată cîteva aspecte concrete:

Cronicarii, ca și unii istorici remarcabili ca I. Bogdan ș.a., nu se bucură de o prezentare corespunzătoare. În schimb, autorii fixează în patrimoniul istoriografiei românești lucrări publicate în trecut nu prea îndepărtat, care au prezentat denaturat unele perioade și momente din istoria generală și din istoria mișcării muncitorești și a Partidului Comunist Român, de pildă despre originile eterogene ale românilor, lipsa unei civilizații și culturii autohtone, lucrări în care se afirmă că România era, la începutul secolului XX, un stat monopolist și că a participat la primul război mondial în scopuri anexioniste, expansionist-

imperialiste, că după realizarea statului național-unitar român ea a urmat o politică de „tranzacții imperialiste cu marile puteri, de conflicte imperialiste cu statele burgheze vecine, provocate de pretențiile anexioniste ale ambelor țări”, lucrări care denaturează politica externă a României și relațiile ei cu marile puteri din anii interbelici, în flagrantă contradicție cu realitățile istorice consemnate în aprecierile documentelor partidului nostru și în lucrări de istorie din ultimii zece ani. O mențiune orientativă asupra caracterului depășit al acestor scrieri ar fi fost de dorit, după cum astfel de mențiuni erau necesare și la lucrările unui însemnat număr de istorici unguri și germani, cetățeni ai Austro-Ungariei, rămași după 1918 în afara frontierelor României și care au scris despre românii transilvăneni și despre Transilvania de pe pozițiile istoriografiei oficiale a Imperiului habsburgic sau ungare. De fapt, aceștia nici nu aveau ce căuta într-o enciclopedie a istoriografiei românești; menționarea lor ar fi fost justificată în cazul unei enciclopedii a istoriografiei universale privind istoria poporului român. Și toate acestea, în pofida faptului — a cărui semnificație nu poate fi trecută cu vederea — că la Nicolae Densusianu nu s-a omis a se consemna minimalizarea lucrării lui fundamentale, bazată pe multiple investigații făcute într-o viață de om, Dacia preistorică.

Așa-zisa „obiectivitate științifică” cu care sînt puși în circuitul istoriografic istorici și lucrări fără a se face unele minime semnalări pozitive sau critice asupra lor contravine scopurilor urmărite printr-o astfel de lucrare.

Considerăm, de asemenea, că în selecționarea istoricilor era de dorit să se plece de la criteriul de valoare asupra activității lor științifice. Lucrarea înseamnă însă istorici insuficient afirmați, care într-o perioadă de 15—20 de ani și chiar mai mult au avut o activitate de cercetare concretizată în publicarea sporadică a unor articole de mică întindere și pe probleme minore, totalizînd între 30—70 de pagini tipărite. Fără îndoială,

într-o bibliografie periodică, consemnarea lor este meritată; nu însă într-o enciclopedie. În schimb nu sînt cuprinși mai mulți istorici avînd titluri științifice și didactice superioare, afirmați în cercetarea istorică, unii dintre ei premiați de Academia Republicii Socialiste România, de la facultățile de istorie din București, Iași, Cluj-Napoca, Craiova, Timișoara, de la Academia „Ștefan Gheorghiu” și unele institute de cercetare. Menționea din nota editorială, că vina pentru absența o poartă ei înșiși, deoarece n-au completat chestionarele trimise, reprezintă — în afara aspectului birocratic pe care îl încumoa — o stingace încercare de scuza. Lucrările cercetătorilor există în reviste de specialitate, în biblioteci, în diverse bibliografii, iar datele lor biografice puteau fi găsite fără dificultate în dosarele personale de la serviciile respective ale facultăților și institutelor de cercetare în care ei își desfășoară activitatea.

În afara aspectelor de orientare relevante mai sus, în lucrare s-au strecurat și numeroase greșeli de date și fapte; de exemplu, sînt consemnate lucrări care nu au apărut (p. 182), lucrarea „Viața politică din România, 1918—1921”, ediția a II-a, este datată 1975, în loc de 1976 (p. 230), titlul revistei franceze „Revue d'histoire de la deuxième guerre mondiale” este scris „Revue Historique de la 2-ème guerre mondiale” ș.a. De asemenea, nu s-a respectat menționea din nota editurii, în care se arată că toate datele s-au oprit la începutul anului 1976 (la p. 359 este dată componența Comitetului național al istoricilor români, care a fost constituit în august 1978).

Considerăm că lipsurile existente în lucrare puteau fi evitate dacă la elaborarea ei erau atrase conducerea institutelor și ale facultăților de profil, care erau în măsură să se pronunțe competent asupra autorilor și a contribuției științifice a acestora și să ajute, prin discuții, la orientarea generală a lucrării.

GHEORGHE ZAHARIA

**Să păstrăm permanent spiritul revoluționar de luptă
pentru bunăstarea, independența și fericirea poporului!**

**PATRIA,
CABINETUL
DE LUCRU
AL PRESEDINTELUI**

În cronică activității politice a săptămânii care face obiectul referințelor noastre, un moment deosebit de solemn l-a constituit înmormântarea, la 22 februarie, în cadrul unei festivități ce a avut loc la Palatul Republicii, a unor înalte distincții conferite prin decret prezidențial unor vechi militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră, cu prilejul împlinirii vârstei de 70, 75, 80, 85 sau 90 de ani. Un amănunt nu lipsit de importanță pentru semnificația pe care partidul nostru o acordă îndelungatei activități în mișcarea muncitorească și contribuției aduse la înfăptuirea politicii partidului și statului este faptul că distincțiile au fost înmormantate chiar de secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Din cuvintele rostite de cei decorați și mai ales din cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la festivitate se desprind aprecieri deosebite cu privire la esența și conținutul activității desfășurate de toți revoluționarilor — comuniști și antifasciști — în anii ilegalității, cînd, în condiții de teroare, aceștia au luptat împotriva orînduirii burghezo-moșierești, pentru apărarea intereselor clasei muncitoare, ale întregului nostru popor, pentru victoria revoluției socialiste și apoi pentru făurirea socialismului în România. „Desigur — evidențiază tovarășul Nicolae Ceaușescu — problemele de astăzi ale construcției socialiste, ale dezvoltării în ritm înalt a economiei naționale, științei și culturii, ale ridicării nivelului de trai material și spiritual al poporului nostru cer o activitate intensă, multilaterală. Avem, într-adevăr, fericirea și bucuria să constatăm că idealurile pentru care am luptat în ilegalitate — și pentru care unii și-au dat chiar viața —

se realizează astăzi, sub conducerea partidului nostru comunist, prin munca clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, care înfăptuiește neabătut politica internă și externă a partidului și statului nostru”.

Prețuirea deosebită pentru dăruirea activiștilor și revoluționarilor din ilegalitate subliniază, după cum spunea secretarul general al partidului, încă o dată faptul că partidul nostru trebuie să facă totul pentru a păstra permanent spiritul revoluționar de luptă. Iar în această nobilă misiune „avem datoria de onoare de a cultiva în rîndul partidului, al tineretului în special, sentimentele de prețuire și stimă pentru cei care au contribuit într-o formă sau alta la victoria revoluției și construcției socialismului în țara noastră”. Datorie ce se înscrie în cadrul mai amplu al dezvoltării solidarității cu forțele revoluționare de pretutindeni, cu lupta revoluționară a oamenilor muncii din întreaga lume. Și numai printr-o deplină unitate, printr-un puternic spirit revoluționar se va asigura creșterea rolului partidului ca forță politică conducătoare în societatea noastră, se va realiza unitatea întregului popor în înfăptuirea idealurilor socialismului și comunismului în România. Numai prin solidaritate și colaborare strînsă între forțele revoluționare de pretutindeni, a țărilor socialiste în special, socialismul va putea cunoaște o puternică afirmare, își va consolida forța și victoria în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, pentru o pace trainică pe planeta noastră.

LUMINA, ADEVĂRUL ȘI NEODIHNĂ

În inima cetății lui Bucur, acolo unde, în prag de nou an, conducerea partidului și statului primea — odată cu omagiul din străbuni al Plugușorului — gândul, simțirea și legămîntul de faptă ale tinerei generații de azi, iată, în spațiul aceluiași anotimp, un moment pregnant, născut din aceeași lumină a dragostei, vine să ne destăinuie ceva din seva fără seamăn a tinerții de ideal și împlinire ce pulsează în destinele verticale ale națiunii.

Am fost astfel martori clipelor rezonante cînd președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a așezat pe piepturi încercate de ani însemnele unor înalte distincții naționale. Sînt piepturi ale unor vechi militanți ai mișcării muncitorești. Piepturi care nu s-au ascuns în momente de cumpănă. Piepturi purtînd căldura generoasă a idealurilor revoluționare. Piepturi în care din fragedă tinerețe s-a îngemănat ceva din însăși ființa acestui popor, din forța partidului. Piepturi care nu s-au temut niciodată și în care aerul tonic al prezentului înflorește satisfacția unei datorii împlinite.

Acești oameni, simpli în fireasca lor eroism diurn, au traversat o istorie ce nu i-a cruțat, o istorie în care ațiția tovarășii ai lor și-au dat jertfa ființa pentru triumful socialismului pe pămîntul României. Sînt oameni care trecînd prin încercări nu au sovăit niciodată, sînt oameni care apoi, în ani de izbîndă, s-au dăruit cu aceeași neodihnă slujirii poporului căruia aparțin.

Un moment firesc s-a desfășurat în acea zi solemnă la Palatul Republicii. Un moment firesc, pentru că luptătorii primesc această cinstire prin tot ce-i înconjoară și simt cum tinerii duc mai departe propria lor luptă, propriile lor năzuințe.

Să privim chipurile acestor filii ai neamului cu gîndul la cei care, în primele decenii ale mileniului viitor, vor avea pe chip aceeași rază a datoriei împlinite. Sînt copiii și tinerii de azi ai României. Copiii și tinerii care se dăruiesc — prin învățatură și fapte de muncă, prin creație și cutezanță revoluționară — slujirii aceluiași înalte idealuri. Copiii și tinerii care îndreaptă cu emoție privirea și gîndul către lecția vie a celor care n-au precupețit nimic pentru libertatea și măreția patriei.

Este temelie de adîncă bucurie să știi, acum cînd sevele scapără nerăbdătoare în ramurile plaiului românesc, cit de adînci sînt rădăcinile și cît adevăr, cîtă lumină și neodihnă pulsează în viețile celor care, de peste șapte, opt sau nouă decenii, trăiesc segmente umane din eternitatea însăși a patriei.

MIHAI NEGULESCU ■

„Purtați-vă bine pui de români și nu uitați pre Șincai”

(Urmare din pag. 1)

a mai multor neamuri”.

Gheorghe Șincai a deținut, vreme de 12 ani, funcția de director al învățămîntului primar unit din Transilvania, inițind o serie de acțiuni fundamentale, printre care înființarea a numeroase școli noi (numărul lor a fost cîntat la 300 !), tipărirea de manuale, examinarea și „reciclarea” profesorilor, înlocuirea literelor chirilice cu cele latine etc.

Zilele acestea Academia Republicii Socialiste România, Academia de științe social-politice și Ministerul Educației și Învățămîntului au organizat o sesiune științifică consacrată aniversării a 225 de ani de la nașterea marelui patriot.

Emoționantă a fost aniversarea desfășurată în tot cursul zilei de ieri la liceul bucureștean ce poartă numele lui Gheorghe Șincai al cărui bust veghează impunătoare intrare în acest lăcaș de cultură, un lăcaș cum, poate, a văsat marile patrie. Din programul variat, care a cuprins vernisajul unei expoziții documentare, o sesiune de comunicări, un festival al formațiilor artistice ale liceului și o „masă rotundă” cu tema: amintiri despre profesorii liceului, întreceri sportive, audiții muzicale etc., ne vom referi la un singur punct, credem cel mai încărcat de semnificații, pentru că ea care a evocat amintirea lui Gheorghe Șincai în memoria localnicilor a fost o străneapătă a marelui cărturar, astăzi profesoară de limba română, în comuna Bobota, județul Sălaj, localitate în care

distinsul său înaintaș a înființat o școală românească.

Liceul „Gheorghe Șincai” are aproape împlinită vîrsta de 9 decenii și își desfășoară activitatea pe planuri foarte diverse, desigur acordate cu noile principii ale învățămîntului din țara noastră, dar păstrîndu-și, ca pe un omagiu perpetuu, și ideile de bază ale gîndirii celui al cărui nume îl poartă, acest aspect aparținînd unei frumoase tradiții potrivit căreia, așa cum ne informează directoarea Felicia Haica, aici s-au perceput cele mai scăzute taxe școlare ce se puteau achita chiar și în rate, asta pe vremea cînd învățămîntul nu devenise încă gratuit, liceul fiind cunoscut drept școală a celor săraci. Profesori ca N. Colceag și Petre Stroescu au înțeles să urmeze pilda marelui lor patron spiritual, donînd școlii întregul lor avut, inclusiv cîștigul muncii lor, pentru a se înființa în Satul Lung, jud. Brașov, unde cel dintîi moștenise un teren și niște construcții, un sanatoriu pentru elevii liceului, iar la Techirghiol o tabără de vară, la această acțiune din urmă contribuind, după puterile lor, și părinții elevilor.

În prezent, Liceul „Gheorghe Șincai”, cu profil de matematică-fizică, este frecventat de peste 3.000 de elevi de toate vîrstele (ne referim și la alte forme de învățămînt decît cele destinate copiilor), bucurîndu-se de un bun renume, intrucît, an de an, aproape toți (anul trecut chiar toți) absolvenții săi au reușit la examenele unor institute de învățămînt superior, iar cursanții clasîndu-se pe locuri

frunțase în Olimpiadele matematice. Liceul de la poalele Căii Șerban Vodă deține unele priorități față de alte așezămînte similare din București și din țară. Astfel, aici s-a introdus în programa de învățămînt folosirea mijloacelor audiovizuale și nu numai pentru predarea limbilor străine. Concepția aparține cadrelor profesionale, în frunte cu directoarea Felicia Haica, ea însăși ardeleancă, ca și Gheorghe Șincai, ceea ce, după cum ne-a asigurat, o obligă moral să încerce totul pentru ca școala în fruntea căreia se află să fie demnă de marele său înaintaș. Am văzut laboratorul (căci este vorba despre un adevărat laborator) audio-vizual, prevăzut cu căști, cu ecran pentru proiecții de filme și diapozitive, cu monitoare de televiziune, cu table mobile, iluminate independent, astfel ca și pe întuneric, în timpul rîlării peliculelor, elevii să poată urmări demonstrația profesorilor. În atelierele de producție (cinci la număr) ale liceului se confecționează diverse piese necesare întreprinderii „Autobuzul”, care patronează școala. În 1971, cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a vizitat liceul, aici existau deja aceste ateliere, ca și citeva laboratoare funcționale pentru matematică, pentru a căror montare nu s-a cheltuit nici un ban, efortul fiind îndeplinit de elevi și de cadrele didactice, ca și de tehnicienii școlii. Laboratoarele de biologie și geografie beneficiază de un sistem de televiziune cu circuit închis, în curînd și celelalte urmînd să fie incluse în „rețeaua” internă de televiziune. Profesorii Iosif

Gheorghe și Mugur Popescu au terminat studiul destinat noului laborator de electricitate și, în prezent, se lucrează la punerea la punct a celui de fizică. Între timp, elevii au realizat o masă de experiențe care acoperă toate nevoile liceului de la clasa a VIII-a la a XII-a. Noua instalație se numește, la dorința elevilor, „QUARC 001” și are un frumos prospect de prezentare, care ar putea constitui un exemplu și un îndemn și pentru alte licee din Capitală și din țară, de ceea ce se poate realiza prin muncă și pasiune față de învățămînt. Biblioteca Liceului „Gheorghe Șincai” conține peste 40.000 de volume.

Sărbătoarea de ieri a prilejuit odată cu evocarea personalității lui Gh. Șincai trecerea în revistă a prodigioasei activități a liceului bucureștean, pe băncile căruia și-au format baza cunoștințelor lor viitoare academicienii Gheorghe Mihoc, Radu Vulpe, profesorii universitari Aurelian Sacerdoteanu, Ilie Stoensescu, Al. Trifu, poezii Romulus Vulpescu, Florența Albu, ca și al unor profesori distinși care au luminat mîntea multor generații de copii: George Călinescu, Gheorghe Nedioglu, Alexandru Găur și alții.

Evenimentele din ultimele zile, petrecute la Facultatea de istorie și filozofie a Universității București, la Liceul „Gheorghe Șincai” ca și, desigur, în alte locuri din țară, au dovedit că vorbele cu tîlc, săpate pe soclul statuii de la intrarea școlii din Calea Șerban Vodă, rostite cîndva de Gheorghe Șincai, nu au fost date uitării: „PURTAȚI-VĂ BINE PUI DE ROMÂNI ȘI NU UITAȚI PRE ȘINCAI”.

„Dacă introduceți acum un motor, un compresor nou în producție, cercetarea și proiectarea trebuie să lucreze la un altul, mai modern și, totodată, să se gândească la al treilea. Fără a privi în perspectivă, fără a ne gândi ce generație nouă trebuie să realizăm în diferite ramuri tehnice, nu vom putea fi competitivi!“

Aceste cuvinte, rostite de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea „23 August“, reprezintă perspectiva din care radiografiem activitatea unor colective de specialiști și tehnicieni de la Întreprinderea de strunguri din Arad.

Strungurile de Arad și ora exactă a lumii în care trăim

O ÎNTEPRINDERE CA UN SEISMOGRAF LA VIITOR

A vorbi despre o anumită exactitudine orară în industria orașului Arad este firesc dar și paradoxal, imprecis. Pentru că, de pildă, o întreprindere cum este Întreprinderea de strunguri din Arad trăiește acum mai mult decât oricând într-un timp viitor, precis jalonat și coordonat. Socul viitorului în Întreprinderea de strunguri din Arad poate fi calculat în intensitate de la o clipă la alta. Cu un seismograf. Întreprinderea este, de 30 de ani, într-o continuă revoluție tehnică și științifică, într-o continuă revoluție organizatorică. Pentru că trebuie să se adapteze din mers la nou! Cum? Vom extrage, spre exemplificare, un eveniment din cronica întreprinderii, petrecut într-un timp deja revoluționar. Interlocutor, primarul orașului Arad, Marțian Fuciu, care la ora întâmplărilor redată mai jos era directorul întreprinderii. „La un moment dat, din punct de vedere al prestigiului și al performanțelor strungurilor noastre, rămăsesem în urmă. Agregatele continuau să fie solicitate pe piața internă și externă dar incremenisem la un anumit nivel. Ne plafonasem. Ne-am pus, evident, problema de a depăși impulsul, de a moderniza și diversifica producția. SN 400 era un strung uzat, din punct de vedere moral pentru noi. Atunci am lucrat la crearea unei noi serii de strunguri universale și astfel s-a născut, practic, prima familie de strunguri de concepție românească: SNA 500. Pe urmă a apărut familia de strunguri SNA 360. Mult îmbunătățită! Dar intens criticată de beneficiari. Din ce motiv? Am diversificat producția de strunguri după dimensiunea maximă de strunjit (diametrul maxim de strunjire). Din punct de vedere al concepției produsul era perfect. Dar ceea ce nu mergea perfect la acest strung era sistemul de transmitere a mișcării de la motor la axul principal, prin cuplaje electromagnetice. Aceste cuplaje electromagnetice constituiau o invenție tehnică de ultimă oră. Licența lor fusese cumpărată din străinătate și executată de o întreprindere românească. Ei bine, cuplajele acestea clacau uneori în exploatare și mașinile se opreau în... șpan! În acest sens am avut o serie de reclamații. Pentru că, până să ne dăm seama care e adevărul, strungurile intraseră în producția de serie, fuseseră livrate și acum beneficiarii se declarau nemulțumiți, ne împutau chiar faptul că am renunțat la vechiul tip de strung SN 400!“

Exactitudinea s-a dovedit aici perfectă, prezviunea, în limitele ultimelor telegrame ale tehnicii timpului, dar execuția — cu scurtcircuit. În citva timp oamenii de concepție au realizat un cuplaj electromagnetic original care a înlocuit produsul de licență străină și strungurile din familia SNA 360, mai complexe, cu un nivel de tehnicitate mai ridicat, cu precizie mai bună, mai robuste ca arhitectură și construcție, continuă să se fabrică și astăzi, să fie cerute de beneficiarii interni și externi, să fie apreciate.

Ce s-ar fi întâmplat însă dacă în acel moment critic al existenței întreprinderii, oamenii care construiesc strungul românesc s-ar fi demobilizat? Ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi renunțat și s-ar fi întors la producția monotona de strunguri SN 400? Probabil, întreprinderea n-ar mai fi existat. „A fost un moment decisiv, o lecție care a condus mai ferm la ideea că sintem capabili să executăm strunguri de concepție proprie, că trebuie să gândim în perspectivă generații întregi de strunguri, să anticipăm evoluția tehnicii în acest domeniu al construcțiilor de mașini, corelat cu evoluția tehnologică generală. Pentru că astăzi nu se poate concepe nici o industrie modernă fără generații de strunguri adaptate la evoluția societății omenestii“ — spune în continuare primarul Marțian Fuciu.

Iată cum, un simplu produs, rod al creativității umane, devine fundamental în bătălia societății cu propriul ei viitor. Ceea ce înseamnă că uneori strungul, un simplu strung SNA 360, bate mai departe în

timp ca orice oră exactă decit, de pildă, orice clopot rostogolit din vechea turnătorie de clopote „Frederic Hönig“ din Aradul de altădată.

STRUNGURILE CU COMANDĂ SECVENȚIALĂ — O OBSESIIE SUPERBĂ

Întreprinderea de strunguri din Arad are o fericită configurație. Halele sunt aproape una de alta, spațiul e folosit cu parcimonie, utilajele sunt de mare tehnicitate, fluxurile tehnologice organizate în așa fel încât să se cistige timp la fiecare gest industrial, aspectul general e de farmacie. Construcțiile sunt din aluminiu, beton și sticlă. Predomină culorile alb și albastru. Oamenii lucrează în uniforme îngrijite, cu euson și șapcă cu cozoroc de plastic. Lumina cade ca într-o seră. Undeva, pe latura lungă, printre hale, se ridică o clădire cu câteva etaje, programată drept magazie și transformată, inspirat, în săli de proiecte și ateliere de cercetare. Aceasta este Filiala Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică de mașinile, agregate, mecanică fină și scule — Titan. Adică, pe scurt (dacă se poate spune așa!) : ICSITMUAMFST! Șeful filialei este inginerul Petru Volentir, un bărbat tânăr, extrem de ocupat, cu o elocință de profesor universitar și cu o activitate de proiectare și cercetare în domeniul strungurilor care îl face o somitate în materie, atât la noi, cit și peste hotare. Unor astfel de oameni însă nu le place publicitatea. Li cerem scuze dacă aceste îndreptățite aprecieri îi jignesc discreția și distincția. Care este rolul filialei Institutului mai sus pomenit în incinta întreprinderii de strunguri din Arad? Acela de a gândi în perspectivă, de a premedita utilajele viitorului, de a concepe și executa sub formă de prototip strungurile de care are nevoie industria românească, la momentul oportun, și în timpul cel mai scurt de intrare în producție de serie. Aceasta este într-un fel traducerea „vulgară“ a atribuțiilor filialei. Oricum, obsesia proiectanților și cercetătorilor de aici e strungul. În exclusivitate, deocamdată!

Prima mare victorie a acestui colectiv care cuprinde câteva zeci de oameni a constituit-o realizarea strungurilor cu comandă secvențială, de concepție românească.

„În urmă cu patru sau cinci ani de zile, își amintește inginerul Petru Volentir, s-a pus problema cumpărării unei licențe străine sau, eventual, cooperarea cu o firmă avansată din punct de vedere tehnic, pentru realizarea strungului revolver de concepție proprie. Pot să spun că aveam deja experiență în proiectarea acestor tipuri și familii de strunguri. Dar erau mașini cu manevrare manuală, costisitoare, prin intermediul unor manete. Cu mina se schimbau turațiile la arborele principal, cu mina se schimbau valorile avansurilor, se deplasau suportii în plan longitudinal și transversal, cu mina se prindea și se scootea piesa de strunjit etc. De data aceasta se puneau problema concepției și executării unei mașini cu ciclu automat, la care, cu excepția aducerii piesei în mandrină și a preluării ei, toate operațiile se realizează pe bază de program implantat în mașină, prin jețoane (sau fișe) în funcție de turație, de avansuri, de cursă, de senzori etc. Operația urma să fie executată de un programator, la fiecare început de schimb, sau aleatoriu, în funcție de comandă, muncitorului revenindu-i doar sarcina să urmărească respectarea programului de către mașină. Deci acest gen de strung trebuia gândit ca o mașină electronică!“ — Cum ați procedat? Ați împrumutat până la urmă o licență străină?

„Nu. Încă în faza tratativelor cu unele firme străine, având permisiunea centralei noastre, am început să lucrăm singuri la primul strung frontal autohton! Văzând că tentativele de cumpărare a licenței se târâgănează, că firmele străine cer valută

enormă, care nu justifică ceea ce ne ofereau prin documentație, știind că industria noastră are nevoie urgentă de strunguri cu comandă secvențială, am cerut să fim lăsați să ne verificăm și noi cunoștințele, priceperea, experiența, pentru asimilarea acestei mașini cu forțe proprii. Și, în vreme ce demersurile oscilau, intrau în impas, demarau, se împotmoleau iar, noi am realizat un proiect și un prototip de astfel de strung cu comandă secvențială. Am executat chiar două variante cu parametri diferiți privind diametrul maxim de prelucrare. Ambele mașini au fost omologate, s-au bucurat de aprecieri și azi se realizează în întreprindere pe bandă rulantă. Care este morala? Că nu avem voie să cedăm în fața atitudinilor de ploconeală în fața firmelor străine și că avem posibilități nelimitate să folosim propria noastră inteligență pentru a crea mașini competitive în orice moment pe piața mondială“.

UNDE ȘTIINȚA ȘI TEHNICA ÎȘI DAU ÎNTILNIRE CU ARTA ȘI CULTURA

A fost aceasta cea de-a doua lecție care i-a pus pe oamenii de concepție și de execuție a prototipurilor de strunguri în situația de a gândi de la egal la egal cu cele mai mari firme producătoare de mașini unelte de pe glob. Apoi, împreună cu inginerii Traian Chișcan, Nicolae Chici, din compartimentul de concepție, inginerul Petru Volentir a trecut la conceperea și realizarea unor noi tipuri de strunguri: cu comandă numerică linară și cu comandă numerică de conturare. Când au sesizat că strungurile cu comandă numerică linară sînt părăsite la nivel mondial și depășite, au trecut din mers la crearea strungurilor cu comandă numerică de conturare. Și dacă până acum partea mecanică a mașinilor era fundamentală și cea electrică, accesorie, începînd cu aceste tipuri de strunguri situația se echilibrează. Apar oameni noi în colectivul de concepție: electroniști, programatori. Se extinde colaborarea cu Institutul de proiectări pentru automatizări din București care realizează panourile de comandă și dulapurile electrice — sistemul nervos al mașinii, creierul și inima ei.

„Astfel, continuă inginerul Petru Volentir, am asimilat, gîndind singuri, o mașină care elimină munca fizică, o mașină

la care calitatea produselor nu mai este influențată nici măcar de calificarea muncitorului, o mașină constantă, cu productivitate sporită, care nu obosește (decit foarte greu), care nu scoate rebuturi decit în condițiile unei proaste programări“.

Aceasta e generația de strunguri care a determinat marea salt calitativ al întreprinderii de strunguri din Arad. Dar lucrurile nu se opresc aici. În atelierele de proiectare, în atelierele de încercare, în atelierele propriu-zise din întreprindere, în hale, se lucrează la noile generații de „strunguri cu temă“. Beneficiarii se adresează direct colectivului de concepție, întreprinderii, pentru realizarea unor strunguri profilate, mașini cu temă specifică pentru diverse ramuri ale economiei. Aici, știința, tehnica își dau întilnire cu cultura și arta! Din acest moment, cuvîntul de ordine pentru toți lucrătorii din industria strungului românesc este următorul: diversificarea! O diversificare care implică producerea unor strunguri frontale de o asemenea manieră încît să poată fi adaptate în orice moment, cu modificări minime, la specificul unor repere solicitate, fiabile și cu productivitate mare, capabile de execuții precise, la nivel de secunde, fără timpi morți, cu mare rezistență, dotate cu elemente de acționare hidraulică și chiar pneumohidraulică! În acest fel, anul 1980 urmează să devină anul competitivității totale la nivel mondial!

SECRETUL VIITORULUI STĂ ÎN CUTELE FRUNȚII

Graficul desfășurat pe biroul inginerului Petru Volentir premeditează exact viitoarele generații de strunguri pînă în anul 1985. Ele sînt trasate în fază de proiect. Diversificarea lor înseamnă investiție uriasă de materie cenușie, de inteligență. Aici se află, desenate, sintetizate, imaginile concrete ale uneia din cele mai mari investiții românești: investiția de inteligență. Ce exprimă aceste proiecte? Diversificare prin tipizare maximă, prin refolosire de subsansabile și repere în așa fel încît întreprinderea să consume cît mai puțin metal dar să se adapteze subtil, imediat, la temele beneficiarilor. Un joc de cuburi ridicat la... cub. Un șah cu mii de variante. Cu zeci de mii de variante! Avem în fața noastră imaginile desenate ale unor strunguri cu elasticitate maximă. Se prevede că pe măsură ce trece timpul seriile de fabricație se restrîng dar crește varietatea tipurilor de mașini derivînd din aceeași familie. Iată cum mașinile se umanizează. Ele devin familii, devin generații! Deși se automatizează tot mai mult, ajungînd pînă la crearea de adevărate centre de prelucrare, un fel de uzine dotate cu nenumărate programe, echipamente, miini mecanice, comandate de un singur creier electronic! Viitorul strungurilor aparține ciberneticii. Întreprinderea de strunguri din Arad e pregătită să treacă la producerea unor astfel de mașini universale și cu trimitere la universalitate. Ora aceasta, 12 și 30 de minute din ziua de 24 februarie 1978, înregistrează adaptarea funcțională și reorganizarea pe fluxuri tehnologice care ridică la maximum coeficientul de productivitate a muncii și reduce timpii morții. Asistăm la o fantastică întrecere cu secunde. Ora exactă este comprimată la maximum! Este mai mult decit o oră exactă. Este realmente o bătălie surdă, continuă, în care timplele oamenilor de concepție și de execuție din uzină mișcă arătătoarele orologurilor din întreprindere. Secretul viitorului stă în cutele frunții!

STRUNGURI PENTRU GULLIVER ÎN ȚARA URIAȘILOR

În uriașa hală de montaj, oameni și utilaje prin irizarea fină de lumină crepusculară din ferestre sînt dominați de

statura uriașă a inginerului Emil Ciobanu, „șeful atelierului de proiectare produse noi și tehnologie montaj“. Emil Ciobanu, om luminos, tonic, care a trecut prin toate funcțiile de proiectare și de execuție din uzină și care, după numărul de ore petrecut în uzină ar fi trebuit să iasă la pensie de mult, este de gardă lângă strungul românesc din faza de proiect până în faza de montare. Practic, e omul prin mîntea și prin miinile căruia au trecut toate cele 5.000 de tipuri de strunguri fabricate la Arad. E o mare bucurie să cunoști un om atât de modest și de vișător, de binevoitor și de concret. Ultima realizare a întreprinderii l-a trecut piesă cu piesă, subansamblu cu subansamblu, prin mină, cu toate că „strungul greu“ fabricat pentru prima oară la noi, cîntărește nu mai puțin de 60 de tone! E vorba de strungul SN 1250, cu diametru maxim de strunjire de 1250 milimetri și lungimea piesei prelucrate de 6,50 metri. — De ce a fost necesară executarea unui strung atât de uriaș, cu un consum de materie primă atât de mare? îl întreb. Zimbește.

— Vedeți dumneavoastră, industria românească a ajuns la un asemenea stadiu de dezvoltare încît baza energetică, industria chimică, metalurgică și construcțiile de mașini solicită mașini unelte adecvate proceselor tehnologice și producerii unor utilaje speciale cu un gabarit enorm și o funcționalitate ireproșabilă. Gîndiți-vă numai la piesele necesare turbinelor cu apă și cu aburi din hidrocentrale și termocentrale. Execuția lor nu e posibilă fără utilaje de dimensiuni mari, perfecționate. Gîndiți-vă la valurile de laminare care dau profiluri speciale și care nu pot fi decupate decît cu ajutorul unor strunguri uriașe. Pe de altă parte, fabricarea unor astfel de strunguri verifică și capacitatea unei industrii de anvergură, dacă luăm ca puncte de reper puținele țări în care se produc: Franța, R.F.G., S.U.A., R.S., Cehoslovacia, Japonia... Deocamdată s-a luat hotărîrea ca pentru început să producem strunguri grele pentru economia noastră și mai tîrziu pentru export. Cereri vor fi, desigur, din toate părțile. Primul strung de asemenea gabarit l-am și expediat deja la Fabrica de boghiuri din Balș... Experiența realizării lui a fost fantastică. Pentru că un strung greu e compus din coloși de piese care trebuie executate cu o precizie de ordinul a 2-3 sutimi de milimetru. E o mare încercare, vă asigur, executarea unei piese de 35 tone, cum e batul strungului, la o precizie de paralelism și de planeitate de două sau trei sutimi de milimetru. Sau să reglezi cu aceeași precizie alunecarea, mai corect spus: deplasarea saniei portsculă, în greutate de 12 tone, pe ghidajele batului deasupra căruia există un sistem de susținere hidrostatică prin introducerea unei pelicule de ulei!

Primul mare strung din familia marilor strunguri gigant care se vor fabrica la întreprinderea de profil din Arad a luat deja drumul Balșului. Al doilea se află la nivelul saniei portsculă. Hala de montaj e plină încă de strunguri cu comandă numerică pentru o fabrică din Pitești. Se instalează chiar în acest moment aparatura cibernetică. Prin ferestrele halei auzi soarele. Este ora 18! Undeva în oraș bat clopotele orci exacte. Nu se mai auz.

O SIMFONIE ÎN CONCERTUL MUZICII CONCRETE A STRUNGURILOR CARE SE PRODUC PE MAPAMOND

În întreprindere, dincolo de frămîntarea diurnă a producției, se simt marile mutații generate de schimbările de profiluri generate de noile familii de strunguri care urmează să intre în fabricație. Sînt regîndite fluxuri tehnologice, amplasamente de utilaje. Directorul tehnic al întreprinderii, inginerul Teodor Podoabă, cunoaște exact desfășurarea acestor mutații. Pentru ca producția de strunguri a anului 1980 și a anului 1985 să se realizeze în condiții perfecte, e nevoie de „creșterea capacității de producție a turnătoriei de fontă, îmbunătățirea programului de fabricație de mașini-unelte, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație și organizarea mai judicioasă a fluxurilor tehnologice, corelarea fabricării de strunguri cu sectoarele care asigură echipamentele sau accesoriile necesare, organizarea cercetării și proiectării în funcție de evoluția exigențelor științifice și tehnice de perspectivă, stabilirea exactă a programului de export“! Toate aceste formule criptice urmează să se decongeleze la scara 1/1 a realității pînă în anul 1985! Deocamdată, pînă în 1980, spune directorul tehnic Teodor Podoabă, avem sarcina de a finisa investițiile legate de hala pentru strunguri grele și de halele amplasate în raza județului Arad, respectiv la Lipova, Chișineu Cris, Ineu și Sebis. O seamă de linii tehnologice de producție a strungurilor convenționale, clasice, paralele urmează să se realizeze în aceste centre satelit ale întreprinderii. Transfer care e însoțit, desigur, de mutații semnificative în peisajul urban și social al așezărilor amintite. Putem spune că paralel cu aceste dezvoltări se întreprind și activitățile de modernizare și reorganizare a fluxurilor tehnologice pe care le sesizăm la o vizită pasageră prin întreprindere. Se realizează astfel un număr de 17 linii de fabricație mecanizate, cu un grad ridicat de automatizare prin sisteme de transport automate și alimentarea mașinilor cu piese de către roboți. Apoi, trebuie știut că prin lucrări de amplasare și reorganizare tehnologică, numărul utilajelor polideservite crește de la 76 (acum) la 259 la sfîrșitul anului 1980, ceea ce

conduce la creșterea indicelui de deservire la 1,3 mașini pe muncitor!“

Lată deci încă una din perspectivele prin care oamenii întreprinderii de strunguri din Arad gîndesc propriul lor viitor în concertul muzicii concrete a strungurilor care se produc în lume.

OAMENII ÎȘI RIDICĂ PROPRIA GÎNDIRE TEHNICĂ LA CUB

În încheierea discuției cu tînrul inginer Teodor Podoabă, directorul tehnic al întreprinderii de strunguri, am reținut: „Totul se face pînă la creierele noastre la contribuție și stimulînd inteligența în acțiune. Cîștigăm întrecerea cu timpul numai ridicînd coeficientul de inteligență investit în creație, precum și coeficientul de manoperă. În acest sens, la noi, au datoriat, chiar obligația, să gîndească toți oamenii, de la muncitorii la tehnicienii“.

Am verificat acest lucru cu ajutorul inginerului principal Gheorghe Urcan, responsabil cu inovațiile, invențiile și activitatea de documentare tehnică. La ora convorbirii noastre, în întreprindere se aplicau 33 de invenții originale care aduc 4 milioane 598 de mii 800 lei economii. Întreprinderea are 240 de inventatori și inovatori activi, între care inginerul Elekeș Carol deține un record absolut cu 20 de invenții în sectorul de prelucrări mecanice, inginerul Maria Ivanca — 10 invenții în domeniul protecției anticorozive, a lacurilor, vopselelor și adezivilor, inginerul Mihai Marghescu — 10 invenții în domeniul metalurgiei, tehnicianul proiectant George Sfîrîială — 16 invenții și inovații în domeniul agregatizărilor și autoutilării, muncitorul specialist Constantin Mustăț — 10 inovații aplicate și 3 propuneri. Multe dintre acestea sînt lucrări în colectiv. Dar este impresionant afluxul de oameni tineri spre cercetare, interesul pentru perfecționarea utilajelor, în lupta extraordinară care se dă aici cu timpul, pentru a ajunge din urmă și a întrece firme de vechi prestigiu în domeniul producției de strunguri! Fiecare om trebuie să ridice propriul său aport la descoperirea de noi resurse pe fluxurile tehnologice... la cub!

METAFORĂ PENTRU CEI CARE ÎNVAȚĂ TOATĂ VIAȚA SĂ FIE CONSTRUCTORII DE MAȘINI UNELTE

Semnificativ pentru această citadelă a industriei este timpul în care a luat ființă prima formă de învățămînt cu calificare profesională, primul grup școlar tehnic din Arad: secolul trecut! El bine, acest grup școlar există și astăzi și „produce“ muncitori și tehnicieni de înaltă calificare pentru întreprinderea de strunguri. Aici învață în momentul de față 2.000 de elevi care se pregătesc pentru a deveni constructori de mașini, electricieni, electroniști, strungari, frezori, rectificatori, lăcătuși, turnători și sudori. Pentru instruirea lor practică, efectuată de un colectiv de 75 de profesori și 26 de colaboratori competenți din întreprindere, grupului școlar i s-a fixat un plan de producție de 6 milioane lei anual. Deja, elevii fabrică independent, fără sprijinul întreprinderii, strunguri SN 200, mașini de găurit G 13, polizoare electrice duble, motoare electrice, utilaje pentru căile ferate — livrate la diferite întreprinderi și scoli din țară. De pe acum, după cum se vede, profilurile în care se pregătesc elevii sînt cont de dezvoltarea de perspectivă a întreprinderii. Dar, adevărul e că în întreprindere funcționează un sistem de învățămînt, de reciclare continuă și de calificare la locul de muncă, extrem de bine organizat. Responsabil, tehnicianul Dragutin Arsenov. Un animator în adevăratul înțeles al cuvîntului, sensibil la toate transformările intervenite în întreprindere, la adaptarea oamenilor, din mers, la exigențele noilor responsabilități, ale noilor locuri de muncă. El este încă unul din specialiștii uzinei care gîndesc în perspectivă. Răspunde de programarea viitorului la nivelul cadrelor calificate, a indivizilor care urmează să construiască noile generații de strunguri. Lată cum sună raportul său către conducerea întreprinderii: „Urmare a amplerilor modernizării și dezvoltării a capacităților de producție, anume profesii, specialități și nivele de pregătire profesională, ale forței de muncă, vor suferi modificări substanțiale, fapt ce impune, potrivit indicațiilor date de conducerea superioară de partid, luarea unor măsuri pentru policalificarea în a doua meserie sau specialitate, corelată cu noile activități ce apar“. Zilnic, în întreprindere, sau aproape zilnic, se desfășoară cursuri de perfecționare pentru programatorii pe mașini cu comandă numerică, cursuri pentru maistri, unde predau experți universitari, cursuri de inițiere electronică industrială și cursuri cu lăcătușii de întreținere și reparații pentru utilajele hidraulice.

Viitorul se învață riguros, paralel cu desfășurarea gesturilor confidene pe fluxurile tehnologice care îmbătrînesc treptat și se cer revoluționate. Astfel, o întreprindere modernă se află în permanentă transfigurare. Strungul reprezintă în acest sens o metaforă. Se poate spune deci că la Arad orologiile interioare ale industriei bat „ora exactă“ cu mult înainte de a se împlini după meridianul de la Greenwich.

ADRIAN DOHOTARU ■

„1400“ mai bun decît „2000“

Ultima recoltă de pe dealurile satului Rovinari a fost strînsă în toamna anului 1976, apoi chiar satul și-a mutat vatra în altă parte ca să facă loc cărbunelui de sub el, carierelor de cărbune „la zi“, cărbune gata să ia drumul gurilor de foc ale nesăfioaselor termocentrale gorjane.

Pe locul fostului sat Rovinari se vede azi un uriaș amfiteatru, ca un crater, plin de benzi transportoare, macarale gigant și excavatoare uriașe, zestrea carierei Poiana, cea mai nouă carieră a bazinului Rovinari, bazin vechi de aproape trei decenii. Singurul șef al carierei ni se recomandă maistrul mecanic Petrică Tilvescu, de fapt adjunct de șef de sector, pentru că șef nu au deocamdată. Rezultatele obținute în 1978 i-au nemulțumit pe toți. De la ei se aștepta mai mult. Pînă în august au mers bine, aveau un plus de 56.200 tone peste plan și asta le da speranța realizării planului anual. Pînă la urmă tocmai excavatorul de 1.400 litri nu și-a realizat planul la cărbune pe noiembrie și decembrie.

Subinginerul Titu Pociovălișteanu, pe lângă calitatea slabă a covoarelor de cauciuc realizate la Pitești, mai adaugă și lucrările de proastă calitate ale vulcanizatorilor, comoditatea exagerată a echipelor de vulcanizări. În plus, oamenii au cam fost lăsați în voia lor. 132 vulcanizări au însumat 3.362 ore de staționări, ceea ce este enorm!

Așa au stat lucrurile anul trecut. Anul acesta aceeași oameni, același utilaj, dar situația e cu totul alta. Excavatorul de 1.400 este de nerecunoscut. La fel și oamenii. După cum ne mărturisea subinginerul Aurel Băloniu, acum „1.400“ este utilajul cel mai bun din bazin, în ianuarie și în zilele care au trecut din februarie a dat cele mai mari productivități. În carieră, nol, topografia, cantitatea Băloniu, măsurăm ce s-a făcut și ce nu s-a făcut. Noi conducem lucrările de excavare. În ianuarie s-a mers foarte bine, s-au excavat 412.000 metri cubi de steril, din care aproape două treimi, mai precis 310.000 mc realizate numai de un excavator, primul sau „01“, după simbol, din cele două excavatoare de 1.400 pe care le avem. Or, asta înseamnă mai mult decît recordul acestui gigantic și modern excavator. La ora de față cel mai productiv din toate întreprinderea minieră Rovinari, iar aici la Poiana și-a depășit chiar colegul mai mare, adică excavatorul de 2.000 litri.

Brigadierul Aurel Luca, cunoscut

ca „moș Luca“ încă de pe vremea cînd lucra la Gîrla, a montat mașina-uzină 1.400 și o iubește ca pe copilul lui. A început să lucreze ca muncitor necalificat în cariera Balta Unchiașului, cea mai veche carieră din bazinul Rovinari-ilor, și acum este muncitor specialist. Despre el nu spune prea multe. Îi place munca și atât. Ba, îi mai place cum merge roata, e vorba de roata excavatorului. Cînd se-ntimplă să stea n-are astîmpăr. De la Balta Unchiașului, în 25 de ani de minerit, a mai trecut pe la carierele Căni și Gîrla. Doar atât. N-a fost dintre cei care schimbă locurile de muncă, precum unii cămașa. Moș Luca s-a obișnuit să i se spună „moș“, deși n-are decît 48 de ani. Înțelege că i se respectă vechimea în muncă și experiența. Cu tinerii se împacă bine. Dol dintre șefii lui de schimb, Ispășoiu și Cucu, sînt tineri, au 30 și, respectiv, 31 de ani. Dar ce oameni de ispravă! ne spune dumnealui. În ultima săptămînă Ispășoiu n-a mers cu excavatorul sub șapte ore de funcționare. Preluarea schimburilor o făcăm din mers, ca la predarea stafetei. Deviza noastră este că roata nu trebuie să stea. Maistrul Cucu este acum șeful schimbului unu, cel mai greu schimb, schimbul în care se fac toate pregătirile, toate reparațiile, dar și el a mers în plin șapte ore și jumătate din opt. Schimbul trei, al lui Ispășoiu, a mers trei zile la rînd cite opt ore din opt. Ce nu se poate face cu o bună aprovizionare și cu disciplină! Minerii „de suprafață“ de la Poiana, mecanici, electricieni și excavatoriști, au mers în plin cu excavatorul cam 22 — 23 de ore pe zi, față de media de 16 ore cît prevede fișa tehnică. Cum s-ar spune, pe aici, pe la Poiana, nu se mai tine seama de fișa tehnică. Dacă utilajul e respectat, bine întreținut, cum zicea șeful de schimb Cucu Ion, atunci nu trebuie să se mai mire nimeni că în steril am dat 2.500 mc pe oră, chiar mai mult decît a realizat „2.000“ condus de brigadierul Florea Gheorghe. Cînd oamenii sînt la post și benzile sînt reglate, totul merge strună, înaintarea în steril întrece orice așteptare și cărbunele curge pe benzi către lacomele termocentrale. Prin munca omului se schimbă vechea geografie a apelor, soselelor, a satelor. Ea face loc scînteierilor de lumină ale cărbunelui și, mai departe, luminii.

ION PREDOȘANU ■

Tinerețea septuagenarului

(Urmare din pag. 1)

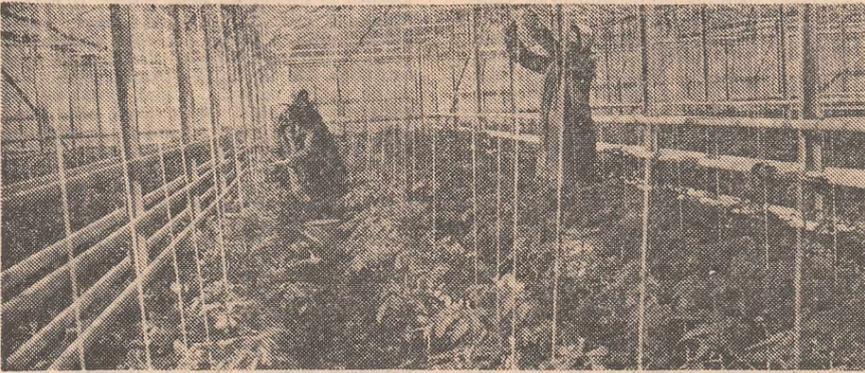
În 1926, a fost Ion N. Rădoi. O monografie pe multe pagini, frumos caligrafată de mina fermă, rotundă, rotunjită de cînd tot scrie, adică de-o viață, a învățătorului pensionar, descrie, cu lux de detalii, drumul acestei societăți, operă a unui grup de tineri entuziaști, care, într-o Oltenie semianalfabetă, s-au trudit să aprindă și să țină aprins un bob fragil de lumină. Societatea a întemeiat o bibliotecă de împrumut, s-a prezentat și printr-o revistă săptămînală („Gînd nou“, 1935—1936), a înființat și o echipă de teatru (în repertoriu: Alecsandri, Caragiale, Eftimiu, Moiere, Schiller...), a cucerit și niște lauri (premiul al doilea pe țară, pentru echipa de dansuri, în 1937), iar în anii căminului cultural, și mai cu seamă în cei din urmă, pe vatra tradiției s-a zidit mereu, cu neoboseală, cu iscusință și cu fervoare. Echipa de teatru (care joacă acum și Camil Petrescu, și Baranga...), ca și alte formații artistice ale Cîmpofenilor, se văd și se aud distinct în Gorj, sub auspiciile „Cîntării României“. Sufletul lor e Ion N. Rădoi, care, dealtfel, și-a adjudecat și unul din premiile județene ale primei ediții a Festivalului național. Ambițiile căminului cultural sînt mari, ele, acum, își iau ca scenă nu numai scena, ci satul întreg, implicîndu-se, cu inițiativă de temelie, în chiar priveștiștea locului, în arhitectura lui, în innoțirea ei. Satul, pînă mai ieri, n-a avut un monument al eroilor lui. Acum îl are. Inițiativa și chiar schița monumentului (operă plastică de netăgăduit efect, simplă, dar plină de elevație, de fapt o lamă de piatră albă țîșnind spre cer, simbol al dragostei și al recunoștinței incoruptibile, exprimate cu o rigoare arhitectonică de esență clasică) aparțin învățătorului pensionar.

Pasiunea de-o viață a învățătorului Ion N. Rădoi a fost și rămîne teatrul. Conduce, de decenii, echipa de teatru a satului, cu autoritate nu doar de animator, ci și de regizor, de actor și de dramaturg. Căci e și dramaturg și, acordîndu-i acest titlu, o facem fără să șovăim la cuvînt. „Gorjul literar“, culegerea cenacurilor din județ, ajunsă la a șaptea ediție, i-a publicat piesa „Zbancă haiducul“, bucată plină de prospețime, cu toate calitățile scrierilor despre haiduci, mai puțin poncifile. A scris și comedia („Între două iubiri“, „Visul lui Tindală“, „Dealul pustiu“, „Sînvășii pe Valea Jaleșului“, „Cuscrele“, ultima jucată în vreo zece sate din județ), dar pasiunea numărului nu rămîne drama istorică. Pe lângă „Zbancă haiducul“, a mai scris și a mai pus în scenă „Moartea lui Gelu“, „Urgia“ (al cărei erou e un frate al lui Tudor Vladimirescu), a mai scris și a mai pus în scenă și o bucată închinată cîmpofeneanului Dumitrașcu Popescu, că-

pită de panduri în oastea lui Tudor, are, deci, spunea cineva, un palmares invidiabil chiar și de profesioniști. Că piesele l se publică, i se joacă, și nu doar pe scenele Cîmpofenilor și Arcanilor (unde, spuneam, e și regizor, și actor), că face cu ele săli pline, asta înseamnă sau spune mai mult decît un simplu palmares de titluri, adăugîndu-i acestuia și o dimensiune calitativă. Piesele învățătorului plac, fiindcă ele sînt scrise pentru un public anume, cel țărănesc, pe care el, autorul, îl știe bine, întuindu-i gusturile, disponibilitățile asociative, răgazurile de neîncredere, suspiciunea față de capcane și plăcerea de-a le descoperi, buna credință față de fantezie, bucuria de a se lansa în fabulos. O calitate specială a literaturii pentru țărani? Nu, nu despre asta e vorba, chestiunea asta s-a lămurit de mult (deși, poate, nu îndestul...), este vorba de faptul că lumea satului Cîmpofeni pretinde teatrului ceea ce toți pretindem, adică viață, acțiune, neprevăzut, personaje vii, verb clar, material, saturat de idei, de emoții. Între piesele cu subiecte istorice tipărite de diverse așezăminte culturale și piesele lui Ion N. Rădoi, satul le preferă pe ultimele. Fiindcă primele nu fac decît să scenarizeze niște fapte ale istoriei, ale cronicii, ceea ce, ca și mimarea manierei folclorice în vers, ca și calchiera etnograficului în artele decorative, rămîne alături de artă, nemaioferind dramei istorice, în cazul nostru, decît meritul mediocru al colportării unor date de manual școlar. Coborîta la acest nivel (ne referim tot la unele dintre piesele publicate de așezămintele amintite), drama istorică rămîne o anexă beletristică a calendarului de glorie naționale, eșind în spectacolul aniversar de defunctă popularitate, ilustrînd un discurs de ocazie. „Zbancă haiducul“, în schimb, s-a impus publicului din Cîmpofeni într-o asemenea manieră, că, de pe scenă, el a coborît în public, a intrat în folclor, lăutarii locului l-au pus în cîntece. În legende și tradiția satului, personajul, pînă atunci, nu existase. Acum există. Este unul din nu tocmai desecele cazuri în care literatura scrisă o influențează pe cea orală, ceea ce spune destul despre calitatea dramaturgiei lui Ion N. Rădoi, scutindu-ne de orice alt comentariu.

Așadar, un om de 70 de ani, talentat și în plină putere a energiilor închinat culturii satului. Un om care, într-o viață de om, a făcut, pentru satul lui, teatru, a instruit numeroase alte formații artistice, a mai făcut și o bibliotecă, și un muzeu, a mai făcut și un monument... Dar cite se pot face într-o viață? Se pot face, precum se vede, multe. Ion N. Rădoi, un septuagenar în „Cîntarea României“, o dovedește. Spre știința și meditația multora. Și mai ales a tinerilor.

Pe piață e nevoie de legume timpurii, nu de scuze și justificări

Aici, pe strada Transilvaniei dintr-o margine a orașului Buzău, Asociația economică de stat și cooperatistă are 5 hectare de sere și cam tot atâtea de solarii, precum și un șef de fermă, inginerul Nicolae Scarlat, întreprinzător și judecând după cele ce vedem, harnic. Înainte de a fi cum e, inginerul Scarlat se arată conștient de importanța legumelor timpurii, „ieșit din iarnă, organismul omului are nevoie de mai multe vitamine, iar legumele noastre sînt exact ceea ce trebuie”, ca și de răspunderile ce revin acestei baze de aprovizionare județene, din care urmează să plece răsăduri spre multe unități, el știind foarte bine că, în conformitate cu ultimele directive, consumul de legume proaspete trebuie să crească în acest an pînă la o medie de 145 de kilograme pe cap de locuitor. Ca o consecință firească a acestor convingeri și calcule, sub acoperișul de sticlă al serelor e cald și bine, termohigrometrul arată valori normale, ceea ce, ține să precizeze gazda noastră, nu s-a întimplat toată iarna, cînd anumite deficiențe în furnizarea combustibililor au coborît temperatura pînă la limitele riscului. Dar toate nezarurile au trecut, acum numai vîntul suflă cu putere, iar inginerul Scarlat pare să aibă dreptul să afirme că „stăm bine, mult mai bine ca în alți ani”.

Însoțit de inginerul Ilina Mușat din partea I.J.L.F. Buzău, „la cele peste 260

de hectare cu solarii amenajate în județ se vor adăuga, anul acesta, încă 70, marea majoritate în sfera C.A.P.-urilor și a I.J.L.F.-ului, numai Cochirleanca nu vrea să facă nimic”, vizităm serele. Sînt cultivate tomate intercalate cu salată, răsăduri de tomate pentru solarii și răsăduri de varză și inmulțitor, toate îngrijite cum se cuvine. Tomatele, de pildă, sînt un soi olandez numit Sonato, mai puțin folosit, dar pe care legumicultorii buzoieni l-au experimentat, anul trecut, cu rezultate dintre cele mai bune. Plantele cresc mai întii firave, ceea ce asigură avantajul de a nu umbri culturile din jur, după care se fortifică brusc, fiecare tulpină dînd o producție de peste două kilograme. Acum, cînd ele se înalță abia la cîțiva centimetri deasupra solului din travee, miini grijulii le înlanțuie după sfîrși în așa fel încît să nu se rupă, operația aceasta, la care asistăm, numindu-se palisare. Prășitul s-a încheiat, ici-colo se mai copilește, inginerul Scarlat consultă termohigrometrul și hotărăște, soarele fiind suficient, oprirea sistemului de încălzire. Sînt 20 de grade, iar salata arată cît se poate de bine, spre mulțumirea gazdelor noastre, pricepute nu numai la îngrijirea legumelor și a răsădurilor, ci și la calcule. Avem, scoțetește Nicolae Scarlat, 60 de mii de salate, la începutul lui martie le scoatem pe piață, vom încasa 60 de mii de lei. Plantate la

sfîrșitul lunii decembrie, roșiile, să le zicem așa, renunțînd la termenul de tomate, urmează să ajungă în fața cumpărătorilor cel mai tirziu la începutul lui aprilie, în cantități mari. Există indicii și se dau asigurări că planul de 70 de tone la hectar, chiar dacă sporit față de anul precedent, va fi îndeplinit și, aproape sigur, depășit.

În sera alăturată, frumos aliniată în pahare de plastic, de tipul celor din care ne-am învățat, vara, să mîncăm înghețată, stau aliniate răsădurile. Și ele arată foarte bine. Tînăra ingineră Elena Țiru le are, ca să zicem așa, în subordine, descucindu-se minunat chit că e încă stagiară, abia întoarsă în Buzău natal după terminarea facultății. Ni se explică, răbdător, că răsădurilor li se administrează în prezent ultima udare, după care urmează să fie tratate cu ortocid 0,2 la sută și, ca ultimă operație înaintea plecării spre solarii, călțite. Călțire care va avea loc prin ridicarea geamurilor laterale, acum protejate de vînt cu folii de plastic.

Așadar, în linii mari, răsădurile pentru solarii sînt gata, dar solarii, nu! Cele aproape 5 hectare din fața serelor asociației n-au ajuns încă să fie acoperite cu plastic, interloctorii noștri punînd întîrzierea pe seama vîntului. Ni se aduce argumentul că, în alte părți, foliile au fost smulse de vîntoasă, înregistrîndu-se pagube serioase. La noile solarii ale I.J.L.F., ca și la Mărgineni, Dimbroca sau Brădeanu. Aici, ca să scriem adevărul pînă la capăt, restul lucrărilor au fost executate în solarii, aratut cu roșosapa și frezatul încă din toamnă. Au fost asigurați, ne-am convins, toate materialele necesare, sirma, cuiele și celelalte, s-au reparat riglele, scîndurile pe care se prind foliile, au sosit cantitățile necesare de masă plastică, dar acoperirea întîrzie, ea urmind să aibă loc, după pusele inginerului Scarlat, „cît de curînd”. Mai exact, după venirea lucrătorilor din județul Suceava cu care unitatea are contract, lucrătorii cărora li s-au dat, mai întii, o telegramă și, apoi, un telefon, spre a urgenta deplasarea.

Dacă pentru asociație vîntul a fost un impediment, el nu l-a împiedicat pe Gheorghe Năstase, domiciliat pe aceeași stradă, citeva case mai încolo, să-și acopere cei peste 800 de metri pătrați de solarii cu plastic! Acesta, ajutat numai de soție, pe numele ei Filofteia, a sădit ceapă verde și salată, urmind, după scoaterea acestora, să planteze roșii. Filofteia Năstase, pe care o găsim acasă, zice că da, a fost și mai este vînt, dar l-au domolit cu citeva scînduri bătute în cuie peste folii și și-au văzut mai departe de treabă! Din cite vom afla mai tirziu, la fel au procedat și alți producători individuali

din județ, la Glodeanu Sărat și Pitulicea, mai ales, în prima localitate, 3 frați renumiți, Nicolae, Dumitru și Gheorghe Simion, dînd de ani și ani producții mari de legume timpurii. Nu încapă nici o îndoială, ne-am convins la fața locului, că producătorii particulari au, în ceea ce privește cultivarea legumelor timpurii, un oarecare avans față de unitățile de stat și cooperatiste, care au întîrziat în acoperirea solarilor, nu mult, dar sesizabil, punînd decalajul pe seama vîntului.

Contrariată de una din afirmațiile Ilincai Mușat, „numai Cochirleanca nu vrea să facă nimic”, am cerut lămuriri suplimentare de la inginerul Gheorghe Maftei, directorul general adjunct al Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară a județului Buzău. Dînsul ne-a informat că, la Buzău, a fost extinsă suprafața cultivată cu legume, prin perfecționarea tehnologiilor și aplicarea lor corectă asupra unui sortiment mai variat ca în anii anteriori, urmind să crească randamentul la hectar. S-a întocmit un grafic în conformitate cu care producția va fi eșalonată în așa fel încît cerințele consumatorilor să fie satisfăcute tot timpul, în așa fel încît pe piață să fie tot timpul legume proaspete. Drept urmare s-a prevăzut o creștere cu 70 de hectare a suprafețelor din solarii, noile solarii fiind construite sub formă de tunel (cele vizitate de noi erau de tip mai vechi), cu toate avantajele de aici decurgînd, deschideri mai mare, mecanizarea lucrărilor etc. Toate unitățile județului au înțeles rostul acestor solarii, cu excepția celor din comuna Cochirleanca, unde președintele C.A.P.-ului s-a opus cultivării în solarii, socotînd aceste amenajări drept prea costisitoare!! E drept, a continuat inginerul Maftei, că nici noi n-am știut să punem piciorul în prag, dar vom lua, cît de curînd, măsurile impuse de o asemenea mentalitate învechită.

În ceea ce privește situația legumelor timpurii, putem aprecia că, la Buzău, s-au făcut multe lucruri temeinic și la timp, dar că rămîne încă destul loc pentru mai bine. Au fost, e adevărat, și cauze obiective, justificînd unele întîrzieri, mai ales vîntul neobișnuit de puternic a creat nezaruri, au fost, e adevărat, și unele greutăți reale, legate îndeosebi de faptul că I.M.P.P.M.P. din localitate a livrat în special folii de polietilenă înguste, nu ușor de folosit la solarii cu boltă, dar au existat și există toate condițiile ca acest tradițional bazin legumicol să se prezinte pe piață cu legume proaspete și de cea mai bună calitate. Pentru că, și în materie de legume timpurii, fiecare doarme cum își așterne.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Pe șantierele locuințelor, restanțe

Ciment și cărămidă, desigur, dar și tragerea de inimă a meșterilor!

Se crede, în general, despre Deva că ar fi un oraș liniștit, senin, curat, cochet și plăcut. Chiar așa și este. Sub umbra faldnică și romantică a unei cetăți ridicate pe un virf de deal tîguiat — o ciudățenie, acest virf, între celelalte blînde și domoale dealuri — cu străzile sale largi și cu arhitectura sa, o fericită îmbinare între vechi și nou, Deva este, așa cum spuneam, un oraș senin, curat, cochet și plăcut. Dar nu liniștit. Deva nu mai este un oraș liniștit. Deva păstrează, doar aparent, aerul unui jovial oraș al pensionarilor, al funcționarilor și al turiștilor. La ora actuală, datorită numeroaselor sale școli, Deva este literalmente invadată de tineret. Datorită numeroaselor sale întreprinderi, unele absolut noi, altele mai vechi, dar mult extinse, Deva a intrat sub stăpînire deplină a muncii direct productive. Deva, altădată doar o capitală de regiune sau județ, a devenit un oraș care trăiește pe picioarele sale, din munca sa.

Cam divagante, poate, aceste scurte considerații despre orașul numit Deva, dar ele sînt un argument de ordin mai general la afirmația noastră cum că Deva nu mai este un oraș adormit în liniștea visătoare de altădată. Deva este astăzi un oraș muncitoresc, un oraș al frămîntărilor, al întrebărilor și al răspunsurilor în lupta pentru mai mult, pentru mai bine. În ceea ce ne privește am ajuns la această concluzie participînd efectiv și, am îndrăzni să spunem, afectiv la adunarea generală a oamenilor muncii din cadrul Trustului județean de construcții Hunedoara-Deva. De ce afectiv? Pentru că am participat pînă acum la numeroase alte adunări generale ale unor întreprinderi care au avut sansa și bucuria să treacă în revistă excepționale realizări ale anului trecut, stabilind totodată și sarcinile de plan ale anului în curs. Numai că la adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii din cadrul Trustului județean de construcții Hunedoara-Deva n-a fost să fie vorba de așa-ceva. Cu alte cuvinte, timp de citeva ore, am trăit, alături de toți ceilalți participanți, într-un adevărat bulgăre de foc, fapt care, pentru alții, chiar și pentru cititor, poate să fie doar o simplă metaforă, dar ea se acoperă în întregime cu obiectul și conținutul dezbaterilor.

Si iată cum. Cităm din darea de seamă prezentată de directorul întreprinderii, numit în urmă cu numai o jumătate de an, inginerul Vasile Malincenco: „Rezultatele obținute de colectivul nostru de muncă în anul 1978 nu sînt în măsură să ne

multumească”. „Nici un șantier nu a reușit să-și realizeze sarcinile de plan care, pe ansamblu, au fost îndeplinite în proporție de 77,19 la sută”. „Ne-am confruntat zilnic cu manifestări negative de tot felul, față de care nu s-a luat nici o măsură. Mulți conducători de șantiere, loturi, secții, ateliere și compartimente nu au făcut dovada unui simț de răspundere pentru realizarea sarcinilor de plan”. „Grave lipsuri în organizarea producției, în asigurarea frontului de lucru pentru echipe, în folosirea utilajelor, în ritmicitatea realizării planului, precum și în executarea unor lucrări de calitate”. „Programul de reparatii și revizii ale utilajelor nu s-a respectat, recepția utilajelor după reparațiile capitale a fost superficială, fapt care a făcut ca utilajele să stea, imediat după reparațiile capitale, săptămîni întregi, deși se aflau în termenul de garanție”.

Într-adevăr, în sală, printre cei 180 de participanți, reprezentîndu-i pe toți cei 5500 de oameni ai muncii, cuprînsi în 10 șantiere răspîndite în tot județul, s-a asternut o tăcere grea, apăsătoare. La capătul lecturării celor 17 pagini, din care am extras doar citeva fragmente, la întimplare, nimeni nu a aplaudat. Nici nu era cazul, bineînțeles. Dar ceea ce ne-a surprins, auzind darea de seamă, a fost nu atît tonul critic și autocritic, extrem de acid și percutant, cît absența totală a unor eventuale scuze obiective, a greutăților cu care constructorii s-au confruntat, independent de voința lor. Acest ton, bărbătesc, fără lamentări inutile, l-au adoptat și participanții la dezbateri. Iar cei care au luat cuvîntul nu s-au rezumat numai la recunoașterea deficiențelor înregistrate în munca lor, a colectivelor din care fac parte, ci mai ales s-au străduit să propună soluții operative și eficiente pentru înlăturarea lor definitivă, a deficiențelor. De exemplu, primul care a luat cuvîntul a fost Florea Bărbulescu, șef de echipă zidari, șantierul numărul 2. „Triste, dureroase dar adevărate sînt cele spuse în darea de seamă. Nimeni nu le cunoaște mai bine decît noi. Fată în față cu această amărăciune imi aduc aminte faptul că în urmă cu trei ani cuceream locul 3 pe țară în întrecerea cu celelalte trusturi de construcții. Regret poziția frunțasă pe care am pierdut-o. Să facem totul pentru a o recuceri. O imensă rezervă internă, umană, o reprezintă, după părerea mea, activitatea energetică și exactă, ca un cronometru, a șefului de echipă. Șeful de echipă trebuie să știe ce anume

face, în oricare minut al zilei de muncă, fiecare membru al echipei lui. Și mai trebuie să știe cum să-l mobilizeze și să-l coordoneze pentru ca fiecare om, la locul lui de muncă, să-și îndeplinească în totalitate sarcinile din acea zi. Asta presupune organizare, aprovizionare, spirit gospodăresc, muncă de calitate, respectarea graficului, folosirea integrală a utilajelor. Mă angajez pe această cale, ca șef de echipă, să îndeplinesc și chiar să depășim sarcinile de plan din acest an, sarcini la care se adaugă și restanțele de anul trecut. Cu alte cuvinte, în numele oamenilor mei, aprob planul de măsuri”.

Inginer Avram Tomus, șef de lot, șantierul 1: „Am avut greutăți, chiar dacă ele nu au fost cuprinse în darea de seamă. M-aș referi, de exemplu, la mult discutata problemă a amplasamentelor care se vor rezolva de-abia în acest an. Dar să trec peste asta. Rezerve interne, umane și materiale, sînt. Să le folosim din plin, ca niște buni gospodari. Propun, mai întii și întii, un dialog mai consistent între noi, constructorii, și între proiectanți și beneficiari. Mai propun reluarea acelei idei pe care o numiserăm noi Ziua calității. Să verificăm, în fiecare zi de miercuri, calitatea lucrărilor executate la fiecare punct de lucru. Să aplicăm această zi a calității, combinată cu urmărirea exactă a modului în care sînt folosite, la capacitatea lor integrală, utilajele. Și mai propun ca proiectantul, în urma unui dialog cu fabricile de B.C.A., să găsească o soluție ca B.C.A.-urile să fie făcute la dimensiunile necesare, încă din fabrică. Am cîștiga timp, iar dacă tăierile ar fi drepte, nu strîmbe ca pînă acum, ar crește și calitatea lucrărilor noastre. În altă ordine de idei, anul trecut, precum cei de la șantierul 2, și noi, la șantierul 1, am pierdut importante cantități de beton din cauză că nu am avut o betonieră, motiv pentru care im cerem conducerii această betonieră, plus două mașini de fi letat de mare productivitate. În încheiere, țin să-i asigur pe toți cei de față că șantierul 1 se angajează să îndeplinească în totalitate sarcinile de plan ale anului în curs”.

Dumitru Ghilă, maistru, șantierul 4 Brad: „De 10 ani lucrez la Brad, la șantierul 4, dar anul 1978 a fost cel mai slab, iar rezultatele nu ne fac deloc cînte. De ce toate astea? Pentru că disciplina a fost foarte slabă, iar factorii de răspundere nu s-au impus, nu au luat din timp măsurile cuvenite. S-au semnalat numeroase nerespectări ale procesului tehnologic, fapt care a dus la consumarea inutilă a forței de muncă și a utilajelor. Au venit apoi și greutățile din afară, cum a fost calitatea slabă a B.C.A.-urilor sau a planșelor, cu porozități inadmisibile, de a trebuit să le gletuim, ceea ce a dus la scăderea productivității muncii, a eficienței economice. Nu mai vorbesc de nisipul cu care am executat rectificările, un nisip cu pămînt, cu foarte mult pămînt, că l-am luat la mină, la lopată, și l-am strecurat, și iar am pierdut timp, timp prețios, și

multă mină de lucru. Un alt neajuns, cel mai mare, cred eu, l-a reprezentat schimbarea secțiunilor de bloc cu noi tehnologii, necurpinse în proiecte, de unde foarte clar se vede că producția anului 1978 a fost total nepregătită. Iar rezultatele sînt cele care sînt și care, repet, nu ne fac deloc cînte. Dar asta nu înseamnă să ne descurajăm. Sarcinile pentru acest an sînt mobilizatoare și nu putem porni la luptă cu ochii în pămînt. Mă alătur spuselor vorbitorilor de dinaintea mea și consider că avem suficiente resurse, umane și materiale, pe care în acest an trebuie să le folosim așa cum se cuvine, ca niște buni gospodari”.

„Mărturisesc, avea să declare, printre altele, în intervenția sa Petru Bota, vicepreședintele Consiliului popular al județului Hunedoara, că apreciez tonul autocritic al dării de seamă și tonul dezbaterilor ce au avut loc. Ați putut aminti mai ales cauzele obiective, întrucît au fost numeroase cauze obiective care au acționat negativ asupra muncii trustului, dar v-ați limitat cu analiza asupra cauzelor subiective, cele pe care, prin proprie inițiativă, le-ați putut evita. Ați amintit, cu precădere, un anume aspect: nefolosirea rezervelor interne, umane și materiale. Sîntem în măsură să afirmăm că, dacă ar fi fost epuizate aceste rezerve, numărul apartamentelor neconstruite ar fi fost mult redus, iar neîndeplinirea planului ar fi fost de numai citeva procente. Să ne îndreptăm deci atenția asupra acestor rezerve, mai ales în acest an planul prevede construirea a 4000 apartamente, aproape dublu față de anul trecut, iar pentru anul 1980 planul prevede construirea a 6000 de apartamente, iar această producție va fi asigurată de o bază tehnică-materială, aceeași, ca și cea de anul trecut. Accentul cade deci pe întocmirea la timp a proiectelor, pe elaborarea tehnologiilor adecvate, pe eliberarea amplasamentelor, pe organizarea corespunzătoare a fronturilor de lucru, cu aprovizionări ritmice, cu folosirea integrală a timpului de lucru, a utilajelor din dotare, a mijloacelor de transport. Altfel spus, accentul cade pe o muncă susținută și consecventă, la toate nivelurile și din partea fiecărui om. Nu spune nimeni că va fi ușor, chiar dumneavoastră ați recunoscut-o, va fi o bătaie, dar unde în țara noastră, la ora actuală, nu se desfășoară o bătaie?!”

Am participat, așa cum spuneam, efectiv și afectiv la dezbaterile aspre, bărbătești, îndrîjite, dar pline de hotărîre — hotărîrea de a recupera restanțele anului trecut și de a îndeplini exemplar sarcinile de plan ale anului în curs — și am simțit nevoia, la sfîrșitul dezbaterilor, să aplaud, alături de participanți, atît de simplele cuvinte ale inginerului Vasile Malincenco, noul director al trustului: „Spor la lucru, tovarăși!”

VICTOR NIȚA ■

CE E NOU ÎN BUCUREȘTI?

azi răspund primării sectoarelor 2, 3, 6 și 8

— Tovarășă Adriana Moraru, cum a început anul 1979 privit din biroul primarului sectorului 2?

— Cred că am toate motivele să zic că bine. Startul industriei e cît se poate de promițător, toți indicatorii fiind îndepliniți la z. N-am să dau cifre, poate că e prea devreme pentru ele, dar am să numesc cîteva întreprinderi, I.P.R.S. Băneasa, Fabrica de calculatoare, Conectul, Întreprinderea de țevi sudate, în măsură să raporteze îndeplinirea și chiar depășirea sarcinilor de plan. În altă ordine de idei, urmează să dăm în folosință, chiar în luna martie, 197 de apartamente din cele peste 3000 prevăzute în anul în curs. Au loc, pe șoselele Colentina, în zona Fundeni-Voluntari, și 7 Noiembrie importante lucrări de modernizare, cu sistematizarea căii rutiere și reglementarea circulației. Ritmul de înaintare a șantierului e bun și există garanții că lucrările vor fi terminate în scurt timp, intrarea în Capitală dinspre Constanța urmînd să capete o înfățișare nouă, corespunzătoare peisajului blocurilor moderne și confortabile ce se rînduiesc de o parte și de alta a Șoselei Colentina.

— Primăvara, există indicii certe în acest sens, e gata să ia în stăpînire orașul. Cum e ea așteptată în sector?

— Angajamentul nostru prevede plantarea a 55 de mii de arbori și arbuști, majoritatea dirijați către Parcul Plumbița, care se va dezvolta, în 1979, cu peste 50 de hectare. El va deveni, sintem convingeți, una din zonele de agrement și odihnă foarte căutate de bucureșteni. După cum știți, în apropierea ei și-a deschis recent porțile restaurantul „Tei”, amenajat în fostul palat al domnitorului Grigore Ghica. În numai 6 luni, clădirea a fost restaurată în spiritul epocii, ea avînd, alături de spațiile destinate alimentației publice, un muzeu cuprinzînd piese cu deosebită valoare istorică.

— Mai sînt, în sectorul pe care-l conduceți, greutăți, probleme mai greu de rezolvat?

— Firește că mai sînt. Sectorul nostru, ca întreaga Capitală, ca întreaga țară de altfel, trăiește din plin innoirile socialismului, ele se pot constata peste tot, dar asta nu înseamnă că nu mai avem și unele greutăți. De pildă, nu stăm prea bine cu exportul și nici cu investițiile. Rezultatele înregistrate în domeniul exportului sînt superioare celor din anii trecuți, dar ele încă nu ne mulțumesc. Aceeași situație e și în investiții. La Întreprinderea „Suveica” e prevăzută o amplă dezvoltare a unității B de pe Bulevardul Lacul Tei, numai că finanțarea încă nu s-a deschis! Nota de comandă și cea de execuție n-au fost încă aprobate, situație în care se găsește și suplimentarea investițiilor la „Sintofarm”, unde urmează să aibă loc o operație similară. Toate aceste dificultăți sînt însă de moment și avem convingerea că le vom rezolva, prin seriozitate și perseverență. Comuniștii din sectorul 2, toți oamenii muncii

sînt decisi să facă tot ceea ce le stă în putință spre a duce la îndeplinire, cu simț de răspundere și la o calitate superioară, sarcinile trasate de conducerea partidului și statului nostru, în așa fel încît sectorul să contribuie tot mai mult la zestrea economică a Capitalei și, implicit, a țării, pentru ca el să înflorească neconținut și oamenii lui să trăiască mai bine, pe măsura muncii lor.

— Tovarășă prim-secretar, o ultimă întrebare vizează activitatea culturală. Ce e nou în acest domeniu?

— E în plină desfășurare faza de sector a Festivalului național „Cîntarea României”. Participă la concurs 857 de formații alcătuite, fără excepție, din oameni ai muncii frunțați în producție. Sperăm ca mulți dintre ele să se califice în etapele superioare.

— Tovarășă prim-secretar Vasile Carolică, ce este nou în sectorul 3?

— Greu de răspuns.
— De ce?
— Pentru că sînt foarte multe lucruri noi în toată țara, în economia noastră națională. Firește, în aceste condiții, țînd seama de faptul că obiectivele majore ale economiei nu pot fi realizate fără o participare a întregii industrie, din fiecare colț al republicii, trebuie să existe și la noi noutăți. Și mai este ceva. Nu uitați că în sectorul 3 se află 10 institute și centre de cercetări și proiectări.

— Ținînd seama de toate acestea, haideți să și concretizăm.

— Un prim exemplu: la sfîrșitul lunii martie intră în probe tehnologice linia de tras țevi la rece din oțeluri înalt aliate și inoxidabile la Întreprinderea „Republica”. Este unica linie cu acest profil din țară. Al doilea exemplu: s-a dat parțial în funcțiune linia de panouri mari de la fabrica de case din Militari. Capacitatea ei: 11000 metri cubi. Mai departe. La IMUAB, în februarie au fost realizate 3 strunguri-carusel de 3200 milimetri, 2 freze portal, 7 mașini rectificat interior care sînt expediate în mai multe țări europene. Să continui?

— Da, dar cu altceva. În aceste zile, în ciuda temperaturii scăzute, am văzut că se lucrează intens la ultimul tronson al Șoselei Pantelimon. Ce amănunte ne puteți da în plus?

— Că în luna mai lucrările vor fi gata. În linii mari, zona Pantelimon — Iancului va beneficia în întregime de moderne rezolvări urbanistice și de sistematizare. E bine să amintim că în prima lună a verii va fi dat în folosință și pasajul cu garajul din zona Mihai Bravu — Colentina — Calea Moșilor. Pe ultima arteră pomenită, de la Mihai Bravu și pînă la strada Mihai Eminescu, se vor ridica 27 de blocuri, în tot sectorul înălțîndu-se, în acest an, 80 de blocuri.

— Dacă nu mă înșel, Festivalul primăverii al tinerilor din sectorul 3 a ajuns la a 10-a ediție?

— Mai precis la a 11-a. Dar apropo, dacă tot vorbim de tineret, aș vrea să vă spun cîteva cuvinte despre o iniția-

tivă a noastră la care ținem foarte mult și care, sîntem siguri, va stîrni un mare interes. Este vorba de o expoziție de jucării pe care o vom organiza în martie: prima expoziție de jucării confecționate din resurse secundare rezultate în întreprinderile industriale din sector. Participă și asemenea întreprinderi, iar jucăriile vor fi făcute nu de specialiști, ci de oameni talentați și pasionați de la aceste întreprinderi.

— Într-adevăr interesant. Tovarășă prim-secretar, spuneți-mi, vă rog, cu ce greutăți se confruntă sectorul la ora actuală? Dacă sînt, firește.

— Sînt. Astfel, avem unele rămîneri în urmă în ceea ce privește asigurarea ritmică a bazei tehnico-materiale, la cooperări și importuri, cu toate că sîntem conștienți că, din acest punct de vedere, și noi facem altora greutăți, neonorînd la vreme unele comenzi de utilaje și echipamente. Am în vedere aici unele greutăți pe care le creăm, neasigurînd la timp un număr de poziții de utilaje metalurgice pentru combinatele siderurgice, unele tipuri de pompe pentru sistemele de irigații și pentru construcțiile de locuințe. Și pentru că am amintit de pompe, am veni cu propunerea ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să analizeze și să se grăbească pentru a găsi soluțiile cele mai bune în privința fabricării diferitelor tipuri de pompe, intrucît Întreprinderea de pompe din sectorul nostru, singura din țară, nu mai poate face față cererilor foarte mari. Mai sînt și altele, dar cu eforturile tuturor oamenilor muncii din sector, organizîndu-ne mai bine munca, muncind cu mai multă responsabilitate, ne vom achita de angajamentele pe care ni le-am asumat în acest an.

— Tovarășă prim-secretar Ion Popescu, înainte de a vedea cum a pîșit sectorul 6 în anul 1979, v-am propune să discutăm despre modul în care a fost încheiat 1978. Ce ne puteți spune din acest punct de vedere?

— Ca urmare a eforturilor depuse de organele și organizațiile de partid din sector, de toți oamenii muncii, am raportat îndeplinirea sarcinii de plan la producția globală industrială pe primii 3 ani ai cincinalului la 10 octombrie 1978, iar la producția marfă, la 11 noiembrie. Pînă la sfîrșitul anului trecut s-a obținut din sectorul 6 o producție globală suplimentară de 2,5 miliarde de lei, sporul de producție realizîndu-se în totalitate pe seama creșterii productivității muncii, al cărei ritm mediu de creștere a depășit 5 la sută. În 1978 au fost asimilate și introduse în fabricație peste 500 de produse și modele noi, precum și 45 de tehnologii de vîrf, competitive pe plan mondial. Vom continua această acțiune, cu mai multă perseverență, și în 1979, an în care, judecînd și după rezultatele bune obținute pînă acum, vom ajunge ca jumătate din valoarea producției marfă să fie acoperită din produse noi și reproctate după tehnologiile cele mai moderne.

— Care este situația investițiilor în perimetrul sectorului?

— Foarte bună. Sectorului 6 i-au fost alocate, pentru anul în curs, importante fonduri de investiții, urmînd să fie puse în funcțiune 7 noi capacități de producție, la „Vulcan”, „Aurora”, „Inox” etc., și atacate lucrările la două obiective. Putem raporta, la această oră, conducerii superioare de partid și de stat o depășire a planului de investiții cu aproximativ 10 milioane. Avem însă unele dificultăți în ceea ce privește forța de muncă, la care cîteva unități, „Vulcanul” mai ales, sînt deficitare. La strungari, la cazangii, la sudori. Sectorul de partid a apelat la mai multe întreprinderi subordonate și situația s-a ameliorat în bună măsură, dar problema există și continuă să ne preocupe.

— Tovarășă prim-secretar, din cîte știți comuna suburbană Măgurele, unde se află platforma Institutului național de fizică atomică, e integrată sectorului 6. Revista noastră a scris, nu cu multă vreme în urmă, despre unele nereguli constatate în rețeaua comercială de acolo. Ce s-a întreprins pe această linie?

— E adevărat ce spuneți, au fost destule neajunsuri în aprovizionarea platformei de la Măgurele dar, în mare parte, ele au fost îndepărtate. S-a rezolvat problema aprovizionării ritmice cu piine, e în curs de rezolvare cea a cărnii, pentru care am căutat și găsit, prin eforturi comune, soluții favorabile. Folosindu-mă de ocazie, vreau să-i asigur pe locuitorii din Măgurele, pe lucrătorii institutului de acolo, că propunerile și dorințele lor se află permanent în atenția noastră și că ușa primăriei sectorului, inclusiv a primarului, e oricînd deschisă pentru ei, ca pentru toți ceilalți cetățeni. Că mai există probleme, e adevărat, dar la fel de adevărat e că ne străduim să le rezolvăm și că n-avem nici un motiv să credem că n-o vom face, în cel mai scurt timp.

— Alte noutăți din sector?

— În lunile ianuarie și februarie s-au dat în folosință 200 de apartamente în Calea Rahovei, în Șoseaua Alexandriei și pe strada Compozitorilor. Continuă lucrările de modernizare și introducere

a liniei de tramvai pe artera Zeferari-Lulcă, unde urmează să fie amenajate, prin muncă patriotică, spațiile verzi aferente. Vom introduce tehnologii noi, de vîrf, în extinderea și repararea străzilor, pe Eroilor și pe Carol Davila, unde operațiile trebuie să înceapă, bituminarea avînd să se facă la rece, cu emulsie cationică la pavaje din piatră cioplită. De asemenea, vom asfalta străzile Costache Negri, Semănătorului, Sergent Turturică, Răditei și altele.

— Am trecut acum cîteva zile prin Piața Rahovei, unde se construiește intens. Din cîte am înțeles, mare parte din spațiile de la parterul noilor blocuri vor fi destinate comerțului. Puteți face unele precizări în acest sens?

— Intenționăm să deschidem acolo, nu peste multă vreme, un magazin cu produse unicate ale unităților de frunte ale industriei ușoare din raza sectorului nostru. Pe 230 de metri pătrați, „Tricotajul roșu”, „Ținăra gardă”, „Tricodava”, celelalte întreprinderi din ramura industriei ușoare vor pune în vinzare produse unicate de tricotaie, confecții, încălțăminte etc. în cadrul unui adevărat complex comercial. Locuitorii acestui frumos cartier, aflat în extindere și modernizare, vor putea să-și cumpere lucrurile dorite de la parterul blocurilor lor, mărfuri elegante, în pas cu moda, fără a mai fi nevoiți, ca pînă acum, să facă drumuri pînă în centrul orașului.

— Tovarășă prim-secretar Dumitru Gheorghe, care este problema numărului unu aflată în atenția Comitetului de partid al sectorului 8 acum la început de an?

— Principala noastră problemă în acest an constă în realizarea integrală a sortimentelor fizice și în mod deosebit a celor necesare marilor obiective de investiții ale economiei naționale.

— Să exemplificăm, luînd de pildă Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie”, țînd cont că aceasta trebuie să livreze marilor combinate petrochimice de la Midia-Năvodari, Borzesti, Teleajen un număr însemnat de utilaje.

— Într-adevăr, I.U.C. „Grivița roșie” trimite la Midia-Năvodari, la Borzesti și Teleajen răcitoare cu aer și specialiști care să ajute la montarea utilajelor. De asemenea, o chestiune de ultimă oră, așteaptă plecarea la Midia-Năvodari coloana pentru piroliză de 720 tone.

— Vă propun să vorbiți și despre alte preocupări ale sectorului.

— Realizarea sarcinilor de export este și ea în atenția noastră. Și în primele două luni ale anului 1979 am continuat șirul bunelor rezultate ale anului trecut, cînd pe relația de valoare liberă am realizat un plus de 34 milioane lei valută.

— Bun. Și anul acesta?

— Preliminăm o depășire, pe ianuarie și februarie, de peste două milioane lei valută.

— Cum puteți concretiza?

— Să luăm Întreprinderea textilă „Dacia”, unde a fost depășit planul valoric. Aici se realizează diferite produse, țesături și confecții foarte apreciate în lume. Astfel, ca să dăm un exemplu, iată articolul numit „Rosi”, executat din materie primă indigenă, celofibră sută la sută, finisată superior. Produsul, cu caracteristici deosebite, neșionabil și o contractie redusă la spălat, se exportă în S.U.A. și Canada. În privința acestor produse mai putem adăuga că, prin creșterea gradului de complexitate al procesului de finisare, a crescut și gradul de valorificare în sensul reducerii greutății acestor produse.

— Putem aborda și alte domenii. Știm că Podul Grant va avea în viitor o cu totul altă înfățișare.

— Așa este. Acum se conturează condițiile necesare deschiderii acestui mare șantier al Capitalei. Lucrarea, odată terminată, va rezolva problema circulației peste pachetul de cale ferată, în condițiile unui trafic din ce în ce mai intens. Investiția va fi însoțită totodată de realizarea unor legături directe cu arterele principale din zonă și de ridicarea unor blocuri de locuințe.

— Cum vă sprijină cetățenii sectorului la realizarea problemelor edilitar-gospodărești?

— Colaborăm foarte bine. Oamenii muncii de la întreprinderile sectorului sau cei care locuiesc în teritoriul său ne sprijină concret și realizările anului trecut sînt o dovadă în acest sens. Pe 10 străzi a fost introdusă canalizarea și rețeaua de apă, iar oamenii muncii de la I.U.C. „Grivița roșie” au modernizat vechea sală a clubului C.F.R.

— Tovarășă prim-secretar, unde mai aveți necazuri, unde sînt încă lipsuri și, desigur, unde este loc pentru mai bine?

— De pildă, în activitatea de construcții montaj. Anul trecut n-am realizat planul, două capacități fiind date în funcțiune parțial, la „Laromet” și la „Zarea”. Dar prin măsurile adoptate, în mod deosebit prin sprijinul acordat chiar de beneficiari la montajul utilajelor și la lucrările de construcții, pe primele două luni ale anului în curs am realizat prevederile planului. Și pentru că sîntem la acest capitol, vreau să arăt că am fi recunoscători unor întreprinderi din țară, cum sînt „Neptun”-Cimpina, Întreprinderea de țevi Roman și Întreprinderea „Progresul” Brăila, dacă ne-ar livra în termenul contractelor unele subansamble care condiționează finalizarea unor produse de către Întreprinderea de fabricare și montaj a ascensoarelor, precum și a utilajului tehnologic la I.U.C. „Grivița roșie”.

Anchetă de OVIDIU IOANIȚOIAIA și RAZVAN BĂRBULESCU

Mă numesc Coriolan Gușcă și lucrez la Magazinul „Fiat” de pe Calea Griviței din București. În ziua de 28.12.78 a venit în unitate tov. Ion Marușceac și a cerut 2 anvelope 155/12. Înainte de aceasta eu cumpărasem, cu bonul achitat seria U 108 nr. 34, două anvelope 155/12, rămase la vedere. În prada furiei, Ion Marușceac m-a bruscat, mi-a smuls din mână o broșură, a făcut-o ferfeniță și, urlând, mi-a azvirlit-o în obraz. Apoi m-a reclamat că eu l-aș fi bruscat. Am fost sancționat nevinovat fiind, așa cum pot depune mărturie următorii: casiera Maria Firvan, vânzătorii Radu Datcu și Octavian Stan, clienții Constantin Făcăianu și Nicolae Teodorescu.

Consiliul popular al județului Harghita. Cu privire la sesizarea tovarășei Maria Endes. În anul 1978 s-a primit un număr redus de butelii de aragaz, repartizându-se cu prioritate pentru apartamentele fără coș de fum. Cererea sus-numitei va fi soluționată de Consiliul popular orășenesc Băile Tușnad, în limita numărului de butelii ce se vor primi în 1979.

Urmind cursuri de calificare la Fabrica de confec-

Consiliul popular al municipiului Iași. Avind în vedere că Corneliu Mironescu exercită funcția de electrician la Auto-baza II și îndeplinește condițiile legale de stabilire a domiciliului în municipiul Iași, s-a dat aviz favorabil în acest sens. S-a stabilit cu O.J.C.V.L. posibilitatea contractării unei locuințe în termen de o lună.

Am cumpărat o pereche de ghetete de copil, produse de „Argeșeana” Pitești. După primii pași, talpa s-a desprins pe o porțiune destul de mare și le-am trimis la fabrică, însoțite de eticheta de control, rugând să fie reparate sau schimbate. După nici 3 săptămâni, ghetetele mi-au sosit înapoi, nereparate și fără etichetă. Am o singură grijă — unde o fi oare bonul de control? (Ioan Buzea, Brașov)

ICVA — Cluj. Ca urmare a sesizării lui Tiberiu Marinescu, apărută în revistă la 4 ianuarie a.c., am vorbit cu gestionarele centrului nr. 14, care nu recunosc că ar mai fi folosit subchizitori cu căruțe. Avind în vedere reclamația repetată a tov. Marinescu și nerecunoașterea de către gestionare a celor reclamate, conducerea unității a considerat reclamația întemeiată și a decis sancționarea tov. gestionare, conform art. 100, litera „b” din Codul Muncii.

DGAIA — Bihor. În urma publicării în Flacăra nr. 35/1978 a articolului „La plăcinte înainte și cooperativa progresa” ca

re, iar de atunci zilele tot trec și eu aștept, la fel de zadarnic. (Ion C. Văcărescu, Tismana — Gorj)

Ministerul Educației și Învățămîntului. Din dosarul numitului Dobrescu Emilian, care s-a adresat cu o plingere redacției dv., rezultă că el a fost condamnat la 5 ani închisoare pentru abuz în serviciu privind avutul obștesc. În consecință, Inspectoratul școlar al municipiului București și M.E.I. nu sînt de acord cu reintegrarea în învățămînt a sus-numitului.

Municipiul București, Consiliul popular al sectorului 3. Urmare a sesizării locatarilor din str. Avrig 61, s-a constatat că imobilul a fost grav avariat de seismul din 1977 și nu mai prezintă garanție pentru a fi locuit. Comitetul executiv a dispus evacuarea celor 4 familii, atribuindu-le locuințe corespunzătoare.

Cornel Drig din Timișoara se întreabă și ne întreabă unde au dispărut băncile din Eforie Nord? Într-o stațiune balneară mai vine lumea și ca să se odihnească...

Inchipuiește-și cineva că se află la marginea unei prăpăstii, gata să se prăvălească în hăul nimicitor, cînd o mină îl trage înapoi, îndreptîndu-i pașii pe drumul vieții. Asta a făcut prof. dr. Dorin Hociotă, prin intervenția chirurgicală efectuată fiului

numerotate 1 și 2. Din păcate însă, numerele nu sînt puse la vedere și călătorii mai greșesc. Așa am pățit eu, în ziua de 23 ianuarie, iar șoferul Cichi Laios mi-a spus: „Mă chiorule, nu vezi că de biletul tău scrie doi? Tare prost mai ești!”

Puiul de căprioară despre care vă scriu s-a rătăcit de ai săi și a ajuns în sat aproape înghețat de frig și mort de foame, ne scrie prof. Aurel Lăceanu din Săceni, județul Teleorman. La dispensarul veterinar a găsit, pe lângă îngrijire și hrană, și prietenia celor două fetițe ale gazdei, Daniela și Eugenia Neagoe, care l-au botezat Pufuleț.

Municipiul București, Consiliul popular al sectorului 2. Ca răspuns la plingerile pensionarei Emilia Poroianu (căreia proprietarii neomenoși îi făceau zile fripte — n.r.), Comitetul executiv i-a atribuit o nouă locuință, în str. Maria Rosetti 53, o cameră de 16 mp cu acces la dependințe și încălzire cu gaze.

Consiliul popular al municipiului Iași. Pentru rezacarea familiei Vasiliu (soț, soție — despărțiți în fapt — și un fiu de 35 ani, bolnav) s-a atribuit un apartament de 2 camere în cartierul Metalurgiei, dar sus-numiții l-au refuzat. Vasiliu Neculai solicită locuință separată. Conform legii, cererea lui nu poate fi aprobată, soții nefiind divorțați. Li s-a explicat petenților că este bine

CPL Caransebeș (buletin CTC nr. 963/68). În câteva săptămîni, șezînd normal, toate 4 s-au dezmembrat de la sine. Cum certificatul de garanție eliberat de IPL Deva prevede un termen de 6 luni, m-am adresat magazinului. Mi s-a spus să mă adresez fabricii, ceea ce am și făcut, în iunie, revenind și în noiembrie 1978. Nimeni, nici directorul CPL Caransebeș, căruia i-am adresat revenirea, nu m-a onorat cu vreun răspuns. (Ana Gonza, Deva)

Mă numesc Vasile Jeican, locuiesc în Cușma, județul Bistrița-Năsăud, sînt tractorist forestier și lucrez în pădurile din jurul satului. De cîțiva ani mă chinuie o cezemă, care adesea mă împiedică și să muncesc. Toate tratamentele pe care le-am încercat nu au dus la vindecare completă, însă medicamentul numit Fluocinolon îmi ameliorează starea, făcîndu-mă apt de muncă. Acum nu se mai găsește Fluocinolon în farmaci, iar aceasta e un mare necaz poate pentru mai mulți, de aceea i-aș ruga pe cei în drept să îl reintroducă în rețeaua farmaceutică. Și așa mai dori ca spitalul din Bistrița să-mi dea trimitere la spitalul Fundeni, la Pavel Kozak, sau barem la o clinică din Cluj-Napoca.

Din Bălești — Gorj, ne scrie Maria Brăilă, femeie bătrînă și bolnavă. Doresc să arăt că din 1966 și pînă mai anul trecut, C.A.P. Suseta ne-a reținut din pensie mai multe sume de bani, despre care cercetările făcute în urma plingerilor noastre au stabilit că ilegal și abuziv ne-au fost reținute mie și soțului meu. Dar conducerea C.A.P. își face urechea surdă, ba ne mai și vorbește urît. Ce să ne mai facem?

Comitetul executiv al CPMB. Comisia de avizare a cererilor de comerț particular a fost de acord cu hotărîrea Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 2 de anulare a autorizației numitului Enache Nicolae, ale cărui plingeri ne-au fost transmise de redacția dv. Măsura a fost luată datorită repetatelor abateri și faptului că la controlul efectuat la domiciliu au fost găsite materiale pentru care nu a putut dovedi proveniența, iar față de organul de control a avut o atitudine de ultragiure și amenințare.

Inspectoratul școlar al județului Botoșani. Reanalizînd situația tovarășei Burlan Eugenia, avind în vedere că este în perioada celor 3 ani de stagiu, s-a aprobat detașarea ei la o catedră de specialitate în județul Dimbovița, începînd cu trimestrul II al anului școlar 1978/79. Transferul i-a fost refuzat pentru că județul Botoșani este deficitar în ceea ce privește cadrele didactice calificate.

În decizia nr. 2181 din 29.06.1978 scria negru pe alb că voi primi pensia pentru limită de vîrstă cu începere de la 01.01.1978. M-am adresat de nenumărate ori Consiliului popular al comunei Hălmeagiu, dar mă tot amăgeau, spunînd că o s-o primesc eu odată, să am răbdare. Pînă acum am rămas numai cu răbdarea. (Rozalia Sbircea, 77 ani, satul Ionești, județul Arad)

Sînt trei ani de cînd trăim în frig și lipsiți de apă în covîșitoarea majoritate a timpului, deși figurăm la confort sport, din cauza unei centrale ce lucrează sub randamentul prevăzut de lege. Astfel, în 24 de ore se dau numai trei de încălzire — temperatura a atins abia +15° — iar apa caldă menajeră este livrată o dată pe săptămînă, timp de numai trei ore. Sînt condiții care, sîntem conștienți, sînt departe de ceea ce se numește „confort sport”. Este vorba de blocurile ICEPRONAV și blocul „B” din Galați, strada 11 Iunie nr. 55 (Scrișoarea este semnată de ing. Mircea Stoescu împreună cu un număr de 23 capi de familie.)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acțiunile originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.

ții Botoșani, și fiind în același timp elev la școală, ne scrie Viorica Andronovici, m-am învoit pentru fiecare examen cu bilet de voie de la tov. maestrul Albu. Dar cum acesta a negat ulterior că mi-a dat acele bilete de voie, la 18 ianuarie am primit o decizie de sancțiune cu mustrare pentru absențe nemotivate din producție. Potrivit realității, consider decizia ca nelegală.

DĂM publicității scrisoarea unui colaborator permanent

În legătură cu faptul — devenit public printr-o notă din România literară nr. 8 1979 — că academicianul profesor Iorgu Iordan nu-și aduce aminte să fi stat de vorbă cu M. Constantin, semnatarul interviului domniei-sale publicat recent în revista Flacăra, doresc să fac, la rîndu-mi, cu respectul și stima ce le datoriez distinsului savant următoarele precizări:

Interviul mi-a fost acordat la data de 11.XI.1978, la Casa Universitarilor din Cluj-Napoca, cu ocazia participării academicianului profesor Iorgu Iordan la Simpozionul național de stilistică poetică — semiotică. Am solicitat acest interviu în intenția realizării unei cărți, cerînd totodată permisiunea — și domnia sa a fost de acord — de a-l publica și în revistă. Revista care nu putea fi alta decît Flacăra, deoarece de mai mulți ani public exclusiv în paginile ei în calitate de colaborator permanent.

Rămîn îndatorat aprecierii pe care reputatul savant o dă strădaniilor mele de a transcrie fidel dialogul purtat, merite ce se datoresc înainte de toate, benzii de magnetofon, pe care o păstrez și astăzi și o voi păstra mereu ca un prețios tezaur cultural.

Dacă semnarea interviului cu inițială — lucru datorat unor cauze redacționale — a putut părea tovarășului academician un gest ireverențios și a provocat ștergerea mea din memoria domniei-sale, iată, cu cel mai profund respect, îl cer cuvenitele scuze.

Dar de aici de la Cluj-Napoca, unde lucrez, îmi îngădui să mă minunez că etajul care desparte publicațiile „România literară” și „Flacăra” a putut constitui pentru redactorii celei dintîi un impediment în verificarea, chiar și telefonică, a unor afirmații a căror publicare e de natură să pună într-o situație neplăcută și pe cei care le face.

CONSTANTIN MUSTĂȚĂ

Poșta redacției

SOCIAL

● Dora E. — Piatra Neamț: Ne întrebați dacă munca sotului dv. — lucrător de miliție — este normată sau nu. Nu este, în sensul clasic al cuvîntului ● Bulată Ion — Corlățel — Mehedinți: Ridicați în C.O.M. abuzurile — așa le considerați dv. — inginerului Popescu Constantin. Comunicați-ne rezultatul ● Stănculescu Adrian — Craiova: Nu ați avut acces la un fond documentar pentru că ați fost în neregulă cu delegația. Chiar și cînd este mică, neregula se cheamă tot neregulă ● Ursu Gheorghe și Someșan Petre — Bistrița: V-a bătut tovarășa Endroiu Felicia. Spuneți că incidentul s-a petrecut după ce ați luat pensiile. Deocamdată nu vedem legătura ● Lovasz Elisabeta — Sineraiu — Cluj: Dacă v-a bătut un vecin, adresați-vă tribunalului ● Tofan Ion — Iași: Același răspuns, chiar dacă susțineți că v-a bătut directorul întreprinderii ● Gherasie I. Maria — Hurezani — Gorj: Dacă ați absolvit un liceu agroindustrial este normal să lucrați în agricultură. Dacă nu vi se oferă loc de muncă puteți desigur să concurați pentru un post de telefonistă ● Dincă Aurora — Drobeta-Turnu Severin: Vă înțelegem, dar trebuie să vă adresați Procuraturii Generale ● Moldovan (?) — Lugoj: Am primit telegrama dv. dar vă rugăm fiți ceva mai explicit ● Frigotar Elena — București: Sîntem ocupați cu cazurile de aplicare în corecția a legii. Ne cereți să vă sprijinim să ocolii legea. Nu putem. 3 examene pentru obținerea gradului definitiv în învățămînt ni separ suficient ● Tudor Florica, Manolescu Eliza, Roșca Margareta ș.a., ș.a. — București: Trimitem nouă memoriu primit Consiliului popular al municipiului București.

EUGEN SECELEANU

racul”, ing. Lakomesik Iuliana și fosta economistă Marinău Floarea au restituit C.A.P. Simmartin suma de 1.279,50 lei fiecare, bani încasați pe nedrept, cit și produsele ridicale. Membră a C.A.P. și avind numai 7 clase elementare, Marinău Floarea a fost statutar în locuință în funcție și, la cererea sa, a fost încadrată ca îngrijitoare la Complexul sanatorial UGSR Felix.

La 15 martie 1978 am solicitat DJPMOS, serv. pensii, Tg. Jiu o adeverință cu sumele reținute din pensia mea pe parcursul a 6 luni în 1970 și 1971. După 82 de zile m-am dus să mă interesez de soarta cererii mele. La direcția sus-amintită, tov. Spineanu m-a asigurat că în 2-3 zile voi primi răspuns, dar degeaba. În decembrie am făcut o nouă ce-

JURIDIC

● Pavel Rozica — București: Nu există nici un dubiu asupra cauzelor morții ● Claudiu Popovici — București: Aveți dreptate numai în cazul în care există o convenție scrisă asupra împărțirii bunurilor ● Irimia Petru — Bacău: Aveți drept de recurs ● Florea Mircea — Urziceni: Dacă n-ați omis nimic, aveți dreptate. Instanța va decide ● Boian Gheorghe — Argeș: Numai instanța ● T. Nicolae — Argeș: La notariat ● Nicolae Ionescu — Slobozia: Nu este nevoie să specificați direcția ● Vasile Mantoiu — Tirgoviste: Rămîne valabilă decizia Tribunalului Suprem ● Nedea Aurica — Teleorman: Numai instanța poate hotărî expertiza ● Bică Florin — Bihor: Conform hotărîrii instanței de recurs ● Petcu Vasile — București: Nu se face derogări de la lege ● Pătrașcu Tatiana — București: Așteptați decizia instanței de recurs ● Foriz Alexandru — Brașov: Trustul este în măsură să vă rezolve cererea ● Danclu Grigore — Timiș: Am reținut ● Dicu Stefan — Vaslui: Nu e nevoie ● Asociație locatari — Pitești: Nu s-a transferat răspunderea, s-a acționat în interesul operativității ● Tomescu Felicia — Runcu: Cereți strămătarea procesului ● Budin Luminița — Gorj: Circumscripția financiară vă poate elibera actul din care să rezulte dacă aveți sau nu o altă locuință ● Sprinceană Dan — Pucioasă: Informațiile nu sînt exacte ● Delceg Sandor — Bihor: Veți primi răspuns de la Procuratura Generală ● Androne Stellan — București: Dacă ați verificat ceea ce a făcut Adrian în ziua respectivă — scrieți-ne ● Vasile Floroiu — Dimbovița: Obțineți mai întîi autorizația de înstrăinare ● Costel Pantazi — Gorj: Dacă ați cumpărat automobilul — nu lozul — suma trebuie recuperată de la ultimul vânzător ● Gheorghe I. Gheorghe — Bacău: În penal nu se prescrie ● Bindea Victor — Bihor: Numai după obținerea certificatului de divorț ● Virgil Stroescu — Iași: Notificați în termen. E dreptul dv. ● Lamia Bulgaru — Ifov:

meu suferind, a cărui viață era primejduită de o boală grea. Doresc să-i aduc pe această cale minunatului chirurg un omagiu de admirație și recunoștință, ne scrie învătătoarea Maria Cocora din Poiana Mare, județul Dolj.

GIGCLJ — Cluj. În urma măsurilor luate de către constructor la verificarea la fața locului a celor sesizate de Ioan Cimpean din Gherla, str. Mesteacănelui bl. A1, se constată împreună cu petenții că instalația de încălzire centrală funcționează bine, asigurînd căldura necesară în apartamente.

Pentru a ajunge de la Borsec la Toplița, ne scrie Sebastian Ichim, se la autobuzul de la ora 5.40, de fapt două autobuze

Aveți aceleași drepturi, dar numai împreună sau cu asentimentul soțului.

NICOLAE CRISTACHE

ADMINISTRATIV

● Cedric Cojocaru — com. Voluntari: Ați primit vizele legale pe buletinul de identitate. Intrucît aveți domiciliul stabil într-o comună situată la o distanță mai mică de 30 km de Capitală, nu vă încadrați în prevederile Decretului 68/1976 ● Nicolae Zăvoianu — Roman: Testamentele reciproce nu au valabilitate dacă nu sînt autentificate ● Maria Magercu — București: Conform legislației în vigoare nu puteți beneficia și de a doua pensie ● Mina Poenaru — Bălești (Dolj): Veți fi ajutat de forurile locale pentru a fi încadrată la I.C.P. în cursul acestui trimestru ● Margareta Vrabie — Iași, ș.a.: În trimestrul IV al acestui an, la Iași este programată înființarea unei stații de hemodializă pentru renalii cronici ● Anton Teodor — Birlad: Pensionarii pentru limită de vîrstă care lucrează la asociațiile de locatari și sînt plătiți cu indemnizații primesc pe lângă acestea și pensia de asigurări sociale de stat, fără ca aceste sume, cumulate, să depășească nivelul retribuției luate la data pensionării, actualizată potrivit majorărilor pentru acea funcție; pensia suplimentară li se plătește normal ● Dumitru Georgescu — București: Memoriul dumneavoastră a fost trimis la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, forul competent în soluționarea celor sesizate, de la care așteptăm un răspuns ● Constantin Brezeanu — Buzeni: Soția dumneavoastră figurează pe tabelul de prioritate, urmind ca din cota de apartamente pe care o va primi întreprinderea în anul acesta să primiți și dumneavoastră un spațiu locativ ● Ion Nicolae — com. Ogrezeni (Ifov): Nu vă încadrați în prevederile Decretului 68/1976. Comuna în care aveți domiciliul stabil (Ogrezeni) este situată la o distanță mai mică de 30 km.

MARGA NEDELEA

să-și clarifice situația juridică a familiei.

Tovarășul Virgil Scărlătescu din Craiova ne scrie despre neajunsurile transportului în comun din urbea sa, mai ales pe traseele 18, 18 barat și 26. În ziua de 15 ianuarie, cînd cel puțin 500 abonați au tremurat de frig, și-au făcut singe rău și au întîrziat la muncă, am găsit ușa dispeceratului din centru incuiată, în timp ce lingă trotuar staționau o mulțime de autobuze. Întrebindu-l pe un șofer de ce se mai scrie în ziarul local despre prelungirea traseelor și alte îmbunătățiri ale transportului în comun, el ne-a răspuns că „așa glumesc șefii de la ITC”.

Am cumpărat 4 scaune tapitate tip „Snagov” fabricate de

— Ați început ocolul lumii în urmă cu 80 de ani. Cum vi s-a părut pînă acum drumul?

— Spinos.
— Spinos? Spinos, pur și simplu? De ce?

— Din două pricini. În primul rînd, datorită temperamentului meu. Știți probabil că Lovinescu a spus că sint cel mai mare urzitor de tristete din literatura română. E poate adevărat. Dar — vă rog să mă credeți — nu e vorba de nici o poză. Sint doar fidel mie insumi.

— Care ar fi a doua pricină?

— Imprejurările vieții mele. În adolescență, atunci cînd aveam cea mai multă nevoie de ea, mi-a murit mama. Ce să faci un băiat de 13 ani, fără nici o ocrotire, fără școală, autodidact? Am început de la cea mai fragedă vîrstă să lupt cu viața. Am intrat corector la Gazeta ilustrată la 17 ani. Apoi, la 19 ani am fost angajat redactor la Adevărul și Dimineața.

— Imi permit să observ că, de fapt, ați avut o mare şansă. Citiți au reușit la vîrsta dumneavoastră să facă parte din redacția unor publicații cu prestigiul pe care îl aveau în epocă Adevărul și Dimineața?

— Da. Aveți dreptate. Se poate socoti o experiență umană și scriitoricească de cel mai mare interes. S-ar putea spune și că am avut noroc. Dar parcă mai bine ar fi fost ca lucrurile să se desfășoare mai firesc, nu așa de precipitat și de dureros pentru mine.

— Oricît de multe gînduri ar trece prin mîntea unui om, pînă la urmă, paradoxal, îți dai seama că de cele mai multe ori ele nu-ți aparțin, că ele au fost gîndite și de alții mai înainte. Aveți însă un gînd important pe care să-l socotiți ca fiind doar o descoperire a dumneavoastră?

— Poate că acesta: ingratitudea cuprînde toate viciile. Și nu cred atît în fidelitatea față de alții, cît în cea față de tine însuși.

— Ați mai spus acest lucru. Inșă fidel cu el însuși poate fi și un om rău, care unelțește împotriva semenilor săi.

— Eu mă gîndeam numai la aspectul pozitiv al problemei.

— Sînteți, fără îndoială, un profesionist al scrisului. Cuvintele, se pare, nu vă provoacă nici o sîfială atunci cînd trebuie să le așterneți pe hîrtie. Nu v-a deranjat niciodată acest lucru? Nu ați rîvnit niciodată să scrieți mai opintit? Această conștiință înșirare de vorbe nu poate să provoace o devitalizare a lor? Ați publicat de la o vîrstă fragedă. La 17 ani numele dumneavoastră se afla deja pe o carte. Pe cite cărți s-a mai aflat de atunci încolo nici nu îndrăznesc să număr. Nu v-ați pierdut din ingenuitatea în fața scrisului, nu v-a răpit această conștiință truda deasupra paginilor din „misterul” muncii de scriitor?

— Într-adevăr, toată viața am stat cu condeii și călimara alături.

— Nu scrieți cu stiloul?

— Mi-a fost greu să mă obișnuiesc. Iar în ceea ce privește întrebarea dumneavoastră, cred că n-am fost niciodată în primejdie, să înșir pur și simplu vorbe, chiar dacă am scris mult. Întotdeauna am avut ceva de spus, de comunicat oamenilor. Ba, mai mult, așa spune că am făcut economie de cuvinte. Dorînd să merg întotdeauna la esență.

— Ați cunoscut multe personalități ale vieții literare. Pe unele dintre ele le-ați și evocat cu multă căldură în volumele dumneavoastră de amintiri. Care ar fi însă cele mai dragi inimii dumneavoastră?

— Alexandru Macedonski, N. D. Cocea, Panait Istrati, E. Lovinescu, Ion Minulescu, Gala Galaction, G. Gălinescu... Sint mulți.

— Dar cel mai drag dintre ei?

— Alexandru Macedonski. Care mi-a acordat atîta încredere la începuturile mele literare și m-a pus pe frontispiciul Literaturii, seria a doua, ca redactor cu probleme literare, deși nu eram decît autorul unor plachete de importanță relativă.

— Mișcarea literară de azi o urmăriți?

— Cum să nu! Și mă bucură diversitatea de talente pe care o are azi literatura noastră.

— Imi dați două nume, unul de prozator și altul de poet, ale căror scrieri vă impresionează?

— Eugen Barbu și Adrian Păunescu.

— De ce?

— Pentru temperamentul lor fugos, vesnic neliniștit, care se convertește în lucrări literare cu o mare rezonanță socială.

— E foarte multă durere, tristete în cărțile dumneavoastră. Personajele pe care le-ați creat par condamnate la o suferință perpetuă. Viziunea scrierilor dumneavoastră e sumbră, lectura lor îți lasă un gust amar. Cum ați explica o astfel de atitudine în fața vieții?

— Am trăit în condiții grele. Nu vreau să mă lamentez, dar am avut deseori de suferit fără nici o vină, numai datorită originii mele de evreu. Faptul că Viața românească și Sburătorul, mi-au publicat lucrări literare, a fost un act de mare curaj din partea lor, deoarece în acea vreme se ducea o politică de șovinism în unele publicații.

— Vedeți, v-a publicat o revistă care se cheama Viața românească. Nu-i simptomatice acest lucru?

— Ba da. Și asta confirmă o teorie de-a mea în legătură cu nașterea fascismului, a mișcării legionare în România. Fenomenul acesta a fost străin spiritului poporului român. Mulți dintre legionari se numeau Acterian, Rapaport. Inșuși șeful acestei mișcări, Corneliu Codreanu, se numea de fapt Zellinski.

— Dar nu cred că obirșia poate explica aderarea la o mișcare politică.

— Firește. Dar imi permit să observ că unii dintre cei de obirșie eterogenă afișau naționalismul exacerbât dintr-un

Isac Peltz s-a născut la 12 februarie 1899 în București. Bibliografie selectivă: Menirea literaturii (1916), Stafia roșie (1918), Mesterul viață (1918), Fiori (1919), Fantome vopsite (1924), Viața cu haz și fără a numitului Stan (1929), Horoscop (1932), Amor incuiat (1933), Calea Văcărești (1933), Foc în Hanul cu tei (1934), De-a bușilea (1936), Actele „vorbește” (1936), Noptile domnisoarei Mili (1937), Pui de lele (1937), Tară bună (1937), De-a viața și de-a moartea (1939), Izrael însingurat (1945), Max și lumea lui (1957), Inimi zbuciumate (1962), Fauna burzuluiilor (1965), Instantanee comice și nu prea (1967), Microbar (1971), Amintiri despre viața literară (1974)

Desen de TIA PELTZ ■

Contemporani cu un mare scriitor

„Încă n-a venit pe planetă ziua de glorie a omului, dar nimic nu ne oprește, în ciuda tuturor piedicilor care mai există, să credem în ea”

soi de bovarism, dintr-o nevoie a acolora care, neavînd o personalitate a lor, caută să fie altceva. Neîfiind români, pur și simplu, ei devin „buni români”, sau chiar „foarte buni români”. L-am cunoscut pe tatăl lui Codreanu. Era profesor. E de necrezut — dar acesta e adevărul: nu stăpînea limba română. Româna pe care o vorbea era un soi de esperanto, ca să nu zic un fel de pășărească. Și astfel de oameni imi dădeau mie lecții de patriotism, mie, care trudeam la masa de lucru mișcînd deasupra unor pagini care să adauge la tezaurul literaturii române și modesta mea contribuție, ca un omagiu adus poporului român din care fac și eu parte.

— Mi se pare o explicație cam simplă a acestui fenomen, într-adevăr necaracteristic poporului nostru. Dar n-avem spațiu suficient să-l abordăm pe larg. Spuneți-mi mai bine prin ce s-a concretizat presiunea istoriei asupra dumneavoastră în acele timpuri?

— Legionarii făceau liste cu scriitorii interziși, dintre care, bineînțeles, făceam și eu parte. Mi-au devastat în citeva rînduri casa. Atunci mi s-au pierdut o sîmedenie de scrisori de la Macedonski. Mi-au pus cărțile pe foc în piețe publice.

— Dacă știu exact — și știu exact! — la fel se proceda și cu cărțile lui Sadoveanu. Poate că pe unul din rugurile din cărți înălțate în acea vreme s-au aflat alături, au ars împreună, înfrîindu-și vîpăile, și paginile, romanului dumneavoastră Calea Văcărești, și cele ale romanului lui Sadoveanu, Creanga de aur. Ca un simbol al legăturii existente între adevărații scriitori români, indiferent de naționalitatea lor, și ca o mărturie a faptului că se doreau distruge marile valori, cele care contribuie la fixarea personalității unui popor. Era de fapt o nă-

zîință de a nimici identitatea noastră.

— Da. Pot s-o spun cu mina pe inimă, într-o deplină conștiință de cauză: țărănul român n-a fost niciodată sovîin. Muncitorul român n-a fost nici el sovîin. Ca dealfel și cărturarul român. Am străbătut țara în lung și în lat țîind conferințe și i-am cunoscut bine pe oameni, am stat de vorbă cu ei, de la egal la egal, fără nici un gînd dîșmănos. Propaganda și infiltratia sovîină au fost vremelnice. S-a mers pe orizontalitate și nicidecum pe verticalitate. Toate sloganeurile sovîine, toate ineptiile despre rase debitate în acea vreme n-au prins, n-au fost acceptate de popor, de oamenii simpli și necăjiți, pentru că nu e în firea românului să fie sovîin. Dealfel, dacă privim în trecut, vedem că românii n-au avut războaie religioase. Dimpotrivă, o politică de învrăjpire au dus unele elemente din naționalitățile conlocuitoare pe lingă reacționarii șovîni români.

— Dar ce ar caracteriza firea românului, după dumneavoastră?

— Toleranța, blîndetea...

— Poporul român n-a fost întotdeauna doar blînd și îngăduitor.

— De fiecare dată cînd n-a fost așa au acționat asupra lui factori externi, care l-au provocat, i-au atacat idealurile sale cele mai scumpe — libertatea și unitatea. În astfel de împrejurări poporul român a dovedit că știe să lupte pentru ca istoria pe care o trăiește să si-o făurească singur, nu la cheremul nu știu cuiu cuceritor străin. Drumul prin veacuri al românilor — la care, iată, de peste șase secole, generații de evrei de pe teritoriile românești, identificați pe deplin cu aspirațiile poporului român, s-au aflat pe aceeași cale — este o frumoasă lecție de curaj și de demnitate, de patriotism și avînt revoluționar, de dragoste și conviețuire cu toate naționalitățile conlocuitoare, de respect față de celelalte nații ale globului. O lecție pe care, din păcate, nu toți de pe această planetă au învățat-o, sau dacă au învățat-o n-o mai știu sau le e teamă și o transpună în viață, sau mai știu eu ce se întîmplă cu ei...

— Am citit prin diverse cărți ce făceau legionarii. Aș vrea să știu acest lucru de la un martor ocular.

— Devastau sinagogi. Își băteau joc de cărțile sfînte sau de altele, laice, pe care le socoteau „nocive”. Furau. Băteau. Schingiau oameni la „casa verde”. Asasinau. Dar iarăși — lucru semnificativ — asasinau nu numai evrei. Nicolae Iorga, această minte uriasă, a căzut sub gloanțele unor derbedei de o „incultură enciclopedică”. Inșă, așa cum afirmam și mai înainte, un astfel de fenomen nu avea cum să dureze în cadrul spiritual românesc. El a fost eliminat ca un corp străin. Și chiar și atunci cînd a cunoscut cea mai mare expansiune a sa, el n-a luat formele pe care le-a avut în alte țări. De pildă, la noi, chiar și atunci, evreii n-au fost siliți să poarte „steaua galbenă”. De aceea am citit cu stupeoare, cu indignare chiar, o afirmație necontrolată din L'Express, care susține că în România au fost omorîți în perioada fascismului, 400 000 de evrei. E un neadevăr!

— L-ați cunoscut și pe Nae Ionescu despre care se spune că era ideologul mișcării legionare.

— Era o inteligență diabolică, pusă în slujba răului. A creat o doctrină în care — culmea cinismului — nu credea în primul rînd el însuși. O elaborase doar pentru a-și satisface interese personale, dintr-un arivism fără margini și pentru a-și potoli setea de a manevra conștiințe.

— Ați îndurat, indiscutabil, multe. Ce v-a susținut în toți acești ani?

— Arta. Asta m-a susținut.

— Faceți, în cărțile dumneavoastră, un adevărat elogiu al banalului, insignifiantului din cotidian. Lumea pare surprînsă de o multime de oglinzi astfel aranjate încît să nu-i reflecte decît anumite fațete, niciodată însă să n-o prezînte în întregime. Doar prin stringerea acestor fragmente se poate obține o imagine întreagă. De ce o astfel de teamă în fața tablourilor grandioase? N-ați cunoscut niciodată fapte mărețe ale oamenilor?

— Oceanul e făcut din picături de apă, să nu uităm asta. Iar eu în romanele Tară bună și Pui de lele proiectez o altă lumină asupra realității, care îi înfățișează pe români la scara istoriei lor pline de fapte mărețe. Am scris aceste lucrări cu toată onestitatea. Dar am fost acuzat că ele sint expresia unui act de oportunistism. Am scris exact ceea ce simțeam. Nu-mi era frică de nimic. Deoseori mi s-a sugerat să-mi schimb numele, dar mi s-ar fi părut rușinos și trist și inșositor pentru poporul nostru, pentru poporul român, să trăiesc sub un nume de împrumut, clandestin, în mijlocul acelor oameni cu ale căror năzuințe m-am identificat de cînd am început să pricep rosturile acestei lumi. Tot ce mi s-a întîmplat rîu în viață s-a dovedit pînă la urmă a fi trecător. Iată, azi, eu, Isac Peltz, scriitor român, de naționalitate evreu, pot să am bucuria ca numele meu, numele strămoșilor mei, să fie respectat așa cum se cuvine oricărui nume de om cîstîit, în această țară de oameni liberi și fără prejudecăți rasiale sau naționale. Țin neapărat să subliniez marea înțelegere a regimului nostru pentru libertatea cultelor. Fiecare este liber să aparțină cultului său. Este încă una din caracteristicile majore ale democrației reale din România.

— Și pentru că abordăm acest subiect, mai țîn să adaug că în toate predicile sale, șeful rabin dr. Moses Rosen atrage atenția asupra existenței unui deplin climat de libertate religioasă în țara noastră, expresie a climatului creat pentru ca fiecare individ în parte să se manifeste nestîinjenit, liber pe conștiința sa, și să se împlinescă potrivit cu aspirațiile și

posibilitățile lui. Problema drepturilor omului, pe care diverse persoane din străinătate o agită din motive lesne de înțeles, a fost cu strălucire rezolvată la noi, conform cu convingerile cele mai intime ale acestui popor, convingeri nu apărute tam-nesam, peste noapte, ci izvorînd din adîncurile istoriei sale și gîsînd o minunată formulare, în spiritul contemporaneității, în politica Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Tot ce a fost mai nobil, mai sănătos, mai curat în firea poporului român a găsit o fericită intruchinare în persoana președintelui nostru, fiul iubit al tuturor cetățenilor acestei patrii, un adevărat erou al României de azi și dintotdeauna, un adevărat erou al păcii pe această planetă atît de mult încercată de conflicte.

— Cum v-ați manifestat patriotismul de-a lungul anilor?

— Îndrăznesc să spun că prin scrisul meu. Și prin luările mele de atitudine într-o vreme în care îți trebuia curaj să-ți spui cuvîntul. Tatăl meu a fost foarte religios. Nathan Peltz — așa se numea — avea cultură laică puțină dar cultură tal-mudică multă. Am fost o vreme străini unul de altul. Am început să ne apropiem mai mult după ce am început să discutăm — la nesfîrșit! — despre ce înseamnă dragostea de țară, de pămînturile pe care te-ai născut. În astfel de discuții nu mai eram pe poziții opuse, exista o deplină identitate de păreri care a legat două generații ce nu găseau o cale de comunicare.

— Trăiți în Europa de 80 de ani. Ați obținut — ca să ne exprimăm inspirîndu-ne de la titlul unui roman de Romain Gary — o „educație europeană”. În ce credeți că ar consta ea?

— Capacitatea de a avea comprehensiunea și altor psihologii decît a neamului tău.

— Dar această „educație europeană” a declansat două flagele în care numai de comprehensiune nu mai era vorba.

— Este fata paradoxală a Europei. De a da viață unor idei care își propun imbecilizarea oamenilor, transformarea lor în niște marionete, sau, pur și simplu, nimicirea lor cu cel mai rece jgînc. Pentru că pe acest continent s-au înălțat spre văzduh nu numai fumurile rugurilor pe care ardeau cărți, ci și fumurile crematoriilor unde erau îngrămădite trupuri omenesti. Și toate acestea s-au petrecut în Lumea veche, în lumea unei civilizații atît de mindră de izbînzile sale spirituale.

— După ce ați trăit în Europa acestui secol vă mai păstrați întreagă încrederea în om?

— E obligatoriu.

— Aș spune că nu e obligatoriu. Că dacă această încredere în om există la dumneavoastră, ea trebuie să aibă o motivație mai adîncă.

— Da, e adevărat. Și ea provine din adîncă omenie românească și din acea încredere a românului că binele va triumfa întotdeauna, în ciuda tuturor obstacolelor pe care le întîlneste. Sint un om trist, dar nu pesimist și nicidecum mizantrop. A nu avea încredere în semenii mei înșcamnă că implicîți nu am nici o încredere în mine insumi, a mă socoti o biată ființă lipsită de orice țel care rătăcește printre alte făpturi jalnice și fără vreo năzuință. Dar salvarea omului constă tocmai în unirea tuturor oamenilor în jurul acelorasi idealuri de cînte și dreptate, de libertate și adevăr. Încă n-a venit pe planetă ziua de glorie a omului, dar nimic nu ne oprește în ciuda tuturor piedicilor care mai există, să credem în ea!

— Descrieți în cărțile dumneavoastră o foială umană extraordinară. Sînteți, după expresia unui critic literar, cel mai bun cronicear al mahalalei evreiești bucureștene. Dar numai la atît se reduce ambiția dumneavoastră scriitoricească?

— Deloc. Eu doresc să surprînd ceea ce este etern în om. Evreii din cărțile mele exprimă setea omului, indiferent de naționalitatea sa, de a fi fericit.

— Trăiți de 60 de ani în aceeași casă, într-un cartier cu imobile vechi. Vărapresupun — casa vă este inundată de verdețată. Aveți — să nu zîmbiți, am observat — și cîșmea în curte. În interior, mobile vechi, tot soiul de lucruri demodate, de care probabil v-ați atașat prin vreme, la care nu mai puteți renunța deoarece vă amintesc cu siguranță întîmplări din viața dumneavoastră. Din cînd în cînd vă vizitează fiecele dumneavoastră Leia și Tia Peltz, graficiana binecunoscută, sau doctorița Gabriela Șerban Părau vă calcă pragul pentru a se interesa cum vă simțiți. Trăiți deci într-un decor care poate că are poezia sa, dar, în același timp, este corespunzător imaginii despre Bucureștiul de altădată, mai puțin febril, într-un fel patriarhal, pe cale de dispariție. Asta să însemne o retragere din fața contemporaneității?

— Nu. Nicidecum. Am avut deseori posibilitatea să mă mut la bloc dar am refuzat. Mă cunosc toți din cartierul acesta. Aici am trăit, lingă oamenii acestia, și bucurii și necazuri. Nu m-am mai putea adapta altui loc. Dar și de aici pot să înregistrez foarte bine întregul tumult al epocii. De care nu m-am înștrăinat nici o clipă. Așa cum nu m-am putut înștrăina de nici o piatră din cele pe care le văd zilnic de 60 de ani aici, în acest cartier. Așa cum nu m-am putut înștrăina de țara mea, România, unde românii, maghiarii, germanii, evreii, după cum ne ajută mîntea și puterile, greșînd uneori, lovîndu-ne și de greutăți — dar și acestea egale pentru toți — ne făurim o viață a noastră. Întrajutorîndu-ne și iubîndu-ne ca fii legitimi ai aceleiasi patrii socialiste.

GEORGE ARION ■

„La noi, omul e mai îngrijit pentru că e mai la preț”

— Tovarășe doctor Alexandru Marinescu, în urmă cu câteva luni, dind, mai degrabă întâmplător, peste numele dumneavoastră într-o serie de prestigioase reviste de dermatologie, în „Berufs Dermatosen”, în „Journal de médecine psychosomatique”, în „Acta dermatologica”, în altele, în care semnați importante comunicări, v-am căutat, cu intenția de a prezenta cititorilor noștri date referitoare la cercetările pe care le întreprindeți. N-am avut noroc. Ni s-a spus că vă aflați în străinătate și că veți mai întârzia o vreme. Revenind și, iată, găsim-vă, vă întrebăm, pentru început, unde ați fost și cât ați stat?

— La sfârșitul anului trecut, am fost,

pentru două luni, invitat la Paris de renumiți profesori Charles Grupper și Jean Civatte, prezentând câteva comunicări în

clinicile lor. Am înfățișat contrafiorilor francezi, nu pentru prima oară, o metodă proprie de tratare a peladelor decalvante, afecțiune în care am obținut rezultate pozitive, pe câteva zeci de cazuri. Metoda a fost bine primită în Franța și a rămas în experimentare.

— Am fi vrut să vă întrebăm altceva, dar se impune continuarea: în ce constă metoda respectivă?

— E vorba, rezumind, despre injecții cu arginină la nivelul pielii păroase a capului. Ce-ați fi vrut să mă întrebați? Fiind dermatolog, probabil ceva despre Pavel Kozak!

— Nu vă grăbiți, toate la timpul lor! Știu că sînteți medic primar în cadrul Spitalului clinic dermato-venerian și, în același timp, șef de lucrări pe linie de I.M.F. Am îndrăznit să zicem numai șef de lucrări, dar asta e altă poveste! E adevărat că faceți parte, ca membru, din cîteva societăți străine de dermatologie?

— E adevărat. Sînt membru al societăților de specialitate din Ungaria, Austria și Uruguay, precum și al Colegiului de dermatologie ibero-latino-american, cu sediul la Lisabona. Am publicat, în țară și în străinătate, peste 120 de lucrări științifice, am participat la congrese și am beneficiat, în mai multe rânduri, de burse de studii și specializare, în Austria și R.F. Germania. În R.F. Germania, de pildă, am fost 4 luni, în 1973-1974. Am expus unele puncte de vedere la Münster, în clinica profesorului Happle. Acesta avea unele cercetări în același domeniu cu mine, numai că așezate pe alte baze, plecînd de la alte principii. Ne-am expus, fiecare, punctele de vedere, ne-am apărut pozițiile, ne-am contrazis, dar pînă la urmă am căzut de acord, lăsînd pe seama altora și, de ce nu, a timpului să hotărască de partea cui e dreptatea. În meseria noastră, recunosc fără plăcere, a-

semenea înțelegeri sînt destul de rare, fiecare străduindu-se să demonstreze că e, fie și cu un singur pas, înaintea celuilalt!

— Dumneavoastră vorbiți, și aveți acest drept, despre contribuții originale, despre merite recunoscute mai mult în străinătate decît în perimetrul dermatologiei noastre și așa mai departe. Am dori să știu, tovarășe doctor Marinescu, în ce domenii anume ați adus contribuții inedite, pe ce bază ați fost ales ce-ați fost ales? Mai concret nu se poate?

— Am să răspund și la asta, dar permiteți-mi să termin ideea de mai devreme. Urmează să plec, nu peste multă vreme, din nou în R.F. Germania, ca invitat al Academiei de științe, cu o bursă pe două luni, spre a experimenta, alături de colegii din Köln, cîteva cercetări originale începute de mine în anii din urmă. Iată aici invitația, semnată de președintele amintitului for științific, profesorul doctor Hansgerd Schulte. De ce insist asupra acestei noi invitații? Pentru că nu stă în obiceiul Academiei de științe din R.F. Germania de a invita de două ori același medic străin, făcîndu-se, ca să zic așa, o excepție.

— Într-un fel ne-ați răspuns la întrebarea precedentă, dar pare că mai e nevoie de ceva!

— Înțeleg unde bateți. Am contribuții recunoscute în dermatologie profesională, în termometria cutanată, în maladiile părului și în psihologia în dermatologie, disciplină pe care se pune, în vremea din urmă, un accent deosebit.

— Susțineți că ați vizitat peste o sută de clinici dermatologice din Europa, America de Sud, Uruguay și Brazilia, America de Nord, Statele Unite. Cum sînt ele organizate, prin comparație cu clinicile noastre? Mai bine, mai rău?

— Cam la fel. Numai că la noi, prin grija partidului și a statului, asistența dermatologică e gratuită. La noi, omul e mai îngrijit pentru că e mai la preț decît în Occident.

— Poate că ne dați cîteva amănunte în privința cercetărilor dumneavoastră originale. Ce ziceți?

— „Flacăra” nefiind o revistă de strictă specialitate, nu știu dacă e cazul să intru în amănunte!

— E și acesta un punct de vedere, de care trebuie să ținem cont! Din cîte știți, dacă știți, revista noastră a căutat și caută să aducă la cunoștința opiniei publice și, implicit, a forurilor responsabile, tot ce e nou în diverse domenii de activitate, inclusiv în medicină. Fără discuție,

noi nu sîntem medici și nu pretindem a avea ultimul cuvînt, dar credem că e de datoria noastră de gazetari comunisti să facem ceea ce facem. Ca să nu mai lungim vorba, ce părere aveți de poziția revistei în problemele medicinei?

— Sînt de acord cu poziția revistei. E un drept al dumneavoastră, ba chiar, cum ziceați, o datorie, chiar dacă mai sînt unii care cred că ați ajuns să nu mai vedeți pădurea din cauza copacilor! „Flacăra” a scris, e bine de amintit, nu numai despre Kozak, Covaliu, Boici și Leon-topol, cum se sustine, ci și despre personalități de prim rang ale medicinei românești, despre profesorii Vancea, Ciobanu, Arseni, Hociotă, Litarczek, Olteanu și mai știu eu cine, ba chiar despre simplii medici de țară, oameni care-și fac meseria cu conștiinciozitate și simț de răspundere. În ultima vreme, ați înfățișat opiniei publice o serie de cazuri de excepție, o serie de noutăți. Foarte bine, pentru sănătatea poporului merită încercat orice. Pentru verificarea lor e, însă, nevoie de timp, e nevoie de mijloace materiale, e nevoie de cadre medicale care, reunite în comisii de specialitate, să se pronunțe asupra valabilității metodelor propuse. Părerea mea, dacă interesează, e că vă cam grăbiți! Ar trebui să faceți o pauză, necesară forurilor în drept, Ministerului Sănătății, dacă vreți, spre a se lămuri și a trage niște concluzii ferme.

— Am notat. Părerea dumneavoastră, dreptul dumneavoastră s-o exprimați. Ce ne puteți spune, tovarășe doctor, despre experimentul lui Pavel Kozak?

— Fac parte, probabil că știți, din comisia care supraveghează acest experiment. Protocolul îmi interzice să spun ceva pînă la terminarea acțiunii. Așa că, deocamdată, nimic despre Kozak!

— E adevărat că dumneavoastră ați spus, nu demult, despre Kozak că e un empiric?

— La fel de adevărat ca faptul că despre Kozak s-au spus lucruri mult mai grave.

— Tovarășe doctor Alexandru Marinescu, o ultimă întrebare. Cum explicați că sînteți mai cunoscut în străinătate decît în țară? Cît de tare vă deranjează acest lucru?

— Cred că problema e ca și rezolvată prin acest interviu!

— Vă mulțumim pentru ironie, vă mulțumim pentru interviu. Pe data viitoare.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Cine are nevoie de collagen?

O remarcabilă invenție: extragerea și reconstituirea collagenului, realizarea unor variate produse pe această bază, dar și un slab interes din partea beneficiarilor.

Collagenul este ceea ce știe toată lumea că este, din moment ce bunele noastre mame și soții îl folosesc de sute de ani pentru prepararea piftiei, gustărilor în aspic, jeleurilor și șarlotelor cu frișcă și fără frișcă. Consistența gelatinoasă a unor asemenea bucate se obține — ne înformează cu nevinovată ignoranță cărțile de bucate — cu aspic din gelatină sau din oase. De fapt este vorba de unul și același compus natural, denumit collagen, pe care gospodina și chimistul deopotrivă îl pot extrage, ca gelatină sau clei, prin simplă fierbere, din oase, piele, cartilaj, ligamente, tendoane etc. Produsul se dovedește folositor — și asta tot de multă vreme — la prepararea cremelor și loțiunilor cosmetice, iar dulgherii noștri îl cumpără de la băcănie sub denumirea de clei de timpărie.

Cu această biografie banală, collagenul a pășit de curînd în retortele chimiei moderne, demonstrînd spre surprinderea multora calități și virtuți greu de imaginat în urmă cu numai zece ani. Interesul acordat de specialiști collagenului este, cu alte cuvinte, de dată relativ recentă, motiv pentru care cele mai importante descoperiri datorate biologilor și chimiștilor sînt comunicate cu prudență, literatura de specialitate prezentînd doar informații vagi cu caracter general.

Dată fiind noutatea problemei, este lesne de înțeles că toate echipele de cercetători au pornit practic de la zero, desfășurînd investigațiile pe un teren virgin și într-o competiție a inventivității și talentului care reclamă deopotrivă foarte multă atenție și discreție. O situație în care s-au aflat, deci, și cercetătorii români, porniți ca și colegii lor pe drumuri nebătătorite și obligați să apeleze în exclusivitate la propriile lor forțe, la metodologii și instrumentar de lucru făurite ad-hoc.

Cercetările fundamentale privind structura și proprietățile collagenului (proteină de mare complexitate, pe care organismul animal o sintetizează în cadrul unui proces metabolic intercelular) au început în țara noastră mai întîi în industria de pielărie, avînd ca scop valorificarea superioară a collagenului conținut în deseurile de piele rezultate în cursul procesului tehnologic de tăbăcire, fiind apoi dezvoltate pe baza unui program național inițiat de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie din anul 1976. Colectivul este condus de doctor în biologie Maria Caloianu-Iordăchel, director adjunct la Institutul de Științe Biologice din Capitală. Temă prioritară: extragerea collagenului din deșeurile de piele și, prin reconstituirea

lui, realizarea de produse cu diverse aplicații în medicină, zootehnie și industrie. Amploarea unor asemenea investigații a făcut necesară perfectarea unei colaborări active și de lungă durată între institutul amintit și alte colective de cercetare. Între acestea din urmă le amintim pe cele de la Institutul de cercetări pielărie și încălțăminte, Institutul de cercetări veterinare și biopreparate „Pasteur”, Institutul național de chimie, Institutul de medicină și farmacie, Facultatea de stomatologie, Clinica de chirurgie plastică, Spitalul clinic Fundeni etc.

Cercetările efectuate au condus pînă la ora actuală la realizarea unei game variate de hidrolizate de collagen, solid, lichid, sub formă de jeliuri, praf sau tablete spongioase sau membrane și care s-au dovedit extrem de utile, prin calitățile lor particulare, în compoziția unor pansamente și medicamente, în calitate de biostimulatori, în industria cosmetică, ca materie primă în industrie sau ca hrană în zootehnie. Le vom prezenta pe rînd.

Reconstituirea collagenului sub formă de folii spongioase a dus la realizarea produsului „Pancool”, un strălucit înlocuitor al bandajului clasic. Aplicat direct pe rană (și în mod special în cazul plăgilor provocate de arsuri) el contribuie mult mai rapid decît alte pansamente la regenerarea țesutului. Un produs înrudit cu „Pancool” este „Ofacolul” care a demonstrat calități de excepție în regenerarea țesutului ocular, fiind întrebuințat cu succes în chirurgia oftalmologică. Efecte remarcabile au mai dovedit apoi membranele de collagen, folosite în dermatologie, precum și cele impregnate cu săruri de calciu, ca adjuvante în chirurgia osoasă.

O altă noutate: înlocuirea tradiționalelor fire de catgut (pe care medicul trebuie să le îndepărteze după sudarea operației) prin fire de collagen, element constitutiv al tegumentului și care, absorbit de țesuturi, nu mai necesită o nouă intervenție din partea chirurgului.

Rezultate spectaculoase au fost dobîndite în mod special în domeniul zootehniei. Administrarea collagenului denumit „Colatrol” în hrana purcelilor înfărcăți a determinat nu numai reducerea substanțială a mortalității, ci și realizarea unui sensibil spor de greutate. „Lavocolul” și „Sincrocolul”, alte două produse realizate din collagen extras din deșeurile de piele, și-au dovedit eficacitatea în reglarea oestrului și în combaterea sterilității la taurine.

Interesant de remarcat, totodată, că această proteină specifică numai regnului animal, poate determina modificări favo-

rabile și în cadrul mecanismului intim al plantelor. Fenomenul este explicat prin faptul că formula complexă a collagenului cuprinde și o întreagă suită de aminoacizi, compuși eliberați și apoi asimilați în procesul metabolic al plantei. Experimente minuțioase efectuate în sere și în culturi au fost încununute cu rezultate promițătoare. Administrarea collagenului a accelerat dezvoltarea unor soiuri legumicole, contribuind deopotrivă la creșterea în greutate a acestora.

Extras din deșeurile de piele, collagenul poate redeveni materie primă pentru industria de încălțăminte prin amestec cu produse sintetice. Este vorba de realizarea unui material asemănător pielii naturale, dar mult mai flexibil decît imitațiile executate în exclusivitate prin procedee de sinteză.

Collagenul s-a dovedit, în sfîrșit, și un excelent traductor de temperatură. Investit cu calități termo și piezo-electrice el s-a dovedit capabil de polarizare electrică variabilă în funcție de acțiunea unor factori interni, fapt care îl desemnează ca biomaterial valoros pentru realizarea de aparate de măsură. Descoperirea necesită studii suplimentare, dar faptul dovedit că produsul poate duce la înlocuirea unor materiale piezo-electrice anticepează încă de pe acum inaugurarea unui fabulos capitol al biologiei moderne.

Importanța acestor invenții și descoperiri este cu atât mai evidentă dacă avem în vedere calculul estimativ al eficienței lor economice. Din păcate, dacă cercetările fundamentale și aplicative s-au dovedit la înălțime, nu același lucru se poate spune despre modul în care beneficiarii existenți sau virtuali au înțeles să valorifice aceste înfăptuiri de prestigiu. Fabricarea pe scară industrială a unora dintre aceste produse rămîne încă o problemă de viitor cu toate că experiența și aproximarea beneficiilor demonstrează plener oportunitatea unor asemenea măsuri. Iată cîteva dovezi îndubitabile, pe care le vom prezenta înlocuind comentariul nostru prin concluziile contabile ale experților în materie.

Pancoolul, pansament pe bază de collagen, a primit avizul de fabricație din 1973. Tehnologia a fost transferată la Întreprinderea de medicamente „Biofarm” dar aceasta a hotărît fabricarea produsului abia în etapa 1985-1990. În această situație, realizarea produsului va fi asigurată prin microproducție la I.C.P.I. Este vorba de o cantitate de 8000-10000 folii pe an, sau ceea ce reprezintă extrem de puțin față de solicitările formulate pînă în prezent. Prin aplicarea în clinici și spitale a tratamentului cu Pancool se apreciază realizarea unei economii anuale, la 100 de paturi, de aproximativ 1462461 lei (economie zile spitalizare și economie operații).

Prin tratamentul cu Ofacol, produs pentru tratamentul leziunilor oftalmologice, se estimează — avîndu-se în vedere aceeași unitate contabilă: 100 paturi/an — o eficiență economică de 1200000 lei.

Folosirea Lavocolului în tratamentul

profilactic la tineretul taurin, și curativ în tratarea unor afecțiuni ale aparatului genital femeii, s-a soldat în cadrul loturilor experimentale cu vindecări în proporție de 85% și cu instalări de gestație de 60-70%. Costul unei administrări în cazul tratamentului clasic cu antibiotice este în medie de 20 de lei. Folosirea Lavocolului reduce această investiție la circa 3 lei. La 1000 de animale tratate, această diferență reprezintă o eficiență economică de 119000 lei.

Spectaculoase cu adevărat s-au dovedit rezultatele obținute prin folosirea Colatrolului, sursă trofică și energetică în hrana animalelor tinere. Experimentele au avut loc în două mari unități zootehnice: la complexul economic Chitila și la I.I.C.I.P. Malu Mare, județul Dolj, unde administrarea Colatrolului a determinat reducerea mortalității cu 12-14% față de lotul martor și obținerea unui spor de greutate de peste 10% față de lotul martor. Eficiența economică totală, raportată la un rulaj de 90000 de porci, este de 15000000 lei. Datele obținute din experimentările desfășurate și în alte unități (I.S.C.I.P. Fetești, A.E.I.C.P. Gh. Doja--Ialomia etc.) reconfirmă valoarea procedeeului.

Un alt produs, Sincrocolul, utilizat pentru inducerea și sincronizarea oestrului la taurine și ovine și-a demonstrat eficiența în dezvoltarea tractului genital la tineretul taurin femeii cu pubertate întârziată, la reglarea ciclului și pentru determinarea momentului optim de însămînțare artificială.

Eficiența economică notabilă a dovedit folosirea Collagenului iodat tip I.C.C.F. în medicina veterinară, precum și întrebuințarea Hidrolizatului de collagen pentru prepararea industrială a vaccinurilor vii.

Care ar fi eficiența fabricării și utilizării acestor produse la scară națională? Nu dispunem de aceste date, dar aproximarea unei acțiuni de asemenea proporții ne îndeamnă să apreciem totalul veniturilor suplimentare și pe cel al economiilor posibile la nivelul sutelor de milioane lei. Atunci n-ar fi oare cazul ca Biofarmul să se grăbească ceva mai tare, să dea producției preparatele pe bază de collagen într-o perspectivă mai apropiată?

LIVIU TIMBUS ■

— Anul trecut la Işalniţa, în plină zi de august, n-am mai putut înainta pe şosea din cauza unei ceji străni: cenuşa spulberată de vânt. Am oprit maşina, apoi am încercat s-o pornesc din nou aprinzând farurile de ceaţă dar nici ele nu au fost. Părea un peisaj extraterestru. Ceaţa de cenuşa, când bate vântul dinspre Ji...

Omul care ne vorbeşte este profesorul universitar doctor inginer Nicolae Voina, autor a peste 150 lucrări ştiinţifice publicate în ţară şi străinătate. El vorbeşte nu numai în calitate de specialist, ci şi ca fiu de ţaran, de moş de prin părţile Orăştiei, care jubeşte ca pe sine însuşi pământul, apele şi munţii. Pe el îl doare ceaţa de cenuşa de la Işalniţa, la fel ca şi virtutele minerale de la Mintia, la centrala termoelectrică, sau haldele de la Paroşeni, care parcă apasă asupra perlei Văii Jiului, Vulcan. Desigur, nu este nimeni vinovat pentru acest involuntar tribut plătit societăţii industriale. În fapt pretutindeni în lume cenuşile aruncă o adevărată provocare civilizaţiei contemporane. De ce?

Datele problemei sînt simple. La un recent congres ştiinţific ținut la Saint Louis, S.U.A., mulți specialiști au fost șocați aflînd că anual pe glob se acumulează la porțile centralelor termoelectrice 250 milioane de tone de cenușă, din care se valorifică un procent cu totul insuficient. Descrise ca mări sau ca munți artificiali, în funcție de imaginația privitorului, ele constituie o adevărată povară pentru societate. Iar tendința pe plan mondial este spre creșterea continuă a acestui balast sui-generis, creștere determinată și de faptul că ponderea energiei produse de centralele termoelectrice atinge circa 90 la sută. A survenit și criza petrolului, care obligă statele industriale să economisească la maximum hidrocarburile și să se orienteze tot mai mult spre cărbune, în special mediu și inferior (în paranteză fie zis, aceasta constituie una din trăsăturile distinctive ale planului energetic al administrației Carter). Și nu este numai o chestiune de conjunctură. În adevăr, cărbunelui superior i se pot găsi utilizări mai eficiente decît în calitate de combustibil și anume, sub formă gazeificată sau în siderurgie, pentru cocs etc. Iată de ce energicienii își îndreaptă tot mai stăruitor privirile asupra cărbunilor inferiori și sisturilor bituminoase, care însă arse în centrale dau enorme reziduuri. Acestea din urmă ating în unele cazuri, defel rare, 80 la sută din greutatea combustibilului. Așadar, mai mult de trei pătrimi din greutate rămîne nefolosită, sub formă de cenușă!

UN TREN CU LOCOMOTIVA LA BUCUREȘTI ȘI ULTIMUL VAGON LA PLOIEȘTI

Ce înseamnă toate acestea pentru România? Doar în 1978 s-au acumulat circa 13 milioane de tone de cenușă de la centralele termoelectrice, deci aproximativ echivalentul în greutate al producției de ciment a țării. Ele ar umple un tren format din 650 000 vagoane deci o garnitură care ar avea locomotiva la București-Triaș și ultimul vagon undeva după Ploiești. An de an, aceste enorme cantități se adună zecilor de milioane de tone rămase din perioada anterioară. Un înalt reprezentant al Ministerului Energiei Electrice sublinia încă în 1973, la prima conferință pe țară privind valorificarea cenușilor de la centralele termoelectrice, că aceste reziduuri reprezintă „o povară și un pericol social; ele au pus și pun specialiștilor numeroase probleme privind atît stabilitatea depozitelor, cît și valorificarea lor“.

— Implicațiile sînt numeroase — arată Nicolae Voina. În afara poluării atmosferei, la care ne-am mai referit, se cuvine a menționa poluarea apelor curgătoare: ploile căzute pe halde dizolvă substanțele nocive și le antrenează spre riuri. Apoi, mii de hectare de teren agricol sînt scoase din uz, cu repercusiuni negative asupra producției. Efectele sînt cumulative, ele se suprapun „bilanțului“ anilor precedenți, îngreunîndu-l tot mai mult.

În acest context, s-a elaborat un vast program prioritar de valorificare a cenușilor, ale cărui obiective sînt astfel definite de către interlocutorul nostru, care este și președintele Comisiei permanente a Consiliului Național al Inginerilor și Tehnicienilor pentru valorificarea resurselor secundare industriale:

- Extragerea, din cenușă, de alumina și oxizi de fier pentru metalurgia feroasă și neferoasă.

- Obținerea din cenușă de materiale de construcții: ciment, betoane, prefabricate, produse ceramice și vitroceramice, agregate pentru betoane ușoare de tip granulat.

- Fertilizarea solului sau cultivarea direct pe haldă a anumitor plante și arbuști, precum și fabricarea de dale și plăci de irigații pentru agricultură.

- Construirea de diguri și baraje din cenușă. (În S.U.A., Japonia, Turcia și alte țări s-au ridicat zece mări baraje și diguri din acest insolit material.)

- Utilizarea cenușilor ca strat de fundație pentru drumurile rutiere sau ca strat superior, în amestec cu bitum.

Se cunoaște însă poate mai puțin că în acest domeniu de mare însemnătate economică România detine o prioritate mondială — brevetele pentru obținerea de produse și prefabricate din beton de cenușă fără ciment. Mai pe scurt: BETONUL FĂRĂ CIMENT. Invenția aparține lui Nicolae Voina și face obiectul brevetelor O.S.I.M. 65 726/1971 și 71 645/1972. Ea a fost brevetată și în S.U.A., Marea Britanie, Republica Federală Germania, Republica Democrată Germană, Franța și alte țări. Invenția promite nu numai valorificarea superioară a cenușilor de la centralele termoelectrice — problemă mondială — dar poate aduce, după cum se va vedea, o revoluție în construcții. Istoria brevetelor nu este tocmai lină și dacă pasionanta aventură spirituală a descoperirii în sine apare pilduitoare, nu același lucru se poate afirma despre ritmul în care ea este

BETONUL FĂRĂ CIMENT: DACĂ NU NE GRĂBIM NOI, SE GRĂBESC ALȚII

pusă în practică.

„CENUȘA ESTE MESERIA MEA!“

Inventatorul este, cum am spus, un distins specialist, profesor la Institutul de construcții București, membru al mai multor societăți științifice internaționale. Tratatul său de materiale de construcții, apărut în 1974 la Editura Tehnică, a suscit

Prof. dr. ing. Nicolae Voina, creatorul betonului fără ciment

interes în țară și peste hotare, fiind conceput într-o manieră originală. Pentru prima oară la noi și poate în lume au fost abordate în mod atît de complex și de aprofundat aspectele fundamentale fizico-chimice și microstructurale care determină enorma diversitate a tipurilor de materiale de construcții și a comportării lor, de multe ori enigmatice. Această viziune se explică prin aceea că autorul îmbină în persoana sa specializarea în chimia fizică a materialelor de construcții, în care și-a luat doctoratul, și experiența inginerului constructor, acumulat timp de peste zece ani în colectivele Facultății de construcții a Politehnicii din Timișoara, unde și-a început cariera didactică. Această complexă pregătire, dublată de pasiune, i-a format acel spirit interdisciplinar care se află la baza multor descoperiri și care evidențiază fertilitatea așa-numitelor științe de frontieră, atît de caracteristice pentru sfîrșitul veacului nostru.

Tratatul său sus-menționat a fost recenzat favorabil de reviste tehnice străine, iar reputatul specialist în betoane, ciment și materiale de construcții profesorul A.M. Neville, decanul Facultății de construcții din Leeds, Marea Britanie, aprecind contribuțiile originale și modul nou de tratare de pe pozițiile atît ale inginerului chimist tehnolog cît și ale inginerului constructor, a recomandat traducerea în engleză și franceză.

Nicolae Voina este și organizatorul primei conferințe naționale privind valorificarea cenușilor de la centralele termoelectrice, despre care am pomenit mai înainte. El a fost cooptat și în Comisia internațională de specialiști a Ministerului Energiei din S.U.A. pentru elaborarea unui tratat privind metodele moderne de analiză a cărbunilor și a produselor din cărbune (inclusiv cenușă). A fost, de asemenea, solicitat de personalități științifice din Marea Britanie ca să fie autorul principal al unui tratat de teoria și practica folosirii cenușilor.

— Tovarășe profesor, dumneavoastră ați putea spune, pe drept cuvînt, parafrazănd titlul unui cunoscut roman, că „Cenușa este meseria mea“. Vă cîntăriți deci cuvintele. De ce afirmați că noul procedeu ar putea deschide calea către o revoluție în construcții?

— Chiar și nespecialiștii vor înțelege saltul implicat, dacă vom face o comparație. Cum se obțin azi betonul și prefabricatele din beton? Merită să intrăm în unele detalii, nu prea tehnice, familiare însă oricui a privit cu atenție un șantier. Evident, pentru a obține beton avem nevoie de ciment. El se realizează prin următoarele faze: extragerea din carieră a materiilor prime (calcar, argilă), concasarea, măcinarea brută, dozarea și omogenizarea materiilor prime, arderea în cuptoare pentru formarea clinkerului de ciment. Apoi se depozitează 7—12 zile pentru îmbunătățirea proprietăților structurale. Urmează măcinarea fină, se adaugă ghipsul sau alți aditivi pentru reglarea timpului de priză și se depozitează în silozuri de ciment pentru ameliorarea calității. În total, sînt necesare aproximativ 14 zile. Rețineți cifra.

— Cimentul reprezintă doar materia primă pentru beton și prefabricate. Care sînt fazele următoare?

— Pe șantier cimentul se depozitează în silozuri alături de nisip, pietriș, apă,

care sînt dozate și amestecate în proporții prestabilite. Urmează turnarea în tipare și compactizarea (de obicei prin vibrare), prematurarea, iar pentru a scurta ciclul tehnologiilor se recurge la accelerarea întăririi prin tratamente termice, care durează 10—14 ore. În continuare: postmaturarea pentru asigurarea rezistențelor de transport și, în fine, asamblarea construcției din prefabricate. În total, 4—6 zile,

cu cele mai moderne tehnologii. Adăugați cele 14 zile necesare pentru obținerea cimentului. Total: circa 20.

— Iar noua tehnologie, pe baza brevetelor dumneavoastră?

— Ea înlocuiește fazele numeroase ale celor două tehnologii complicate și scumpe expuse mai sus cu doar patru faze, deoarece se substituie integral cimentul, obținindu-se produse și prefabricate din beton de cenușă, fără un gram de ciment. Deci dispar fazele care țin de fabricarea cimentului și de întărirea prin tratamente termice a produselor și prefabricatelor convenționale din beton. Mai clar, în loc de 25 de faze, în vechea tehnologie, se realizează același rezultat doar în patru faze! Totodată, cu betonul fără ciment se obțin mărci și rezistențe de betoane cu un consum de energie de cinci ori mai mic decît în cazul betonului obișnuit. Și nu în 20 de zile, ci în 3—4 ore.

O PRIORITATE MONDIALĂ ROMÂNEASCĂ, DAR PENTRU CIT TIMP?

— Avînd în vedere contextul energetic actual, credem că ar merita să comentați mai pe larg reducerea spectaculoasă a consumului de energie.

— Cum am spus, betonul fără ciment se obține doar în cele patru faze, specificate în brevetul de invenție publicat: amestecarea cenușii cu activator și cu apă, compactizarea prin vibrare, tratarea după procedeu nostru, bazat pe principii total diferite de cele clasice, și, în fine, răcirea. Astfel, deși se obțin structuri fizico-chimice și mecanice similare cu cele ale prefabricatelor convenționale, se reduce simțitor numărul operațiilor, fiecare în parte consumatoare de energie. Dintr-un calcul sumar rezultă că pentru un metru cub de prefabricate din beton, ținîndu-se seama și de energia inclusă în fabricarea cimentului, sînt necesare 1 500 000 kilocalorii. Procedeu nou reclamă pentru un metru cub de prefabricate din beton cu rezistență mecanică similară doar 300 000 kilocalorii.

— Rezultat final?

— Betonul fără ciment, realizat cu un consum energetic redus, se pretează mai ușor, mai rapid și mai economic la diversificarea tipurilor de prefabricate. Prin înlocuirea unor activatori cu alții se obțin betoane speciale, care rezistă la temperaturi înalte, la medii acide, la coroziune și pot fi folosite și pentru construcțiile din centrale sau laboratoare cu radiații nocive. În cazuri speciale, cînd solicitările o impun, se pot realiza betoane fără ciment cu rezistențe și durabilitate mari. În plus, deoarece se folosesc ca lianți doar cenușă și activatorul — deci fără pietriș și nisip — prefabricatele sînt foarte ușoare, răspunzînd dezideratului actual.

— Deci brevetele dumneavoastră conferă României prioritate mondială, un avans prețios. Ce pași concreți s-au făcut pentru a-l fructifica?

— Am fost încurajați, citeva realizări există, dar încă prea modeste. Trăim într-o lume în veșnică schimbare, tehnica progresaază vertiginos, chiar și ideile cele mai îndrăznețe — inclusiv în domeniul materialelor de construcții — cunosc o uzură morală rapidă. Avem obligația să nu ne culcăm pe lauri, să ținem pasul cu ritmurile înalte ale revoluției tehnico-ști-

ințifice. La Institutul de construcții București s-a constituit un mic colectiv pentru valorificarea complexă a cenușilor și a altor produse secundare. Utilizăm o parte din baza materială a Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor și a Institutului de studii și proiectări hidroenergetice. Prin 1975—1976, în condiții improvizate, s-a demonstrat valabilitatea ideilor de bază, în laborator. Rezultatele ar fi putut fi preluate imediat de industrie și, după testarea în focul practicii, să fie valorificate rapid în economie. Anii însă au trecut. Abia în viitoarele luni va intra în probe tehnologice o stație-pilot, concepută de noi și realizată în colaborare cu Departamentul Îmbunătățirilor funciare, la Curcani, Ilfov.

ORICE ISTORIE, SCURTĂ SAU LUNGĂ, ARE ȘI O MORALĂ

— Să recapitulăm. Brevetele datează din 1971 și 1972. Ne aflăm în 1979 și această idee tehnică revoluționară tot nu a depășit faza laboratorului?!

— Este, în adevăr, un lucru care nu mă satisface. Cu atît mai mult cu cît, între timp, prin „Romconsult“, au manifestat interes pentru aceste idei românești firme și specialiști din Republica Federală Germania, Suedia, Turcia. Ținîndu-se seama de penuria de ciment, oțel, energie, de investițiile reduse pe care le reclamă noul procedeu — pentru cele patru faze precizate sînt necesare pe șantier, spații reduse — și luîndu-se în considerare posibilitățile de diversificare a tipurilor de produse și prefabricate pe care le oferă, ar trebui să se realizeze urgent o colaborare mai fructuoasă între Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții și alte ministere interesate. Avem sarcini precise să urgemăm trecerea la asimilarea tehnologiei și produselor în fază industrială. Colectivul existent are un potențial limitat. În fond, este vorba de un mic grup pendinte de un institut de învățămînt superior. Ministerul economic, deși unele din ele au fost puse la curent cu posibilitățile multiple deschise de aceste două brevete românești, nu au susținut cu suficientă energie valorificarea. Au sprijinit-o mai mult teoretic decît practic, poate fiindcă ideea le părea prea temerară.

— Ce ar trebui înfăptuit acum pentru recuperarea rămînelor în urmă?

— Să se formeze colective mixte, cu pregătire complexă, din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, pentru partea de aparate și utilaje, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, pentru proiectarea tehnologică, Institutul central de cercetări, proiectare și directive în construcții, pentru stabilirea tipurilor de prefabricate, a caracteristicilor și domeniilor de folosire, în vederea asimilării.

— Înțelegem că noul procedeu ar putea schimba fața multor tipuri de prefabricate și produse din beton, la un preț de cost redus, cu tehnologii mobile, amplasate lingă enormele halde de cenușă de pe întreg întinsul țării.

— Intocmai. Eu cred că mi-am făcut datoria pe plan didactic și ca inventator, deși poate nu am fost suficient de insistent. Oricum, consider că ministerele industriale ar fi trebuit să preia ideea, bineînțeles cu sprijinul meu activ și permanent. Nu e o plîngere, ci o constatare, și totodată un apel la acțiune. Ar trebui reținut și faptul că procedeu depășește sfera strictă a materialelor de construcții, fiind aplicabil, în esența lui, și în alte industrii, de pildă la extragerea aluminei din materii prime nebauxitice, precum și la obținerea altor materiale de construcții decît betoane și produse din beton. Colectivul condus de mine a fost suprasolicitat de studierea multitudinii variantelor tehnice, am fost stînjeniți intrucitva și de lipsa de utilaje, de aparatură și, firește, de personal. Toate acestea au dus la diminuarea tempoului. Pentru stația-pilot de la Curcani a trebuit să procurăm aparatura cheie mai mult pe bază de amabilități și relații personale.

...Iată deci scurta istorie a betonului fără ciment. O reușită românească, o problemă de mare anvergură tehnologică a fost lăsată pentru valorificare pe seama inventatorului și a altor patru oameni, deși existau indicații ale unor foruri superioare ca ei să fie întins sprijiniți. Desigur, nu ignorăm că dispunem de posibilități tehnice și umane limitate, că înaintăm pe un front larg, deci trebuie să fie atacate și rezolvate concomitent numeroase probleme tehnice dificile. Avînd însă în vedere implicațiile economice ale celor două brevete ale profesorului Voina se simte puternic necesitatea ca ministerele interesate să impulsioneze materializarea și finalizarea acestei invenții, care poate deveni — firește, cu corectivul practic — o realizare de primă importanță. Betonul fără ciment a fost gîndit la noi, trebuie deci să fie MADE IN ROMANIA. Ar fi păcat să pierdem această prioritate mondială. Trăim într-o lume grăbită. Dacă nu ne grăbim noi, se grăbesc alții.

LIONEL NIȚESCU ■

AL CERTITUDINILOR

al unor noi bătălii pentru o nouă calitate

fii de țărani cooperatori, plecați la carte dar întorși în sat. Astfel de oameni sînt frații Voicu, Vasile, Marin și Ion, mecanizatori frunțași, fiii țăranelor Liu Voicu, unul din cei 36 care, în 1955, vruseră să se tragă afară din C.A.P., dar nu s-au mai tras. Astfel de oameni sînt Ilio Dogaru, un tînăr de vreo 27-28 de ani, absolvent de liceu agricol, șef de fermă la cîmp; sau Georget Prună, tehnician, și el șef de fermă (ferma de cîmp nr. 4, care, anul trecut, a scos 5170 kg. de grâu la hectar); sau medicul veterinar Fl. Lăzărescu, șeful complexului avicol... Dar câte nume pot fi transcrise? Impresionează, în lunga listă de nume pe care mi-o propune tov. Tudose, frecvența celor „cu studii”. De trei decenii, de cînd au mai sînt haturi, de niste ani, de cînd nu mai sînt tipare înghețate pentru planșe, nu mai există nici țăranelor patru sau șapte clase primare, omul însuși l-a spart, al știind că, pentru a elibera din pămînt soiuri și forme vegetale, mai bune, trebuie modificate, prin știință, inesele relațiile lui cu pămîntul. Mulți, foarte mulți pleacă la carte, la „școli înalte”. Altminteri, ei nu prea pleacă din sat, sînt prea legați cu niște priapoane istorice de această glie, de acest sat al lor, care, iată, de la un timp, le oferă cam tot ce vor, cam tot ce le trebuie. Sat cu trotuare, cu blocuri, cu case-vile, cu lumină electrică, cu apă curentă, cu magazine moderne, cu dispensare, cinematografe, brutărie, servicii publice de nivel citadin, cu un cîmin cultural somptuos (în care se află și sediul C.A.P.-ului), cu ansambluri artistice dedate la dese turnee peste hotare, sat pe care noile edificii economice, sociale și culturale îl străbat ca o coloană vertebrală, apăsător marcată, pe tiparele arhitectonice ale istoriei. Dar aceste tipare încep să se piardă. O statistică din 1950, pe care ne-o prezintă primarul D. Prună, zice că, din cele 1000 de case existente în epocă, 65 la sută erau învelite cu paie și cu coceni. În timp, 90 la sută din ele au fost reconstruite, lărgite, modernizate, iar astăzi 35 la sută din casele satului sînt case noi, în întregime noi. Oamenii deci nu prea părăsesc acest sat, în care viața și ființa lor se simt bine. Numărul savetistilor, la o populație de aproape 1000 de suflete, nu depășește 50-60. Sînt îneri absolvenți de școli profesionale, șare, conform obligațiilor contractate în unit studiilor, lucrează, o vreme, în întreprinderile ce i-au ținut la carte, apoi, morîndu-și contractele, se întorc în sat. Și în sat nevoie de ei, e nevoie, pentru industriile noi ale Stoicănesticilor, de electricieni, de bobinatori, de mecanici, de instalatori de centrale termice, de centraliști frigorifici, de soferi, de specialiști în prefabricate, de laboranți ș.a. Deci e nevoie de oameni harnici și e nevoie de oameni calificați. Cele două virtuți, de fapt, trebuie să se suprapună, cele două capete ale fluxului creator, cel vechi, țărănesc, și cel nou, căpătat prin știință, trebuie să se întîlnească, să se chilibreze, atîndînd, în persoana unuia și celuiiași, echivalența intensității și a viorii. Cînd nu se întîmplă așa, zice nea Tudose, se ivesc contradicții. Contradicții între ce vrem, ce putem, ce trebuie să facem. O contradicție pe care actuala etapă a agriculturii noastre socialiste, cu toate-i exigente, o transformă într-o sonată adresată fiecăruia dintre noi.

Cu cîteva zile în urmă la Stoicănesti a avut loc constituirea consiliului unic industrial. D. Tudose (care-i și directorul S.M.A.) e vicepreședintele biroului exe-

cutiv. Pe lângă S.M.A. și pe lângă C.A.P.-ul din Stoicănesti consiliul mai cuprinde încă trei C.A.P.-uri și un I.A.S., totalizînd un teritoriu agricol de aproape 18000 de hectare. Problemele sînt multiple, complexe, sarcinile sînt mari, aneajamentele în întrecere (ca răspuns la chemarea pe tară adresată de consiliul agroindustrial din Scornicești) ascund în ele ambiții aprinse, mai aprinse ca niciodată. Se cere o reevaluare atentă a forțelor materiale, tehnice, umane, se cere organizare, se cere calificare, știință, se cere luptă cu inerția, cu haosul, cu improvizata, se cere includerea tuturor datelor muncii într-un sistem, într-o perspectivă clară, cu eficiență practică și imediată, și de durată, se cer, peste toate, eforturi, eforturi vii, eforturi de fapt, astfel încît între ideal și realizarea lui să se interpuină cit mai puțină abstracțiune. Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., hotărîrea Plenarei indică limpede căile, formele și mijloacele care să facă eficient noul cadru al muncii, care să facă eficiente hărnicia și dărîuirea oamenilor. E în aceasta, zice interlocutorul nostru, o mîrturie nouă, care spune mult, despre preocuparea partidului, a secretarului său general, pentru destinul agriculturii, al satului românesc, incluse, cu posibilități și cu șanse mai înalte ca niciodată, în marea operă a edificării țării, deci a vieții mai bune a fiecăruia dintre noi, deci a scurtării distanței dintre efort și răsplată lui. Ce s-a hotărît la Plenara Comitetului Central ne-arată nouă, țărănilor, că partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne cunosc foarte bine, știu cine sîntem, ce vrem, ce putem, ce ne trebuie. La noi, la Stoicănesti, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost în cîteva rînduri, ne-a ascultat, ne-a îndrumat, ne-a felicitat sau ne-a criticat, după caz, și toate aceste întîlniri, pentru C.A.P.-ul și satul nostru, au fost întîlniri de răsruce, însuflețitoare de cuget, deschizătoare de perspectivă. Noi știm bine ce-i datorăm și știm bine că, angajîndu-ne să facem mai mult, în spiritul recentelor indicații ale domniei-sale, va fi în folosul nostru.

— În 1980 — adaugă tov. Tudose — cîștigul mediu lunar al unui cooperator din Stoicănesti va fi de 2400 de lei.

Deci oamenii din Stoicănesti vor mai mult, vor să facă mai mult, deci ei, acești oameni, sînt încă niste nemulțumiți, niste neîmpăcați, desi C.A.P.-ul lor e undeva, sus, în fruntea altora. Dar ei vor să-l urce și mai sus, să pună mai sus niste cărămizi, să impună mai sus niste idei, să are undeva, sus, tot mai sus peste ziua de azi. Fiindcă și cîmpul lor, cîmpul muncii și-al vieții lor, ca și săgeata dezvoltării economiei în aceste decenii, este azi vertical, el nu mai e neted, placid, întins sub zări, arabil cu boii. El e un cîmp vertical, perpendicular pe cer, o succesiune de trepte, ca și o scelă, iar ca să-l ari, să-l semeni, să-l culegi înscamnă o performanță a muncii, a organizării, a științei echivalentă cu cea a unui constructor.

Și-au schimbat oare ei, acești oameni, unghiul față de lucruri, sau lucrurile și-au schimbat poziția față de ei?

Oricum — toate faptele și toate gîndurile lor o arată — istoria nouă a Stoicănesticilor, la 30 de ani de la cooperativizare, se află încă la început.

ILIE PURCARU ■

STAGIARIII

În 1968, Uzina mecanică din Suceava executa primul polizor. Acum, după zece ani, noile creații ale tinerei industrii bucovinene în materie de mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor, o constituie o gamă foarte largă de produse, care pornesc de la cele mai simple mașini de debitat metal și pînă la diferitele subansamble pentru agregate.

Ponderea produselor noi va crește în continuare, astfel că la sfîrșitul acestui cîincinal, va atinge 80% din totalul producției. Această modificare a structurii producției, care va merge pînă la schimbarea ei totală, se va face într-un timp foarte scurt, aproape din mers și cu cadre tinere, ne spune inginerul șef al fabricii, Ion Panait. Încep să apară condiții pentru ca oamenii să se întorcă și să se simtă bine acasă. Există în județ, la ora actuală, o rețea de școli profesionale și licee industriale, bine gîndită. Cu timpul va dispărea așa-zisul cartier al brașovenilor moldoveni. La audiențe, cel puțin zece părinți vin cu rugămînta să le primim, în fabrică, după absolvire, copiii plecați la școlile profesionale din țară.

Asigurarea unui nucleu competent de muncă a început încă din această vară, odată cu absolvirea primilor 36 de maiștri lăcătuși-așchietori. Ei sînt primii, din istoria Sucevei, calificați în construcții de mașini. În privința cadrelor tehnice și ingineresti situația este ceva mai bună. Întreprinderea are cam 140 de ingineri și subingineri, dintre care, cei tineri, stagiați, reprezintă mai mult de jumătate. Și tot cam jumătate dintre ei s-au integrat în munca, în ritmul și în problemele întreprinderii cu mult înainte de terminarea stagiaturii.

CE SPUN STAGIARIII

„Fumam cîte trei pachete de țigări pe zi; acu-i ora patru și nici nu știu cum trece timpul!”

Din această singură frază putem să vedem seama CUM începe și CIND se termină stagiatura. Replica aparține inginerului Murărescu Constantin, care deși mai are un an de stagiatură, de cîinci luni conduce atelierul mecano-energetic. Iată ce ne mai spune despre acești doi ani Constantin Murărescu.

— Am cunoscut pe rînd oamenii, utilajele și specificul muncii. Cu acest lucru am spus în mare totul. Marele meu noroc este că atît directorul cît și inginerul șef au condus acest sector, așa că ori de cîte ori am de-a face cu o problemă mai dificilă, mă fac repede înțeles și mă ajută concret.

— Sînt situații cînd nu vă pot ajuta?

— Da. În momentele luării unei decizii sau a unei sancțiuni nu mă poate ajuta nimeni. Eu trebuie să-mi asum răspunderea pentru urmări. Acest hop a fost, pentru mine, cel mai greu de trecut. Sînt lucruri cu care m-am confruntat și cărora a trebuit să le fac față. Am hotărît din capul locului ca pirghia principală să fie sinceritatea. Numai astfel poți controla adevărul, poți selecta urgențele, poți folosi omul potrivit la locul potrivit.

— Totuși sună puțin cam teoretic, practic ce vi s-a întîmplat?

— La început nu m-am înțeles cu oamenii. Eu nu i-am înțeles sau ei nu m-au înțeles. În asemenea situații nu poți face nimic. A trebuit să le explic, cu bună-

voință și perseverență, că acestea sînt sarcinile pe care trebuie să le rezolvăm, și aceștia fiind oamenii, nu mai avem altă soluție decît colaborarea. Se pare că acest moment a fost necesar.

— Concret.

— Sînt în acest colectiv oameni cu multă experiență. Dealtfel, neînțelegerea aceea de la început nu era altceva decît un fel de verificare, un fel de probă de foc, la care am fost supus. Acum consider că aveam acest drept de a ști pe mina cui se dau. Sînt oameni pe care poți conta în orice moment și fără care n-ai putea lucra. Maiștii Ion Vintu și Vasile Grigore, care au oarecum temperamentul meu, trec și prin foc dacă este nevoie.

— Mai aveți stagiați în secție? Ei cum se adaptează?

— Avem șapte. Este o șansă pentru fiecare inginer să ajungă în acest atelier. Unul dintre ei avea patru ani de meserie și acum nu mai sînt multe lucruri noi pentru el. Doi n-au încă destul curaj să se lanseze, n-au încredere în ei. E o treabă psihologică. Ingerul Spac și subinginerul Călugăreanu s-au adaptat repede, dar subinginerul Ion Acristinei încă tatonează.

— Tatonează și probabil fumează și el multe țigări pe zi. Dumneavoastră ați putea fi pentru ei, ceea ce au fost, la vremea respectivă, directorul și inginerul șef pentru stagiarul Murărescu.

— Așa stau lucrurile, numai că eu, în momentul cînd ajungeam să cer ajutorul lor, prezentam niște soluții.

— Cînd am venit la Suceava, am venit pregătit să și rămîn.

Iată alt punct de plecare, dar în același timp și cel mai bun ajutor pe care ți-l poți oferi singur la acest început de drum.

Ingerul stagiar Ion Panait, șeful atelierului de turnătorie, este turnător de meserie. A terminat facultatea de metalurgie, secția turnătorie. Practica în producție a făcut-o într-o mare turnătorie, cea a Uzinelor 1 Mai-Ploiești. Într-o asemenea situație stagiatura devine doar o perioadă de adaptare la condițiile concrete ale locului de muncă.

— Dincolo de adaptare ce a reprezentat stagiatura pentru dumneavoastră?

— Adaptarea asta am dus-o dincolo de adaptare. Am văzut ce trebuie făcut. Știind ce trebuie făcut — cu argumente — am fost și crezut. Iar din acest moment am trecut la treabă.

— Dați cîteva exemple concrete.

— Înainte turnătoria funcționa pe principii meșteșugărești, de industrie locală cu muncitori necalificați. În această situație am ținut un curs de trei săptămîni cu toți muncitorii atelierului. Pentru că executăm piese mici și de serie mică sîntem obligați să lucrăm manual, dar după terminarea cursului, cînd vorbeam toți aceeași limbă, am adoptat chiar și o disciplină tehnologică. După asta ne-am apucat de treabă.

— O ultimă întrebare: cum trăiești sentimentul generației careia îi aparțineți?

— Sînt în fiecare moment pulsul generației mele în confruntarea cu obligațiile care ne revin, de exprimare a energiei creatoare a cunoștințelor acumulate, de regăsire peste ani, în ceea ce va rămîne — industria Bucovinei.

ELENA GHERA ■

Baladă pentru ideea de patrie

Vom pleca odată pe fluvii lungi de maci
Catarge inocente spre insule bătrîne
Prin plopii toamnei de amurg
Doar visul de copil va mai rămîne

Ne vom întoarce puri spre pleoapa maicii noastre
O stea nemuritoare cu chipul de baladă
Ne-om înghiți latent țărînilor albastre
Ne vom topi nebuni în prima lor zăpadă

De-atița dor pridvorul s-a aplecat pe-o parte
Și grinzile din suflet s-au mai răcit c-un an
Voi săruta mereu și dincolo de moarte
Icoana României și mina de țărăn.

PETRE IVANCU ■

Libertatea cîmpiei

Ascultă-mă:
Eu m-am născut în sud,
unde țărîna miroase a troscot și a rouă,
aerul dintre noi se lovește de griul abia încolțit,
cînd zăpezile tremură sub pleoapele
întredeschise ale căprioarelor răcite
în libertatea cîmpiei.

Acolo totul este bine.
Mama continuă să se trezească odată cu zorile,
bunicul îmbătrînește furios,
hornurile caselor au cam dispărut de la o vreme,
iar fîntînile, nu prea adînci,
— minunea satului aceluia —
își așteaptă peșitorii
păstrînd greutatea compenelor
pentru răcoarea verii viitoare.

Dacă ajungi cîndva aici,
pe nesfîrșita pînză a cîmpiei,
apropie-te de aburul pămîntului înspicat
și adu-ți aminte de mîngîierea

mamelor ingenuncheate
în fața țesturilor — altar înrouat cu piine —
și, sigur, vei simți și tu
fulgerele troscotului
și bucuria griului
mușcind din gurile flămînde.

Ecoul

Cu teamă și bucurie
mă apropii de tine, poezie,
și aud dinspre adînc
un ecou biciuit
de cuvintele sălbatice
care nu știu cine sînt,
numele meu fiindu-le o stîncă
necunoscută
pentru că hainele demodate
s-au prefăcut în armură,
iar inima zornăie în bătaia vîntului
la gitul unui condamnat.

IOANA PROCA ■

Chichen-Itza

3.

Așadar, știu de ce, de atâtea ori în acest drum, mi-am reamintit de simbolurile Greciei antice. Ele nu sînt o consecință a faptului că m-am interesat multă vreme de miturile și arta Eladei, ci a motivului acestui interes. La un moment dat am descoperit că gindeam mai limpede cu ajutorul unor simboluri. Ceea ce experiența adunase întimplător pe țărmul mărilor sau învățându-mă să iubesc viața se organiza dintr-o dată într-o anumită ordine. Nu neapărat înțeleaptă, din destule puncte de vedere chiar dimpotrivă, dar oricum într-o ordine. Și nu văd de ce ea nu mi-ar fi de folos și aici. Fără ca prin aceasta să mă îndepărtez de realitățile Mexicului. Nu tirăsc umbra Parthenonului pe treptele piramidei de la Chichen-Itza pentru a întoarce spatele acestor cavități săpate în calcar, în care odinioară se depuneau ofrande, de obicei o inimă omenească, inima celor sacrificați, ci pentru că nu cred că „a filosofa înseamnă a învăța să mori”, cum zice undeva Montaigne. Cum nu cred că omul se poate defini numai prin ceea ce refuză. Am vrut odată să scriu o carte, și n-am renunțat nici acum la ea, al cărei erou duce o luptă aspră pentru a se delimita prin refuz de ceea ce îl lezează sau nu consună cu el și pînă la urmă constată că a rămas singur: uitase să și afirme ceva. Oare n-are nici o importanță că ruinele acestea strălucesc în lumină? Malraux ne-a atras atenția că moartea nu e același lucru cu decesul. Distincția e, într-adevăr, importantă. În ultimă instanță omul a trebuit să se consoleze cu ideea decesului său, dar niciodată n-a putut accepta moartea. Și, de fapt, protestînd împotriva morții, el o face de fiecare dată și în numele celor care au murit și chiar în numele celor care nu s-au născut încă. La fel cu Don Quijote care, cum spune epitaful rîvnit de ciudatul hidalgo, „a împins atît de departe îndrăzneala încît a remarcat că moartea nu poate triumfa asupra vieții prin mormînt”.

Mă uit la iarba ce acoperă ruinele și la boababul ce-și întinde jos umbra ca o caracatiță neagră pe peluza din fața piramidei. Trebuie să recunoaștem că naturii nu-i pasă de propriul ei mister. Chiar cînd creează lucruri frumoase, ea nu creează frumosul. Căci natura nu se teme de moarte, își acceptă mormintele fără să le opună altceva decît fastul vegetal cu care, indiferentă, le acoperă. În schimb, istoria omului e plină de întimplări care ne pot ajuta să înțelegem piramidele. Pentru locuitorii din 1720 ai Marsiliei, de pildă, unde pesta a ucis atunci jumătate din populație, primul semn de speranță anunțînd că epidemia intra în reflux a fost apariția unui car funebru. El a fost primit cu strigăte de entuziasm, de bucurie, ca un car de general învingător, deoarece arăta că oamenii începeau să-și îngroape iarăși morții. Iar Tatle, știu ce mi-ar șopti acum:

— De aceea am ridicat piramidele, señor. Ca să spunem că murind n-am acceptat moartea. Coyotul flămînd nu va putea face nimic împotriva lor.

Poate din acest punct de vedere să aibă dreptate Montaigne. Dacă „a învăța să mori” înseamnă a enumera toate motivele care te împing să bănuiești de la început că această lecție e inutilă. Risetele turiștilor care se fotografiază pe treptele piramidei, bovarizînd probabil o imortalitate naivă, mă trimit cu gîndul la veselia fetelor care, odinioară, aici, se băteau primăvara cu polen de porumb.

Iar Grecia antică mă atrage tocmai fiindcă, în ciuda crimelor ei, nu strîvea omul. Grecii se foloseau și de zei pentru a da omului încredere în sine. „Cunoaște-te pe tine însuși” înseamnă în același timp „Bizuie-te pe tine însuși”. Nimeni nu-și imaginează că Fidias și Praxitele au ignorat uritul. Dar au luptat împotriva lui sculptînd oameni frumoși. Toți acei Apolo de marmură răspîndiți de arta elină prin muzeele lumii sînt, de fapt, soldați ai absolutului și ai frumuseții senine. (Senină nu pentru că grecii n-or fi cunoscut abjecția, ci pentru că n-au vrut să-i dea dreptate. Nici măcar arătînd-o.) Pe cînd artiștii vechiului Mexic s-au hotărît, dimpotrivă, să nu ne ascundă uritul. De ce? Nu cumva din același motiv care l-a determinat pe Goya să-l pițeze pe Saturn în timp ce-și devoră fiii? Sau care-l face pe Laert să declare: „cel mai bun străjer este frica”? Dar ce valoare morală are frica într-o lume unde omul vrea să fie util, nu utilizat? De pe Acropole am coborît mai bine pregătit să pricep că facem filosofie și iubind, nu numai raționînd. La urma urmei om să judecăm corect anumite lucruri fără să-i dăm dreptate lui Unamuno că omul este un animal activ? Îmi aduc aminte că mama mea avea o liniște desăvîrșită în fața ideii morții. Nu voi reuși niciodată să-i semăn și poate tocmai de aceea toate aceste amănunte care pun în discuție lumea, viața, chiar dacă e vorba de fapte întimplabile demult, îmi vorbesc ca și cum m-ar privi personl. Șopirlele dorm fără grijă pe pietrele calde și o clipă eu însumi simt ruinele cenușii ca o obsesie luminoasă, ca o părere sau ca o poveste visată în somn, ca o boală a soarelui, ca o revanșă asupra ploilor, străină de mine, dar nu... În fond, secolul XX e o convenție calendaristică, nu-i așa? Cine a ascultat șoptele mării la Salamina știe că există locuri unde istoria antică nu s-a încheiat încă. Sau cine s-a nimerit să vadă Siena într-o noapte cu lună s-a convins că evul mediu e încă viu. Chiar aici timpul este echivoc. Avem impresia că ne despart milenii de civilizația care a lăsat aceste ruine. Și totuși ea era la apogeu cînd în Europa statuile antice putezau în pămînt. Cit privește obiceiul de a incrimina trecutul, e fără îndoială mai simplu să privești aceste cavități din piatră decît să judeci ceea ce ai trăit. Dar poate fi și zadarnic? Ar fi trist să credem împreună cu Tucidide că sîntem destinați să nu învățăm nimic din istorie. Chiar dacă uneori e greu să-l contrazicem pe atenan.

OCTAVIAN PALER ■

Pentru mari și mici

După cum a reieșit și din ancheta noastră despre condiția concretă a teatrului pentru copii și tineret, oamenii cu pene talentate ocolesc dramaturgia pentru copii, iar cei care s-au încumetat să-i accepte invitația la un five-o'clock (pentru că publicul acesta special noaptea chiar doarme) repede s-au lăsat păgubași. Rezistenții în acest domeniu poți să-i numeri — subșcolărește — pe degetele de la o mină. Unul dintre ei, ba chiar cel mai de neclintit, e Alecu Popovici. Iar cronică aceasta se referă la o sărbătoare a muncii dumnealui: spectacolul cu cea de-a 40-a piesă dintre toate cele care le-a scris. O sumă masivă, cantitate deci, dar și de o calitate care, dincolo de orice aprecieri mature și docte, dincolo de cronici laudative și premii, are, continuu, în țară și peste hotare, prețuirea atenției și aplauzelor a sute de mii de copii. Și-acum piesa! Se cheamă **Cine se teme de crocodil**. E o comedie muzicală, care însă are un miez-pretent amar: o fetiță vede cît de asemănătoare sînt purtările unor oameni cu acelea ale animalelor din junglă. Piesa rămîne însă optimistă și tonică, pentru că reprezentanța aceasta a moralei autorului și a noilor generații ale omenirii, pionera Daa, netemîndu-se nici chiar de crocodil, pornește o intensă și radicală muncă de civilizare a ființelor junglei, asta însemnînd în pandantul metaferei, al parabolii, muncă de umanizare

CRONICA TV

Umorul redivivus

Programată la o oră de mare audiență (duminică, ora 19.40) și cucerind tocmai de aceea și adeviziunea unui foarte larg public, emisiunea „Cu... fără mască” ne-a demonstrat, după foarte multă vreme, că programele de varietăți pot beneficia și pe micul ecran de autori talentați, de fantezie, umor și disponibilități artistice. Întrunind multe din virtuțile genului, spectacolul realizat de Simona Patraulea și Sorin Grigorescu poate fi apreciat drept excelent, mai ales dacă e să-l comparăm cu sărmana sa rubedenie de simbătă seara, așa numita „emisiune de satiră și umor” ce ne obligă de luni de zile să ne încheiem tihna sfîrșitului de săptămîină cu zîmbete crispate.

Clădit pe o idee generoasă, cea a travestiului, alert, plin de surprize și bucurîndu-se de o admirabilă prezentare, programul rămîne totuși, pe alocuri, tribut ar unor soluții artistice demonetizate și improprii unor emisiuni în care trebuie să domine cîntecul, dansul și umorul. Așa de pildă agrementarea spectacolului cu inserții de poezie nu ni s-a părut nici de data aceasta cel mai nimerit procedeu pentru rezolvarea tranzitului de timp. Coborîrea interpretului din aculele hazului în registrul grav al istorioarelor sentimentale și didactice (glumă, glumă, dar ia să vedeți!) nu poate avea decît efecte nedorite. Și asta deoarece nici un spectator nu se complăce în rolul de copil naiv și ascultător, căruia trebuie să-i dezvăluim, de la o clipă la alta, împerechînd snoava cu poveștile drastice, cele două fațete ale vieții. Omul vrea să rîdă, nu să plîngă, în compania lui Amza Pellea și Ștefan Tapalagă.

Nu putem fi de acord nici cu remarcă făcută de un

Conștiința unui mare actor *)

Editura Eminescu intră din nou în atenția oamenilor de teatru publicînd cartea unui mare actor, Radu Beligan, director al Teatrului Național, președinte (ales pentru a treia oară consecutiv) al Institutului internațional de teatru, personalitate marcantă a vieții noastre culturale. Cu ani în urmă am urmări „bloc-notes”-ul împrăștiat de actor prin diverse publicații, ori, din cînd în cînd, în „Caietele Teatrului Național”, dar niciodată nu m-am gîndit — deși era lesne de înțeles că, într-o zi, o editură va publica însemnările într-o carte — la efectul de ansamblu al unor considerații disparate.

Luni, marți, miercuri... este astfel cartea unei conștiințe ce se oferă lecturii și înțelegerii noastre dintr-o perspectivă mozaicată, ca un spectacol compus și gîndit după legile măiestrite ale montajului de imagini, ce se ciocnesc ori se completează, se adaugă una alteia ori, dimpotrivă, ne obligă să luăm dintr-o dată înălțime, către ideile și problemele cele mai arzătoare ale contemporaneității. Capacitatea specială de a parcurge în direcții multiple, pe orizontală ori pe verticală, realitatea zilei și pe aceea a epocii, are să vină — și aici va trebui să semnalăm cît de incitătoare sînt nonșalanța și exactitatea rașordurilor operate de actorul-regizor — din arta pe care omul și cetățeanul o profesează, arta apropierea de oameni, de înțelegerea și simțirea lor. Nu ne aflăm în fața unui jurnal intim, pe care să-l citim din măruntă curiozitate, cu indiscreția ce înconjoară viața ma-

*) Radu Beligan — Luni, marți, miercuri...

a înșiși oamenilor, acțiune de educare a celor mari de către copii. Inteligent paradox! În rest, totul e fantezie, umor, spirit blind-malițios, morală făcută, nu cu ură, ci cu tandrețe. Toate, bineînțeles, pe temeiul discret însă bine înrădăcinat în realitate al unui profesionalism cu vechime în cîmpul muncii de dramaturg. Și încă un amănunt: există măsură, ceea ce asigură piesei o veselie decentă.

Spectacolul merită exact aceleași aprecieri făcute piesei, ale cărei virtuți însă într-o consonanță optimă, le ridică la pătrat: pentru că regizoarea **Olimpia Arghir** nu numai că a favorizat relevarea calităților textului, ci, cu forțe personale, a dublat și fantezia și umorul și tandrețea. E adevărat că au înțeles-o și ajutat-o, tot cu poftă și dor de feerie, scenografa **Elena Simirad Munteanu** (colorînd privirea spectatorilor cel puțin pentru un trimestru de la vizionare încolo); compozitorul **Ion Cristinoiu** (care a oferit brațul piesei pînă cînd dumneaei a făcut, cu grație, saltul spre țărîmul muzicalului — unul nu oarecare, ci melodios și antrenant); **Ovidiu Dumitru** (care a intervenit cu sunete de muzică neînedită dar, în contextul spectacolului, de mult haz); și **Alois Kratěyl** (care a asigurat, în scenă, mișcare multă, acrobatică, dar niciodată fără rost ori măsură).

Actorii, la rîndul lor, au fost într-o vervă binecuvîntată și, de unii, cam uitată: **Alexandrina Halic**: și născută și făcută pentru teatrul pentru copii, cucereste iar cu chipul ei, cu proporțiile ei, cu drăgălăsenia ei, cu meșteșugul ei, cu arta ei, cu dramatismul ei interior, de un fel aparte, pe care l-aș numi dramatism-ingenuu; **Neofita Pătrașcu**: o reușită și, mai ales, rafinată gîndită imagine a înțelepciunii, simetrice, a nepoțelii Daa cînd va ajunge la anii bucuriei; **Jeanine Stavarache**: dincolo de pitorescul interpretării, merită prețuire — într-o lume actoricească cam bîntuită de sedentarism — și pentru condiția sa fizică, care aminteste de aceea superlativă a circarilor; **Paula Frunzești**: frumuseță, nostimă, veselă, c-un chef de zîmbălaș molipsitor, antrenant; **Dumitru Anghel** și **Romeo Stavăr**: autori a două portrete critice alcătuite sarjat modern; **Boris Petroff**: cu vigoare și cu haz și-n măreția leonină, și-n decadența ras-tuns-frizată; **Vasile Menzel**: compoziție bogată și ironică într-un rol care avea, și el, suflul ironiei; **Lucian Măscurel**: mobil, dinamic, fie în picioare, fie culcat; **Gabriel Ienec**: realmente cu haz, într-o caricatură înedită a veșnic perfectului Tarzan; **Nicolae Spudercă**: mai mult decît toți ceilalți, concretizează, prin masca și prin jocul său, o relație-punte necesară — aceea dintre bătrîna feerie a basmului și feeria în curs de formare a epocii tehnico-științifice.

NELU IONESCU ■

cronicar de televiziune că erorile publicului din studio, chemat să descifreze enigmatul travestiului, au fost spontane și sincere. Trucajul a fost evident, bilbilala spectatorului făcînd parte din rețeta emisiunii. O găselniță vrută sau nevrută, dar care n-a afectat calitatea emisiunii, ci, dimpotrivă, a mărit aria hazului.

Excelente în continuare însemnările reportericești ale lui Aristide Buhoiu. Ocolind cu bună-știință căile bătute și răzbătute, autorul „Drumurilor europene” ne invită în continuare pe poteci lăturalnice, pline de surprize neprevăzute, în zone încă nedefrișate de năvala reporterului și indiscreției turistului. Am mai vorbit despre importanța și valoarea acestor reconstituirii cinematografice într-o cronică anterioară, dar ulterior, urmărind episodul vienez, am fost îndemnați să reproșăm autorului tendința de a-și proiecta comentariul — în lipsa documentului filmat — pe fundalul unui decor neutru, de a desprinde idei și fapte ale trecutului prin ceața simbolurilor.

Ultimele două filme (și în mod special „Un român în Montparnasse” care folosește pentru intia oară imagini de arhivă dintr-un unic film despre Constantin Brăncuși) reconfirmă însă odată mai mult, amploarea studiului exegetic, căutările febrile și rezultatele fructuoase ale investigațiilor reportericești, demonstrînd, totodată, că reînnoirea pe firul timpului, în compania aparatului de filmat, reclamă migală, eruditul și osirdia arheologului și abia apoi intuiție și imaginație.

Îmbogățînd patrimoniul culturii naționale cu date și imagini necunoscute pînă foarte de curînd specialistului și publicului larg deopotrivă, cele 36 de episoade ale ciclului „Drumuri europene” se constituie într-un document unic și de o inestimabilă valoare, artistică și științifică.

LIVIU TIMBUS ■

petare) a nontalentului hotărît să primească roluri pe care nu le merită. Imaginea zilei se completează printr-o listă de titluri de cărți parcurse de actori și nu mai puțin prin aderența omului de teatru la mișcarea de idei teatrale a epocii. Avem în felul acesta un crezuet de acută actualitate, o majoră dezbatere a problemelor ce frămîntă lumea artistică, și cu deosebire lumea teatrului: debutanții de valoare, evoluția marilor dramaturgi, viitorul teatrului în raport cu televiziunea și cinematograful, stilurile montărilor, jocul actoricesc etc.

Un capitol de mare interes se constituie din mărturiile de creație ale artistului. Teatrolologii pot desprinde de aici reflecții folositoare înțelegerii și justei interpretări a spectacolelor și, desigur, a rolurilor.

Așadar, din orice unghi am privi-o, cartea lui Radu Beligan ni se propune ca unul din evenimentele remarcabile ale prezentului, interesînd de pe acum istoria teatrului românesc.

IOAN LAZAR ■

Revenirea spiritului în real

Supralicitățile în defavoarea altor poezii autentice, lansată pe drept în momentul unei crize a lirismului, generația lui Nichita Stănescu este și azi în conștiința criticii și a cititorilor un punct de referință. Reprezentantii ei au impus într-adevăr o nouă sensibilitate, dar cel care a modificat în esență limbajul este Nichita Stănescu. El schimbă nu doar poezia, ci și condiția poetului. Dincolo de izbinzi și de eșecuri el este Poetul, cel care pune realitatea sub semnul îndoielii pentru a face să triumfe poezia. Realul devine suferitor și efortul poetului constă în spiritualizarea lui; noua poezie se va substitui acestuia, iată semnificația adâncă a obiectelor cosmice inventate de Nichita Stănescu. Dar, cum spuneam, pe lângă o sensibilitate mai greu de imitat el a inventat și un limbaj care oferă iluzia tuturor libertăților și într-adevăr imitatorii sint numeroși. Și totuși, autorul celor 11 elegii nu „terrorizează” lirica actuală. Există suficiente nume care să ne îndreptățesc să sesizăm o desprindere de el, un fenomen de creștere. Ar fi vorba în esență despre o „destindere” a limbajului, despre o desconcentrare a lui, concomitent cu o desacralizare a poeziei și cu luarea în posesiune, fie ironică sau dramatică, a banalului. Ornamentația barocă și încifrarea gongorică fac loc unui discurs în aparență simplu, neutru. Beatitudinii și extazului li se substituie derizoriul și umilul, celebrării și oficerii, sarcasmul temperat și gesticulația în răspăr. Dacă Nichita Stănescu este proprietarul unui spațiu de grație, Hiperborea, loc privilegiat, saturat de spirit, Mircea Dinescu, să spunem, este un „proprietar de poduri”. Obiectele cosmice ale primului au coborât în contingent. Sărbătorii îi urmează zilele de lucru. Diferența nu este numai de ordin valoric. Avem de-a face pe de o

INSEMNAȚII DE LECTURĂ

Gheorghe Tomozei: „Ierbar de nervi”

Spre deosebire de mulți poeți de azi care încă suferă de metaforă, Gh. Tomozei suferă de sentimente. Ba, mai mult chiar, nu-și ascunde bucuria că suferă, nu se sfiește nici o clipă de toată această explozie sau — cum s-o numesc? — înfățișare cu martori mulți. Gestul acesta, practicat cu succes, dealtminteri, l-a definit poetul însuși în titlul (și pasta) unui mai vechi volum: **Suav anapoda**. Fiindcă există și suavitate dar și un soi ciudat —

urmărit conștient în efectele lui formale — de mărturisire patetică strigată cu înaltă gura, pentru a fi deseori chemată cu smerențe înapoi.

Împărțirea pe cicluri — **Iernile pieturilor naive**. Cu privire la viața mea, **Ploaie rustică** — mi se pare o amăgire estetizantă de care imi vine să cred că poetul a fost foarte conștient; în fond, în **Ierbar de nervi** predomină orgoliul unui confesional unic despre memoria stărilor și determinărilor convulsive ale creatorului. Uneori tonul devine miniatură șoptită ca în acest **Desen attic**: „Tot pe un cal / călărește și zeul, / el, care ar putea călări pe aer... (...) La popasuri / mă-

Marin Sorescu: „Sărbători itinerante”

Se caută adesea prea departe, cu prea complicate justificări și pe căi răsucite în zeci de feluri, calitatea specifică a poeziei lui Marin Sorescu, ca și cum pentru a fi receptivă cum trebuie s-ar cuveni mai întâi cu alarmanță urgentă să fie înfrunte niște teribile obstacole, explicate foarte multe lucruri, stabilite niște condițiuni prealabile.

În realitate ea este o poezie — poezie, în sensul cel mai propriu, mai vechi și mai nou al cuvintului, o poezie fundamental lirică, bizuită pe iluminări ale minții și totodată pe mari emoții pe care buna funcționare a gândirii nu are de ce să le împutineze, dimpotrivă, așa cum s-a întâmplat absolut totdeauna (și cum e normal să se întâmple), le spiritualizează și prin urmare le amplifică.

A cere altceva, a pune condiții, a căuta nu știu ce categorii speciale, trădează un „complex” nemotivat al receptării critice, de care poezia-poezie a lui Marin Sorescu nu e în nici un fel responsabilă; și denumită, implicit, o greșită înțelegere a noțiunii de **lirism**, ca și cum ar presupune o diminuare a prerogativelor inteligenței în numele celor specifice sensibilității pure, natural ostile celor dintii și oarecum intimidată de prezența, nesuferită lor prezență. Cei ce socotesc că marea poezie e opera unor naturi sensibile, dar de o mediocrități înregistrare intelectuală sau că ironia anulează emoția necesară percepției poetice a lumii sau că analiza întreprinsă cu un ochi treaz, cu un ochi critic, ar distruge sentimentul, vai, atât de fragil, nu cunosc forța adevărată a poeziei și au în ce privește pe adevărații poeți

Cap limpede

Augustin Z. N. Pop a publicat la Editura „Dacia” un foarte interesant volum de **correspondență** aparținând Veronicăi Micle, dorind să spulbere falsele prejudecăți țesute în jurul poeziei: „Minuind arsenalul ponegririi, felurite istorici literari, biografi și publiciști în cursa după spectaculos, dând crezare cleveților contemporane în ciuda dovezilor care le infirmă, socotind că prin contrast slujesc purității amintirii și valorii lui Eminescu, au creat Veronicăi Micle efigia unei femei galante și au facilitat o tradiție de detractori, odioasă ca orice neadevăr”. Un frumos volum bilingv român-spaniol a apărut la editura „Minerva” — **Lirica obi-**

parte cu un început de modificare a sensibilității, iar pe de alta, cu o mutație la nivelul însuși al tropilor: metafora cedează intimitatea litotei, „deformării” vizionare, sacerdotului. Marilor prospectari cosmice li se opun lapidarul ambiguu, ironia sau autoironia. Lirismul are pentru un moment nostalgia prozei. Obosit de extaze, spiritul se întoarce la real. Un argument semnificativ pentru afirmarea acestei tendințe mi se pare și evoluția destinului unui anumit poet. Iată, bunăoară, Dan Verona a debutat cu niște imnuri, cu o lirică polifonică, a elogiului, abundent metaforic, pentru a ajunge în **Dați ordin să inflorescă magnolia** la una aproape demistificatoare, în orice caz „realistă”, mai puțin sărbătorească. Un violent prozaic, la care însă „proza” constituie o modalitate a spiritului de a fi sarcastic, în real este Ioanid Romanescu, poet „teribil” în mod subtil, din pudoare, după cum o semnalizase rafinată a spiritului o întâlnim în mitologia cosmică, domestică, a lui Emil Brumaru. Dar nu un inventar vrem să realizăm aici ci să desprindem câteva trăsături ale acestei poezii, în fond a neliniștii profunde dar discrete. Căci dacă eleganța este adesea rece și distantă, iar grațiosul superficial, revenirea spiritului în real înseamnă confruntare, nu celebrare senzorială. Poezia însăși va fi concepută ca aventură riscantă, ca efort și trudă. Ea e reflexivă în pofida aspectului ei „umil”. Nu vrea să delecteze ci să interogheze. Ținuta prozaică implică așadar concentrarea, iar destinderea limbajului, tensiunea subterană a spiritului. Pe de altă parte, prozaismul acesta specific unei arii tot mai largi a poeziei noastre are ca pandant, atât în sensibilitate cât și strict topografic, configurația unui spațiu liric preponderent urban. Poemul este mai puțin un obiect în sine și în mai mare măsură un loc invadat de semnele concrete ale realului, printre care poetul devine o conștiință. El încetează să mai fie un „mag” sau „preot”, este „homo viator”. Nu mai oficiază, ci răătăcește prin acest univers concret, accentuat citadin.

PETRU POANTA ■

nincă fiecare / ce are...” Alteori, ea se preface în alegorii transparente, nelipsite de o anumită duritate ironică, așa cum o desenează lucid „Acrobatul”, adică poetul, am adăuga noi, pentru a divulga metafora: „Nici n-a atins pământul / că jurnalele se și grăbesc / să-i tipărească-n chenar / certificatul de naștere...”

Și totuși, maliția neiertătoare nu face parte din arsenalul estetic al lui Gheorghe Tomozei, sentimental visând, cu ochii deschiși, peisaje păduratece, ploii rustice, în fine întreaga cromatică a copilăriei.

Prefătându-i așadar este vorba de viața poetului doar că bineînțeles nu se ajunge la ceea ce am putea numi o „egobiografie”, deoarece în timpul confesiunii intervine esența, setea de a (re)defini lucrurile vieții și ale artei, adică uneltele poetului de care autorul **Ierbarului de nervi** se arată nu o dată preocupat: „și mă las acestei solubile străvezimi / ce mișcă pe lungi foi galbene / cernelurile poezilor provinciale. // Provinciali sint toți poeții / încă în viață...”. În altă parte, apetența pentru o **ars poetica** se conturează, peste sentimente, într-o idee; o desprindem — această idee — dintr-un poem antologic, **Către poet**: „Imposibil poetul și imprezvisibilă viața lui: / statuie sub coaja unei statui. / Și totuși, fără netrebnicia lui nimic n-are rost / și nici măcar nu e unic El a mai fost. // Vine cînd și cînd / și-și e lui, pămînt, / el se-nșămîntează, / el se ierbează, / el se naște, / el se pastă. // A fost? / Nici că se mai cunoaște. // Cel așteptat, cel nenăscut, / vine mereu din trecut. / E-n slavă cu pecete și cu inel / dar nu e el, / nu e Nici el! // (Vine / te miri cine...) // Ce mîncînc el și ce bea? / Mai nimic: viața ta, / viața mea...”

Să afirmăm, explicit, că poetul trăiește mult mai mult decît poate să ne spună? Se pare că **Ierbar de nervi** ne comunică și această culme de neatins, de neatins, cum ar zice tot un poet de azi.

CONSTANTIN CRIȘAN ■

(pe care-i acceptă s-ar zice) o idee deloc flatantă.

Marin Sorescu pune în joc, de fiecare dată, o emoție foarte puternică (e cazul și al poemelor de dragoste din ultima sa carte), o **uimire** a întregii ființe, viu agitată de tot ce vede și simte ca pentru prima dată, ca la **origini**, pe care jocul intelectual și jocul pur și simplu, ironia și îngîndurarea, entuziasmul gândirii ardente și amărăciunea celei reci, credința și dezabuzarea, implicarea și oboseala de implicare, recursul la imaginar și revenirea terestră, metafizic și lumescul, limbajul umil, nu fac decît să le **fixeze** mai bine, să le dea spațiu și consistență. Miracolul iubirii e astfel „asediat” din toate direcțiile, este exaltat dar și contestat, supus la proba **cuvintelor**, inclusiv a cuvintelor de fiecare zi și a vorbelor în doi peri, este biciuit și hărțuit dintr-o perspectivă programatică neîncrezătoare, de ireductibil bun-simț, parcă spre a se vedea dacă **rezistă**. Și rezistă cu bine, am spune că abia de la acest prag necrutător începe să existe cu adevărat, abia după ce și-a cîștigat, supus la astfel de dificultăți, imunitatea.

Și odată cu el rezistă și poezia, ceea ce pentru noi este încă mai important. Ironia metodică, invocarea pricinilor de dubiu, prozaismele și toate celelalte sînt la Marin Sorescu un soi de probe inițiale. Nu e chiar așa de greu de observat că foarte inteligentul, sceptic și tăgăduitorul Marin Sorescu caută **idealitatea** iubirii și vrea să ne convingă, punindu-și singur nenumărate piedici, de posibilitatea ei; ca să spun așa, de **materilitatea** acestei idealități.

Este mai interesant, orice s-ar zice, și mai încurajator că această extrem de originală tentativă de recuperare a integralității omenscului, a originar și etern-omenscului, vine din partea unui spirit avizat și avertizat, a unui poet străbătut de „nervii” și de neliniștile și îngrijorările lumii de astăzi, contemporan și modern în fibra sa însăși, constitutivă, cum este, de multă vreme, Marin Sorescu. Și că tentativa de a restitui poeziei accepția sa primordială de **necesitate** a vieții, înțelesul de uimire elementară de „inocență” iluminare, vine, tot așa, din partea unui spirit precaut, avar cu sentimentele tocmai pentru că este capabil încă de ele. Pentru care inteligența, simțirea și poezia sînt numai moduri diferite de a „numi” (în chip conventional), o singură însușire, indivizibilă.

LUCIAN RAICU ■

ceiurilor tradiționale românești — **Poesia populară tradițională română**. Traducerea este semnată de Omar Lara și Victor Ivanovici iar prefața de Omar Lara. Cartea cuprinde **Colinde, Orații de naștere și cîntece de leagăn, Orații de nuntă, Lirică funerară, Descințee**. Mai rămîne ca lucrarea aceasta să ajungă în mîinile celor de peste hotare dornici să ne cunoască mai bine. ● Editura „Ion Creangă” continuă — spre bucuria celor mici, dar nu numai a lor — să reediteze — sau uneori să publice pentru întâia oară — cele mai importante cărți ale lui Jules Verne. A ieșit de sub tipar cel de-al 18-lea volum din această ediție de opere ale celebrului scriitor — **Casa de aburi — Călătorie prin India septentrională** — transpus în limba română de Valeriu Mihăilă.

CRONICA LITERARĂ

Două cărți de Constantin Noica

Ne apare mai limpede acum ideea lui Constantin Noica de a relansa filosofia, pornind dinspre domeniile ei marginale, în speță dinspre literatură și lingvistică. Obiectul reflecției este fără îndoială ființa — dar nu în scopul cunoașterii, ci mai degrabă al sporirii ei. De fapt, totul stă aici sub semnul interogației și, cum se spune la un moment dat, „prin simplul fapt al întrebării, lumea a sporit”. Dacă realul se oferă omului în primul rînd ca aliment (Bachelard), e posibil ca ființa să ne apară, simplificînd puțin, ca sentiment și ca maladie a spiritului. Noica vorbește explicit de un sentiment românesc al ființei, Sentiment, adică starea de ființă. La rîndul ei, boala are avantajul că nu mistifică. Ea spune infinit mai mult decît starea de grație, Parmenide afirma și el: ființa este. O astfel de ființă trebuie să fie cit se poate de monotonă. Or, în expresia românească „a fost să fie” ființa apare dintr-o dată și ca întemeiată. Ea are deja un trecut. Continutul ființei este deci timpul nu eternitatea.

Relația cu ființa poate fi una de angoasă ori de iluminare feerică. Ultima e caracteristică și pentru sensibilitatea românească. Destul să reamintim aici „modulatiile românești ale ființei”. Din cele șase modalități de interogație filosoful deduce (e un fel de a spune) cele șase situații în care poate fi așezată ființa în devenirile ei. Așadar, din pura provocare a logosului e posibil să extragem o topologie completă a ființei. Este vorba de: ființa neimplinită, exprimată în limbă prin „n-a fost să fie”; ființa suspendată („era să fie”); ființa eventuală, prezumtivă („va fi fiind”); ființa posibilă („ar fi să fie”); ființa intrării în ființă („este să fie”); ființa săvîrșită, consumată, implinită („a fost să fie”). În locul unei ființe încremenite și amenințătoare, avem spectacolul ființei apropiate și accesibile: „Cu ființa nu este vorba de un absolut, nici de ceva nerățional și inefabil, care ar deveni accesibil doar printr-o intuiție, sensibilă ori intelectuală. Ființa are o întemeiere și poate fi înțeleasă în facerea, dincolo de gata-facutul ei”.

Ființa nu are nimic comun cu sacralul, dar întîlnirea cu ea este ca un miracol. Preocuparea filosofului e mai ales de a scoate cuvintele din inertia limbii, adică din uitarea cea de toate zilele, pentru a le da o nouă strălucire. Ca orice totalitate, ființa nu poate fi definită în mod obișnuit. Dar se poate descrie și chiar povesti. Așa cum viața n-are alt sens decît viața, ființa n-are alt sens decît ființa însăși. În **Sentimentul românesc al ființei**, C. Noica face unele distincții pretioase. Elaborează astfel un model al ființei, un model posibil, punîndu-i în valoare cei trei termeni: individualul, generalul și determinațiile. O poziție privilegiată are preozitatea „întru”; rostul omului printre celelalte făpturi și lucruri ale lumii e să devină întru ființă. Dar aceasta e chiar condiția creatorului, figurată în cele din urmă prin opera lui Brîncuși. În fine, modelul ființei își află expresia deplină în alte două opere: în **Luceafărul** eminescian și în basmul popular **Tinerete fără bătrînețe și viață fără de moarte**. Transcriem concluzia: „În timp ce analiza **Luceafărului** a sugerat modelului ontologic o îmbogățire învederînd că nu numai termenul inferior, individualul, stă sub vicisitudinii, ci însuși generalul și scoțînd în relief o splendidă opoziție de lumi între mizeria generalului din poem și seninătatea individualului, basmul **Tinerete fără bătrînețe** vine să îmbogățească modelul ontologic cu o nouă și neașteptată lecție, aceea că și determinațiile — termenul de mijloc — pot sta sub vicisitudinii”.

De la spectacolul ființei feerice se trece apoi la spectacolul ființei nefericite (**Spiritul românesc în cumpătul vremii, Șase maladii ale spiritului contemporan**). De fapt nu ființa suferă, ci spiritul. Creatia presupune doar dezechilibrul ființei, iar maladiile spiritului mai sînt numite „orientări ale omului”.

Am evocat mai sus cele șase situații în care poate fi așezată ființa. Adăugăm de îndată cele șase maladii ontice ale spiritului, ca niște carente ale ființei în om. „Este și ființa bolnavă, în cite o versiune a ei” — scrie filosoful român. Carenta generalului se numește **catholită**, a individualului **todetită**, iar a determinațiilor **horretită**. Pe de altă parte, refuzul determinațiilor duc la **ahoretie**, al individualului la **atodetie**, iar al generalului la **acatholie**. Ultimele trei sînt maladii ale lucidității. Don Juan suferă de acatholie („maladia sclavului uman care a uitat de orice stăpîn, pînă și de cel „întîrnic”). Lev Tolstoi suferă de atodetie, boala profetilor dintotdeauna, în timp ce eroii din **Așteptîndu-l pe Godot** sînt bolnavi de ahoretie. Totuși nu e drept să se mai sustină că omul ar fi singura ființă bolnavă în univers (Nietzsche). Aceste boli rodesc. Ele implică un destin cultural, creator al omului în istorie. Nu sînt deci maladii accidentale, ci maladii constituționale. Concluzia e pur și simplu optimistă: „maladiile ființei sînt stimuli ontologici”.

Spiritul românesc suferă îndeosebi de catholită, todetită și ahoretie — în versiunile lor mai blînde și mai creative. Și lucrarea limbii ne favorizează: latinescul **ens** (ființă) a devenit la noi **ins**. E știut că toate neimplinirile noastre se exprimă cel mai bine în cuvîntul „dor”. Accentul se pune totuși pe sensul lui bun; termenul primeste noi continuturi filosofice, la care pînă acum nici nu ne-am gîndit. Cu primatul ahoretiei însă (refuzul determinațiilor nefiltrate prin înțelepciunea minții) cultura noastră atinge o limită și un destin. O limită care mijlocește între două lumi: occident și orient. Toate speranțele se pun de astă dată în particula „întru”. Ea mentine treaz în noi sentimentul ființei, pe care alții l-au uitat de mult. Cu orgoliu cumpătat trebuie să ne evaluăm corect rostul nostru de excepție în lume: „Dacă viața spiritului are un sens, atunci este cel de a fi „întru ceva”, iar acest lucru l-ar putea spune, cu modestie dar cu fermitate, spiritul românesc, unei lumi pe care maladiile ei constituționale, reactivitate prea violentă astăzi, riscă uneori să o strămute după vorba indiană, în condiția sinelui înnebunit”.

CORNEL MORARU ■

Fiecare perioadă, fiecare preocupare a avut problemele proprii, în raport cu care am fost nevoit să mă gândesc și să acționez, comportându-mă bine de multe ori, încurcând lucrurile destul de rău în câteva rânduri, după cum mi-am dat seama, singur, mai târziu. „...Important e — ziceam eu pe vremea când activam la țară, pentru transformarea țărănilor, pentru ridicarea lor din inapoiere, cu toate că eu nu eram mai înaintat decât mulți dintre ei, dimpotrivă — să mă scol devreme, să nu spună ei că-s domnos și puturos, să înțeleagă că nu le vreau răul!...” Așa și făceam, așa făcusem de nenumărate ori, cât am stat în Conția, sat mare și renumit, mă sculam și mă duceam la sfatul popular, unde nu era de obicei nimeni, în afară de câte un paznic și de femeia de serviciu, când nu intră și dânsa. „...Ești harnic, tovarășe, zicea bătrînul Aron, paznicul, e bine că ești așa, frumos din partea dumitale, dar nu se vede nici un spor, asta-i problema!...” „O să se vadă, lasă, dar oamenii unde sînt, de ce nu vin aicea?!” „Oamenii?!... Păi ce să caute aicea?... Oamenii se duc la lucru, pe hotar, ce, tata dumitale, când se scula se ducea la primărie?” „Nu se ducea, asta-i adevărat!...” „Păi vezi, păi vedeți?... Asta-i toată problema, că am uitat de unde venim, ați uitat, adică, de unde veniți!... Și nici nu prea știți încotro mergeți și-nootro ne duceți și pe noi!...” „Cum nu știți, bace Aroane, partidul nostru știe exact ce face, și-a planificat întreaga economie, noi!...” „Da, da, știu, am auzit, dar eu aș vrea să aflu ce zici dumneata de anumite lucruri, cu capul dumitale, să nu-mi dai cu partidul, cum făcea un ortac de-al meu de aicea, din Conția, cu care am fost eu în armată la Austro-Ungaria, care îl pomenea mereu pe tătine-său, orice zicea, ori pe bunu-său, ori pe primarul de pe vremea aceea, pînă cînd l-a întrebat unul dacă nu are și el întîmplările și gîndurile lui, îi chiar așa de gol pe dinăuntru, de-i dă mereu zor cu unii și cu alții!?”

Iar mai apoi, cînd m-am înturnat din nou la uzină, după ce am fost exclus din partid, fiind aruncat astfel în brațele tuturor deznădejdilor (pentru că nimic nu-l mai cumplit, decât să-i iei omului lucrul la care ține cel mai mult), — mă purtam și vorbeam altcum, frămîntînd astfel de gînduri în minte, sfărîmînd în măsele (în măselele care începuseră ele însele să se sfarme, din cauza necazurilor, din pricina nemincării) altfel de idei, sau crîmpele de idei, bodogînd cel mai adesea, injurîndu-i pe toți, — pe Jeler, pe Rîșnoveanu, pe Constandă, pe Mihalcea și pe ceilalți, pentru că nu mă lăsaseră într-ale mele, pentru că mă scosese din producție și pentru multe alte motive, pe care nici nu le mai cercetam, le aruncam spre ei (spre lume le aruncam, spre întreaga lume), cum arunci niște pietre. Atunci am avut eu viziunea aceea teribilă, de care l-am vorbit și lui Jeler, mai târziu, cu țărănul acela muștrător, pe care l-am visat mai întîi (lucrul acesta nu l-am mai povestit lui Jeler), pentru că după aceea el să lasă cu adevărat din vis și să-mi intre în viață, semănînd citeodată cu tata, vorbind cum vorbește dînsul, semănînd alteori cu vecinul acela al nostru, cu Iftode, căruia l-au putrezit oasele pe la Canal (fapt în care am fost amestecat și eu, în oarecare măsură), asemănîndu-se cel mai adesea cu omul pe care l-am pîlmuit eu într-o toamnă, cînd eram zorit din urmă cu stringerea cotelor (eram presat în modul cel mai cumplit, dar asta nu justifică în nici un fel nesăbuița aceea a mea), fiind omul din Conția cel mai adesea, mergînd cum mersese el atunci, după ce îl pîlmuisem, vorbind cum vorbea el atunci, trăgînat și legănat, ardeleneste, uitîndu-se la mine, la noi toți, nu numai la mine, exact cum se uitase atunci, mirîndu-se că ne grăbim așa de tare și că nici nu luăm seama că iesim din opincile lui, din șerparul lui și de sub tundra lui uriașă, capabilă să acopere o țară, — „da, chiar așa!” — nu o uzină sau un oraș.

„...Nu se poate merge așa către viitor, spuneam eu atunci (nu spuneam, strigam, săceam în propriul meu cuget, ca într-o ceteate pustie), — fără a te întreba de unde vii și ce vrei să faci, fără a-ți reprezenta limpede scopul și țelul!...” „Fiindcă dacă o luăm așa, după vorbiri, vom vedea că au mai fost partide care au zis multe și de toate, iar de izbîndit n-au izbîndit nimic, sau au izbîndit puțin, în raport cu cit au zis!...” „Și-n privința oamenilor tot așa stau lucrurile: oamenii sînt felurii, unii sînt buni, e adevărat, sînt sarea pămîntului, dar alții sînt răi și ticăloși, și leneși, dornici să trăiască fără muncă sau cu muncă mai puțină, lacomi de bine de belșug!...” „Nu s-a produs nici un miracol, pe nicăieri, cum am crezut și am zis noi, cum am crezut și am zis eu însumi, eu toată puterea tineretii!...” „Omul cel nou e aicea, ziceam noi, s-a născut și se naște, după modelul celui mai înaintat om din lume, care a dat cel mai convingător exemplu, din cite a cunoscut lumea vreodată!...” „Așa o fi, așa a fost, numai că omul nu se naște dintr-un exemplu, conform unui tipar anume!...” „Omul nu poate deveni altceva decât dacă își dezvăluie adevărata sa fire!...” „Iar eroii, dacă ne vom uita bine, vom vedea că nu trăiesc vesnic, trăiește pilda lor, ei înșiși dizolvîndu-se în pilda aceasta, într-un înțeles anume!...” „E un dat și acesta: că nu poate fi cineva erou toată viața, sau, dacă e să merg mai departe cu gîndul, atunci trebuie spus că nu poate fi cineva erou toată viața decât dacă se luptă pentru lucrul acesta toată viața!...” „Așa e, după cite se pare, așa stau lucrurile cu problema asta, cum ziceam eu odată, cînd îl imitam pe Iosif Vissarionovici, pe care l-au imitat mulți, cu deosebirea că alții au mai uitat și mai uită, în vreme ce eu le țin minte pe toate, de parcă eu aș fi bulgărele de jărătic sau de uraniu al veacului acestuia, în care o să intru cum intra tata cu coasa în lanul de griu, —

da, chiar așa! — am intrat deja și poate că voi și ieși la un capăt anume!...” „Erou, însă, nu voi fi, las misiunea asta în seama lui Iuliu Jeler, — că-i mai înțelept și-i mai echilibrat! — ori în seama lui Banciu, — că-i mai disciplinat, nu știe nimic altceva, în afară de muncă și de uzină! — o las în seama tuturor și-mi trăiesc viața mea!...” „Asta pot și trebuie s-o fac, da, pot și trebuie!...” „Ziceam multe și de toate, de fiecare dată am zis cite ceva, în fiecare perioadă, în fiecare „etapă istorică”, dacă e să-mi împart și eu viața în etape și în perioade, cum fac istoricii, pe vremea (o ajustează și dumnealor, după cum bat vînturile, eu însă nu trebuie să fac așa, în nici un caz, eu trebuie să fiu sincer față de mine însumi, pînă dincolo de cruzime, pînă unde nu mai există nimic altceva, în afară de limpezime și de încredere, da, așa trebuie să fac!), contradicîndu-mă de multe ori, acum, însă, nu mai ziceam nimic, nu mă gîndeam la nimic anume,

vedere însă eram dezarmat complet, față de lume și față de viață, față de o lume răscolită și răvășită, și față de o viață care nu era nici veche dar nici nouă nu era!...” „După aceea am mai învățat eu cite ceva, am învățat multe, de ce să n-o recunoaștem!?” Am crescut și m-am limpezit, plătind cu zburcium mult, cu frămîntare și cu durere, fiecare pas pe care l-am făcut înainte!...” „Altfel nici nu se poate, fiindcă dacă s-ar putea s-ar face sere și pentru oameni, cum se fac pentru răsăduri și pentru puiet, reglîndu-li-se consumul de lumină și de căldură!...” „Dar oamenii nu le priesc serele, artificialul și serialul, oamenii nu sînt oameni decît dacă sînt biciuiți de furtunile suferinței și dacă sînt atinși din cînd în cînd de fulgerele mari ale bucuriei!...” „Cum s-a întîmplat și cu mine pînă mai ieri!...” „Cum se va întîmpla și de acum încolo!...” „Ce faci, Bătrîne?” mă întreabă Ionuț din deschizătura ușii.

puncte de vedere... Din alte puncte de și din adîncuri, ieșeau din gîndul meu, dovedindu-mi astfel că nu murisem, nu mă ucisem pe picioare, cum mi se păru-se și mi se părea mereu, mai ales în în ultimul timp. „...Da, ziceam eu, cum aveam să fac și după aceea, ori de cite ori ieșeam să mă plimb, sau cînd stăteam acasă, singur, fiindcă suspendarea mea a durat mai mult decît credeam, — omul nu e stîns niciodată, cît mai stă încă în picioare, cît își păstrează nealterat un gînd anume!...” Numai graba și nestatornicia îl pot pierde!...” Dar dacă așteaptă, dacă are răbdare și tărie în el, se salvează, trece peste orice dificultate!...” Fiindcă apele gîndului, apele neștiute ale vieții, se adună singure la stăvilare... Cresc și tot cresc, — dacă au izvoare bune, bineînțeles — și-ntr-o bună zi îl vezi pe cel mai stîns om că are, deodată, altă înfățișare, alt mers, e un Zeu, nu mai e om!...” Da, adevărat, aici se petrec cele mai mari miracole, nu în cosmos!...” Și eu, uite că era să îmbătrînesc fără a lua seama la lucrul acesta!...” Fără a mă gîndi măcar la el!...” „Așa se protestează și se ticăloșesc oamenii, din nebăgare de seamă, de bună voie și nesiliți de nimeni, cum zice tata!...”

N-am mai spus nimic pe urmă, și poate că nici n-am mai clipit un timp, atît de mult și profund, și atît de puternic, am fost tulburat. Abia atunci am „căzut” de pe muchea pe care umblasem și mă mișcaseram în ultimul timp, cum ai umbla pe frînghie, deasupra unei prăpăstii. Abia atunci mi-am amintit cu adevărat de copilărie. Amintit nici nu-i bine spus, deoarece eu nu mi-am adus aminte de o întîmplare anume, nici nu m-am dus pe firul gîndului, cum se spune, ca să ajung departe, în trecut, din episod în episod, din treaptă în treaptă. Am fost invadat, pur și simplu, de acest trecut, am fost cuprins și răvășit, deodată, de toată copilăria, nu de o zi sau de o întîmplare oarecare, nu, am fost luat în stăpînire de toate zilele și de toate clipele, care trăiau și vibrau în mine, — trăiesc și acum, vom trăi mereu — ca o vâpale, ca o lumină vie dar și alinătoare, ca o apă fermecată, care îmi crea senzația de prea plin, de bucurie nemărginită, de frenezie.

Numai cînd am fost îndrăgostit de Georgina Mihalcea, — într-adevăr, numai atunci! — am mai trăit cu atita intensitate un sentiment, avînd senzația, avînd convingerea că eu nu mai eram eu însumi și că eram tot, — din creștet pînă în tălpi — un cîntec de iubire, — eram înșăși iubirea — și că dacă m-aș fi tăiat la un deget, sau altunde, oriunde, din trupul meu împlinit și puternic — fiindcă eram în putere pe-atunci — ar fi ieșit trandafiri învolți, flori și cîntece, șirașuri de rubine, — „da, chiar așa!...” Iar dacă aș fi vorbit, dacă aș fi putut spune ceea ce simțeam cînd o mîngîiam pe Georgina — sau cînd stăteam alături de ea, sau cînd mă gîndeam la ea — vorbele mele și gîndurile mele ar fi alcătuit împreună un neîntrerupt și superb cîntec de iubire. Așa era și acum, cu deosebirea că de data aceasta îmi aminteam de vremea îndepărtată a copilăriei; îmi aminteam de mama și de cărarea care suia pe lîngă casa noastră, trecînd pe sub un ciros rotit; îmi aminteam de casa noastră, al cărei acoperiș de paie tata l-a înnoit o singură dată, cînd eram eu de șase ani (dar atunci casa era urîtă și străină, parcă nici nu mai era a noastră); îmi aminteam de nopțile de iarnă, cînd ne zbriguieam toți, pe sub țoale, la căldură, ascultînd, pe în-tunerice, cum vîia vîntul, avînd senzația de multe ori că va smulge casa din temelie și o va duce cine știe unde, ca pe un simplu fulg de păpădie, vîzîndu-mă plutînd, ca în vis; îmi aminteam și mă gîndeam la ziua cînd mă dusese cu oile prin grădini, primăvara, devreme (aceasta fusese prima mea indeletnicie care mi-a creat, deodată, simțul răspunderii, parcă aș fi crescut, într-o zi, cît alții în zece, ca în poveste). Îmi aminteam nici nu e bine spus, deoarece, nu mă gîndeam la ceva anume, decît așa, în treacăt, dominant fiind sentimentul copilăriei, o anumită stare, de limpezime și de voioșie, în care trăiau toate împrejurările copilăriei, — era înșăși copilăria — care mă făcea pe mine însumi să fiu, în același timp, copilul neînfricat dar și temător, dornic să absoarbă cu ventuzele ochilor întreaga lume, și bărbatul care eram efectiv, — eram și sînt — omul care trecuse prin multe virtejuri, în fața căruia stăteau alte capcane și alte sușuri, viața întreagă îmi stătea dinainte, — da, chiar așa! — fiindcă eram pe la jumătatea ei, ziceam și mă gîndeam eu, din afară, cumva, de pe margine, deoarece copilul din mine, copilul care fusese cîndva, era stăpîn absolut în clipele acelea pe toate gîndurile și simțămîntele mele, — copilul și copilăria, vremea de aur a începuturilor, peste care ploua cu lumină, ca într-un vis...

Toate păreau și erau așa, atînce de lumină, ninse. Dar erau vii, deși erau dominate de o anumită estompare. Viu era, de fapt, sufletul lor, sufletul copilăriei și al satului, ceea ce a fost și este nepieritor dintr-o împrejurare sau dintr-o lume, — „fiindcă acolo, acasă la noi, ca și în alte părți, era o lume, lucru la care noi nu ne-am gîndit suficient, eu, mai ales, nu m-am gîndit deloc!...”

„Adevărat, așa e, dar acum...” Acum nu era momentul cel mai potrivit pentru reflecții și pentru recunoașteri, pentru analize și pentru cercetări amănunțite. Acum era vremea copilăriei, ea mă ducea de mîna peste tot, arătîndu-mi orașul care stătea tolanit la picioarele mele, mare și puternic, crescut mult prea mult spre cer în unele locuri, unde erau noile cartiere, scăzut și scufundat (sau gata să se scufunde) în părțile unde rămăseseră în picioare vechile străzi și vechile case. Ea, copilăria, îmi suna la urechi clopoteii de argint al primăverii (ai tuturor primăverilor pe care le trăisem eu

ION LĂNCRĂNȚAN

Inima drumului

[fragment din romanul

„Fiul secetei”]

„Fiul secetei va fi, sper și cred, o doarese din toată inima, un adevărat roman politic. Și asta nu pentru că în centrul acestei cărți se află un revoluționar de azi, de aici, din România (e vorba de Vasile Pozdare, erou secundar în Caloianul), ci pentru că prin acest roman îmi voi îmbrățișa încă o dată epoca, luminînd-o dintr-un unghi care mi se pare acum, după ce am revăzut planul cărții și ceea ce este scris din această carte, ca fiind cel mai potrivit și mai acut, singurul care mă poate ajuta să realizez o nouă și semnificativă secțiune în vremea pe care am trăit-o și o trăiesc”. (din volumul „Nevoia de adevăr”).

stam la marginea lucrurilor, le simțeam cum se încheagau și cum se destrămau. Nu eram atins de disperare, dimpotrivă, mă gîndeam că viața mea adevărată abia de acum încolo începe, — „fiindcă nu există viață adevărată decît acolo unde există înțelegere, unde înfloresc și rodește acțiunea, unde domnește, nestîngherit de nimeni, neîmpus și necontrafăcut, gîndul generator de bucurie al demnității omului, da, chiar așa!...” Ar fi trebuit, în mod normal, să-mi analizez activitatea și viața, să văd pe unde și cînd am greșit, — „doar și tovarășii, de aia m-au lăsat în suspensie, să am timp de analiză!...” Așa ceva nici nu se potrivea, ce-i drept, cu temperamentul meu și cu felul meu de a fi, — Iuliu Jeler avea dreptate în privința asta! — pentru că eu n-am fost înclinat către analiză și către dramuire, am fost, dimpotrivă, — și mai sînt așa și acum, și voi fi așa și de acum încolo, deoarece asta m-a ferit de oportuniste și de altfel de isme — plin de tumulturi și de nemăsurări. Dar n-am fost un sălbatic sau un troglodit, — „un spirit primar” — cum au spus și mai spun și acum unii (cei care au fost lezați într-un fel sau altul de modesta mea existență), n-am fost un om lipsit de gînd și de simțămînt. Am fost, pur și simplu, un copil al secetei (și în privința asta are dreptate Iuliu Jeler), am ieșit în lume mult prea devreme, am fost scos în lume de valurile mari ale istoriei, am fost aruncat în aceste valuri! fără să știu să inot, învățînd pe urmă, — „din mers” — înghițînd apă cu nemiluita, ducîndu-mă la fund de citeva ori, ieșînd din nou deasupra, regăsindu-mă pe mine însumi, regăsindu-mi pasul și ritmul, cînd nici nu aș mai fi crezut, cînd nu mai credeam nimeni, în afară, poate, de Nuța. „...Așa a fost, așa am ieșit eu în lume, odată cu maica secetei, în urma răvășirilor și răscolirilor aduse de război!...” „Da, pentru că toate erau răscolite și ațîțate atunci, satele dar și orașele, oamenii și zilele, cum au fost întotdeauna după război!...” „Nu, mai mult decît atita, a mai existat un plus, după cum s-a văzut ulterior, a mai fost ceva la mijloc, ceva mai vechi, care a ținut și ține de interferența aceasta geografică, de fărîmul pe care am stat și stăm noi, românii, care ne-a adus multe bucurii și foleose, dar ne-a și întristat, tot de attea ori, dîndu-ne pe mîna celor mai cumplite contursuri!...” „Iar eu, atunci!...” „Eu eram un pui de țărăn care cunoștea bine de tot viața, din anumite

„Stau, îi răspund eu, tresărînd ușor, deoarece nici nu l-am auzit cînd a deschis ușa. De ce întrebi, e târziu?”

„Nu, așa ca chestie, de șucăr, cum zice Vale!...”

„Șucăr și Vale!? am zis eu sărînd de pe canapea, ridicînd glasvîndul, căutîndu-mi hainele. Asta-mi place mie la voi, că aveți un limbaj grozav!...”

„Fiecare generație cu specificul ei, unii cu lozincile, alții cu plăcintele!...” E normal, nu-i așa, pînă și păsările și peștii au un limbaj al lor... Delfinii, de pildă!...”

Nu-i ardea lui de limbajul păsărilor și nici de semnălele prin care se înțeleg delfinii. Vroia altceva, vroia să discute, din nou, despre un subiect care îl obseda, pur și simplu, cu toate că eu îl rugasem să nu se mai amestece în „problema aceasta”, dar el nu ținea seama de sfatul meu, se interesase mereu, — „pe cont propriu” — iar acum, de curînd, se întîlnise cu un maistru de la uzină, cu Duncan, împreună cu care vorbea despre incendiu, fiindcă asta era problema, — explozia, dezastrul acela mare, cum zice el, parcă ar vorbi de erupția unui vulcan, care ne ieșise deodată înainte, venind din urmă, pe dedesubt, ca un val sumbru, „ca o subterană, Bătrîne, da, chiar așa!...” Mie, însă, nu-mi era aminte de discuții, — despre explozie nu vroiam să vorbesc, mă săturasem — nu mi era aminte de nimic. De aceea l-am și „fentat” (era vorba lui), îmbrăcîndu-mă și plecînd în grabă.

„Stai mult?” m-a întrebat bălatul din „birlogul său propriu”, fără a mai deschide ușa.

„Nu, i-am spus eu, pîrîndu-mi rău cu nu stătusem de vorbă cu el, cum aș fi vrut — la revedere, salut!...”

„Salut!...”

Am uitat de regret, după ce am ieșit în lumina zilei, o zi de toamnă limpede și lină, cum sînt puține pe aicea, fiindcă la noi plouă mult, plouă și ninge, și poate că numai iarna e frumos, sus, în munte, dar și aici, în oraș, e superb de multe ori, prin decembrie și prin ianuarie, prin februarie și chiar în martie, citeodată. Acum, însă, era în septembrie, și cerul era senin. Lumina soarelui curgea de peste tot, cădea printre frunze, cădea odată cu ele, aluneca pe lîngă trunchiul copacilor, se oprea pe cite-o piatră, mîngîind-o îndelung, vibra molcom sus în înalturi, de unde cădeau în cascade mari mugete de cerbi. De fapt, mugetele acestea nu veneau de sus, veneau din urmă

acolo), ea îmi spunea crîmpeie de colinzi și de cîntece, fluierîndu-mi în gînd împreună cu sturzii pe care îi auzisem eu cîntînd, cîntînd odată cu toate ciocirliile, ale căror trîluri atingeau cu o aripă creștetul munților, arcuindu-se cu cealaltă aripă peste pragurile din răsărit, aducîndu-mi în fața ochilor, ca pe un val verde și străveziu, iarba pe care o văzusem de atîtea ori încolțind și crescînd (fără a lua seama la lucrul acesta), înmugurîndu-și în mine și prin mine toate crengile și toți pomii, înflorîndu-i și scuturîndu-i, în ningeri nesfîrșite, tunînd și fulgerînd înfundat și profund, înflorînd din nou pe urmă, în noi și noi lumini, în scăpărări nenumărate, de rouă și de stropi de ploale, de pulbere care se aprindea și sărea deodată către cer, împurpurîndu-l, ieșind înaintea soarelui, cînd da el să asfințească.

„...E bine, dacă poți, să fii bun și drept! Zicem eu, lăsîndu-mă călăuzit și iradiat de nucleul acela fantastic, de lumină și de căldură, de existența căruia aproape că și uitasem. Să tinzi mereu, mereu spre bunătațe, să te bizui, fără sminteală, numai pe muncă și pe cinste, — să fii ferm dar să nu fii dur, să fii intrinsigent, dar să nu fii grosolan, să fii cum ești în adevărul tău cuget, cum trebuie să fii, fiindcă nu vei realiza niciodată ceea ce vrei să realizezi, dacă nu te vei edifica pe tine însuși pe parcurs, pe parcursul edificării propriu-zise, în procesul muncii!... Cel din urmă zidar se schimbă și devine alt om, pe măsură ce își însușește tainele meseriei!... Orice om poate să realizeze lucrul acesta, cu foarte puțin efort și cu foarte multă răbdare!... E nevoie și de renunțări, pe drum, e nevoie și de sacrificii, sint greutăți multe de învins, greutatea cea mai mare constînd, totuși, în a te învinge pe tine însuși, nu în sensul anulării, ci în sensul unei adevărate regăsiri, al scoaterii în lumină a adevăratei esențe, care e unică, așa cum e unic sufletul fiecărui om, în felul său de a fi, fiindcă fiecare om e o mare și nedescifrată personalitate!... Exemple sînt destule, dar exemplele, — modelele, în genere — nu au valoare decît în măsura în care te ajută să te regăsești pe tine însuși!... Un model în fața căruia trebuie să te prosternezi nu are nici un rost pozitiv, devine, dimpotrivă, curată catastrofă pentru toți cei ce bat mătînia pe alături de el!... Încît cultul, cu toate ale lui, se vedește saturnian și catastrofic și din acest punct de vedere!...”

N-a fost numai lumină și bucurie copilăria mea, n-a fost alcătuită numai din răsărituri de soare, din purpură și din rouă. Eu însumi reținusem din ea, într-un timp de care nu puteam și nici nu vroiam să mă despart, numai aspectele mai dure, folosindu-le cu argumente pentru propria mea edificare, care era, atunci, precipitată și cam artificială, lovind în felul acesta într-un „trecut întunecat, din care nu trebuia luat nimic, care trebuia aruncat în hăuri, cu toate ale lui!...” Iar acum poate că eram inclinat să indulcesc asperitățile, să arunc peste toate lucrurile una și aceeași lumină, ca să uit de necazuri, să mă limpezesc și să mă liniștesc, — „am mai făcut eu asemenea isprăvi, am sărit ca o țurcă de la o extremă la alta, vroid mereu ceva, neștiind nici eu prea bine ce vroiam și de ce mă zbăteam atîta!...”

De data aceasta însă nu era vorba de nici un salt și de nici o margine a lucrurilor. Era altceva, nu mă mai aflam la nici o extremă, mergeam pe mijlocul drumului, — pe inima drumului, cum ar zice tata, cum au zis și zic țărani, de sute de ani, nu de ieri sau de azi. Simțeam lucrul acesta cu întreaga mea ființă — n-aș fi putut să-l explic, dar eram sigur de el — și-mi părea bine, mă bucuram din toată inima, rideam și fugeam împreună cu copilul care fusese cîndva, — alergam printr-un lan de griu, din care abia mă zăream, prin care înotam de zor, să prind o pepeliță, al cărei pit-palac se auzea aproape de tot citeodată, în spatele meu, în stînga sau în dreapta, pentru ca după aceea, cînd mă furisam eu într-acolo, să nu mă fie, să se audă din altă parte, mereu și mereu, încît mama — săraca! — s-a neliștit pe la un timp, m-a luat și m-a dus la umbră, făgăduindu-mi un ou de pitpalacă, — „două, dacă pot, ca pasărea-i greu de prins și nici nu-i bine să fie prinsă, și-am mai spus eu ție că rînduinea, pitpalaca și ciocirlii sînt pasări care nu trebuie prigonite!...” Am găsit alături, cînd m-am trezit din somnul acela scurt și lin, semănînd, nu-mi dau seama de ce, cu o adiere de vînt, venită de pe alt tărîm, un ou străveziu și pistriuat, pe care l-am mîngîiat fermecat și tulburat, întrebîndu-mă dacă era de pasărea oul acela, — „ori îi de șarpe?!...” „Nu-i de șarpe, am zis eu, luîndu-l în mînă și ridicîndu-l în lumină, șarpele face ouă albe, ca și șopîrla, pe care le îngroapă în pămînt!...” S-a întîmplat ceva pe urmă, cînd m-am săltat de jos, oul mi-a alunecat din mînă, eu am vrut să-l prind, sfîrșind totuși prin a-l zdrobi cu piciorul, simțînd deodată sub talpă o mîzică călduță și ciudată, vîzînd apoi, cînd m-am dat deoparte, o leoaică nedefinită, urîtă și murdară. Am izbutit în plîns și am fugit la mama, alipindu-mă în hohote de dînsa. „Ce e, Vasile, ce s-a întîmplat?”, a întrebat ea.

„Oul, mamă, s-a spart, nu mai este!...” „Nu-l nimic, îți caută mama altul!...” „Mi-a căutat, dar n-a mai găsit nici unul, nici eu n-am găsit și nici măcar pasărea n-am mai auzit-o cîntînd pe aproape, — „parcă s-ar fi miniat pe noi!?!...”

Altădată m-am pomenit cu un șarpe în miini, în timp ce scooteam în scorbura unui copac, după pui de vrăbii, fiindcă vrăbii aveam voie să stîrpi, — „vrăbiile sînt rele, aduc numai pagube și stricăciuni!...” Norocul meu a fost că îl prinsesem dintr-un loc bun și că șarpele abia își sucea capul, dînd să mă muște, sîsînd subțire. Mi se încolăcise însă de braț, încît mama, cînd m-a văzut, s-a speriat așa de tare, că nici n-a știut ce să mai zică. Și-a revenit, m-a luat repede de cealaltă mînă, — „vino încoace, ghivole, dar să nu-i dai drumul și nici să nu-l slăbești din strîns!...” — a luat o piatră, m-a dus la șură, mi-a spus să mă aplec și să țin „fiara” în dreptul unei buturugi noduroase, — „cu capul, mai aproape, așa, încă puțin!...” — apoi a ridicat piatra și-a dat, zdronind capul șarpeului, răsufînd ușurată abia atunci. „...Doamna, a zis dînsa, în timp ce îmi desfășura șarpele de pe braț, că numai năzdrăvăni faci, zău așa!...”

Nici războiul n-a risipit farmecul acela, atît de greu de numit, al copilăriei. Au intervenit lucruri noi, jocurile noastre s-au schimbat, avînd mai toate un caracter belicos. Ne împărțeam în două tabere, atacam și contraatacam, bitele cu care abăteam oile și vitele ne erau arme și tunuri. Ne uitam cum mergeau convoaiele către front, dar nu ne păsa prea mult eram la vîrsta tuturor speranțelor și a celorlalte superbe cruzimi. Războiul era departe, e adevărat, dar nici după aceea, cînd s-a apropiat, nu ne-am domolit. Cîteva zile doar, cît a trecut frontul peste noi, am stat în risipire. Pe urmă iar ne-am reluat năzdrăvăniile, cu și mai multă infocare, cu aceeași „inconștiență”, dacă poate fi numită așa setea copilului, — a oricărui copil — de joacă și de viață. Se iviseră arme noi, nevănuite. Rămăse-seră pe pășune și prin pădure proiectile nefolosite, lăzi cu cartușe, fel de fel de muniții, care așteptau cercetările și focurile noastre. Pînă toamna tîrziu ne-am ocupat de „explozii”. În ciuda tuturor opreliștilor, sfidînd orice pericol, sfidînd moartea de fapt, cu o frenezie de neînțeleș. Nu mai puneam cartofi la copt în vetrele focurilor noastre, puneam cartușe nefolosite și fugeam pe urmă spre „adăposturi”, auzînd gloanțele cum ne suierau pe la urechi, vîzînd cartușele cum se învîrteau în jeric, parcă ar fi fost vîi, pînă ce împrôșcau într-o parte sau într-alta, orbește. Au murit trei copii într-o împrejurare de asta, dar nouă nu ne-a păsat, așa de tare și atît de mult eram prinși de mirajul morții, care se împletea, bineînțeleș, cu mirajul vieții. Ne-am dus la înmormîntarea celor care „căzuseră”, am plîns frățeste după ei, iar a doua zi ne-am reluat joaca aceea a noastră, pe cît de teribilă, pe atît de fascinantă.

Nu mai seceta a reușit să ne tempereze, slăbindu-ne toate elanurile, nu deodată, e drept, pentru că nici ea, seceta, n-a ieșit deodată din pămînt, s-a adunat cu greu laolaltă, sintetizînd parcă toate neliștiele aduse de război, trîndu-se ea însăși în urma războiului, ca o ceață, ca un val de pulbere fierbinte, ale cărui puteri creștea și se întăreau vîzînd cu ochii, pe măsură ce curgea vremea spre vară, sfîrșind prin a domina totul, zăre și potecă, sat și împrejurime, presărînd peste tot nisip și cenușă, mîlînd apele, acrînd bucătura de piine, dubînd nămolul, astupînd izvoarele laptelui, subțînd mereu zeama pe care ne-o puneam mama în blid, aprinzînd în ochii noștri văpaia aia de foame, care aproape atît de mult pe om, — pe orice om — de fiară, de sălbăticiune, înrîndu-l, făcîndu-l mai tăios și mai nemilos, preschimbîndu-l privirile în pumnale și mîinile în gheare.

Așa a luat sfîrșit copilăria mea, sub semnul foamei, intrînd sub taluzul ei țelinos și neliștitor, fiind împinsă sub acest taluz de valul secetei, pe care îl țîrise peste noi celălalt val, de foc și de scrum, al războiului, lucru de care aveam să-mi dau seama tot atunci, în ziua pe care o începusem atît de frumos, gîndindu-mă la întîmplări atît de suave, pe care aveam s-o închei gîndindu-mă la foame, — pe sub portalul căreia aveam să pătrund în propria mea viață — oprindu-mă la împrejurările în care o cunosusem mai îndeaproape, la clipele în care speculul ei sîstru vrose să mă înfrîngă sau chiar mă înfrîngese.

„...Fiindcă foamea, zicem eu cu alt glas, mai amar, mai scrogit, mai altfel, umilește omul, îl abrutizează, îl preschimbă într-o făptură aparte, care nu se preocupă de altceva decît de mîncare, — visează mîncare, dorește mîncare, se uită după mîncare, mulțumindu-se, dacă n-are nimic, și cu o firimitură de piine, dorînd apoi mai mult, din ce în ce mai mult, făcînd uneori, din oameni care fuseseră echilibrați și stăpîni pe ei înșiși, niște simpli hăpăitori, stîlcindu-le viața!... Foamea a ris și ride încă de zeci și sute de mii de oameni, aștîndu-i și năucîndu-i, punîndu-le țăratec în pîntec și cenușă în cap, — o cenușă seacă, din care a pierit orice urmă de sevă!...”

Existau cîteva împrejurări în care mă înfruntasem direct cu „doamna foame”, despre care încercasem să-i vorbesc lui Ionuț, fără succes însă, — „lasă, Bătrîne, știu că era greu, ne-a spus și tovarășul diriginte, la școală, ne spune mereu!...” Una dintre împrejurările acestea se petrecuse pe vremea cînd începusem să desfășor oarecare activitate politică la uzină. Se făcuse naționalizarea, dar era greu, încă mai era. Eu unul mă mai luptam, în orice caz, cu hidra aceasta perfidă și învâluitoare, ca o scufundare în apă, ca un îngheț adînc și fierbinte. Mă străduiam, și parcă reușeam, să nu mă gîndesc la ea, — citeam sau stăteam în cite-o se-dîntă, lucram, îmi cream fel de fel de

IUBIREA DE FRUMOS Societatea de studii orientale

La Muzeul de istorie al municipiului București se țin anual de mai multe ori ședințele de lucru ale Societății de studii orientale care numără printre membrii ei savanți români de renume, profesori și studenți de la diferite facultăți. Fiind vorba de știință, de studii în amănunt asupra limbilor popoarelor orientale, societatea are în centrul preocupărilor ei limba, manifestările spiritualității unui popor prin limbă și de aici acribia filologică necesară. Numărînd printre membrii fondatori pe Cantemir și Hașdeu, apoi pe Eminescu și Părvan, pe Iorga și Sadoveanu și atîția alții, astăzi societatea, tipărind și o revistă de studii orientale cu multe sacrificii personale, numără printre cei prezenți la activitatea ei nume de filologi orientaliști de renume, cum sînt: Constantin Daniel, autor al mai multor cărți și studii tipărite în țară și străinătate, acad. Al. Graur și președintele asociației, orientalistul Negoită, apoi Sergiu Al. George, tracoligii dr. Mihai Rădulescu, profesorul și savantul Cicerone Poghir, sufletul asociației, profesorul Vladimir Drâmba, Nadia Angelescu, Francisca Bălăceanu, Dan Slușanschi, Idel Segal, Liviu Petrina și atîția alții. Într-o ședință recentă s-au făcut o serie de comunicări asupra raportului geto-dacilor cu orientul. Comunicarea profesorului Cicerone Po-

preocupări, să uit. Și parcă reușeam, parcă o biruiam, uneori. Cel mai adesea, însă, cînd nici nu mă așteptam, mă biruia foamea pe mine, mă scoatea dintr-ale mele, mă umilea și mă batjocorea cum poftea dumneaei, făcea din mine ceea ce nu eram, ceea ce nu vroiam și n-aveam să fiu niciodată: un om slab, o cîrpă de șters praful, un nimica. Dacă citeam, pierdeam firul, mă pomeneam gîndindu-mă la cite-o piine caldă și aburîndă, îmi aminteam de cine știe ce mîncare făcută de mama și uitam de toate, literale pierreau din pagină, parcă le-ar fi luat cineva cu mîna. Mă întorceam, reluam lectura cu un fel de îndoială. Era degeaba, însă, fiindcă după cîteva pagini povestea se repeta, în forme și mai violente, anihilatoare, năucitoare. Dacă eram în cite-o se-dîntă, tot cam așa se întîmpla: pierdeam șirul vorbelor, dacă eram la cuvînt, ori uitam ce am auzit, dacă vorbeam altceva. Îmi amintesc, de pildă, de o anumită se-dîntă, pe care nu o voi uita, cred, niciodată. Vorbeam eu atunci, la se-dînta asta, vorbisem într-un anumit fel, cam bolmojit, cam fără vlagă. Asta pînă în clipa cînd îl văzusem pe un muncitor bătrîn rupînd dintr-o piine mare și neagră. Omul asculta ce se vorbea acolo, era atent, chiar foarte atent, numai că rupea din cînd în cînd cite-un colț de piine, îl ducea la gură și mușca din el, cu poftă, cu o poftă de om care răbdase și mai răbda încă de foame. Iar eu, de la masă, mă feream mereu de el, mă ferisem de citeva ori, pe urmă mă pomeneisem din nou cu el în fața ochilor, de parcă n-ar mai fi fost nimeni în sala aceea mare și cam murdară. De cîteva ori s-a întîmplat asta, de cîteva ori mi-am pierdut șirul vorbelor, neștiind ce să mai fac. Am bătut niște apă într-un timp, — și cît era de leșetică și de scriboasă apa aceea! — în alt rînd m-am uitat pe o hîrtiuță, cu toate că nu aveam nimic însemnat acolo. Apoi, fără să-mi dau seama cînd și cum s-a întîmplat asta, am început să vorbesc împotriva foamei, împotriva mizeriei lăsată în urmă de război, de hitleriști și de antonescieni, împotriva celor ce făceau speculă pe seama omului muncitor, împotriva celor ce se înfruptau cu icro negre, dînd altora peste strică, — împotriva tuturor imbubiștilor, de ieri și de astăzi. „Bravo, băiete, mi-a spus la urmă bătrînul muncitor, după ce și-a vîrît piinea într-un sac de merinde, — bravo!... Ai să ajungi departe, fiindcă ai verb bun!...” Iar eu, ce era să fac, i-am mulțumit cuvințios, am mai bătut un pahar de apă și m-am dus la cămin, unde am visat, pînă în zori, piine și cozonaci, lanuri de griu și batoze care mîncău griul, nu-l treierau, îl hăpăiau, cu paie cu tot, spre disperarea unei mulțimi cenușii, pe care o spulbera vîntul de colo pînă colo...

Altă împrejurare, tot atît de dură, dacă nu chiar mai dură, avusese loc într-o iarnă, cînd răbdasem din nou de foame, pentru a doua oară în viață, am răbdat mult și îndelung, nu o zi sau două. Răbdat, poate că nici nu-i bine zis, fiindcă mîncam cite ceva, luam masa o dată pe zi, la o cantină, dar mîncarea era slabă și puțină. Sau poate că eu, fiind tînr, eram lacom, eram prea pofticios. Adevărul e că eram hămesit mereu, eram ca un ciine care dădea tîrcoale unui abator de unde îi ajungeau la nări cele mai frapante miroșuri, — de carne proaspătă, de singe. Făceam febră din cauza foamei,

ghirc — realizată după studii îndelungate — arată că toate rîurile care curg pe pămîntul românesc sunt de origine dacogetă și că dacii au avut o singură zeitate, anume Zalmoxis, față de multitudinea de zeități din restul Traciei, inclusiv Elada, zeitate cu atribute de divinitate. Aceste probleme l-au preocupat îndelung și pe Părvan pe plan filologic și pot fi evenimente de prim ordin.

Dealtfel, profesorul Cicerone Poghir este pe cale de a trasa elementele de bază ale limbii dacilor urmînd ca pe aceste elemente limba strămoșilor noștri să poată fi studiată deocamdată ca orice studiu începător la universitățile noastre, alături de alte limbi vechi.

Avînd ca suport științific această societate, Editura enciclopedică și științifică tipărește de cîteva ani în cadrul Bibliotecii orientalis, sub îngrijirea unui mare iubitor al cărții, Idel Segal, seria de cărți cuprinzînd texte din vechile culturi ale umanității.

O societate care își concretizează știința în cărți de valoare, aducînd contribuții esențiale la înțelegerea mai profundă a rădăcinilor istorice ale propriului nostru popor, punîndu-i în lumină prin comparație valorile spirituale unice, merită toată prețuirea.

IOAN ALEXANDRU ■

treceam prin stări dintre cele mai neobișnuite. Într-o duminică, măcar, spre seară, mi-a fost dat să trec prin cele mai stranii stări. Ieșisem să mă plimb, umblasem mult și cam la întîmplare, în centru și pe niște străzi mai lăturalnice, pînă cînd mă pomeneisem în fața unei vitrine încercate cu mere, pe undeva pe lîngă piață. Lume era puțină, iar meriele, — mere ionatane, creșteți și de care or mai fi fost — îmi făceau cu ochiul, mă îndemnau, pur și simplu, să sparg vitrina, să iau măcar două sau trei. La un moment dat am auzit aievea îndemnul ăsta, — „Hai!... Vitrina!... Hai mă!...” — și nu mi-a venit să cred, hămesit cum eram. Mi-a fost rușine de mine însumi și-am dat să plec. Nu era, însă, nici o nălucire, cîteva m-a tras de pantaloni, de jos, de lîngă bordură. M-am speriat, la început, apoi, cînd l-am recunoscut pe Burlui, nebunul cartierului, m-am liniștit, dacă putea fi numită așa starea în care eram eu atunci. „Hai, făcea el, forțotînd tot, înotînd în zdrețele în care era îmbrăcat, arătîndu-mi o față umflată și învîcîțată de geruri. — Vitrina... Merele... Hai!...” „Ce vitrină, mă?! am zis eu, mai mult speriat decît mînios. Ce vrei?...” „Hihi!... Hihi!... Immm...” — a făcut el, vorbind prin gesturi, prin strîmbături și prin fohnări, arătîndu-mi mereu vitrina, foindu-se pe lîngă mine, curgînd, mai bine zis, pentru că el așa mergea, prin alunecări succesive, prin plutiri dezordonate, printr-un soi de ciocoteală urîtă și foșnoare. „Ce vrei?! i-am mai spus eu destul de tare. Pleacă de aici, că chem poliția!...” S-a depărtat, cînd a auzit de poliție, a luat-o într-o parte, bombănd și forțotînd mereu, iar eu am luat-o în partea opusă, protestînd împotriva cuiva, fără a ști împotriva cui și de ce protestez. M-am liniștit după un timp, m-am potolit și aproape că era să uit de întîmplare, cînd m-am pomenit din nou în fața vitrinei, cu Burlui alături, ca într-un vis. „Hihi! făcea nebunul. Domnu... Vitrina...” De trei ori s-a întîmplat asta, spre disperarea și minia mea. A treia oară, măcar, era să sparg vitrina, dar nu pentru mere, de necaz. M-am trezit în ultima clipă, l-am împins cît colo pe Burlui, care începuse să ridă, urît și triumfător. „Ha, ha, ha!... Hi-hi-hi... Domnu...” Așa l-am lăsat acolo, rîzînd ca într-o învîlăturire, nemişcînd unde îi era capul și fundul. În noaptea aceea n-am visat meri înfloriți și nici grădini de pomi. L-am visat pe nebun mai întîi, pe Burlui, care stăpînea și umplea lumea, se lățea și creștea mereu, devenind uriaș în cite-o clipă, micșorîndu-se pe urmă, prefăcîndu-se într-un fel de păduche. Am visat războaie și lupte mai apoi, învîlmășeli și bijoiieli, care mai de care mai îmbicsită și mai nedesuslășită. Apoi, tîrziu, spre ziuă, mi s-a arătat, în vis, un individ robust și arrogant, unul care semăna cu Mussolini, semănase la început, pentru ca după aceea să semene cu Hitler, avea ochii și gesturile lui, dar nu era Hitler, se schimbase chiar atunci, mustățile îi crescuseră și se umflaseră, ca niște vrăbioi se făcuseră, vorba îi devenise mai rară și mai apostolică, apoi iar se precipitaseră toate, chipul individului căpătase alte înfățișări, nu mai avea mustăți, nu mai avea nimic grav și rigid în felul lui de a se agita și de a vorbi, fiindcă graia deslușit, mie însă mi se părea că aud unul și același îndemn subpămîntean: „Hihi!... Vitrina... Hihi!...”

cuvintele silabe

totul fierbe în mine
ca într-un vulcan
ce stă să erupă
din adîncul ființei mele
îmi scot inima și sufletul
și le spînzur de soare
nu fac experiență
cu ceea ce noi oamenii
am denumit conștiință
și nici nu-mi bat joc
de lucruri ce sfinte au fost

și oribile azi sînt
nici de cele ce oribile au fost
și sfinte azi sînt
vreau numai
să transform gîndurile mele
în silabe cuminte
căci sînt convins
că dacă omul om ar rămîne
în orice situație
ar putea face multe
mai frumoase mai bune
pentru toți oamenii lumii

NIKOLAUS BERWANGER ■

Pedagogie veche într-o școală nouă

Casa de copii „9 Mai” din Bușteni, azi, 21 februarie 1979. Secretarul comitetului P.C.R. al orașului, tovarășul Marin Militaru, ne spune că printr-o scrisoare adresată Comitetului județean al femeilor Prahova au mai fost sesizate nereguli la această instituție dar că ele nu s-au verificat. Ni se mai spune că tovarășul Milu, noul director al școlii, muncește bine, că a fost adus (și promovat) dintr-o comună, împreună cu un alt cadru de bază — directorul adjunct Megelea. Cum muncește tovarășul Megelea? Foarte bine, ni se spune. În urmă cu ani, ne spune tovarășul Militaru, băieții de aici s-au dat unor practici urite ce au făcut obiectul unor necesare măsuri de corecție. Copiii trăiesc bine, afirmă interlocutorul nostru. Au chiar și portocale și ciocolată.

Cum avem și noi o sesizare sosită la redacție ieri, 20 februarie a.c., mergem s-o verificăm. Pe lângă faptul că funcționează în aerul dător de sănătate al Buștenilor, școala are și o clădire impozantă. Ne propunem să redăm constatările noastre chiar „fără prejudecăți”, în spiritul adevărului și corectitudinii:

Aspectul general al școlii este unul bun. În cele 10 clase profesorii și învățătorii sînt la ore, conform orarului. Lecțiile de botanică (prof. Ciciulete), română (prof. Tastaman), de pildă, impresionează în bine de la prima luare la cunoștință. În schimb, învățătorul Ion Prie predă stînd pe catedră, ca la cofetăria „Caraiman” din localitate, unde servirea este departe de a fi exemplară. Profesorul Teodorescu predă educația fizică în clasă, deși nu era cazul. Am găsit bucătăria curată și alimentele scoase din magazie luaseră calea oalelor și cratițelor fără nici un fel de ciupei. În dulapurile personalului de la bucătărie nu se găseau alimente — corect, deci. Mai mult decât atât, se pregăteau mîncăruri gustoase.

Iată însă o stenogramă a discuției purtate cu contabilul șef al școlii, tovarășa Eugenia Marian:

- Cine este casier la această școală?
- Maria Ghionoiu. De fapt dînsa este pe post de supraveghetore.
- Ce studii are tovarășa Ghionoiu?
- Acum își dă clasa a VII-a.
- Nu e oarecum puțin?
- Are multă experiență. Și-apoi treaba e știută. La consiliul popular.
- Personalul didactic și de îngrijire servește masa la cantina elevilor?
- Doar 10—15.
- Și cît plătesc?

— 7 lei prînzul.
— O parte a personalului didactic sau de îngrijire locuiește în căminul pentru elevi?

— Da. 9 persoane. Plătesc chirie.
Verificăm: masa și cazarea sînt plătite. Verificăm, căci în sesizarea trimisă revistei aceste lucruri sînt incriminate. Noi nu vedem nimic blamabil în asta, cu toate că admitem existența unor alte puncte de vedere.

Dormitoarele sînt curate, spațioase. Unul din ele are geamul spart și colegul A. Mihailopol sesizează asta. I se răspunde prompt că geamul este dublu. Da, dar și partea cealaltă este spartă.

Discuțăm cu profesorul maistru Dorel Bogdan, secretar adjunct al organizației de partid din școală. Aflăm că în școală sînt circa 280 de elevi, pentru care anual statul cheltuiește 4 milioane de lei. Pînă la primul venit propriu, adică prima retribuție, elevii, chiar dacă fac și a doua facultate, sînt sprijiniți de școală. Este desigur ceva impresionant.

La data de 21 februarie în Bușteni aerul este curat și rece. Ancheta de presă pe care o desfășurăm este monotonă dar lucrul nu ne sperie. Rămîn de verificare două probleme: sînt bătuți copiii în școală sau nu; merg copiii vara la mare sau nu.

Pană Sorin, 15 ani, clasa a VIII-a B: Cînd nu sînt cuminte, tovarășul educator Damian îmi dă palme.

Năsulea Vasile, 14 ani, clasa a VII-a: Tovarășea educatoare Ratea mă bate cu bățul.

Petrache Ion, 15 ani, clasa a VII-a: Tanti Vali îmi dă 2 palme. Pe tanti Vali o cheamă Valeria Mătăchescu. Dînsa bate și alți copii. Mai rău bate tovarășul director adjunct Megelea. Pe Năsulea l-a bătut în birou la dînsul cu cureaua de a umblat cu ochiul atît de umflat că ne-a speriat.

Neagu Ștefan, 15 ani, clasa a VIII-a B: Nu m-a bătut nimeni.

Tudor Florică, 16 ani, clasa a VIII-a B: M-a bătut educatorul Damian cu palmele și pumnii.

Din nou **Năsulea Vasile:** Tovarășul Megelea m-a bătut cu cureaua de la pantaloni peste cap și n-a nimerit. M-a lovit peste ochi. Am umflat 3 zile cu ochiul umflat. Apoi, cum să vă spun eu, s-a dezumflat. Am fost la cabinetul medical altădată cînd mă durea burta și au zis că n-am nimic. Dacă și acum spuneau că n-am ochiul umflat? Tovarășul di-

rector Megelea zice către mine: Du-te de aici, pușlama! Unde să mă duc dacă ai mei nu mă țin? Ne mai bate și tovarășa de franceză. Tovarășul Megelea are și un băț special.

Înțelegem foarte bine faptul că și copiii orfani, cei din familii dezorganizate pot fi obraznici, pun greu la încercare nervii educatorilor. Pentru acești copii noi nu plebam pentru mai multă milă, pentru o milă de tip „A”. Ei, ca și ceilalți, sînt copiii noștri, ai țării, și trebuie instruiți și educați. Cu competență, cu dragoste și cu exigență. În școala noastră bătaia este însă interzisă. Ea este descalificată. Este josnic să bați un copil. Este degradant pentru oricine, dar cu atît mai mult un cadru didactic nu are voie. Este oare posibil să te porți într-un asemenea hal cu niște copii cărora nu are, de cele mai multe ori, cine să le ia apărarea? Inspectoratul școlar Prahova este dator să cerceteze imediat și cu atenție faptele. Să vadă și dacă nu cumva copiii exagerează

sau chiar mint. Dînsii pot stabili adevărul și în privința instrucției și educației acestor copii, și datele, coroborate, pot da o imagine exhaustivă asupra a ceea ce se întîmplă la Casa de copii „9 Mai” din Bușteni. Un alt elev ne mărturisese că uneori în plină noapte directorul Megelea scoate copiii la înviore. Sînt afirmații grave, foarte grave.

Vara școala se mută la Năvodari, la mare adică. Cîți dintre copii merg la mare totuși? În clasa a V-a din 38 de elevi au fost 3. În clasa VI-a B, din 30 au mers 8. Foarte puțin. Au fost în tabără și copiii educatorului Stan și ai tovarășel Rădac. Nu este corect. Au plătît, sîntem informați, dar procedul este incorect. Trebuie ca fiecare să meargă la mare pe banii lui, sau ai părinților, și să meargă pe șansa lui. Nu toți copiii au „șansa” de a fi orfani sau provenind din familii dezorganizate. Ne exprimăm regretul că într-o școală nouă, școală unde statul investeste milioane pe an, se practică lucruri care țin de vechea pedagogie. Sîntem convinși că adîncirea cercetărilor va duce implicit și la luarea unor măsuri exemplare împotriva celor vinovați.

EUGEN SECELEANU ■
Foto: A. MIHAILOPOL ■

Doctorul Grigore Drăghia, victima birfelilor spuse la urechea pacienților de către colegii săi

În anul 1966 Grigore Drăghia termină Facultatea de stomatologie din București, fiind, conform mediilor, unul dintre cei mai buni absolvenți. Termină deci facultatea de stomatologie printre primii și se hotărăște să se întorcă în orașul natal — Drobeta-Turnu Severin. Aici desfășoară o activitate intensă, fiind, după părerea multor colegi, promovât în diferite funcții de răspundere destul de repede. Astfel, în anul 1972 este numit coordonator al rețelei de stomatologie a județului Mehedinți, iar în anul 1977, în urma deciziei numărului 449, este numit inspector titular.

Dar să ne întorcem în anul 1972, cînd tînărul doctor este numit coordonator rețelei de stomatologie a județului Mehedinți. În acea perioadă baza materială a județului era formată din 26 de unități de stomatologie. Într-un timp destul de scurt, în anul 1978, se ajunge la 57 de unități de acest gen. Un aport deosebit îl are și doctorul Drăghia, fapt recunoscut de toată lumea din județ. Din anul 1975 întregul colectiv condus de doctorul Drăghia este preocupat de constituirea și formarea în județ a unei baze materiale de lucru moderne, în pas cu ultimele noutăți ale tehnicii, fapt ce s-a finalizat în anul 1978, prin construirea unui modern centru de stomatologie, format din 10 unități de lucru. Desigur, lupta și greutățile întimpinate au fost mari, dar întregul colectiv de cadre medicale a reușit să învingă diferite prejudecăți, iar la ora actuală putem afirma că în județul Mehedinți funcționează un modern centru de stomatologie, putînd concura cu cele mai vechi și de tradiție centre de acest fel din țară.

Deci totul e bine cînd se termină cu bine. Doctorul Drăghia visează și începe să-și contureze noi planuri pentru viitor. Dar această perioadă este foarte scurtă. La scurtă vreme după darea în folosință a centrului stomatologic, mai precis pe data de 25 octombrie 1978, doctorul Grigore Drăghia este schimbat din funcția de coordonator al rețelei de stomatologie de către Direcția județeană sanitară, în urma unei ședințe de lucru la care au participat din tot efectivul de 225 cadre medicosanitare al județului doar 5 medici și 9 tehnicieni dentari. Motivul? Existînd și funcționînd în județ un nou obiectiv sanitar, pretențiile sînt mult mai mari și deci trebuie ca această activitate de coordonare să fie făcută de un doctor cu o mai mare experiență decît cea a doctorului Drăghia. În acest sens nu s-a eliberat pînă la această oră nici o decizie, ea funcționînd verbal.

Totul în jurul acestui caz este învăluit în mister.

Doctorul Jan Ciuciu — secretarul comitetului de partid al sectorului sanitar al municipiului Drobeta-Turnu Severin: „Doctorul Grigore Drăghia este victima birfelilor și intrigiilor unor cadre medicale care activează aici. Am fost mirat și totodată indignat de această măsură luată

în mod abuziv. Fiînd foarte tînăr, muncitor și ambițios, doctorul Drăghia a trezit invidia și chiar ura unor colegi. Desigur, poate și el a exagerat de multe ori. În ce sens? Era exigent. Acest fapt deranja. Cei mai mulți se plîngeau și bombăneau pe la colțuri. Eu personal și restul cadrelor medicale nu numai că îl apreciem pe doctorul Drăghia dar chiar îi admirăm puterea de muncă. Datorită muncii și perseverenței lui, în mare parte, a fost predat înainte de termen acest modern centru stomatologic. Știu exact cît a muncit și cum s-a zbatut doctorul Drăghia pînă și-a văzut realizat visul, începînd din discuțiile legate de proiect pînă la dotarea complexului cu utilaje și aprovizionarea acestuia. De multe ori, se duce în timpul liber la Craiova, la Timișoara sau la Cluj-Napoca. A-1 schimba din această funcție fără explicații, fără motive după părerea mea, este o mare greșeală care lovește în visurile și aspirațiile unui doctor tînăr și capabil. Faptul invocat, că prin această măsură, s-ar curma niste birfelii sau discuții neprincipiale, nu este o explicație plauzibilă.”

Directorul direcției sanitare, doctorul Alexandru Trăilă, ne spune aceleași lucruri ca și doctorul Jan Ciuciu.

Elisabeta Bădescu — vicepreședinta Consiliului popular al județului Mehedinți: „Îl cunosc pe doctorul Drăghia de cînd s-a reintors, la noi, în județ. Este un doctor capabil și apreciat în munca profesională pe care o desfășoară, aici în județ, cît și apreciat în munca de cercetare și munca obstească. Și să vă spun fără să ne ascundem după dezete, este victima unor calomnii țesute în jurul său. Mulți doctori stomatologi de aici cînd le vine un pacient la tratament tot timpul, la urechea acestuia birfese. Ce? Că doctorul Drăghia este rău, este exigent, este pretentios și multe alte lucruri de acest gen. Eu eram în concediu cînd s-a luat această măsură. Cred și sînt convinsă că este o decizie eronată, care nu se încadrează în normele vîetii noastre și care nu folosește nimănui. A fi exigent și pretentios în munca pe care o desfășori este un motiv de laudă și nicidecum un lucru pentru care să fii pedepsit. Doresc să vă spun, în încheiere că odată cu această măsură se pun „bețe în roate” și muncii de cercetare începute de doctorul Drăghia. Este vorba de un studiu de combatere a cariei dentare prin tratare cu fluor, studiu început la diferite școli din județ cu deosebite rezultate practice.”

Acestea sînt pe scurt faptele prezentate. Așteptăm, și nu numai noi, ca măsurile abuzive și neclare să fie discutate

Desigur, este greu de înțeles, cum spunea și tovarășa Elisabeta Bădescu, cum calitățile unui om puse în balanță cîntăresc mai puțin decît birfelile și intrigiile țesute și brodate în jurul acestor calități.

SORIN POSTOLACHE ■

Ca să pricepi ce vrea omul, ca el să te priceapă bine, trebuie să-l privești în față

De curînd, redacția a fost sesizată că la Cluj-Napoca un pensionar în vîrstă de 69 de ani, fost mecanic de locomotivă, este scos pur și simplu din locuința sa, scos în stradă cu familia, fără ca acești oameni să aibă unde se muta. Pentru a fi sigur că aceste afirmații vor fi înțelese exact, Ștefan Mihăilă a venit personal de la Cluj-Napoca să-și prezinte plîngerea. Redăm pe scurt ce reiese din verificările întreprinse de noi. Ștefan Mihăilă a fost proprietarul unei locuințe, reprezentînd o treime din casa de pe strada Ceahlău nr. 5. A fost, pentru că nu mai este acum. El cumpărase locuința, cu ani buni în urmă, la prețul de 25 000 lei. Cealaltă parte a casei era și este folosită de moștenitorii ai proprietarului inițial. Ștefan Mihăilă a stat aici cu soția, casnică, și cu un fiu, muncitor la depoul de locomotive. Întreaga casă însemnînd trei camere și dependințe, treimea lui S.M. însemna, de fapt, o cameră plus o pivniță și o spălătorie, acestea fiind la demisol. Cum fiul, Vasile, este și el azi căsătorit — soția încadrată în muncă —, acea singură cameră era a tinerilor, iar pivnița a devenit, cu amenajări minime, locuința bătrînilor, cum, la rîndul ei, spălătoria a devenit bucătăria întregii familii.

În anul trecut, deținătorii celeilalte părți a imobilului au cerut, în justiție, ieșirea din individuire. Pentru a scurta povestea, vom spune că la capătul mai multor procese — în care S.M. a luptat pentru împărțirea casei în două apartamente — instanțele au decis că imobilul nu poate fi împărțit și l-au atribuit în întregime celor care dețineau mai mult, obligîndu-i să plătească soților Mihăilă 49 476 de lei, iar pentru aceștia din urmă stabilînd obligația de a evacua spațiul respectiv. Ștefan Mihăilă primea bani pentru această proprietate ca și cum ar fi vîndut-o, deși el n-a dorit să vîndă. Lucru pentru care a refuzat banii. Cei care deveniseră proprietari ai întregii case au depus la C.E.C. 48 007 lei. Corect: reținuseră banii pe care instanța îl obligase pe S.M. să-i dea acestora drept cheltuieli de judecată. Un nou proces pentru evacuare. O nouă hotărîre judecătorească. La 17 ianuarie a.c., organele de executare — în prezența președintelui Judecătoriei Cluj — au încheiat un proces-verbal prin care îi dădeau termen o lună, pînă la 17 februarie, lui S.M. pentru a elibera camera în care stau cei doi tineri.

La Tribunalul județean Cluj, tovarășul președinte Traian Nicoric nu asigură că soluțiile juridice sînt corecte și legale. Fostul mecanic de locomotivă s-a adre-

sat consiliului popular. A primit și răspunsuri scrise. Ni le arată. Un astfel de document, din 7 octombrie 1978, semnat de tovarășul Iosif Gavrea, prim vicepreședinte, îl recomandă să constituie suma obținută într-un avans pentru construirea unui apartament. Zilele trecute, tovarășul Gavrea ne spunea că dacă ar fi acceptat propunerea, S.M. ar fi primit destul de repede apartamentul și că, pînă atunci, nu l-ar fi scos nimeni din fosta lui proprietate. Ne permitem însă să-i amintim tovarășului Gavrea că tocmai acest ultim lucru, această precizare despre faptul că pînă atunci nu l-ar fi dat nimeni afară din casă, nu există în cuprinsul adresei amintite și care poartă, repetăm, semnătura dînsului. Tovarășul prim-vicepreședinte ni s-a pîrut că înțelege aproape tot atît de greu ca și Ștefan Mihăilă cum poate un om să se trezească „vînzătorul” fără voie al propriei sale locuințe și apoi obligat să iasă în stradă. Acest ultim lucru sîntem asigurați din nou că nu se va întimpla. Numai că pensionarului nu i s-a explicat niciodată, așa cum ni se explică nouă, că o garsonieră confort I costă la Cluj-Napoca între 46 700 și 50 000 lei, că, dacă dorește să cumpere una, primăria i-o pune la dispoziție cu prioritate fără să fie evacuat pînă atunci; sau că, dacă nu vrea să se despartă de familia fiului cu care a stat pînă acum, poate să contracteze și să obțină, la fel, un apartament de patru camere, la care avansul maxim este de 41 000 lei. Avînd în vedere cererea mare de locuințe din municipiu, ne spunea tovarășul Gavrea, noi vom merge pe linia de a-l determina pe Ștefan Mihăilă să-și contracteze apartament proprietate personală. Pe de altă parte același interlocutor ne asigură că omul are dreptul și va fi lăsat să aleagă între această variantă și înscrierea pe lista de priorități a pensionarilor. E adevărat, pentru 1980. Fiîndcă anul trecut — deși el asta a tot dorit și a rugat în fond — nimeni nu s-a gîndit să-l înscrie pe lista pentru 1979. Oare cîtă grijă sinceră pentru soarta omului se poate descifra în spatele tuturor acestor lucruri?

Ni s-a spus că Ștefan Mihăilă va fi chemat, se va sta de vorbă cu el și se va găsi, oricum, o soluție omenească pentru a nu fi scos în stradă. Este exact ceea ce dorește cefieristul pensionar. Iar lucrul este cu desăvîrsire firesc. Nefiresc rămîne doar faptul că abia după atîtea intervenții s-a descoperit că este și normal și posibil ce vrea omul, că se poate sta de vorbă cu el, cu intenția sinceră de a-l ajuta.

DORIN GHERGHINESCU ■

Legea este dreaptă prin efectele ei

EFECTELE LEGII

Bătrînii Nastasia și Ioan Toma din București, conform deciziei nr. 1396 din 17 mai 1978 a Secției a III-a civilă a Tribunalului municipiului București, urmează să plătească nepoților lor Ileana și Aron Cordea din Ocna Mureșului suma de 72 000 lei. Ea, Nastasia Toma, este femeie de serviciu la Romvared. El, Ioan Toma, este, pînă în octombrie a.c., cînd va ieși la pensie, vinzător. Suma de 72 000 lei va fi recuperată prin scoaterea la licitație a casei soților Toma. Pînă nu demult, bătrînii au figurat ca proprietari a două case. Casa din București și casa din Ocna Mureșului pe care au vîndut-o cu act sub semnătură privată nepoților Cordea și pe care, din anumite pricini, nu au reușit s-o înregistreze pe numele acestora pînă la apariția legii referitoare la obligativitatea înstrînării în termen de un an a celei de a doua proprietăți. Casa din Ocna Mureșului a fost confiscată, conform legii. Soții Cordea cer banii înapoi, dobînzile convenite, cheltuielile de judecată și tribunalul le dă cîștig de cauză. Baniul vor fi recuperați prin scoaterea la licitație a casei din București și bătrînii pierd totul.

Nepoții Ileana și Aron Cordea n-au avut două proprietăți. Cînd rudele lor din București au pus casa în vânzare, casa în care ei locuiau cu chirie, soții Cordea, foarte tineri pe atunci, aveau un singur vis: să poată rămîne în casa din Ocna Mureșului. Bătrînii au acceptat plata eşalonată și casa a rămas nepoților, fără însă a avea toate formele legale îndeplinite. După confiscare, soții Cordea au cerut banii înapoi și decizia a fost dată în favoarea lor. Ei au acum totul: casa în care au sperat să rămînă, cu diferența că în loc să plătească impozit, cum plătiseră după cumpărare, plătesc chirie. Vor primi înapoi banii dați în rate dintr-o dată, inclusiv dobînzile, ca și cum i-ar fi investit într-o bancă.

Acestea sînt efectele deciziei nr. 1396 din 17 mai 1978.

Aflu acum, în urma unei discuții telefonice cu Consiliul popular al orașului Ocna Mureșului, că bătrînii Toma sînt niște escroci, adică au casă în București, casă în Ocna Mureșului, pe care au vîndut-o fără acte, și refuză să restituie păgubiților banii însușiți. Este un alt punct de vedere și dacă mă întrebați de ce-l notez nu pot să vă răspund decît: fiindcă există.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTOAREI ELENA OSIPENCO

Decizia judecătorească n-a fost luată în unanimitate. Din cei trei membri ai completului, judecătoarea Elena Osipenco a făcut, în termeni juridici, opinie separată. După părerea judecătoarei Osipenco, potrivit legii, obligația de a procura autorizația de vânzare nu cade exclusiv în sarcina vinzătorului, neexistînd nici o îngrădire pentru ca părțile să convină altfel, așa cum susțin soții Toma. Ceilalți doi judecători afirmă că legea atribuie în exclusivitate vinzătorului obligația de a procura autorizația de înstrînare. Cine are dreptate? Vinzătorul?... Cumpărătorul?...

Contrariază și uimește activitatea încercată atît a cumpărătorului, care achită 60 000 lei pe baza unui act nelegalizat avea tot interesul să se vadă cît mai grabnic întabulat ca proprietar, cît și a vinzătorului, care avînd două proprietăți se vedea amenințat să piardă una; timp de un an, nici unul, nici altul nu reușesc să-și legalizeze formele și să iasă din zona periculoasă a legii, ajungîndu-se la confiscarea proprietății din Ocna Mureșului. Elena Osipenco susține că vina pentru neîndeplinirea formalităților revine mai tinerilor Cordea. Ceilalți doi membri ai completului transferă vina în sarcina bătrînilor Toma. Decizia se ia cu majoritate de voturi.

LA NOTARIATUL SECTORULUI 6

— Tovarășe notar șef Virginia Sărdărescu și tovarășe notar șef adjunct Elena Roman, de la dumneavoastră vreau să aflu nu de partea cui credeți că este dreptatea, ci cum este în practica notariatei: al cui interes este mai acut, al vinzătorilor sau al cumpărătorilor de case în perfectarea formalităților?

— Nu putem ști: interesele variază. La noi, vinzătorii sînt cei care cer și obțin actele necesare.

— Și dacă vine un cumpărător?

— Nu prea vine. Și dacă ar veni, nu-l putem elibera actele fără semnătura vinzătorului.

— E foarte important ce-mi spuneți.

— Știind că are două proprietăți, din care trebuie să înstrîneze una, vinzătorul neîndeplinindu-și obligațiile s-a încărcat cu o gravă răspundere. Gravitatea decurge din însăși prevederea legii care a stabilit un termen de un an pentru reglementarea stării de proprietate. Mai mult: dacă ar fi introdus în timp util cererea pentru autorizația de înstrînare, consiliul popular ar fi fost obligat să i-o acorde, chiar după expirarea termenului. În cazul prezentat, încetinea vinzătorului este explicată de distanța la care se afla, dar pentru asta nu poate fi iertat. Este totuși ciudată pasivitatea cumpărătorului. Legea este lege însă...

— Izbinzii acestui principiu i-am închinat rubrica de față. De la nevoia extinderii și absolutizării lui am pornit la drum... Este crezul și justificarea rubricii noastre... Totuși, așa cum ați afirmat, pasivitatea cumpărătorului este ciudată...

— Foarte ciudată. Dar nu poate înlătura

rigoarea legii. Legea este dură, dar dreaptă...

— Dreaptă!... Vedeți, mie mi se pare că în sine legea nu este nici dreaptă, nici strîmbă. Legea există. Legea este dreaptă prin efectele ei. Or, în cazul discutat, petiționarii noștri spun: după 50 de ani de muncă, la sfîrșitul vieții, sintem mai săraci, datorită acestei întîmplări, decît am fost la începutul ei... De partea cealaltă, cumpărătorii au totul...

— Din vina cui?

— În nici un caz din vina legiuitorului. Dacă l-am lăsat pentru un timp deoparte și am apelat la practică, am făcut-o cu un scop foarte precis: atît cumpărătorul, cîoban, cît și vinzătorul, cu patru clase elementare, chiar dacă ar fi citit legea, n-ar fi înțeles-o. Ce au putut cunoaște ei este tocmai practica: uzanța. Iată un dialog cu Ioan Toma, vinzătorul.

— Este aproape de neînchipuit cît de delăsător ați putut fi, tovarășe Toma.

— Tovarășe, eu, după ce-am luat banii de la Cordea, am cumpărat casa unde locuiesc. Jumătate din ea o aveam mai de mult. Îngrijisem o bătrînă și bătrîna, înainte de a muri, ne-a lăsat-o nouă, cu forme. După ce-am luat banii am cumpărat și cealaltă jumătate. Vinzătorul era din Tecuci. Pentru forme, chiar și pentru autorizația de înstrînare, numai eu am alergat, fiindcă eram din București, iar el nu putea să vină din Tecuci. Există dovezi: toate actele sînt semnate de mine. Cererile, adică. Și dacă eu am făcut așa, am zis că poate și Cordea. El se obligase față de mine, cum mă obligasem eu față de vinzătorul din Tecuci. Aveam și martori. Era interesul lui, tot așa cum era interesul meu față de vinzătorul din Tecuci. El era în Ocna Mureșului, eu la cîteva sute de kilometri și în Ocna Mureșului n-ajungeam eu cum ar fi ajuns vinzătorul meu. Cordea mi-era și rudă și mi-a tot promis, și dacă el mi-a promis, așa cum i-am promis și eu vinzătorului, și dacă mi-era și rudă și i-am dat la plată avantaj, nu mi-am închipuit că nu va obține pînă la urmă autorizația. Adică el trebuia să urgeteze, iar eu să vin într-o zi anume ca să semnez. Dar el nu dădea nici un semn, adică promitea dar nu făcea nimic.

— O lună, cinci, zece, dar cînd ai văzut că se apropie termenul, anul, de ce n-ai grăbit lucrurile, de ce nu te-ai dus personal?

— Care termen?

— Aveai la dispoziție un an pentru ca să obții autorizația de înstrînare.

— Ei, asta n-am știut eu. Depusesem cererea pentru eliberarea documentației, începusem demersurile, n-am știut eu că durează un an, am zis că se aranjează, mai greu decît am cumpărat eu în București, dar se aranjează...

Plecînd deci de la uzanță, de la practică, Ioan Toma a reținut că nepotul poate porni demersurile, le poate urmări și urgenta, ca și el în relația cu vinzătorul din Tecuci, că ruda lui i-a promis de față cu martori că va angaja un avocat în acest scop, că era interesul lui Cordea să se vadă cît mai curînd cu titlul de proprietar, ca și el, și că pînă la urmă, așa cum s-a angajat, va obține totuși autorizația de înstrînare.

Conform aceleiași practici, la rîndul lui, nepotul știa că Ioan Toma, ca vinzător, poartă răspunderea pentru obținerea autorizației, că neobținerea ei înseamnă confiscarea casei, în care caz el ar fi rămas mai departe chirie, ar fi primit suma întregă înapoi, cum s-a și hotărît de altfel. Interesul lui Cordea a fost de la început să rămînă în casă, nu să cumperă... Interesul lui Cordea față de Toma n-a mai fost, după apariția legii, același ca al lui Toma față de vinzătorul lui din Tecuci.

— Adică l-a dus cu vorba?

— Dacă declarațiile martorilor de la dosar sînt sincere și conforme cu realitatea, da, l-a dus cu vorba...

LA SECȚIA A III-A CIVILĂ A TRIBUNALULUI MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Vizavi, în amiaza uneia din zilele acestui capricios februarie, autorii celor două soluții: judecătorul Ion Dobrescu și judecătoarea Elena Osipenco. La al treilea birou, judecătoarea Rodica Bălănescu.

Judecătoarea Elena Osipenco: Atît eu cît și mulți alți colegi de-ai mei am învățat meserie și învățăm în continuare de la acest om extraordinar care este judecătorul Ion Dobrescu. În acest caz însă am făcut opinie separată. Mi s-a părut că putem merge mai departe...

Judecătorul Ion Dobrescu: Accept cu plăcere o discuție despre acest caz. Interesul este nu să-mi apăr soluția, ci s-o fac înțelesă. Colega mea a fost de altă părere. Datoria, care în justiție se confundă cu înțelegerea menirii noastre, ne-a impus ca în fața unei instanțe superioare să prezentăm argumente care să justifice opinia exprimată prin hotărîre. Contează nu dreptatea mea sau a kolegei mele, ci dreptatea ultimă și la ea contribuim fiecare, instanța de fond, instanța de recurs, instanța de recurs extraordinar: Tribunalul Suprem. În ce mă privește, am luat în analiză numai datele certe ale dosarului: legea care prevede obligativitatea de principiu a vinzătorului în obținerea actelor, uzanța, interesul vinzătorului care avea obligația să se conformeze dispozițiilor legii și să înstrîneze unul din cele două imobile, precum și delăsarea nejustificată a vinzătorului în realizarea acestei obligații.

— Tovarășe judecător Dobrescu, Ioan Toma și soția lui au pierdut totul, tot ce au agonisit într-o viață...

— Din culpa lor. Noi aplicăm legea!

— Cumpărătorul putea să-l ajute!

— I-am pus și eu buna-credință la îndoială. Aparențele spun că n-a avut-o. Reaua-credință trebuie însă dovedită.

— Reaua-credință este o culpă?

— Este!

Judecătoarea Elena Osipenco: Intrucît dreptul vinzătorului și al cumpărătorului să convină și altfel decît prevede legea în principiu nu este îngrădit și Ioan Toma susține că familia Cordea s-a obligat să pornească demersurile, să le urmărească și să le urgeteze, am considerat că în cazul cînd acest lucru se dovedește cu martori culpa trece de la vinzător la cumpărător.

— S-a dovedit?

— Toți martorii afirmă că familia Cordea și-a asumat obligația de a angaja un avocat.

Judecătoarea Rodica Bălănescu: Proba aceasta nu este totdeauna edificatoare. Martorii spun ce-au auzit, ce-au vorbit între ei...

Judecătoarea Elena Osipenco: Marturiile lor concordă cu firescul vieții. Vinzătorii sînt în București. Cumpărătorii în Ocna Mureșului, în casa cumpărată. Drumul pînă la Ocna Mureșului este dificil. Vinzătorii sînt în cîmpul muncii. Vinzătorii au acordat facilități la cumpărare. Cumpărătorii sînt rude și prieteni. Rude mai tinere în orașul de reședință al administrației. Convenția este cu totul și cu totul plauzibilă.

— Cumpărătorii neagă convenția. N-o acceptă în nici o formă.

— Actele au rămas la ei. Spun martorii. Dealtfel aici nu e nici un dubiu.

— Motivul putea fi: ca să nu mai umble cu actele pe tren.

— Cumpărătorii au negat că actele au rămas la ei. Dacă motivul ar fi fost cel spus de dv. l-ar fi invocat fiindcă e plauzibil. Negînd și dovedindu-se că actele au fost totuși la ei, cel puțin un timp, negația nu e un argument în favoarea existenței convenției? Vinzătorii erau astfel puși în imposibilitatea de a acționa singuri. Era nevoie numai de reaua-credință a cumpărătorilor pentru ca orice efort să fie zadarnic.

Judecătorul Ion Dobrescu: Interesul vinzătorilor era atît de mare și de evident încît nimic nu justifică de ce în concediul de odihnă sau într-unul luat special pentru asta nu au depus toate diligențele. Or, semne în favoarea acestei presupunerii nu există.

Judecătoarea Elena Osipenco: Dacă ar fi cunoscut deznodămîntul, cum îl știm noi, da, nici un efort nu ar fi fost prea mic. Dar după cum reiese din depozițiile martorilor, familia Toma nu de asprimea efortului s-a lovit, ci de promisiunile unor rude, ale unor prieteni. Le-au crezut, cum le-am fi crezut fiecare. Și au plecat, după cum au venit.

— Era nevoie numai de reaua-credință? De la ce poate pleca reaua-credință?

— De la deosebirea de interese. De la ură...

— Interesele nu erau aceleași. Într-un fel, familia Cordea a fost obligată să cumperă prin punerea în vânzare a casei. După apariția legii, nu mai era interesată. Orice s-ar fi petrecut, ea rămînea în continuare în casă, cum s-a și întîmplat. Este adevărat că ar fi putut pierde 60 000 lei. Era însă ușor de aflat, din practica notariatelor, că nu-i pot pierde.

— Noi n-avem dreptul să mergem atît de departe cu presupunerile. Fără probe, nu!

— Ură se declanșase, între timp, de la grădina, după afirmațiile vecinilor. Ură ușor controlabilă prin răspunsul primit de la consiliul popular unde Ioan Toma este considerat un escroc, firește nu din constatări concrete. Este adevărat că această ură putea izbucni după declanșarea procesului. Notificarea trimisă, somația de a restitui banii în cîteva zile datează dinaintea începerii procesului. O asemenea somație nu se uzitează între rude și prieteni. Apoi memoriile cumpărătorilor sînt contradictorii. Ei afirmă, după caz, precum că familia Toma n-a dat pe la Ocna Mureșului sau că venea foarte des acolo. În contrast apare buna-credință a familiei Toma, care deși nu a eliberat nici o chitanță pentru ratele de la ultimii 30 000 lei a recunoscut că i-a primit.

Judecătoarea Rodica Bălănescu: Răspunderea celor două familii este cel puțin egală.

Judecătorul Ion Dobrescu: Repet: Nu soluția mea mă interesează, ci dreptatea finală. Numai recursul extraordinar ar putea confrunta rigoarea premiselor noastre diferite.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Două opinii, două personalități, două soluții. Soluțiile diverg, în aparență, și subliniază, în fond, cu cîte dificultăți se confruntă instanța în demersul ei de înaltă înțelegere morală spre realitatea faptelor. Două soluții diferite, expuse în cadrul aceluiași complet de judecată, care nu sînt decît expresia rigorii și a conștiinței judecătorilor că dreptatea rezultă nu din unanimitatea pozițiilor, ci din motivația adîncă a argumentelor prezentate, argumente ce nu se exclud, ci dimpotrivă, se completează, se vor întregi într-o soluție asupra căreia nu se poate pronunța decît instanța de recurs extraordinar. Cu atît mai mult cu cît soluția rămasă în vigoare și conform căreia familia Toma trebuie să piardă totul, dintr-o neglijență mai mult sau mai puțin dovedită, ar putea fi reconsiderată și din perspectiva legilor omeniei care în societatea noastră nu intră în conflict cu severitatea normei juridice.

NICOLAE CRISTACHE ■

O pasionată excursionistă și... tenebroasele ei indeletniciri

Judecînd lucrurile după frecvența excursiilor în străinătate ale Lucreției Mureșan, din București, alea Stănilă nr. 6 — 2-3 pe an — se putea trage concluzia că pasiunea acestei femei, de profesie... casnică, pentru călătorii lungi și costisitoare trebuie să fi diminuat serios bugetul familiei. Oricum, cîteva excursii pe an, de fiecare dată în mai multe țări din Europa, nu sînt la îndemîna oricui. Dar gusturile nu se discută.

Să fi fost chiar așa de puternică Ispita pentru lărgirea orizontului cultural la această femeie cu numai „trei clase și jumătate de școală primară”, cum precizează dînsa? Mai cu seamă în ultimul timp, cu unica pensie a soțului — 1 800 lei — fiul avînd și el, într-adevăr, o retribuție bună, dar și cheltuieli pe măsura pretențiilor unui inginer tînr cu mașină personală, rate la apartament etc., s-ar fi putut pune întrebarea, cum reușește Lucreția Mureșan să se „descurce” totuși? În ce mod economisește ea banii dacă își permite luxul să facă atîtea excursii?

„... Și dacă ar fi numai călătoriile... poate că în rîndul vecinilor și cunoscuților tot nu ar exista atîta nedumerire — avea să relateze într-o bună zi cineva la telefonul 055. Vă rog să mă credeți, se explica cetățeanul, și noi cîștigăm bine, ba chiar mai mult decît familia Mureșan. Și nu este vorba de invidie sau de vreo răzbunare. N-avem nimic de împărțit... Dar nu pot fi de acord cu cei care fac avere pe căi necinstite. Verificați și vă veți convinge că Lucreția

Mureșan realizează mari cîștiguri de pe urma excursiilor care le face în străinătate și a legăturilor pe care le are cu diverși afaceriști — insistă cetățeanul care îl asigură pe ofițerul de la dispercerat de bunele sale intenții de a contribui la demascarea elementelor incorecte.

Evident, în asemenea situații, organele de miliție nu rămîn în expectativă.

Serviciul economic din Miliția Capitalei, unde a fost predat de îndată mesajul recepționat, a trecut mai întîi la efectuarea verificărilor de rigoare.

Primele rezultate confirmau, fără echivoc, cele semnalate: locuința familiei Mureșan era frecventată de elemente cu preocupări dubioase — îndeosebi speculanți de blănuri de proveniență străină; starea materială a familiei respective indica, de asemenea, un contrast izbitor între posibilitățile legale de cîștig și opulența existentă — un apartament cu trei camere, achitat la puțin timp după contractare, autoturism proprietate personală — altul decît al fiului, mobilă scumpă, multe obiecte de valoare etc.

În conformitate cu prevederile legale s-a dispus astfel o descindere la locuința familiei Mureșan. Percheziția și cercetările care au urmat aveau să reliefeze aspecte de-a dreptul surprinzătoare: sub paravanul așa-zisei pasiuni pentru excursii în străinătate, „inocentă” casnică desfășura de ani de zile o febrilă activitate de speculă cu haine, căciuli și gulere din blănuri scumpe, realizînd venituri fabuloase.

Atît la domiciliul personal, cît și la locuința surorii sale, Sinefta Ivan, din str. Traian nr. 10, unde ascunsesse o parte din valori și bunuri, au fost indisponibilizate, pînă la justificarea legală a veniturilor potrivit Legii nr. 18/1968, obligațiile și librete C.E.C. în valoare de 374 921 lei, și ridicate în vederea confiscării 198 blănuri de bizam și vulpi argintii, 3 haine de vizon, 300 grame bijuterii din aur, 1 280 dolari S.U.A., 2 200 zloți, 100 mărci germane și alte valute străine, aceste bunuri și valori totalizînd alte cîteva sute de mii de lei.

Iată cum, în mod paradoxal, excursiile în străinătate, care presupun totuși cheltuieli deloc neglijabile, devin incredibil de rentabile pentru aceia care, stăpîniți de dorința căpătuielii, sfidează legile țării, normele de etică și echitate socialistă, stîrnind, pe bună dreptate, indignarea și intoleranța celor din jur.

MIHAI GROZAVU ■

Despre sportivitate

Spectatorul merge la box nu pentru a vedea fețe tumefiate de pumni, ci o încrucișare de mânuși, un duel sportiv în care cel mai puternic învinge. Scrima nu este un duel în care curge sângele sau cineva este însemnat cu virful spadă. Un luptător care-l ingenunchează pe celălalt trebuie să folosească mijloacele permise de regulament. Orice încălcare a condițiilor deja stabilite îl descalifică pe falsul învingător. La fotbal, unde ciocnirile sunt dese și meciurile se termină și cu răniți, cu picioare în ghips, spectatorul aplaudă pe cel care nu lovește, iar pe agresor îl huiduie. Rugbyul, care pare neînflăcător un sport foarte brutal, ne arată respectul reciproc din partea jucătorilor și aci, paradoxal, există cele mai puține accidentări. Calul nu-l calcă pe călărețul prăbușit la picioarele sale și cred că de la cal oamenii au învățat destule lucruri frumoase.

Numim sportivitate nu numai ceea ce intră în cadrul regulamentului. Sportiv este cel care întinde mina adversarului căzut în iarbă, ajutându-l să se ridice; sportiv este cel ce recunoaște o infracțiune făcută fără să vrea; sportiv este cel care întinde mina învingătorului după ce este considerat învins. Ciomăgașii, haitele, grupurile care așteaptă pe la colțuri pe jucătorii veniți din altă parte ca să le distrugă cauciucurile de la mașină sau să le spargă geamurile, sunt luați de poliție, în cele mai multe cazuri, și pedepsiți. Există însă în sport și altele de agresiuni care trec neobservate. Una dintre aceste agresiuni este persuasiunea asupra adversarului în teren, injurătura șoptită, pedica când arbitru este întors cu spatele, ghiontul dat la corner sau călcarea pe picior în careu; agresiune se numește și atunci când, cu bani, cumperi câțiva jucători de la echipa cu care te înfrunți. Ei, acești cumpărați, se numesc, metaforic, jucători scoși din sistem. Cu bani poți să faci case, poți să tipărești la Editura Litera un volum de versuri, poți să faci un cadou iubitei, dar banii luați în felul acesta tot bani murdari se numesc. O altă agresiune morală este coteria — asocierea jucătorilor împotriva antrenorului sau a conducătorului de club incomod. Acestuia i se găsească noduri în papură: ba că-i prea sever, ba că autoritatea lui deranjează susceptibilitatea bietelor oițe nevinovate puse la muncă. În general, aceste asociații se fac de către pomanașii, de către chiliangii, de cei care văd în sport numai un mijloc de câpătuală. Ei nu cunosc ce-i acela sport și ce e aria pentru artă. Ei „aranjează” de dimineață până seară își pun în circă defecte pe care nu le ai; strică atmosfera: vor să-ți facă viața imposibilă. Ei îți scriu panegiricul cât încă ești zdravăn și îți și iau măsura de coșciug. Dar, până la urmă, vine Arbitrul care-i penalizează pe infractorii și-i trimite în circiumile din care abia au ieșit, să-și jelească acolo nenorocul...

Sportivitatea ar fi, într-un cuvânt, un mod de a exista în luptă, un fel de a nu-ți urî adversarul, ci numai de a-l învinge.

EUGEN BARBU ■

Dinamo n-a renunțat la lupta pentru titlu

Stadionul Dinamo, duminică dimineață. Echipa antrenată de Ion Nunweiler și Tănase Dima se află la încălzire, urmînd să susțină un amical în familie, contra juniorilor. Nu ne trebuie mult timp, după ce schimbăm câteva vorbe cu proaspătul arbitru Augustin Deleanu, căruia i-a fost incredințată conducerea partidei, ca să ne lămurim că Dinamo va aborda returul cu efectivul complet, mai puțin Dobrău, a cărui situație e încă neclară. Se găsește pe teren, alături de coechipierii lor, și Cheran, reintrat după o operație de menisc, și Dudu Georgescu, care a jucat în toamnă numai 10 etape, avînd de 3 ori piciorul în ghips, timp de 12 zile, și Custov, restabilit după o ruptură musculară, în sfîrșit, și Sătmăreanu II, a cărui gravă fractură a rămas de domeniul amintirii. Urmărindu-i cum aleargă, cot la cot cu ceilalți, Ion Nunweiler pare să aibă tot dreptul să fie optimist. Dacă vă amintiți, zice antrenorul principal, sfîrșitul sezonului a fost foarte greu pentru noi din cauza indisponibilităților; cu Steaua, de pildă, am intrat în teren fără 5 titulari, dar ne-am descurcat, nu numai în meciul acela, ci în general, terminînd turul la 3 puncte de lider; poziție care, judecînd că lotul s-a reîntregit și că jucăm în primăvară și cu Baia Mare, în prima etapă, și cu Argeșul la București, ne face să fim optimiști și să ne considerăm angajați în lupta pentru titlu.

Aflat alături, secundul Tănase Dima continuă. Dinamo, susține el, a ieșit cu fruntea sus din prima jumătate a campionatului pentru că, pe de o parte a reconsiderat rolul liderilor formației, cu adresă precisă la Dinu, mai ales, și, pe de alta, pentru că a arătat mai multă încredere decît în alți ani elementelor tinere, promovate cu curaj și, au demonstrat-o faptele, cu eficiență. Această ultimă operație, ni se dau asigurări, va continua, perioada pregătirii de iarnă, petrecută la Slănicul Moldovei, adică într-o stațiune liniștită, lipsită de tentații, precum și cea a meciurilor de verificare pînă în discuție o serie de jucători noi, apți să-și câștige un loc în echipă. E vorba de portarul Anutei, venit după terminarea facultății de la C.S.U. Brașov, de fundașul dreapta Chivu, transferat de la Autobuzul, care a mai jucat, de mijlocul Eugen Oprea de la S.N. Oltenița și de Georgel Musat de la Celuloza Călărași, „capabil să acopere orice post în atac”. Cît despre extremul dreapta Dumitru Florian, fost la Voința București, ni se spune că „e în vederile noastre”. Dintre

aceștia, Tănase Dima ține să-l remarce pe Anutei, care pare să fie cel mai în formă din cei 3 portari al lotului, incluzîndu-i aici pe Ștefan și pe Eftimescu. Căutînd să-l călească pe acești tineri, ca și pe Bădilaș, Chivu și așa mai departe,

Un antrenor care e convins că echipa sa are încă șanse considerabile în lupta pentru titlu: Ion Nunweiler.

Dinamo a contractat mai multe partide amicale, urmărînd mai puțin sau deloc rezultatul lor, cît omogenizarea formației și punerea în aplicare a unor strategii noi. S-a încercat formula cu două virfuri de atac, cu Tevi și Dudu Georgescu comitent, fără ca ea să fi dat roade, s-a mers pe ideea cu Custov arîpă falsă, s-a experimentat pătrunderea unuia din fundașii centrali, prin rotație, în faza de finalizare, trîgîndu-se importante concluzii pentru retur. Antrenorii sînt de părere că Tevi încă n-a ajuns să se încadreze în echipă, procesul acesta întîrziînd dincolo de orice explicații plauzibile, drept pentru care e aproape sigur că formula de atac va fi, cel puțin în prima etapă, Tălănar, Dudu Georgescu, Custov. Dacă Nunweiler vorbește la superlativ despre Dinu, „e sobru și serios în tot ceea ce face în teren, fiind cel mai bun exemplu pentru coechipieri”, dacă îl regretă și acum pe fotbalistul Sandu Gabriel, „cred că rămîne în continuare un excelent fundaș de marcaj, poate fără rival în divizia A”, dacă remarcă creșterea valorică a lui Ghiță, „mai puțin dotat, dar foarte muncitor și perseverent”, antrenorul dinamovist nu-și ascunde decepția legată, nu de ieri, de azi, de prestațiile lui Vrîncănu. E ascultător și bine crescut, îl auzim pe Ion Nunweiler, dar prea comod, Clubul și echipa au făcut totul pen-

Un „urmăritor” pus pe fapte mari: „Gloria” Bistrița

La Bistrița, cota ambițiilor fotbalistice este mai ridicată ca oricînd. Revelația primei jumătăți a campionatului seriei a III-a a diviziei B nu este alta decît „Gloria” Bistrița, echipă antrenată de Alexandru Constantinescu și Ladislav Covaciu, după cum ne-am dat seama, în deplină înțelegere. Cu antrenorul principal am purtat un dialog despre șansele „Gloriei” la un loc sub soarele diviziei A. Secundul, ca orice secund, serios din divizia secundă a stat deoparte, a cumpănit cele zise de colegul lui și nu de puține ori a avut precizări judicioase.

— Așadar, tovarășe Constantinescu, care sînt intențiile „Gloriei”?

— Vrem să jucăm cîștit, să jucăm după puterile noastre, ale bistrîienilor. Dacă vom putea intra în divizia A jucînd fotbal, atunci e bine, dacă nu vom putea, nici nu vom încerca prin alte mijloace. Ar fi bine ca toate echipele să procedeză la fel.

— Cum se spune, numai duminică nu-i 11 martie, ziua meciului pe care-l veți juca la Cluj-Napoca în compania „șepilor roșii”, de care vă despart patru puncte. Este meciul acesta hotărîtor?

— Nicidecum! Noi jucăm, din totdeauna, în fața jucătorilor ca la noi acasă. În înfîlîrile directe cu echipele clujene, în ultimii doi ani noi am luat 11 puncte, iar adversarele abia 5, din care studenții doar două! Așa că, vă dați seama, n-avem emoții, ba chiar vom juca la cîștig. Dacă luăm puncte, lupta pentru promovare se complică, dar chiar pierzînd, noi nu vom abandona lupta pînă-n ultimul minut al campionatului.

— Se pare că sînt ceva șanse!

— Șanse au și alte echipe. Să nu uităm C.F.R.-ul și Reșița, care, deși se află pe poziția a șaptea, poate lua în primele patru etape opt puncte din opt posibile, în timp ce „U” are trei meciuri afară, unul acasă, cu noi, și poate să piardă opt din opt!

— Începeți să mă convingeți! Înțeleg că „Gloria” Bistrița relansează campionatul și că locul întii în seria a III-a nu se joacă la Cluj-Napoca. Aveți și alte argumente?

— Am mai spus că nu tragem cu dinții pentru locul unu. Dorim ca promovarea să fie consecința firească a jocului bun practicat de echipă. Eu le-aș transmite o rugămintă suratorilor cu care ne batem pentru divizia A, dacă-mi permiteți?

— S-o auzim.

— Sună a lozincă, dar e o chemare: „Haideți să jucăm fotbal doar pe terenurile de fotbal”!

— Vă plîngeți cumva de arbitraje?

— Am minți dacă ne-am plînge. N-am fost dezavantajați nicăieri. Părerea mea este că echipa cîștigă jocul, și tot echipa-l pierde. Oriunde am cîștigat, în deplasare, am înscris două sau trei goluri. Așa a fost la Timișoara cu C.F.R., scor 3-0 pentru

noi, la Sighet, unde am cîștigat cu 3-1.

— Stați bine și cu golaverajul. Aveți o înaintare chiar așa de temut?

— Ne putem lăuda cu compartimente echilibrate. Înaintarea a marcat destul de multe goluri — 37, iar apărarea a primit destul de puține — 12. Sîntem singura divizionară care n-a primit gol pe teren propriu! Secretul nostru, dacă-l putem numi secret, este condiția fizică excelentă a tuturor jucătorilor, care confirmă programul judicios de pregătire și de menținere a formei sportive la nivel maxim. Așa se explică faptul că am terminat în forță, învingînd pe Victoria Călan cu 12-0, scor rar înfîlînit în fotbalul nostru, la toate etapele. Golgeterul nostru, Moga, a înscris opt goluri într-un singur joc.

— Dealffel Moga, cu 16 goluri, este jucătorul cu cele mai multe goluri înscrise în tur dintre toți divizionarii A și B. Cîndva golgeter era Ciocan. Ce se întîmplă cu el?

— Ciocan este un exemplu de longevitate sportivă, de dăruire pentru fotbal și, la 37 de ani e încă foarte util, mai ales în meciurile de acasă. Din păcate ne-a pus în dilemă. Dorește să ajungă arbitru și va ajunge, sînt convins, un mare arbitru. Îl folosim ori de cîte ori nu e programat să arbitreze.

— Nu mi-ați spus, totuși, care-i cel mai bun compartiment al echipei?

— Mijlocul. Butuza, Damian și Georgescu sînt pe tot terenul. Ei sînt cei care și depozitează, și repun mingea în joc, și le mai rămîne timp și să construiască atacurile și să finalizeze.

— La ce sînteți deficițari?

— La antifotbal! Cînd adversarul urmărește numai picioarele, ne descurcăm mai greu. Cine vrea să se întrecă cu noi s-o facă doar la fotbal.

— Ce „talente” joacă la „Gloria”?

— Ar fi destule: Moga, Berceanu, Fogoroș, Ferenczi și tînărul Andreicuți, ultimii doi au fost și pe la loturi.

— Cum stați cu baza sportivă?

— Destul de bine. Deocămdată baza e cochetă. Avem patru săli de pregătire pentru forță și mobilitate, un bazin și un cabinet medico-sportiv; cam tot ce se cere pentru instruirea unui fotbalist. La bunele rezultate ale echipei, o mare contribuție și-au adus Alexandru Fabi, președintele clubului, și Jean Pădureanu, șeful secției de fotbal, conducere competentă și neschimbată de trei ani, interval în care „Gloria” a reușit să se claseze, de fiecare dată, între primele trei echipe din serie. Acum e momentul să atacăm și să rivnim primul loc. Publicul este alături de noi și o dorește din toată inima. Aș putea zice că ne pregătim pentru divizia A. Au și început lucrările de construcție a tribunei a doua, deci ne extindem stadionul. Vrem echipă de divizia A și stadion la fel.

I. PREDO ■

tru el, el a făcut foarte puțin pentru club și pentru echipă!

Meciul s-a întîrit, de parcă n-ar fi o verificare cu porțile închise! Se joacă repede și curat, arbitru Deleanu avînd puțin de lucru. Antrenorii sînt tot mai prinși, dînd indicații, schimbînd din mers. Sînt prezenți la datorie președintele clubului Dinamo, colonelul Cosma Liță, și președintele secției de fotbal, fostul arbitru internațional Constantin Petrea, cu care ne întîlnim asupra unui subiect mult comentat de suporterii dinamoviști, și nu numai de ei. Asupra a ceea ce a devenit cazul Dobrău. Aflăm că sînt șanse minime ca Dobrău să reapeară în lot, el lipsind de la pregătirea de iarnă. Intrat la facultatea de educație fizică din Cluj-Napoca, nu la fără frecvență, cum a cerut și primit aprobări din partea ministerului și a clubului, locotenentul major Dobrău a refuzat să se mai întoarcă la echipă, uitînd ce și cît îi datorează acesteia. Neputînd să se transfere la „U” Cluj-Napoca, fostul internațional a anunțat că renunță la activitatea competițională, trecînd, cum se zice, în profesional. Clubul a regretat și regretă, susține colonelul Petrea, această decizie și s-a străduit să-l determine pe Dobrău, fotbalist valoros și tînăr, să revină asupra deciziei sale, pînă în balanță și cei aproape 14 ani petrecuți, cu satisfacții de tot felul, la Dinamo. Poate că promisiunile amendamente ale regulamentului de transferări, pe care lumea fotbalului continuă să le aștepte din partea F.R.F., vor soluționa cazul Dobrău, fiind în interesul tuturor ca un fotbalist de talia fundașului dinamovist să joace. Nu știm. E de datoria noastră să subliniem, urmînd cuvintele lui Constantin Petrea, că „Dinamo e dispus să discute și să înțeleagă”, deși, ulterior documentării noastre, a anunțat suspendarea lui Dobrău pînă la sfîrșitul campionatului.

Înainte de a pleca, reînnoșăm firul convorbirii cu Ion Nunweiler. E mulțumit că echipa a trecut foarte bine barierile fizice impuse de federație. Doar Sătmăreanu, recunoaște, s-a descurcat mai greu, el fiind multă vreme accidentat, dar a trecut testul. Formația e completă și, după parametrii cerți, mai bine pregătită decît în alți ani. Speră ca ea să n-aibă ghinionul altor accidentări, care să-i subțieze efectivul și moralul, după cum spunea că Dinamo să aibă un cuvînt greu de spus în lupta pentru titlu. Semne sînt, rămîne să mai vedem. Ceea ce e, deocămdată, sigur e faptul că Dinamo joacă de 4 ori la București în primele 6 etape ale returului.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Time-out

● Largă la suflet, federația de fotbal pare dispusă să acorde Rapidului un drept luat fără prea multe justificări, acela de a susține partidele de campionat pe „Giulești”. E un merit al noii conducere a clubului giuleștean care și-a asumat răspunderea organizării meciurilor. Sîntem convinși că și suporterii vor înțelege că depinde în primul rînd de ei ca Rapid, reprezentanta unui cartier muncitoresc cu vechi tradiții în fotbal, să nu mai ia din nou drumul altor stadioane! ● După o finală electrizantă, decisa în ultima secundă, Dinamo a învins Steaua în finala Cupei României la handbal. Excelentă cronică întîlnirii, semnată în ziarul de specialitate de Hristache Naum. ● Natalia Mărășescu în serie! Asemenea kenianului Henry Rono, a lergătoarea noastră a izbucit, în numai 40 de zile, 3 recorduri mondiale și un titlu european de sală, la Viena, pe 1500 m. Socotînd că și Fița Lovin, medaliată cu bronz pe 800, revine în prim planul performanțelor continentale, e și mai clar că antrenorul Nicolae Mărășescu muncеște cu pasiune și seriozitate. ● La centrul de copii și juniori al Nitranomiei Făgăraș activează, cu foarte bune rezultate, fostul jucător Bujor Bălcăceanu. ● O veste dintre cele mai îmbucurătoare pentru iubitorii tenisului: Ilie Năstase va reîntra în echipa pentru Cupa Davis. Cu el, șansele noastre sînt altele. ● Neprimind, în tot turul, nici un gol pe teren propriu. Explorări Deva e lider în campionatul de fotbal al județului Hunedoara, avînd prîtie deschisă spre divizia C. ● Alexe Covaliu din București ne trimite o tăietură din revista sovietică „Nedelea” („Săptămîna), cuprinzînd un interviu acordat lui B. Fomenko de cunoscutul tenisman suedez Björn Borg. Acesta spune despre Năstase că e „un adevărat vrăjitor al racketel”. Parcă s-a născut cu mingea de tenis în mină... Dacă ar avea un echilibru psihic superior, atunci ar fi de-a dreptul imposibil să joci împotriva lui Năstase! Cînd te gîndești că Asociația presei noastre sportive, condusă de Aurel Neagu, l-a clasat pe Ilie al 17-lea în clasamentul pe 1978 al celor mai buni sportivi români! ● Directorul adjunct al întreprinderii „Combustibilul”, juristul Paul Caramangiu, e un mare iubitor de handbal. Face parte din Comisia de disciplină a federației și pretinde că e unul din descoperitorii lui Gașu. Așa o fi. ● „Pînă cînd la periferia performanțelor în patinajul artistic?”. Întreabă Georgehe Ștefănescu în „Sportul” de ieri. Noi am făcut același lucru de mai multe ori și nu ne-a răspuns nimeni!

Caricatura — nota de pesimism a optimistului (II)

1. De ce faceți caricatură ?
2. Unde publicați în mod curent caricatură ? Unde ați vrea să publicați și în ce condiții ?
3. Cum este promovată caricatura în expoziții ?
4. Numiți pe cei caricaturiști care, după opinia dumneavoastră, prin desen (tip de umor) dau o direcție originală în acest domeniu.
5. Vă rugăm să oferiți printr-un desen un răspuns la o a cincea întrebare, aceea pe care v-o adresați singuri și al cărei răspuns grafic ar urma să spună un adevăr despre caricatură și caricaturiști.

Aslan Matty

1. Probabil din cauza structurii mele psihice, spirituale. Există însă momente în care regret sincer că nu sînt un contabil liniștit.
2. De peste 30 de ani în toată presa noastră, de peste 10 ani neîntrerupt, aproape zilnic, la „România liberă”. Vreau să lucrez pentru o revistă de umor săptămînală, vie, frumoasă — în întrecere deschisă cu

toți colegii mei — pentru a potoli setea de umor a cititorilor.

3. Cu foarte multă lărghețe și înțelegere, ceea ce este bine; după criteriul încă nelămurite teoretic și practic, ceea ce este mai puțin bine.

4. Din păcate, pe acești deschizători de drumuri nu-l găsim printre noi. Am o mare admirație pentru Saul Steinberg (umor sec, viziune strict intelectuală, linie concisă), Roland Searle (umor generos, desen spumos, surprinzător mereu prin nouitate), Polón (desen cu totul original, viziune interesantă asupra lumii moderne), Sempé (excelent desenator, foarte spiritual, atît în linie, cît și în legendă, admirabil constructor al desenelor în mai mulți timpuri), Saxon (mare desenator de caractere, fin observator și umorist, admirabil în redarea atmosferei), Toni Ungerer (formidabil în tot ce face și face tot). Toți foarte reprezentativi pentru mediul și epoca în care trăiesc, autentici și prolifici.

Helga Unipan

care trăiesc datorită unor colegi de-ai noștri mai tineri. În Salonul de grafică se pătrunde mai greu cu caricatură, poate și pentru că nu există o astfel de tradiție.

4. Ciosu, Bour. Crăiță-Mindră, Anton Dragoș, Dănes Molnár, Pim.

Eugen Taru

1. Dacă aș răspunde că fac caricatură din elementară datorie cetățenească de a critica tot ce e strîmb, nu aș cuprinde, desigur, adevărul întreg. Semnele de predispoziție față de caricatură au apărut mult înainte de a deveni un cetățean matur care să poată judeca verticalitatea lucrurilor. Dacă nu ai umplut maculatoarele cu ticurile și chipurile profesorilor și colegilor, dacă starea aceasta de observație critică nu îți este consubstanțială va fi greu să dovedești mai târziu că ești „născut, iar nu făcut”.

2. Cum se poate răspunde la această întrebare, cînd stit cotidienele cît și celelalte publicații nu rezervă spațiu caricaturii decît sporadic, iar revista noastră de umor și-a rărit aparițiile. Pe de altă parte, editurile își pasează una altele editarea albumelor caricaturistilor. A doua parte a acestei întrebări are un aspect poetic... Atunci să vă sîm: Aș colabora în paginile cotidiene care intră timp s-au convins că o „chestie a zilei” viu desenată și cu obiectiv fără menajament ierarhic, pe lîngă că e în tradiția publicisticii românești, ca și paginile săptămîniale de umor, ar fi și un lucru pe care

cetățeanul l-ar căuta. Ce plăcut mi-ar fi să colaborez la o „Urcică” săptămînală, pu-tînd astfel să luu parte „la zi” la frămîntările din agora. Apoi în paginile revistelor larg deschise caricaturii, care să le invio-reze, precum și în emisiunile de umor ale televiziunii. Și aș mai publica, la cîtiva ani o dată, cîte un album de caricatură. La o editură care să luu umorul în serios. În fond, mă întreb, de ce trebuie să consider un vis niște deziderate atît de normale.

3. Din umbra în care intrase nu demult, caricatura, prin participarea la saloanele de umor, atît interne, cît mai ales la cele externe, a reușit să luu din nou la lumină, să redevină populară. Confruntarea cu valorii mondiale consacrate a obligat artiștii

români să ridice ștacheta calității muncii lor și a prolifera noi valori. Condeie noi, acide, încă necunoscute, s-au alăturat celorlalți combatanți, împărțind cu aceștia neașteptat de multe distincții.

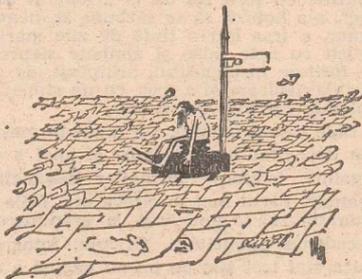
4. Așa cum după Brâncuși în sculptură nu s-a mai ivit nimic revoluționar, după Steinberg — și el pornit de pe melezagurile noastre, — nici în caricatură n-a mai apărut nimic substanțial în concepția despre caricatură. Acum, la noi ca de altfel și în alte părți ale lumii, e caracteristic efortul de diferențiere, de conturare cît mai personală a fiecărui artist. Desenul tinde să-și nuanțeze mai rafinat sensurile, să-și îmbunătățească simțitor aspectul plastic. Avem astfel artiști exigenți ca M. Stănescu cu lucrările satirice de o gravitate goyescă, un M. Boacă a cărui grafie vibrată, sensibilă, poartă un miez plin de semnificații, un O. Bour cu ciudatul său personaj îmbrăcat într-o linie elegantă, pe care îl mimetizează în infinitele ipostaze ale strîmbătății omenești. Și încă mulți alții, care fiecare și-au creat o lume a lor de forme, linii și concepții, întărind prin prezența lor grupul caricaturistilor români care merită o atenție mai asiduă pentru ajutorul pe care îl pot da în greaua operație de eradicare a vechilor deprinderi.

Niculae Claudiu

1. Chiar, de ce oi face-o?... Și încă de 20 de ani.

2. În cataloagele expozițiilor din țară și mai ales, din străinătate. Aș vrea să public și în presă, cu condiția să fiu respectat mai mult ca om și ca artist.

3. Oricum, mai bine și mai mult ca în urmă

cu 10—15 ani. Din nefericire, diminuarea existenței caricaturii în cotidian a propul-sat-o pe scaunul rudei sărace în familia graficii.

4. Bănănuind că e vorba de sensurile caricaturii românești — ca desen, pe de o parte, și ca tip de umor, pe de alta — consider pe maestrul CIK și pe BOUR fără a mă putea abține să nu prevăd un notabil viitor lui BOACA și lui ION BARBU.

(Va urma)
Anchetă realizată de
ION PREDOȘANU
TUDOR OCTAVIAN

Visînd, la porțile facultății...

1946: în urma meningitei, rămîne orb-surd-mut; 1946—1955: trăiește izolat, îngrijit de bunică, la Borcea—Ialomița. Existența sa se reduce la cele mai elementare acte biologice; 1955: începe umanizarea; 1956: se declanșează lupta pentru demutizare. Are 12 ani și pronunță primul cuvînt: apă; 1962: după 7 ani de luptă dramatică, încheie cu succes primele 4 clase primare; 1967: pentru prima oară un orb-surd din România e declarat absolvent al școlii generale. Cîteva zile mai târziu, în urma unui greu și riguros examen de admitere devine licean. Cunoaște lumea cu o sete ieșită din comun. Citește absolut tot ce găsește transcris în Braille, colindă țara, vizitează monumente ale naturii, ale culturii și istoriei patriei. La invitația acad. Petăr Guberina, timp de o lună de zile este oaspete al Universității din Zagreb. Învață cu o pasiune rară. Visează că într-o bună zi, după ce-și va lua bacalaureatul, va deveni student...

...E toamnă tirzie. Curînd va ninge. Vasile are 29 de ani. A străbătut cu succes 5 din cei 6 ani ai clasei speciale a Liceului de orbi din Cluj-Napoca, continuînd să învețe cu sete și pasiune de-a dreptul impresionantă. Dorește din tot sufletul să devină om util. Refuză statutul de „întreținut”. Puținele clipe de răgaz le dedică lecturii, scrisului și vizitelor. Scrie poezii. Pe cele mai reușite le publică în revista școlii. Scrie și articole. Din cînd în cînd le trimite gazetei surzilor, *Viața noastră*, sau gazetei orbilor, *Viața nouă*. Unele, vîd lumina tiparului. Corespondența sa începe să devină tot mai bogată. Pînă acum s-a adunat deja o mică bibliotecă ce conține integral dialogurile lui cu lumea. Cunoaște cu exactitate drama ce a trăit-o. E conștient de efortul țării noastre. Știe că renumita oarbă-surdă din S.U.A., Hellen Keller, a răzbătut pînă la titlul de doctor în științe, grație și posibilităților materiale ale familiei. Știe că tatăl său a fost un om atît de sărac, încît, atunci, în 1946, cînd s-a abătut asupra lui boala care avea să-l lase fără vedere și auz, n-a avut nici strictul de bani pentru a-l transporta la spital. E mîndru însă că familia lui de azi e mult mai numeroasă: e TARA! Și prin toate faptele lui încearcă să aducă tuturor mulțumiri...

Cu ani în urmă, în 1965, unii dintre cei mai buni specialiști ai țării au încercat să-l ajute. La Spitalul „Al. Sahia” din București, doctorul Hociotă i-a spus cu durere că nu se mai poate face nimic. Ceva mai târziu a cerut și ajutorul Spitalului „Coltea”. Academicianul prof. dr. doc. Petre Vancea a avut același răspuns. Rămăsesse însă cu cîteva speranțe, legate de unele căutări ce-și aveau atunci începuturile la Paris. Mai târziu, își legase noi speranțe de excepționale reușite ale dr. Olteanu de la Spitalul militar central. Însoțit de profesorul-diriginte Gheorghe Stancu a făcut și aici o nouă încercare. În cabinetul său au urmat fel de fel de teste. Răspunsurile nu mai lăsuau nici o rază de speranță. Un timp s-a împăcat cu gîndul, dar peste ani, reia dialogul cu medicii pe la care a colindat. Îl interesează totul: ce progrese s-au mai făcut în ORL sau oftalmologie, dacă nu cumva s-a rezolvat problema complicată a chirurgiei urechii interne sau a ochiului. Le scrie cu căldură și așteaptă emoționat ziua cînd i se va spune că totuși știința îi poate veni în ajutor și lui...

Viața școlară se desfășoară normal. În carnetul său de elev domină notele maxime. În fața ultimului an școlar, din 70 de medii a avut doar una de 7,62, cîteva de 8, iar restul numai de 9 și 10!

Și pe măsură ce timpul trece, grijile cresc. Cresc și emoțiile. Din „Știnta tinereții” își transpune în Braille programa de bacalaureat. Clasa „Adamescu” va susține bacalaureatul la Liceul de arte plastice din Cluj-Napoca. Îl vizitează tot mai des și lect. univ. Valer Mare. Temele sînt mereu aceleași: pregătirea exemplară a bacalaureatului. Începe să devină din ce în ce mai realistă și vechea dorință a „admiterii” la facultate. Atenția îi e concentrată în primul rînd spre materiile de bacalaureat: româna, franceza și istoria. La română și franceză, profesorii-nevăzători Valentin Tăutu și Constantin Popescu prelungec orele de curs pînă la lămurirea tuturor problemelor. Același lucru îl face și profesorul de istorie I. V. Pop. Orele de meditație conduse cu pasiune de educatoarea Georgeta Damian devin din ce în ce mai intensive. Dirigintele, profesorul Stancu, vine în ajutorul colegilor săi, asigurînd o comunicare mai rapidă și mai eficientă cu primul elev orb-surd din țara noastră ajuns în pragul examenului de bacalaureat...

25 mai 1973. E o zi frumoasă dar plină de griji și emoții pentru el. Emoțiile începuseră de fapt de ieri, cînd își procurase cîteva buchete de flori. Era ultima zi de școală și trebuia să se despărță de profesorii săi care cu multă dragoste îl ajutaseră să străbată trepte negîndite cîndva. Seara adormise greu. Se gîndise mult timp cum să procedeze...

...E ora 8 dimineața. Așteaptă emoționat sosirea pentru ultima oară a profesorilor săi. După 18 ani de școală a venit și momentul despărțirii. Simte un gîl în suflet. Simte soneria, apoi, la scurt timp, „aude” pașii apăsați ai profesorului Tăutu. Se ridică, salută respectuos, apoi începe ora. Nu se mai predă nimic. Se discută despre examenul de bacalaureat, despre viață. Și timpul se scurge. Își pipăie ceasul Braille. Mai sînt cîteva minute. Pentru prima oară se ridică neinvitat, oferînd profesorului său un buchet de flori. Cu lacrimi în ochi îl mulțumește pentru munca ce a depus-o, promițîndu-i că se va strădui să aibă peste ani mulțumirea că efortul dascălilor săi n-a fost în zadar. Vin apoi alți profesori. Și gestul se repetă. Ultima oră o are cu dirigintele. Despărțirea aceasta îl întristează totuși cel mai mult. Omul acesta i-a fost totul: și tată, și mamă, și administrator, și sfătuitor, și prieten. Se întreabă mereu cine va mai avea grijă de el, cine îl va mai ajuta așa cum a făcut-o profesorul Stancu. Știe bine că se apropie și ziua pensionării sale. E un motiv în plus de nostalgie pentru elevul Vasile Adamescu... Pe coridor îl as-

tepta bunul lui prieten Dorel Ghemu. Îl îmbrățișează, îl sărută și-i urează succes în viață. Pleacă apoi prin școală, împreună cu ceilalți elevi-orbi, absolvenți, simțînd vibrațiile puternice ale unui cîntec ce străbatea coridoarele școlii. I-l „traduce” Dorel Ghemu. Absolvenții cîntă *Imnul tinereții*...

Se apropie zilele bacalaureatului. Dascăli strîng rîndurile în jurul lui Vasile. Ici-colo începe să se discute despre lipsa de sens a continuării studiilor, ca și-n urmă cu ani cînd visa s-ajungă licean. Afliă despre aceste discuții și se-ntristează. Se pregătește însă în continuare. După cîteva săptămîni, iată-l pe coridoarele Liceului de arte plastice, însoțit de mașina de scris Picht. Profesorul-diriginte e alături de el. Îl încurajează. Începe examenul scris la limba română. În sală se așterne liniștea. Se deschide plicul și peste cîteva minute se anunță subiectele. Vasile e fericit. Nu mai stă pe gînduri nici un moment. Alege *Analiza literară a romanului „Moromeții”*. Îi revin în minte zilele însorite ale vacanței de la Silistea, cînd a cunoscut-o chiar și pe mama scriitorului Marin Preda, pe sora și cumnatul lui. E stăpîn pe el. Scrie aproape fără întrerupere. Și scrie bine. La ieșire discută și cu profesorul său, Valentin Tăutu. E și el multumit. Așteaptă începutul „oralului”. „Trage” un bilet scris în Braille. La primul punct, *Tiganiada*. Al doilea, o analiză gramaticală. Își notează ideile principale, în Braille, pe o placă de scris, apoi anunță că poate să răspundă. Comisia, prezidată de conf. univ. dr. Maria Nemeș, urmărește cu interes răspunsul. Toți membrii comisiei sînt impresionați. După două zile, alt examen: limba franceză. Are de descris Delta Dunării. Emoția a trecut repede. A rememorat mai întii amintirile culese din cele două vizite făcute în delta împreună cu profesoara Florica Sandu, a „revăzut” stuful, peștii, păsările, vapoarele și apele nesfîrșite și a-nceput să scrie. A doua zi „oralul”: Opera literară a lui H. Barbusse și de tradus o frază din limba română în franceză. Și din nou comisia rămîne impresionată. Peste cîteva zile, ultima probă a bacalaureatului: examenul oral la istoria României. Îi vine un subiect drag: Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan din 1784. E prezent în comisie și profesorul său, I. V. Pop. Răspunde din nou bine, obținînd media 10...

Cu media generală 9,33, Vasile Adamescu devine primul orb-surd din țara noastră care trecea examenul de bacalaureat. Și se visa la porțile facultății. De 2—3 ani, încurajat de cei mai apropiați oameni de el — profesorul-diriginte Gheorghe Stancu, educatoarea Georgeta Damian și lectorul universitar Valer Mare, de la Universitate — își stabilise un program special de pregătire. Răstimpul pînă la „admitere” era destul de scurt. Opiniile potrivnice continuării studiilor se amplificau. Unii anticipau chiar respingerea sa pe motive medicale...

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

N.R. ● Din toată țara sosesc pe adresa redacției scrisori și primim telefoane prin care se solicită adresa eroului serialului nostru. „Povestea unei performanțe umane”. Numeroși oameni vor să-i vină în ajutor, încercînd să-i construiască aparate spre a-l ajuta în orientarea spațială sau în comunicarea cu văzătorii. Am aflat cu emoție că studenții de la Facultatea de electrotehnică din Cluj-Napoca au format un cerc de electronică, special pentru a-i veni în ajutor lui Vasile Adamescu. De asemenea, am fost informați că în numeroase școli din țară cazul a devenit subiect permanent de discuție în orele de dirigîntie. Mulți cititori doresc să-i scrie. Pentru toți cei interesați, oferim adresa: Vasile Adamescu, str. Reșița 3, ap. 8, 3400 Cluj-Napoca.

● Informăm cititorii noștri că acest serial se va încheia cu un amplu interviu, alcătuit pe baza întrebărilor cititorilor noștri. În acest sens, așteptăm întrebările dv. pînă în ziua de 10 martie a.c., rugîndu-vă a menționa pe plic: pentru serialul „Povestea unei performanțe umane”.

Agencia France Presse anunță că S.U.A. au luat hotărârea contingentării importurilor de... cirlige de rufe! Stirea, cit se poate de serioasă, dată publicității de prestigioasa agenție internațională, provoacă nu numai zimbete malicioase, ci și o firească surprindere. De ce? Este oare vorba de unul din produsele care amenință puternica economie americană? Paza bună trece...? O nouă stavilă născută peste noapte din arsenalul, se pare inepuizabil, al politicii protectioniste? Procedul în sine poate fi ușor explicat din punctul de vedere al științelor economice. Surprinde însă faptul că bariera s-a lăsat în fața „invaziei” unor produse cit se poate de inofensive. Sau oare nu putem sesiza noi implicațiile nefaste ale importului de cirlige de rufe asupra producătorilor și comercianților de asemenea casnice produse?

Dincolo de zimbete, dincolo de o justificată ironie, se impune însă să privim cu circumspecție și îngrijorare o atare măsură, care se adaugă multor altora cu un continut cit se poate de serios, îndreptate, în marea lor majoritate, împotriva exporturilor țărilor în curs de dezvoltare. Existența unei inextricabile țesături de practici restrictive îndreptătește constatarea că țările occidentale, sub presiunea fenomenelor recesioniste, s-au angajat pe panta politicii protectioniste, în speranța că aruncind asupra altora efectele crizei, vor putea ieși ele însele la liman.

Este și acesta un mod de a întimpii noua ordine economică. Un nou stil de a „favoriza” restructurarea unor anacronice relații economice. Nu demult, doar în decembrie 1978, în Comunicatul final al sesiunii ministeriale a Consiliului NATO (care, printre altele, a hotărât majorarea fondurilor destinate înarmării aliaților — noi pași spre noua ordine, nu?) se aprecia că „țările membre au întreprins eforturi energetice pentru a se ajunge la o ordine economică mondială mai echitabilă, precum și la un sistem mondial de schimburi și de relații mai bine asigurate. Aceste eforturi continuă”. Probabil că este vorba de o ordine în cadrul alianței nord-atlantice, pentru că altfel, aceste eforturi ar fi trebuit să fie resimțite și de alții, eventual de țările în curs de dezvoltare. Și

cum doar astfel de „eforturi” transpar din „războiul cirligelor”, semnalul de alarmă trebuie să rămână cuplat. La ora actuală se evidențiază, mai mult ca oricând, necesitatea de a se întreprinde măsuri hotărâte pentru eliminarea barierelor artificiale, a oricăror discriminări tarifare și netarifare, pentru așezarea pe baze stabile a relațiilor valutare financiare, pentru statornicirea unor cursuri de schimb reale, fundamentate economic. O atare modificare a impietritelor structuri economice mondiale se impune cu stringență, și asta nu numai pentru a veni în sprijinul țărilor în curs de dezvoltare. Decalajele existente

le industrializate consumă 90 la sută din producția de minereuri și, în general, folosesc de 20 de ori mai multe resurse pe locuitor decât țările sărace? Cind pentru jumătate din țările în curs de dezvoltare 50 la sută din încasările comerțului exterior provin din vânzarea unei singure materii prime? Bizară „concuranță”. Ei bine, în contextul unei asemenea realități nu este posibilă o interdependență adevărată, care să semnifice o cooperare internațională de egal la egal. Noua ordine economică internațională nu va putea fi stabilită doar de țările în curs de dezvoltare și numai în interiorul lor. Apare cu atât mai nejustificată afirmația economistului canadian R. Preiswerk făcută în „Etudes Internationales”, „noua ordine este o noțiune totală extraverșită, care presupune intensificarea schimburilor, accelerarea transferului de tehnologie, creșterea ajutorului financiar și a asistenței tehnice. Deci toate măsurile de „ameliorare” cerute de lumea a treia referitoare la organizarea economiei mondiale sînt îndreptate spre o mai puternică integrare a țărilor în cauză în siste-

mul actual...”. Și atunci unde-i noua ordine? Dacă-i așa, cine se teme de noua ordine economică internațională?

Specialistul în cauză „uită” (?) că instaurarea unei noi ordini economice internaționale incumbă, în primul rînd, o restructurare a relațiilor politice, lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, înlocuirea relațiilor de inechitate, asuprire și exploatare cu relații bazate pe respectul independenței și suveranității naționale, pe deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, pe neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc. O asemenea interpretare — reiese clar că potrivit ei, țările în curs de dezvoltare ar cere pomană de la „surorile” lor mai bine înzestrate — este lipsită de orice credibilitate. Ceea ce n-a sesizat sau n-a vrut să sesizeze „expertul” este faptul că „noua ordine trebuie să constituie o alternativă cu adevărat înnoitoare, o schimbare a conținutului relațiilor internaționale și nu o modificare a învelisului lor, chiar dacă acesta ar fi de aur”.

De ce această expresie, prin implicațiile sale precizate sau subînțelese, trezeste fenomene de respingere? Sînt foarte mulți care se declară mulțumiți cu actuala stare de lucruri. Pe aceștia orice încercare de modificare a structurilor anchilozate ale economiei mondiale îi face să vadă doar o diminuare a privilegiilor dobîndite sau moștenite și care de prea multă vreme mutesc avuții inestimabile. E firesc ca uriasele conglomerate transnaționale, care dețin 1/3 din comerțul mondial, și întrec cu valoarea vânzărilor lor de două ori produsul național brut și de peste 12 ori exportul țărilor în curs de dezvoltare, să manifeste reticență la cea mai mică schimbare. E firesc doar din punctul lor de vedere, punct în jurul căruia gravitează cifre de afaceri cu multe zerouri. Și atunci, cine se teme de noua ordine?

Oare bietele cirlige de rufe pot „ciupi” atât de mult din veniturile companiilor occidentale încît să constituie un real pericol?

IOAN ROȘCA ■

„Războiul cirligelor” sau cine se teme de... noua ordine?

reprezintă factori de îngustare a pieței mondiale, avînd consecințe pe linia reducerii posibilităților de dezvoltare și a țărilor industrializate. Un studiu al GATT este deosebit de sugestiv în ce privește restringerea volumului comerțului cu produse industriale între Nord și Sud. În perioada 1963—1975 importurile de asemenea produse ale unor țări occidentale din alte țări ale Europei vestice au crescut cu 130 miliarde dolari. În schimb, importurile țărilor în curs de dezvoltare din aceeași zonă au sporit doar cu 7,5 miliarde dolari. Oare să nu fi avut acestea din urmă nevoie de articolele industriale ale țărilor dezvoltate? Semnificația reală a acestor cifre? Reducerea puterii de cumpărare a țărilor „lunii a treia” ca o consecință a îngustării posibilităților lor de export în țările capitaliste, aceasta fiind principala lor sursă de fonduri valutare. Și de aici pînă la restrîngerea programelor interne de dezvoltare din cauza insuficienței mijloacelor de plată pentru mașini și utilaje — cu toate implicațiile lor nefaste — nu este decît un pas. Situația, departe de a conveni țărilor în curs de dez-

voltare, este de natură să provoace multe neplăceri producătorilor de tehnologie. Încă o dată, interdependența comercială își evidențiază caracterul asimetric. Piața mondială este „organizată” de așa manieră încît asigură anumitor forțe economice o poziție dominantă, punînd țările în curs de dezvoltare într-o situație de dependență. Economia mondială interdependentă nu se poate realiza într-o situație în care țările industrializate doresc să-și păstreze un excedent permanent al exporturilor, protejînd în același timp sectoarele lor naționale contra concurenței. Sărăcii la concurență cu bozgații? Relația este neconformă realității. Cînd țări-

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Abajur de martie

E 1 martie, iubit, și toate vestele proaste, și crede-mă că am vestii proaste pentru tine. Le abrog și le dau la vrăbiile, vrăbiile care au trecut cu bine iarna, pentru a-ti spune că azi nu am concluzii și nu mă tem de idilism. Tot anul ne temem de idilism, să nu fim prea veseli, să nu fim prea vioi, să nu fim prea optimiști, să echilibrăm răul cu binele, răul cu sinele, răul cu șinele și din toate astea lese acea luciditate binecuvîntată și morocănoasă cu care azi, 1 martie, nu avem ce face. Vino să bem o bere pe marginea lacului, vino să-ți dau o șarlotă la „Tosca”, vino să vedem un film prost în care cei doi nu știu să se sărute, vino să-ți potrivesc un pantof pe picioru-ți desuet la magazinul numit Încălțăminte, vino să-ți dau o cafea la Foisor, vino prin parc să te dau în leagăn, te temi, te temi, totem al logicii, al seriozității și al banului bine chibzuit, nu am decît o singură ipoteză: nu voi renunța la a fi jovial și lipsit de solemnitate, prin oricîte vînturi și băltoace as trece, oricîtă metafizică as pierde, oricîte sărutări as pierde, și dac-ai venit cu mine la Cocorul, îți comunic, dar numai la raionul de lenjerie, cea mai veselă veste — am de gînd să mă suport, am de gînd să ajung la un înalt grad de pace cu mine, mă voi suporta — așa cum sînt — nu voi fi tanc, nu voi fi ceas, nu voi fi matematician, nu voi fi pașă, nu voi fi miliardar, nu voi fi nemernic, nu voi fi pastă de dinți, nu voi porunci și nu voi umili și niciodată nu-l voi opune pe Beethoven lui Fred Astaire, doar astfel m-as sinucide, dacă as accepta o incompatibilitate între Beethoven și Fred Astaire, steril as fi, trist as muri, cumpără-ți acești cercei, spinzură-te calm cu el, mai la această cămasă de noapte, exact, mai am 10 lei, bani buni, cumpără-ți de la cărți cu preț redus Sei Soganon, cea care a putut scrie, în anul 1000, atît, într-o singură frază: „Raiul. Drumul corăbiilor. Ibovnicii”. Și pe urmă, acasă, conform epitafului, îți voi sta abajur, Noaptea, tirziu, te voi trezi să-ți spun, sintetizîndu-mi destinul, că sînt cîteva triburi în Australia care, la moartea cite unuia dintre ei, în semn de doliu, suprimă cite un cuvînt din vocabularul lor. Măcar în prima noapte a idelului, martie, vei înțelege că orice om e un neologism care moare ca orice cercel la urechea lumii?

RADU COSAȘU ■

Despre doctorul Florea Dinu se vorbește și în Grecia!

Cu o oarecare întîrziere ne-a căzut în mînă ziarul grec „Makedonia” din 29 septembrie 1978. Spre surprinderea și spre bucuria noastră, pe pagina a doua a publicației respective, am găsit un amplu articol referitor la activitatea doctorului Florea Dinu din Cîmpina, ale cărui descrieri revista „Flacăra” le-a înfățișat în repetate rînduri. Neputînd reproduce în întregime textul din „Makedonia”, din motive de spațiu, iată cîteva fragmente mai importante:

„În România au fost inventate de către medicul Florea Dinu, soția sa, Elena Dinu, farmacistă, și tehnicianul Ion Misiricov de la Centrul de cercetări stomatologice din Cîmpina, o serie de aparate noi cu multiple funcțiuni pentru diagnoza, prevenirea, anestezia și vindecarea afecțiunilor bucale. Primul aparat din această serie a fost deja introdus experimental în cîteva clinici universitare și spitale din România. El este rodul unei munci

de peste zece ani, dar mai ales al unei concepții originale despre rolul celulelor nervoase într-o serie de maladii ale gurii. Doctorul Dinu, în vîrstă de 40 de ani, a pornit de la un studiu de bază referitor la structura celulei... A descoperit dentina, a analizat-o la microscopul electronic, a făcut mai multe teste, reușind astfel să descopere prezența unor fibre nervoase în smalțul dinților. Rezultatele cercetărilor sale au fost prezentate la Congresele internaționale de la București (1974), Sofia (1975) și Atena (1976).”

După ce face referiri de amănunt la latura de cercetare a colectivului condus de dr. Florea Dinu, dovadă a interesului de care se bucură activitatea medicului din Cîmpina în Grecia, ziarul descrie în continuare aparatul electronic pus la punct de specialistul român:

„Acest aparat are mărimea a două cărți suprapuse. El poate produce, după necesități, o gamă diversă de vibrații, care

sînt transmise la doi electrozi. Bolnavul ține unul în mîna sa, în timp ce celălalt este plasat de medic după o tehnologie anume. Nici o durere, nici o injecție, nimic. Potrivit modului în care sînt produse vibrațiile, aparatul poate intensifica sau calma excitarea nervilor. În acest ultim caz, aparatul înlocuiește neplăcuta injecție de anestezie, iar extracția dentară are loc dincolo de orice durere. Dar aparatul are și o funcțiune terapeutică. Prin excitarea biocurenților oricărei celule, inclusiv a celulei nervoase, el contribuie la restabilirea circuitului legăturilor întrerupte. Astfel, biotrofia celulei este restabilită și celula reîncepe să funcționeze. Același aparat poate restabili funcționarea normală a nervului, care produce descărcări necontrolate la punctul legăturii, provocînd astfel tulburări de tipul nevralgiei nervului trigemen.”

În încheiere, articolul notează: „Continuarea cercetărilor l-a condus pe doctorul Dinu și pe soția sa la prepararea unui ser, „Efdinogen”, care are efecte bioexcitante. Serul acesta, un produs pur biologic, extras din anumite organe de animale, este administrat prin injecții și ajută celula bolnavă să se refacă cu o viteză de 20 de ori mai mare în comparație cu alte tratamente. Acest reinnoitor al celulelor (care nu are efecte toxice sau secundare) acționează într-un mod foarte eficient în vindecarea paradontozei, oricît de gravă ar fi ea, precum și în alte maladii stomatodentare.”

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

PRIMA PAGINĂ

Fernando Griggio și-a încasat drepturile după grave emoții care nu pot fi echivalate în bani. Totuși polița de asigurare, avînd un șir fermecător de zerouri, l-a scutit de grija zilei de mîine, ba chiar mult mai mult. Lovitura în apartamentul bijutierului padovan Griggio s-a dat cum se dă în Italia de cîțiva ani încoace; în stil american, avînd în plus o impetuoșitate tipic peninsulară. Răufăcătorii au intrat în casă în timp ce bijutierul admira cu întreaga familie peripețiile TV ale unui hoț simpatic. Hoții ceilalți, în carne și oase, au operat pe fundalul împuscăturilor din televizor și au șters-o cu o pradă de 16 milioane de dolari... Întimplarea s-a lăfăit în descrieri dramatice pe prima pagină a ziarelor, în mod evident din cauza marelui număr de dolari comprimați în mărfuri atît de discrete.

Numărul „loviturilor” obișnuite nu mai interesează pe nimeni în Italia din cauza lipsei de răbdare în efectuarea unor asemenea sondaje Rămîn deci fascinante marile atacuri care, la rîndul lor, au o frecvență atît de susținută încît experții criminaliști apelează obsesiv la imaginea ultimelor zile ale orașului Pompei...

Printr-o normală coincidență, explica-

bilă prin ritmul de evoluție al criminalității în lumea occidentală, în ziua atacului din Padova, de partea cealaltă a oceanului „făcea pagina întâi” în Raleigh (Carolina de Nord) „afacerea uraniului”. Era vorba tot de un furt, dar nu de bijuterii, ci de... uraniu.

David Dale, personajul principal al straniei întîmplări, afectat profund de un conflict cu șefii săi de la „General Electric”, s-a hotărît să se răzbune și, neavînd umor, a tras într-o țîntă de zile mari. A reușit cu acte false și zimbete sigure să se fofileze în depozitul, arhipăzit, de materiale nucleare și a scos, cu un stupefiant aplomb, rezerva de uraniu.

Dale a luat balotul, l-a urcat în mașină, l-a depozitat pe un cîmp și apoi a dat, săgălnic, telefon patronilor deschizînd... „șahul”. Făcut mat în cîteva ore, Dale are acum timp să se gîndească la grandoarea și decadența publicității. Oricum, fotografia lui a stat trei zile pe prima pagină a ziarelor, fiind, pe rînd, grav înjurat pentru inconștiență și discret admirat pentru năstrușnicie...

Locul lui Dale a fost luat, imediat, de Jimmy Gordon care a lăsat cu gura căscată „Academia americană de științe criminalistice” organizată în Atlanta. În cadrul acestei severe reuniuni fabricanții aferenți s-au prezentat cu o expoziție ultramodernă și ultrasofisticată de materiale antifurt reprezentînd, în marea majoritate, curse perfide și apăratură de

urmărire. Gordon a intrat în expoziție, s-a plasat în spatele unei teighele și a început să vocifereze înșinuant ca un comerciant dornic să-și vîndă marfa. În fața unui inspector de poliție a demontat la prima vedere o cursă în care ar fi trebuit să-și prindă degetele cei mai cultivăți infractori din Statele Unite, l-a explicat și lăudat calitățile, a montat-o la loc și a vîndut-o inspectorului aiurit de admirație. Apoi a subtilizat alte cîteva asemenea invenții de ultimă oră și a dispărut cu o amabilitate reținută.

Firma „Howell Many Co”, în numele căreia s-a realizat lovitura, a dat cu delicatețe și interes un anunț în presă solicitîndu-i serviciile și apreciîndu-l ca un expert cu totul leșit din comun. Gordon, pe muchie de cuțit să-și schimbe garderoba, a acceptat — culmea! — oferta, ba chiar a dat un interviu în care a precizat negru pe alb că mai are încă de învățat, compania cu pricina asigurîndu-l un oportun stagiu de specializare...

Cînd hoții sînt angajați de firme producătoare de mașini și mașinuțe antifurt și dau interviuri dragălașe despre avaturile meseriei, ciclul moral se închide etanș spre lauda productivității în materie de o parte și de alta a baricadei care are pe muchie uraniu și bijuterii și tot ce este atît de necesar prin casele oamenilor...

RADU BUDEANU ■

Mediterana — o componentă de seamă a securității și cooperării europene

Începând cu 13 februarie a.c. La Valetta, capitala Maltei, găzduiește, timp de șase săptămâni, o importantă reuniune a celor 35 de țări participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. Aceasta este ultima din seria celor trei întâlniri multilaterale (Bonn, Montreux, La Valetta) programate prin documentul final al reuniunii de la Belgrad (1978) și care au darul să dea permanență dialogului european în intervalul care premerge un moment deosebit de important al activităților pe linia C.S.C.E. — reuniunea ce va avea loc în 1980, la Madrid.

Potrivit mandatului convenit anul trecut la reuniunea de la Belgrad, actuala întâlnire de la La Valetta își propune să examineze și să rețină idei, sugestii și propuneri privind posibilitățile și căile de promovare a unor acțiuni de cooperare economică, științifică și culturală în bazinul Mării Mediterane, zonă de intersecție a trei fascinante civilizații: europeană, africană și asiatică.

Particularitatea reuniunii este dată de faptul că la lucrările ei au fost invitate să participe și țările mediteraneene nesemnate ale Actului final de la Helsinki: Algeria, Egipt, Israel, Liban, Libia, Maroc, Siria și Tunisia. Au fost invitați, de asemenea, reprezentanți ai Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, ai UNESCO și Programului Națiunilor Unite pentru Mediul Inconjurător.

Actuala reuniune de la La Valetta nu este o întâlnire în sine, în cadrul căreia se discută, pur și simplu, o problemă specifică și limitată; ea este și trebuie să însemne o componentă a procesului mai larg de edificare a securității și cooperării în Europa, de înfăptuire a angajamentelor pe care

și le-au asumat statele semnate ale Actului final de la Helsinki. Ea se înscrie, ca și cele care au precedat-o la Bonn (pregătirea unui forum privind cooperarea științifică) și Montreux (elaborarea unei metode de reglementare pașnică a diferendelor în Europa) în suita reuniunilor destinate să promoveze procesul cooperării multilaterale amorsat de C.S.C.E. Rezultatele reuniunii de la La Valetta trebuie să se implice ca o contribuție concretă procesului de destindere, înțelegere și cooperare, trebuie să servească bunei pregătiri a reuniunii programate pentru anul viitor la Madrid.

Convocarea și desfășurarea lucrărilor demonstrează în modul cel mai elocvent cât de intime sînt securitatea și cooperarea în Europa cu problemele zonei mediteraneene în ansamblul ei.

Cooperarea economică, științifică și culturală în regiunea Mediteranei, oricît am încerca s-o delimităm, nu poate rămîne extrasă problematicii politice și militare, nu poate fi înfăptuită în mod corespunzător și cu participarea tuturor, atîta vreme cît în zona în cauză persistă încordarea și starea conflictuală. Situația din zonă (indeosebi conflictul din Orientul Mijlociu) implică și interesele internaționale și interesele contradictorii nu pot să nu se reflecte în lucrările reuniunii, să nu impiezeze asupra rezultatelor ei. Această realitate confirmă fără putință de tăgadă poziția României privind necesitatea reglementării pe cale politică, prin negocieri între părțile interesate, a tuturor diferendelor, conflictelor și focarelor de război, întrucît pacea a fost și rămîne, dintotdeauna și pretutindeni, condiția esențială a unei reale înțelegeri și a unei adevărate cooperări între state.

Țările mediteraneene — semnate și nesemnate ale Actului final — ca și cele învecinate zonei manifestă de mai mult timp interes pentru colaborarea în domeniul energiei, agriculturii, mediului inconjurător, transporturilor, arheologiei, educației, informației, seismicității, turismului etc. Acum, reuniunea se află în plină examinare a diferitelor propuneri prezentate de unele țări participante, precum și de organizațiile internaționale menționate, urmînd ca documentul ei final să însereze recomandări și propuneri care să fie transmise spre analiză guvernelor țărilor participante și în legătură cu care să se ia decizii concrete de înfăptuire, în 1980, la Madrid.

Fidelă concepției sale privind rolul și importanța dimensiunii mediteraneene a securității și cooperării în Europa, România și-a adus o contribuție activă, în toate etapele C.S.C.E., la elaborarea și adoptarea prevederilor privind Mediterana. Aititudine de principiu, bunele relații cu toate statele bazinului Mediteranei, materializate în importante acțiuni de cooperare și frecvente întâlniri ale secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu conducătorii politici ai țărilor din această zonă, fac ca România să participe la reuniunea de la La Valetta cu dorința de a-și aduce întreaga sa contribuție la reușita acesteia. Condițiile succesului așteptat rezidă în respectarea procedurilor și spiritului C.S.C.E., în conlucrarea fructuoasă a tuturor delegațiilor, în examinarea atentă a propunerilor și sugestiilor tuturor, și, în sfîrșit, sau înainte de toate, în voința politică de a stabili și înfăptui acțiuni concrete de cooperare care să favorizeze transformarea Mediteranei într-o zonă a păcii, a bunei vecinătăți și a cooperării.

D. ANINOIU ■

Ah, ce boală minunată!

Doctore, sînt bolnav! De obicei, aceste cuvinte rostite cu glas pierit și privire rugătoare atrag după ele un întreg cortegiu de neplăceri. Dureri, tablete, casele, febră, injecții, operații și cite altele îl pîndesc pe bietul bolnav în drumul său spre vindecare.

Un medic american a descoperit o categorie de bolnavi — foarte rară, ce-i drept — a căror „nefericită” maladie duce la... longevitate. Ciudata dar binecuvîntată boală — în cel mai pur sens hipocratic al cuvîntului — crește durata vieții la femei cu 12 ani iar la bărbați, din păcate, numai cu 9! Care ar fi explicația neobișnuitului fenomen? În singe, lipidele se combină cu proteinele pentru a da lipoproteine. În anumite cazuri, amalgamul greșit preparat de organism poate conține prea multe lipoproteine beta și prea puține alfa. Ceea ce înseamnă o predispoziție serioasă spre bolile coronariene. În situația inversă — exces de lipoproteine alfa —

apare o boală genetică al cărei efect, salutar, este creșterea duratei vieții. Binefacerea „minunată” maladii se răsfîrîng și asupra urmașilor, a căror viață se prelungește cu 5 pînă la 7 ani!

Acesta să fie secretul vieții matusaleme, se întreabă specialistul american? Cum s-ar putea „molipsi” oamenii de această boală. Întrebăm noi, singura dealfel care nu este dușmanul vieții? Iar dacă, pînă una alta, soluția nu există, atunci ce s-ar putea întreprinde pentru a prelungești durată medie a vieții în anumite zone ale globului unde nici măcar speranța de viață nu depășește 40 de ani? Este greu de crezut că o operație de inginerie genetică reușită, soldată adică cu un exces de lipoproteine alfa, ar avea vreun rost atîta vreme cît unele organisme umane nu primesc proteine și lipide decât pe sponci. Peste un miliard de oameni cîștigă doar 0,54 dolari pe zi, neputîndu-și asigura nici măcar ratia zilnică de supraviețuire. Și, în aceste condiții, ne întrebăm dacă ar fi indicată o mutație genetică care să mai adauge cîțiva ani infometatei peste cei 40. Mult mai necesar ar fi mutațiile de cu totul altă natură. Economice și sociale. Pentru că organismul

uman, oricît de predispus ar fi la vîrste biblice, fără hrană clachează. În fond, problema nici nu este atât de insolubilă. Se estimează că 50 de miliarde dolari investiți anual în statele în curs de dezvoltare ar atenua sensibil această stare de lucruri. S-ar reduce astfel decalajele care persistă și se adîncesc an de an. Aici ar trebui o mutație. Care nu se poate produce în laborator. Laboratorul, un laborator fără uși și ferestre, fără pereți și tavan, fără aparatură sofisticată, este lumea în care trăim, lumea aceasta a noastră pe care o iubim și pe care vrem s-o ucidem, lumea în care lipidele și proteinele ar prisosi dacă nu ar avea prioritate trinitrotoluenul și multiplii săi destructivi, care înghit anual 400 miliarde dolari. Nu s-ar putea produce o mutație în destinația acestor sume? O operație de inginerie social-economică pentru succesul căreia n-ar fi nevoie de cercetări științifice îndelungate, deoarece, în acest caz, se știe prea bine ce trebuie făcut: o „deturare” a fondurilor dinspre arme și moarte spre hrană și viață!

Doctore, sînt bolnav! Mă poți oare lecu?

R. MIHAI ■

La Londra:

„Aurul din Eldorado”

La un deceniu sau două după descoperirea, în 1492, de către Cristofor Columb a Lumii Noi, în Europa au început să parvină știri din America despre cantitățile incredibile de aur folosite de popoarele amerindiene în cursul diferitelor ceremonii religioase, precum și în viața de toate zilele. Pas cu pas a luat naștere legenda lui Eldorado (regele de aur, conducător mitic al unui oraș ce ar tăinau comori fabuloase). În consecință, numeroase grupuri de aventurieri spanioli, contaminați de febra „metalului galben”, au pornit în căutarea, ce se va dovedi fără de sfîrșit, a mult visatului „Regat al aurului”. În decursul timpului s-a încercat să se facă diferite localizări pentru „Țara regelui de aur”. Cea mai atrăgătoare dintre ele plasează locul descris de legendă în regiunea lacului sacru Guatavita, situat la mare altitudine în Anzii din Columbia. Pe aceste meleaguri, în timpurile străvechi, omul desemnat să devină rege al tribului din zonă era despuat de îmbrăcăminte, pentru ca apoi corpul său să fie acoperit cu o pulbere fină de aur. Împreună cu însoțitorii de rang înalt se îndreptau conform tradiției, în sunetele muzicii trompetelor, fluierelor și altor instrumente minuite de indigenii adunați în număr mare pe malul lacului, pe o plută, încărcată cu daruri de preț, spre centrul oglinzii de apă. Aici, în mijlocul unei tăceri absolute, „omul de aur” arunca, în cursul unei ceremonii, întreaga bogăție amintită în mijlocul lacului. Apoi, pe măsură ce plută se apropia de țărm, începeau din nou strigătele, muzica, dansurile. Ca urmare a îndeplinirii acestui ritual, „omul de aur” era recunoscut ca stăpîn și rege. Căutătorii de „metal galben” împinși de lăcomie au efectuat nu-

meroase scufundări, secătînd, în cele din urmă, lacul prin scoaterea apei printr-un canal subteran. Dar, stupoare. Ei au dat peste un strat gros de mil, ce în ziua următoare s-a solidificat la soare. O serie de obiecte prețioase au fost, în pofida condițiilor vitrege, recuperate din adîncurile Guatavitei, la cercetări participînd și compania engleză „Contractors Ltd.”, care a abandonat însă operațiile în 1929. Articolelor descoperite în acest lac li se adaugă alte piese de mare valoare găsite în diverse zone ale Columbiei.

O parte din aceste obiecte de preț pot fi admirate în cadrul unei expoziții inedite, deschisă în capitala Marii Britanii, la Burlington House, sediul Academiei de artă regală, care poartă semnificativă denumire „Aurul din Eldorado”. Cele 500 de obiecte prezentate impresionează pe vizitatorii londonezi prin delicatețea, frumusețea și virtuozitatea tehnică a execuției lor, iar unele din ele, prin concepția lor modernă. Din aceste piese — executate înainte de apariția conchistadorilor în Lumea Nouă, în decursul unei perioade de o mie de ani — unele din-

în fotografie este înfățișată o mască amerindiană din regiunea columbiană Tierradentro, confecționată din tumbaga (aliaj format din aur, cupru și argint), reprezentativă pentru arta prelucrării în relief a metalelor prețioase de către vechii locuitori ai Americii.

tre expozate datînd din 300 î.e.n. —, 400 provin de la „Museo del Oro” din Bogota, capitala Columbiei, iar celelalte au fost împrumutate de la renumitul „British Museum” și diferite colecții din Anglia, Spania, precum și din alte regiuni ale lumii. În cadrul expoziției — ce rămîne deschisă pînă în 18 martie — este înfățișată, prin grafice și schițe, tehnologia sofisticată de prelucrare a aurului tolosită de amerindienii precolumbieni. De remarcat că deși nu puteau topi platina, ei amestecau particule fine conținînd acest metal în aurul topit pentru a-i da celui din urmă o tentă albă. Indigenii Americii au creat totodată un aliaj denumit tumbaga, format în cea mai mare parte din aur, în combinație cu argint și cupru.

La această expoziție pot fi, de asemenea, admirate articole de ceramică amerindiană, precum și alt material arheologic concludent pentru cunoașterea culturii băștinase din Columbia, a concepției despre viață și moartea vechilor locuitori ai Americii. Cărți provenite de la biblioteca „British Library” descriind expediții spre Lumea Nouă din perioada imediat următoare călătoriilor lui Cristofor Columb, inclusiv volumul lui Sir Walter Raleigh „Descoperirea marelui, bogatului și frumosului imperiu al Guyanei”, publicat în 1596 la Londra, macheta navei amiral a renumitului explorator din Genova — „Santa Maria” —, hărți maritime și instrumente de navigație folosite în acele vremuri, un catalog cuprinzînd citate din cronicile spaniole ce prezintă descoperirile conchistadorilor, lăcomia lor după aur, metodele amerindiene de spălare a nisipului aurifer, munca în mină, prelucrarea aurului și deosebiri regionale în practica mestegurilor, completează această originală expoziție, oferind posibilitatea cunoașterii, prin intermediul artei, a unei lumi fascinante, a unei civilizații care, cu toată trecerea secolelor, își confirmă încă valorile.

TUDOR PRELIPCEANU ■

Mondo umano?

Lăsați-ne laserul!

Citesc undeva că „laserul este: instrumentul orchestră al veacului în care trăim și muncim, lumina care taie pielea și oțelul, masoară spațiul, vindecă oamenii, frezează dinții, citește muzica, vehiculează informația și pregătește fuziunea controlată a atomului”. Dincolo de o posibilă tentă de publicitate este vorba, cred, de o exactă prezentare a celor mai numeroase utilizări ale acestui instrument orchestră al secolului nostru. Citind detaliile, un sentiment de chietudine își găsește locul, el fiind bine și serios susținut. Astfel, aflăm că la începutul lunii noiembrie a anului trecut, la un spital franțuzesc a avut loc o premieră mondială în chirurgia pulmonară: într-o operație de acest gen, chirurgul a folosit un fascicul luminos care a înlocuit cu brio bisturiul în tăierea pielii, în curățirea și închiderea rănii. Un eveniment, un început important și de mare augur pe care-l salutau cu bucurie chiar și necunosătorii într-ale chirurgiei!

Ei, ca și alții, aveau dreptate să facă asemenea spontane gesturi pentru că aproape concomitent cu premiera de mai sus, o societate prezentase și ea o premieră într-un cu totul alt domeniu: înregistrarea textelor. Mai precis, pe un disc de plastic, cu 30 centimetri diametru s-au transpus codificate 500 000 pagini dactilografiate, ceea ce ar echivala cu o enciclopedie în o sută de volume. Pentru a citi paginile pe un aparat de tip electrofon va fi nevoie nu de un ac de safir ci de un fascicul luminos. Nu e cazul să intrăm în detaliile specialiștilor privind natura fotonului, ca ultim element al luminii, așa cum sînt genele în biologie, atomul și electronul în fizică, ci mai curînd să vorbim despre această adevărată domesticire a infinitului mic, așa cum i s-a zis inspirat și care, este cert, a marcat și va marca profund a doua parte a secolului nostru.

Reamintim doar că L.A.S.E.R. reprezintă inițialele unei expresii americane care înseamnă „amplificarea luminii prin emisia stimulată a radiațiilor” iar către 1964 au fost construite primele aparate pe bază de laser. Așadar, de atunci, s-a trecut de la faza experimentală la aplicațiile practice ce s-au dovedit mult mai complicate decît se anticipase. Prima „leșire” în marele public s-a produs în domeniul chirurgiei, mai precis în operațiile retinei, unde finețea instrumentului a fost dublată de înlăturarea oricărui risc de infecție. După recenta premieră privind utilizarea laserului în chirurgia pulmonară, specialiștii au conchis că e vorba de un avantaj de neimaginat, de o precizie extraordinară și că deci proxima „intrare” a sa în cabinetul medicului este redutabilă și salutară!

În domeniul industriei, aceiași specialiști vorbesc de utilizarea laserului cuplat cu un ordinitor în confecționarea instantanee a încălțămîntei. De notat că procedeul este utilizat în tăierea caroseriilor de automobile, de nave și că însuși alcooltestul a apelat promt la serviciile lui. Cu aceleași servicii prompte și ireproșabile s-a măsurat drumul de la Pămînt la Lună cu precizie în centimetri. De asemenea, recurg la ele mașinile și oamenii atunci cînd construiesc drumuri și tunele. Se preconizează înlocuirea firelor telefonice cu laserul, astfel încît 40 000 de comunicații telefonice se vor înregistra pe un filament de cîțiva centimetri în timp ce memoria viitoarelor ordinatoare va funcționa tot pe bază de laser. În muzică, primele electrofoane cu laser sînt gata să iasă din laboratoare. Pînă și unii compozitori folosesc laserul pentru a imagina gigantice feerii ale sunetului, formelor și luminilor. În sfîrșit, în domeniul energiei nucleare se spune că marea reușită va fi fuziunea atomilor de hidrogen și nu fisiunea atomilor de uraniu iar pentru a o realiza este nevoie de o „flacăra” care va fi, cu siguranță, laserul.

Dar iată-ne intrați deja pe un teren delicat. Căci energia nucleară e prea puțin folosită în scopuri nobile și prea mult stocată cu intenții destructive. Pentru că, iată, același infinit mic domesticit a fost folosit într-un război de acum 8-9 ani. Că, azi, el, în scopuri militare, e bun la toate: pentru a distruge sau a repara sateliți și rachete inamice sau orice obiective etc. etc. Aceasta întrucît, așa cum scria cineva, marile invenții au o soartă asemănătoare: protejează și totodată amenință. Și totuși nu s-ar putea imagina — o dată, măcar o dată — una care să protejeze doar? Ce adevărată domesticire ar fi aceasta!

DUMITRU CONSTANTIN ■

LUPTA CU PREJUDECĂȚILE

(Urmare din pag. 1)

— Să știți, profesore, Kozak poate fi agramat dar prost nu e: cum o să vă spună dumneavoastră ce face, din moment ce e descoperirea lui, din moment ce el (și nu numai el) o consideră o descoperire excepțională. Vindecați și dv. câteva din bolile pe care le vindecă acest Kozak și abia așteptăm să vă laudăm în revistă.

— Ia bani de la oameni...

— Oamenii spun că dermatologi la care au fost până acum le-au luat banii și nici nu i-au făcut bine. Kozak, în schimb, și-a procurat medicamentele pe cont propriu și i-a și vindecat. Sigur că nu voi fi niciodată de acord să ia cineva, vorba dermatologului, pielea de pe om, dar sinteti în stare să ducem până la capăt această discuție?

— Domnule, respiră adinc profesorul Colțoiu, în anticamera de la Ministerul Sănătății, unde ne aflăm. Asta nu face nimic!

— Haideți să mergem să vedem și, dacă e așa cum spuneți dumneavoastră, eu scriu în revistă că nu face nimic. Dacă e așa cum spun eu, spuneți dumneavoastră ce credeți.

— Aoleu! Dar, cum îți inchipui așa ceva, păi mă mănincă dermatologii.

— Ori câț ar fi de numeroși respectivii care ar voi să vă certe, sint mai numeroși oamenii care suferă și care vă pot certa pentru prejudecata dumneavoastră.

Am mai încercat în câteva prilejuri să-l conving pe profesorul Alexandru Colțoiu să meargă să vadă

și să cerceteze, cu toate instrumentele de care dispune, adevărul cu privire la Pavel Kozak. Fără efect. Teama de dermatologi se adaugă acestei prejudecăți mutilante pentru un suflet, mai ales când e vorba de un suflet generos. Ce poate ieși de aici? Ce adevăr putem descoperi dacă nu vrem să mergem să căutăm adevărul? Cum putem dormi liniștiți știind că, undeva, aproape de noi, în puterea noastră de-a fi cercetați se află un adevăr care poate fi al nostru, sau al celor cu care sintem în dispută?

Mă aflăm în cabinetul ministrului sănătății, doctorul Eugen Proca, într-o ocazie pe care am mai evocat-o și anume când domnia-sa a luat cunoștință cu ochii proprii, fără prejudecăți, de realizările uimitoare în lupta cu cancerul ale doctorului Mihai Leontopol. Nu mai insist asupra împrejurării, deși cred și acum că, față de rezultatele pe care le-a constatat, conducerea Ministerului Sănătății poate acționa mai eficient și mai grabnic și în această privință, ajutând la elucidarea unei cauze și la prelungirea vieții altor oameni. N-am crezut și nu cred nici acum că e nevoie de o confirmare specială din partea unui om pentru a-i face publice primele opinii în legătură cu o cauză atât de sfântă: apărarea sănătății. Vreau însă aici să insist asupra altui aspect. Tovarășul ministru al sănătății a avut, imediat după aflarea unor adevăruri ale doctorului Mihai Leontopol, o întrebare pe care o punea respectivului, dar pe care, de fapt, o pune și conștiința noastră:

— Dar cei care au fost aici la minister înaintea mea și au văzut aceste radiografii și aceste acte ce-au zis?

— Au refuzat să le vadă, a răspuns doctorul Mihai Leontopol.

Și, pentru că m-am ocupat mult de acest caz, mi-am amintit că într-adevăr aceasta era reacția

predecesorilor doctorului Eugen Proca, în clipa în care exista posibilitatea ca ei să vadă niște rezultate: refuzau pur și simplu să le vadă, spuneau că e imposibil, că e o enormitate, că e o ineptie. Ei, bine, oricâte dezacorduri ar putea exista, cu privire la ritmul de primire a unei noutăți, între un gazetar și o oficialitate medicală, trebuie spus că, totuși, ACUM, sub directa îndrumare a conducerii de partid, sint întreprinși primii pași împotriva unor prejudecăți atât de păgubitoare, lungi perioade.

Dincolo de orice caz concret, mă va preocupa multă vreme (și voi încerca să-l descopăr în toate resorturile lui), acest mecanism formidabil al prejudecății. Cum să facem ca fiecare dintre noi să renunțe la prejudecată și să ia în cercetare realitatea cu ochi proaspeți și cu conștiința că nu e aservit nici unei opinii anterioare?

Și mai întreb: ar mai funcționa această prejudecată și în cazul în care unul dintre cei care o practică n-ar avea încotro și ar trebui, ca o ultimă şansă personală, să încerce a folosi (împotriva bolii unei rude apropiate) rezultatul gândirii și muncii aceluia pe care-l contestă fără să-l cunoască? Profesorul Al. Colțoiu e șeful clinicii la care lucrează doctorul Trifu, singurul medic (dintre cei cuprinși într-un fel sau altul în acțiunea de stabilire a adevărului cu privire la Kozak) care întinză să dea niște rezultate de laborator asupra eficacității tratamentului, respectiv. Iată cum poate o prejudecată a unui om cu autoritate să fie luată drept mai mult decât e. Dacă unul dintre noi ar crede că există o legătură între una și alta? În ceea ce mă privește, sper ca toate datele protocolului să fie respectate strict în interesul adevărului și al oamenilor.

Și mai sper că nu e prea târziu pentru ca toți oamenii corecți să semneze un protocol de luptă revoluționară împotriva prejudecăților.

● În sesiunea de examene încheiată zilele trecute, studenții anului V ai secției Tehnologia construcțiilor de mașini de la Institutul de mine Petroșani au obținut la examenul de specialitate doar nota zece.

● În primăvara aceasta, școlii din trei sate aparținând de comuna Vlădeni (Botoșani) beneficiază de 100 de locuri noi în grădinițe. Cooperatorii își pot vedea linișțiți de muncă.

● „Conexiuni BOP” se intitulează primul disc de jazz sibian și aparține formației Radu Ghizășan și Vocal Jazz Quartet. În numai două săptămâni, magazinul Muzica din București a vândut peste o mie de exemplare din acest disc, considerat de specialiști drept un mare succes al animatorilor jazzului din Sibiu.

● Plasat la întretărirea Bulevardului Ana Ipătescu cu strada Locotenent Dumitru Lemnea, restaurantul „Minerva” era un local căutat și prețuit de consumatori pentru diversitatea meniului și calitatea serviciilor. Cu alte cuvinte, până deunăzi, la „Minerva” se minca strâșnic și în tihnă. De ce până mai ieri? Pentru că, printr-o ciudată decizie, s-a hotărât ca unitatea, deschisă în urmă cu nici 3 ani, bine îngrijită și ținută în deplină curățenie, să fie dotată cu o pardoseală de marmură în locul obișnuitei mochetă! Drept pentru care un salon a și fost închis și cițiva lucrători s-au pornit să spargă șapa cu baroasele, umplind totul de praf și făcând un zgomot infernal. Întrebarea e cine a luat o asemenea hotărâre nu numai nejustificată, ci și foarte costisitoare?

● Un fragment din ultima producție a sudatului și tenacului cuplu Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu: „Uneori pămintul / Ciudățeni are / Sau e bun și tandru / Sau e trist și... doare”. Nu numai pămintul e bun, dar uneori și hirtia.

● Mai e puțin și se împlinesc doi ani de când dansatorii din Obirșia Cloșani (Mehedinți) așteaptă ca tovarășii de la Consiliul județean de cultură și educație socialistă să le expedieze diplomele de laureați ai primei ediții a Festivalului național „Cintarea României”.

● În aceste zile găsiți în librării o frumoasă casetă care cuprinde 30 de povești și basme nemuritoare repovestite de un bun prieten al copiilor: Alexandru Mitrău. „A.B.C.-ul poveștilor”, cum e intitulată caseta, se bucură de remarcabile ilustrații a Gabrielei Buhoiu și a lui Mihai Gheorghe și este ieșită de sub teacurile Editurii ieșene „Junimea”.

● Mai vechi și mai nou în comuna Pătulele din județul Mehedinți. În fiecare primăvară, Ion Galetan, în vîrstă de 89 de ani, se duce cu un delicat buchețel de ghiocei la locul unde un monument în piatră cinstește memoria tărânilor căzuți aici la 1907 pentru pămînt și o soartă mai omenească. În cea de-a doua fotografie, ultima oră la Pătulele: viitorul comunei în stadiu de machetă, așa cum poate nu îndrăzneau să-l viseze cei care și-au dat viața în urmă cu 72 de ani. (S. Postolache)

● Lîngă peretele muntelui Coștila-Bucegi, pe care natura a în- crustat „Fisura Albastră”, a fost sărbătorit de curînd Ion Farcaș. Evenimentul a avut dublă semnificație: 50 de ani de viață și 30 de ani de cînd acesta este cabanier la Căminul Alpin-Bușteni. Secretul acestei statornicii nu este greu de înțeles atunci cînd nea Farcaș ne povestește de cite ori a reîncercat acest edificiu, gospodărindu-l ca pe propria sa casă. Așa se face că baza turistică de sub abruptul prahovean este preferată în toate anotimpurile atît de alpinștilor, cit și de iubitorii de drumetii montane. Adăugînd la aceasta ieseșința și promptitudinea cu care Ion Farcaș răspunde clienților, nu ne mai rămîne decît să spunem „omul sfîntește locul”. (Petre Grigore)

Noutăți la Apimondia?

La această întrebare a avut amabilitatea să ne răspundă presedintele Apimondiei, profesor doctor inginer V. Harnaș.

În primul rînd ne preocupă editarea unei „cărți culinare”. Ce va cuprinde această carte? O culegere de articole privind prepararea produselor avînd ca materie de bază mierea de albine. Vă pot da și citeva exemple în acest sens. În America se consumă, și este foarte apreciat, un preparat care se numește „curcan cu miere”. Această rețetă culinară, după părerea mea, trebuie cunoscută și la noi. În Franta se consumă un preparat, puțin cam ciudat, dar foarte bogat în proteine, care se numește „larve cu smîntînă”. Produsul este foarte indicat ca aliment în hrana copiilor. Cartea va cuprinde, de asemenea, și rețete de prepararea dulciurilor, a vinurilor și a prăjiturilor.

Tot în această perioadă lucrăm la elaborarea „Tratatului enciclopedic de apicultură” care va cuprinde soluții tehnice legate de multipla noastră activitate.

Iar în laboratorul nostru se cercetează și este în curs de perfecționare un nou produs numit „miera pentru diabetici”. Desigur nu trebuie să dezvoltăm prea mult acest subiect. Este un nou produs care se va folosi cu rezultate satisfăcătoare în tratarea diabetului.

● Un proaspăt record al Oficiului P.T.T.R. nr. 2 din Arad. O vedere trimisă din Lipova la 29 mai 1968 a ajuns la Arad la 30 mai 1968, iar de la oficiul pomenit pînă la destinatar a făcut aproape 11 ani, ajungînd la 16 februarie 1979. Cine știe pe cine or mai fi găsit urările de bine.

Rubrică realizată de RĂZVAN BARBULESCU

● Geografia lui Ptolemeu, valoroasă lucrare publicată în 1540 la Lyon, se află de citeva zile și la Biblioteca centrală universitară „Mihai Eminescu” din Iași care, tot recent, a mai achiziționat „Spicifulor moldo-român”, ediție în limba franceză a revistei lui Gh. Asachi, precum și un set întreg din documentele Hurmuzachi.

● Cităm din Suplimentul publicitar de educație sanitară realizat de o direcție sanitară județeană și intitulat „Pentru sănătate” următoarea definiție dată degerăturilor: „Prin degerătură înțelegem totalitatea modificărilor generate de acțiunea frigului asupra unor regiuni ale organismului”. Apoi: „Regiunea organismului unde apar cel mai frecvent degerăturile sint (sic!): nasul, urechile, picioarele, minile”. Și în sfîrșit: „Cauza principală în producerea degerăturilor este frigul...”. Curată popularizare!

● Am publicat în ultimul număr al revistei, tot la această pagină, o notă în care arătăm că în preajma Pieței Obor stăteau depozitate claie peste grămadă un număr mare de răcitoare și frigideră sănătoase, unele chiar noi, fără ca proprietarul să se sinchisească de rugina care începea să le acopere. Vă informăm acum că la numai trei zile de la apariția respectivei note, obiectele cu pricina au fost luate de cei cărora le aparțineau, la intervenția promptă a primului secretar al sectorului 3. Ne bucură salvarea viitorului acestor agregate dar ne întrebăm: trebuia să intervină chiar primarul sectorului?!

● O nouă stea la Opera bucu-reșteană: Liliana Pagu. Reîntorsă zilele trecute din Austria unde are un contract la Raimundtheater Wiens, solista ne-a pus la îndemînă zierele conținînd cronicile spectacolelor la care a fost prezentă. Spicium din ele: „Cea mai deosebită apariție a serii a fost soprana Liliana Pagu de la Opera din București, care a strălucit vocal...” („Linzer Rundschau”), „După ce d-na Pagu a interpretat aria «Doresc dragostea din Char-pillon», o interpretare deosebită, au izbucnit puternice aplauze.” („Neues Volksblatt”)

FLACARA Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: probleme social-politice și de morală civică (Nicolae CRISTACHE - 1619); noul în economie (N. Gr. MARAȘANU - 1606; știință-învățămînt (Liviu TIMBUS, L. NIȚESCU - 1618); cultură-cenaclu (George ARION - 1618); scrisori, anchete cetățenești (Eugen SECELEANU, Marga NEDELEA - 1787 și 1617); reportaj (Adrian DOHOTARU, Nelu IONESCU, Ilie PURCARU - 1618); foto - 1595; documentare - 1623; secretariat de redacție (Dan BIRLĂDEANU, Cornel CATANA - 1782 și 1621); administrație - 17 78 82 și 17 60 10 interior 1783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN - 17 63 16 și interior 1611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU - 17 63 16 și interior 1786); redactor șef - 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box - 136-137, telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU